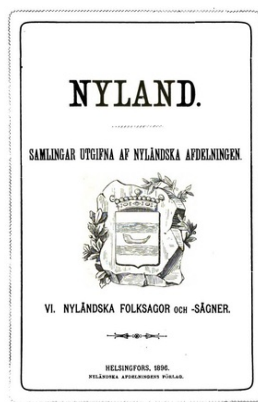

NYLAND

SAMLINGAR UTGIFNA AF NYLÄNDSKA AFDELNINGEN.

SJÄTTE HÄFTET. NYLÄNDSKA FOLKSAGOR OCH -SÄGNER.

HELSINGFORS, 1896. NYLÄNDSKA AFDELNINGENS FÖRLAG.

NYLÄNDSKA FOLKSAGOR OCH -SÄGNER,

ORDNADE AF

A. ALLARDT OCH S. PERKLÉN.

HELSINGFORS, TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI, 1896.

Förord till den elektroniska utgåvan

Verket, som tillhör University of Indiana, scannades av Google Books och har hämtats från Internet Archive. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i april 2017 av Bert H.

Inledning.

Till grund för denna publikation ligga följande dialektuppteckningar :

I. Nyländska afdelningen tillhöriga samlingar:

1) 31 sägner ur de af fil. kand. J. E. Wefvar gjorda samlingarna, som omfatta 180 sagor och sägner från Bromarf, De-gerby, Esbo, Ingå, Karis, Kyrkslätt, Lojo, Sjundeå, Snapper-tuna och Tenala.

2) En samling sagor och sägner från Mörskom och Borgå socknar, upptecknade sommaren 1892 af redaktör A. Backman. Samlingen innehåller 60 sagor och sägner, af hvilka 31 ingå i denna publikation.

3) En samling sagor och sägner från Tenala, Bromarf och Pojo socknar, upptecknade 1893 af folkhögskoleföreståndaren L. W Öholm. Samlingen omfattar 40 sagor och sägner. Af dessa äro 22 här återgifna.

4) I Album utgifvet af Nyländingar VII och VIII publicerade sägner, upptecknade af numera aflidne stud. G. E. Lindström och rektor Viktor L. Cajander.

II. I Svenska literatursällskapets i Finland ägo befintliga samlingar:

1) En samling sagor och sägner från Kyrkslätt, Ingå och Sjundeå socknar, upptecknade 1891 af undertecknad Perklén. Samlingen omfattar 70 sagor och sägner, af hvilka 43 ingå i denna publikation.

2) En samling sagor och sägner från Sibbå, Borgå, Pärnå, Lil-jendal och Strömfors socknar, upptecknade sommaren 1894 af bondesonen I. A. Björkström. Samlingen innehåller 98 sagor och sägner. Af dessa äro 53 här återgifna.

III. Härvarande Svenska landsmålsförenings samlingar:

1) 5 sagor och sägner från Helsinge och Pyttis, upptecknade af numera aflidne student G. A. Åberg.

2) 30 sägner från Helsinge, Esbo, Tusby och Sjundeå af numera aflidne student G. E. Lindström.3) 1 saga från Kyrkslätt, upptecknad på högsvenska af fil. kand. I. Smeds.

4) 1 sägen från Borgå, upptecknad af folkskolläraren K. Frej-borg.

IV. Privata samlingar:

1) 4 sägner från Esbo, upptecknade af framlidne folkhögskole-föreståndaren Robert Rostedt.

2) 5 sagor och sägner från Liljendal, upptecknade af folkskolläraren Reiman.

3) 1 sägen från Sibbå, upptecknad af folkskolläraren M. Vikman.

4) 3 sägner, upptecknade på högsvenska af framlidne rektor Viktor L. Cajander, efter hvars föredrag därjämte sagorna 35 och 107 äro på dialekt upptecknade af fil. mag. Anders Allardt.

5) 1 sägen från Borgå socken af doktor Alb. Lindh.

6) 1 sägen på högsvenska af pastor Adolf Neovius.

7) 4 sägner på högsvenska af pastor J. E. Tuomala.

8) 10 sägner från Helsinge, upptecknade af slöjdläraren M. Aberg.

9) 2 sägner på högsvenska af student E. Karlsson.

10) 43 sagor och sägner från Lappträsk, Borgå, Pärnå och Sibbå, upptecknade af fil. mag. Anders Allardt.

V. Ett mindre antal historiska sägner äro hämtade från tidskrifter,

tidningar, de af dr H. A. Reinholm gjorda samlingarna (Rein-holmska s.), K. G. Leinberg: Bidrag till kännedom om vårt land, (K. G. Leinberg, Bidrag), Jägerschiölds anteckningar (Jä-gerschiöld), en anteckning af framlidne literatören R. Schauman (R. Schauman) m. m.

I innehållsförteckningen ha vi efter hvarje sagas titel angifvit, af hvem den upptecknats. Därvid hafva följande förkortningar an-vändts: A = Allardt, B-m = Björkström, B-n = Backman, C ~ Cajander, jF= Frejborg, K = Karlsson, L = Lindström, L-h = Lindh, N = Neovius, P= Perklén, B-n = Reiman, B-t = Rostedt, S = Smeds, T = Tuomala, W = Wefvar, W-n = Wikman, G. A. Ä — G. A. Åberg, M. Ä = M. Åberg samt ö == öholm. Under sägner, hämtade från tidskrifter m. m., är källan omedelbart angifven.

Då denna publikation måste anses utgöra ett supplementhäfte till Tom II, ha vi ansett nödigt följa den i sistnämda häfte förekommande uppställningen af sagorna och sägnerna. Där samma motiv hänföres till olika personer ha vi i en senare saga blott kunnat hänvisa till den eller de föregående sagorna af samma eller liknande innehåll,En ny afdelning med åtföljande underafdelningar har tillkommit med de i detta häfte trykta historiska sagorna, sägnerna m. m. I den sista underafdelningen i denna grupp — Män ur „de djupa ledena under 1808—1809 års krig — ha vi delvis frångått planen for denna samling. Vi ha nämligen till denna sannolikt sista vapenmönstring med

männen från de djupa leden kallat icke blott dem, om hvilka folksägnen ännu har något att tälja, utan äfven några andra, hvilka i ett eller annat sammanhang omnämts i samtida anteckningar.

För att dessa dialektuppteckningar måtte vara ett så fullödigt uttryck som möjligt för respektive mål, hafva vi, äfven om vi icke lämnat konformiteten ur sikte, ansett nödigt låta växlande former t. ex. fråga ochfrsega, jikk och djikk kvarstå från orter, där dylika förekomma. Beroende på, om ordet står i betonad el. obetonad ställning. användas likaså promiscue du och tu, dser och taör.

I uppteckningarna från Tenala och Bromarf ser man endast sporadiskt den gamla diftongen äi. Till och med samma ord uttalas än med diftong än utan, alt tecken på att den i dessa trakter håller på att försvinna. Samma företeelse finna vi äfven i Sibbå målet, om vi jämföra dialektuppteckningarna från Hindsby och Nickby.

I de sagor och sägner, som äro upptecknade på folkmål, har samma ortografi användts som i Tom I och II utom att 9, ett kort mellan e och ä sväfvande självljud i obetonade mellan- och slutstaf-velser återgifvits med e och det tonlösa 1-ljudet (A) med s.

I de på högsvenska återgifna uppteckningarna har professor Freudenthals skrifsätt följts.

För att få respektive dialekter riktigt återgifna har all möjlig omsorg användts. Sålunda ha samtliga sagor och sägner blifvit genomsedda af personer, bekanta med de olika målen. I tacksamhetsskuld härför stå vi till följande personer: magister G. A. Bred enberg, som genomgått uppteckningarna från Tenala och Bromarf, doktor H. A. Yendell de från Ingå, fil. kand. K. Lindman de från Pojo, stud. U. Fleege de från Kyrkslätt, fil. kand. A. von Christierson de från Lojo, stud. G. Ahlgren de från Esbo, arkitekt A. Åberg uppteckningarna från Helsinge, folkhögskoleföreståndaren K. T. Oljemark och handlanden G. A. Nyberg de från Sibbå, redaktör A. Backman de från Borgå socken, folkhögskoleföreståndaren L.W. Öholm de från Mörskom, pastor W. Mårtensson de från Liljendal samt f. d. folkhögskoleeleven Fanny Sevelius uppteckningarna från Pärnå. För riktigheten af Sjundeå dialekten faller ansvaret på undertecknad Perklén, för Lappträsk dialekten på undertecknad Allardt.För goda råd och värksam hjälp vid korrekturet stå vi slutligen i tacksamhetsskuld till redaktör A. Backman, doktor H. A. Vendell samt arkitekt A. Aberg.

Till bestridande af tryckningskostnaderna för detta häfte har afdelningen af Konsistorium Akademikum beviljats ett bidrag af 1,000 mark.

Helsingfors i juni 1896.

Anders Allardt och Selim Perklén.I Flocken.

Sagor och sägner af hedniskt-mytiskt innehåll.

1. Tonfcns dräggin.

(Öfvitsböle i Mör8kom).

He va äin gaggo äin tont, som stäsla åt se drägg. So första dågin som dom sku gå ti försök sin styrko, so skn dom kast upp äin klobbo, kvemm som sku va i stond ti kast henna höger. So naer to tontn kasta upp klobbon, kasta han henna so höukt, at hun igga syndist. Naer to klobbon kom nér, sku dräggin försök se. Nu va hun so sakramenskat stör, at han igga orka få henna upp från jör-den. — Han fikk bara lite skafte upp. So stö han o huld i skafte o ldra upp åt himiln äin brå stond. So så tontn: wKva slr du?" så han.

„Ja slr, at te taer mölnklimpn ska kom némare. Ja ska kast henna t(upp, at hun ska bli tl."

„Kast int t(henna för alltigg, he ä fåfas klobbon", så han.

No, anan dåin sku dom åter gå ti arbäits båda. So sku dom far ti skögin o hugg trae ti plphuvur. So hugd dom te trae, som findist i skögin. Naer dom to fikk trae ikull båda, so slö dräggin yksen i trae o så ot tontn: „Gå tu i skatan, tu skltn orkar int änto bär i lommn. Men slr du båk de, flyger täson yksen i huvu up de". O so ford dom trae so ludit häim, som he va, mä skatan föri, kvistot

0 tugkt; o tontn fikk drå, sen han vild drå ijael se, o dräggin sat båk up lomméndan.

NaBr dom kom häim mä te traB sett so ludit som he va, så tontn: „Oh ho, kva he va tugkt!"

„Tu va nu äin svåger skit", så dräggin, „ja känd int å he als, at he va tugkt, int ti böt".

So bläi tontn bjudi ti bröllops.

Mellertid sku dräggin vakt böddörn, sl han hadd päggar bara

1 lårar. Taer va dräggin o för ti bröllops o, o tö dörn å gaggjaemeno tö dörn mässe ti bröllops. So sa tontn åt dräggin: „Kvaför va du int häim o vakta böddörn, som ja så åt de?“

„Ja hår ju döm raämme haer“, så dräggin.

To bläi tontn i fundérigg, hur han sku slipp å mse onon. So så tontn åt gumman sin: „Nu väit ja int ana råd än ti gå o slå mä bilon nakkan å’n, nser han sovnaru.

Men som dom nu tala so stört imillan se, hord dräggin alt kva dom så. Han jikk i baston o lådd äin pärtkärva i säggin o täkt täkki yvy. Nser he bläi natt, stäig tontn upp o för ti baston mä bilon sin, o so slö han ti pärtkärvan, sen spituna stö upp, naer han slö til alt kva han orka. Naör han kom inn, så han åt gumman: „Nö dö han nu ssekert. Rivubäinen flöug alt upp, nser ja hugd til“, så han.

Om morin går han ti åter o sia. So ligger dräggin i säggin snykt som han sku ligga. O so så tontn: „Hur ha du sovi i natt?“

„No, nö ha ja sovi brå. Äin gaggo va he liksom luppon sku ha biti me, men naör ja sidan véndist omm, bäit he igga mäir, o so sovd ja sidan åter.“

Anan afton så tontn åter åt gumman sin: „Nu väit ja igga ana råd, hur vi sku slipp å mae’n, än ja går ö bränner upp häila baston. He ä nu int so stör skada, om hun nu brinner upp“.

Dräggin hord åter, hur dom tala, o so jikk han o bar säggin äitt stykki bort från baston, o so läks an ti to yty säggin ti sova. O tontn går mitt i natten o tuttar äildn i baston o lagar e ti brinna, so en baston brann upp alt i höp. So tår dräggin åter o bär säggin sin up basto tömten up sama ställe, som hun hadd stajji.

Om morin kom tontn o sia o naör han så dräggin, så han: „Hur ha du sovi i natt?“

„Nö ha ja sovi, bara äin gaggo värmd he lite, men so vénd ja me omm o läit åron sidon upp. Men int väit ja, hur he ha gått til, at baston ha bronni.u

To bläi tontn i vonda, at han int vist, kva han sku jöra ti slipp å mae onon.

So så tontn åt gumman sin: „Om ja nu sku bjud åt onon duktit päggar, kanski han far bort to“.

„No försök to“, så gumman.

So jikk tontn ti dräggin o fråga: „Sku du int vil far bort?“

„Jöu, tykt pojkin, „bara ni jäver åt me päggar so myky som ja orkar bjära, so ska ja fara“.

Tom jikk båda ti bödon o tö säkkin. Naör dom to ost i säkkin, tontn ost mä skölen bara, so så tontn: „Orkar du bjär mäir?“

„Jö“, så dräggin, o so läit han tontn osa so läggi som säkkin bläi full.Naer dom to fikk säkkin full, band dräggin onon fast. So så dräggin åt tontn: „Tå nu tu o bjär, tu skitn orkar nu int änto lyft up ryggin. Ja lyfter up rygginw. So läit han tontn bjär päggana tf som han va häimifrån, o so va dom skilda vänner.

2. Tontn o pojkin.

(Sibbå).

De va äin bönde, som fikk se dräggpojki om hostn. Nser pojkin om afton gikk o sku gé äta åt hästana, so bläi han tilsakt uto tontn på stallskullan, än an sku få gé äta åt dom andra hästana, men int åt Svartn. Taer tykt pojkin, än e

va tékot ti lämm Svartn utan. Tridi afton fikk an se en dukti örfil, naer an int lydd. So så pojkin åt tontn: „Mo int ni ska träffa kår o kårs sonn änn?u

So röa e tontn ti gå ut soka, om an sku träffa. So mott an föi-st en bisi, o fråga å honon: „A tu kår o kårs sonn?"

„Näj, ja ha variu, svara bisin.

So gikk han en bit, o so mott han en pojki. So fråga han å honon: „A tu kår o kårs sonn?"

„Näj, ja ska blfu, svara pojkin.

So gikk han ijänn en bit o so mott han en dragén o fräga å honon: „Ä tu kår o kårs sonn?"

„Jå de ä ja, va vill du din knaekäl?" O so tö han bistöln o sköut onon mitt i ogona, o so tö an sabbiln från skfdon, o sku hugg huvu å onon. Tontn vänd omm o gikk himm.

Naer han träffa pojkin, so så han: „Nu ha ja träffa kår o kårs sonn. Först spotta han me i ogona o senn sku han hugg huvu å me".

Jmfr Nyland II, sagan 1.

3. Om tontn, som bar åt bön i rian.

(Öfvitsböle i Mörskom).

So va he äin tont, som allti bar åt bön i rian. O han fikk tri tunnor séd, hur han tryska. Fast hur myky han hadd inn, fikk han igga mäir hälder. Ettast so lådd han, bön, bara tri bondon, o so fikk han o tri tunnor.4. De två bönderna och tomten.

(Mårtensby i Sibbå).

Det var två bönder, som voro ganska förmögna. Men den ena bonden började blifva fattigare dag ifrån dag. Huru han än arbetade, hjälpte ingenting. När han tröskade, fick han litet säd. Hem beklagade sig en gång för drängen. Denne svarade: „Jag skall taga reda på orsaken härtill".

När kvällen kom, gick drängen till åkern, där rian stod, och satte sig på en vedtraf och höll utkik. När alt blef tyst och stilla, kom en axelbred varelse, som hade ögat midt i pannan. Det var tomten. Det regnade friskt, men drängen var trogen och tomten var trägen, ingendera gaf vika för regnet. Tomten tittade på en rågstack. Drängen tittade på tomten. Tomten tog rågstacken i famnen och började vandra af till den rika bondens ria. Drängen grep till rivedsklubban och sprang fast tomten. När han fick fast tomten, hörde han honom mumla: „Det regnar, det regnar". Drängen började slå tomten med klubban i hufvudet. „Det faller stora droppar emellanåt", sade tomten. Men drängen upphörde icke att begagna klubban. Tomten sade för sig själf: „Sådana regndroppar uthärdar jag inte länge". Tomten lämnade rågstacken och gick till rian undan regndropparna, som drängen lät falla på honom.

Om morgonen gick drängen hem och berättade hvad som händt. Den fattiga bonden belönade drängen väl och bad, att han också nästa natt skulle valla åkern. Den dagen såg den rika bonden ganska modstulen ut, då han såg, att tomten intet hade uträttat om natten.

Om kvällen tog drängen åter plats på vedtrafven bredvid klubban. Då såg han den rika bonden gå ned till sin ria med en knippa rödt snöre på armen. Ena ändan af snöret faste han in i sin ria, den andra ändan ledde han in i den fattiga bondens åker och föste den vid en rågstack och gick sin väg. Drängen, som var kvicktänkt, sprang genast och löste snöret från den rika bondens ria och föste det i den fattiga bondens ria. Snörets andra ända förde han i den rika bondens åker och föste den där i en rågstack. Drängen höll sig dold ett stycke ifrån, för att åse, huru affären skulle aflöpa. När alt blef tyst och stilla, såg han tomten komma långs snöret till rågstacken. Han tog så rågstacken på ryggen och förde till den fattiga bondens ria. Under tiden flyttade drängen snöret till en annan rågstack. Tomten kom åter och förde den stacken. Sålunda fortfor drängen och tomten hela natten, ända tils tuppen gol. Och nu blef den fattiga bonden rik genom sin hurtiga dräng. Och nog lärer det vara sant, ty det fins ännu fattiga och rika bönder om hvarandra.

Jmfr Nyland IV, sid. 119.5. T© lill héstuppon.

(Saxby i Borgå).

Martis tontn hadd äin gaggo sakt åt Martn: „Tu får i då far ©tt t© héstuppon, som ja i natt fåld ett me. — SI he va so, än i natt naer ja va ©tt hé, so métt ja Starkis tontn up vaein, o taer so bärja vi slåas, o so full e äin lltn stuppo hé ett me, so kan tu far ©tt © nu, innan du bärjar mä noga ana arbäit*.

„Mo ja ska bihév häst o, om ja far ©tt e“, så Martn.

„No, nö kan h© ju va bäst än du tår häst mädd© änto mäsama som du farM, mäina tontn.

Martn spänd hästn får häkksledan o för, so som tontn bad onon, o su gaggor fikk an kér dl, innan an fikk häim te lill héstuppon.

6. Nikus tontn.

(Saxby i Borgå).

Up äitt ställe, som häitt Nikus, va fårr i vaerden äin tont. Mest bruka han vistas i stall© o taerfår trlvdist Nikusns hästana so. Men äin gaggo kom han o bulta up stuvudörn o röpa:

„Niku, tiku släpp m© inn,

Ja hår tolv tunnor i ärmen minn".

O naer Nikusn tö ipi dörn, so kasta han inn tolv tunnor rog.

7. Om tontn po Åby.

(Hehinge).

De va äin gumma, som va tigga ti tryska alla rlor po Åby, o dom hadd två rlor. So komd un äin moro förbi äina rlan, som int va torr ti tryska, o do så un äin lltn gubbe, som maka i un. So så gumman, naer un komd nér ti byggniggin: „Ja trödd, än ni sku va i rlan räidan, d© buldra so dl, o äin lltn gubbe maka i un". Do bläi husbön misslynter, som an add sakt, än un sku koma in först, föm un sku gå ti rlan, o so så an ot henna: „No va sku tu gå tl ti rlan, kund du int koma in först, va sku tu gå tlu. Men gumman så: „No ja trödd, än ni sku va tl räidan, va vist ja". O äina rlan sku de a kola i so ännu läggi ett, tala folki.8. Järknestontn o Tjyletontn.

(Lojo).

De va én gogg två töntar: Järknestontn o Tjyletontn, o dom bar ssed fron varanndras åkrar. So händ de se én gogg, do vardera tontn komd kogkandes mä vår sin borda, som dom hadd jört uta stakkana po åkrana, at dom mottist po en brö mä bröbäkkin o so börja dom graela o senn slåss. After et skarft kragatäg smita Järknestontn Tjyletontn i bakkan o för å mä bordan hanses. Fron den tidn komd Tjyletontn alder mér tibåka o sluta ti bär sylar fron Järk-nes åkrana. Fron sama tidn bläi i Tjylehimmande alt fatigare o fatigare.

9. Eskos Mattes tontn.

(Öfvit8bölc i Mörskom).

He va äin tont i Eskos rian. To nser Eskos Matte tö ställe, gav han igga tubak mäir åt tontn. O so bläi tontn arger o för äin natt bort o tö halva ritaki mässe. „Far natt“, röpa han, nser han för; si han hadd int makt ti säjj „gu nattM, int.

10. Hur tontn skaffa smör ti bröllope.

(Masaby i Kyrkslätt).

I Korkkulla va de én gogg et bröllop, o kokkin gruva säj, at int un hadd nogo smör. Men andidås moron fans de smör gudi-nög. Si tontn lser a skaffa de ot henna. O folki pratar, om de senn ä sant, so vét ja int, at an sku a vari ända ti Abu Isen äfter. Han sku a moti en gumma, som sku fara ti tors mä smöre, o han tö de å henna o hänta de ti

Korkkulla. Dom säjj er, at an lser a slaji henna so illa, at.11. Om stalldräggin, som hadd tontn mässe i följi.

(Weckjärvi i Borgå).

He va äin stalldrägg, som hadd tontn mässe i följi. So sott han alt o dräggin lå bara inn i kamarn. So tykt härrn åt dräggin: „Tu ä later, som int passar up din sysloM.

„Jå, kva gär he, naör ja hår alt vsbI i stond“, tykt dräggin.

„Jå, int gär tu igga va hser, nser du ä later, ja kor bort de“, så härm.

Sidan so för an åt äin fati härre ti stalldrägg. Te ny härm hans hadd so dåliga hästar. So så dräggin åt tontn: „Nu ska tu sot tess hästana riktit vael som ä so rusiga, so får ja ligg o kvil me i kamarn. Men anettan som årstu dräggin gäver ho åt sin hästar, so ska du drå e undan dom o kast ut e. O han gjörd so. O nser an gå håvra, so tö an o hiva håvran undi hästana, so än dom igga fikk ita. O tom bläi so rusiga, än dom träggdist lyftas upp, o äin däil dö, som dom träggd ti tå live å dom.

So bläi te rik härrn arg up sin dräggar o så: „No, hinder int ni två sot hästana so brå som han äimsan?“ O han huld dom fäita o snygga. So fikk te fati härrn so fäita o snygga hästar han, som hadd tontn ti sot omm dom, men te rik härrns hästar bläi so skråla o rusiga.

12. Tontn o métanbisin.

(Sibbå).

De va en gubbe, som va o méta. So börja de rägna. So gikk han i äin ria undan rägne. So kom tontn inn daer o. Men han kom undan vargana inn, han. So stö han po lötroskon o irra fötn åt vargana o så: „Tasse, tå föt!“ O so irra han noger goggor po ött o sama sätt. So skuffa bisin ti tontn o så: „Tasse, tå hela skitn!u O so sluka vargana opp onon.

13. Om tontn i Hangöby.

(HangÖby i Bromarf).

Förr bödd he i Fjäsubole äin tont, som va äinogder. So jikk an ti Malarby yvy ändjin. Nö så foltji onon naer an jikk, o ätt äin tid brann rustholde.

Jrafr Nyland IV, sidd. 118 — 120.14. Tontn o krönans kår.

(Lojo).

I gamel majör Tåbens tfd po Prästkulla va där en dragön, som hétt Ermann. En kväld skit han fara nogonstans i majörns serand. Han svansa do opp hästn, förn han spragg po ryggin. Do han komd himm, so sku han los opp svansn. Do han int mä figgrana fikk opp knutn, för de va kalt, so tö han framm knfvn o skår opp’n. Mä sama fikk han en örfil uta en ösynliger hann. De va tontn, som slö’n. Ermann, som stamma, så do: „Sku, sku, sku, du, du, du slå krönans kår, du“.

15. Espogårs tontn o Tyris tontn.

(Masaby i Kyrkslätt).

Espogårs tontn o Tyris tontn slögdist en gogg. Espogårs tontn slö mä en dyggisiäda o Tyris tontn hadd harvon. Tyris tontn vann. So sold Tyrisn tontn ti Gummbakka. O gummbakkana lser a kori äfter honom i tri önsdagar äfter varann. Tridi önsdågin lser an a följi mse, äftersom hästana va so våta, at fraggon tippa bara, nmr dom komd himm.

16. Om tontn o prinsässon.

(Ingå).

He va én gogg en kugg, som djikk ut i sködjin o jaga. Tser mott an en tont. So frsega tontn, om an sku få he, som sku koma imöt kundjin i pörtn. „JöM, så kundjin, — si an trodd än e sku var in hunn.

Nser kundjin komd ti slote, so komd millersta prinsässon imöt an i pörtn.

„Ojj, ojj, mitt ölykkliga bårn“, så kundjin, nser dötron komd imöt.

So komd tontn o sku tå un o hadd en tjärro, som an drö ätt se. So sikka kundjin ut den älsta prinsässon ot an. So bå tontn un sätt se po tjärron; an sku åk un. Nser an hadd un åkager, so frsega an: „A tu nonstn åka värrigare?"

„Näjj“, så un, „men int vil ja åk mér po den hser tjärron hälder*.So fikk un gå sin vaBg.

So sikka kundjin den yggsta prinsässon ut. So bå an un sätt se po tjärron, o so åka an un. So fraega an: „A tu nonstn åka vär-rigare?"

„Näjj“, så un.

Hun fikk ijänn gå inn.

So modist kundjin sikk ut den millersta dötron. So åka an un o fraega: „A tu nonstn åka värrigare?"

„Jö, mogga goggor a ja åka bäter som de haBr", svara un.

So tö an un mässe o ferd un ti en jördkulo, taer som an hadd sitt näste. Taer fikk un int si dåger o indjin éld fikk un tå. Om dagana va an borta o va tont, men om nättren va an som riktit folk. Den älder systron bläi jifber senn, o un bläi o bjudiger ti bröllops. Hun fikk låv uta an ti fara o. Han satt un po tjärron o drö un himm mitt framför pörtn, men naer an sku bulta, sku un modas koma. Him hälsa po mödron, o un fraega, hur un mådd.

„Ja mår nu annors hur ja mår, men ja får int nogo éld, o int sir ja nogo dåger hälder", svara un.

Mä he sama so bulta an, o so ford an un himm åter.

Tri bårn fikk un mä an, men tom ford an bort ann ätter som un fikk tom.

So bläi yggsta systron jifter, o un bläi ijänn bjudiger ti bröllops. Tontn ford un åter ti, men un sku int få va lägger, bara tärt an sku knapra. Mödron a undi tidn un a vari borta laga i årnigg ot un stål o flinto o snysk. Mä he sama som un hälsa, o mödron gå ot un e, so bulta an. Hun modist tit tibåks; un fikk int stann taer nogo als.

Naer tom komd himm senn, so va he natt, o tom lå se ti sova. So slö un éld, fast un va sträggt förbjudiger, o so mytji fikk un si, at an va grander o nätter o hadd stjaernor po bryste. Bäst e va, so tö he éld altsamans o brann opp.

So modist tom tå se ti vander, o tom för ot vår sitt hold. Alt som un djikk po vaedjin, så un: „Ojj vojj, tontn min, ojj vojj, tontn min!"

So komd un senn ti et ställe, o taer sat yggst båne ennas po golve o lékt mä nöter. So tö båne en nöter o gå ot mödron o så: flN®r mamma komber i nogon ned, so bit i den haer, so får mamma trest".

So djikk un åter o komd ti en trollgumma. So gå trollgumman ot un måt. Hun satt måtn po börde o bå un tå för se, o djikk tit söl v. So tö prinsässon måtn o kasta den undi bäntjin.

„A tu äti?" så gumman, naer un korad inn.

„Nu a ja äti", svara prinsässon.»Måt, var ä tu?" så gumman.

»Undi bäntjin", svara måtn.

So gå un ofc un stryk o sku å un ti äta o djikk ut ijänn. So tö prinsässon måtn o stoppa den i barmen.

»A tu äti?" så gumman, naer un komd inn.

„J6", så un.

»Måt, var ä tu?u fraega gumman.

»I barmen", svara måtn.

„Ä tu i barmen, so komber tu i tarmen", tykt gumman. „Kan tu he, kan tu nogo mér o", så gumman o gå un två

vallmanspakkor. Den éna va svarter o den ander viter. Den svarta sku un klappa tärt den sku bli viter o den vita, tärt den sku bli svarter.

So djikk prinsässon nér ti son, o tontn va taBr, men un tjänd int an, bara an tjänd enna. So för an ti o jölft un at un fikk e uträttat. So kund trollpakkon int jör o t un nogo mér, bara modist släpp bort un.

Senn komd un ti en smé, o taer modist un tjéna i su år, at un sku få ot se krampor. Hun sku modas far opp för et hokt bärg, o un slapp int ti utan krampor.

Naer un komd opp för e bärji, so va tontn taer o så ot un: »Ja most jölp de, för annors mistar tu live. Haer ska ja jé ot de bro, för tu träffar hundar, som annors sku bit de, om int tu sku jé bro ot tom. So ska tu få smörjo; tu komber ti två pörtar, o tom ska tu smörg, so klämber tom int ijael de. Haer ska tu få slagur, för tu komber ti en rio, taer tom tryskar mä bara armana. So ska tu jé slaguna ot karana, so jölper tom de".

So djikk prinsässon o komd ti hundana. Tom börja ti säll, o un gå bro ot tom. So skrék e i sködjin: „Bitin ijael un!"

»Näjj", så hundana, »vi a sälli po so mogga, men indjin a jétt ot os bro, men un gå".

So komd un ti pörtana, o un smörga tom, innan un djikk ijinum tom. So skrék e åter: »Pörtar, klämmin ijael un!"

»Näjj", så pörtana, »vi a stått haer so ländji o indjin a smörga os änn, bara un jörd e".

So komd un ti löan, taer som karana tryska mä armana. »Karar, slåin ijael un!" skrék e åter från sködjin.

»Näjj", så karana, »vi a tryska so ländji mä armana, o indjin a ännu förbarma se yvi os bara un. Nu får un gå för oss allti".

Senn slapp un himm ti kundjins gål.17. Jördigumman o undibyggaren.

(Öfvitsböle i Mörskom).

So va he förr äin bårnmörska hälder jördigumma. So kom man ett enna undan jörden åt nndibyggaren. O so va he äin lukko up jörden, o tom kom mä lyktor om natten. Naer alt bläi undan-gjörd, so lyst dom upp gumman åter o gav i fammn hennas päggar, som så ut som mygloga spånor, o so kasta hun dom i spisn, tom spånona.

Om morin nser bisin stäig upp, så han: „Kvartifrån ha tass päggana komi?M

„Jå, he ä nu päggaru, sa gumman, „som ä bara spånor, som ja hänta i natt i förklä hi. Somt tappa ja nu ett meM, så hun.

O so jikk dom o soka mä te végin, o so va he bara päggar.

„Ti va alt lika bråu, hadd gumman sakt, „som hiM. „Alt va ti o folk, o he va alt just slikt som hser; he va äin lika vasrd ti o“

Jmfr Nyland IV, sidd. 126—131.

18. Undibyggarens kritur.

(Öfvitsböle i Mörshom),

Undibyggaren hadd sin kritur tom o. Ti natten kom dom imil-lanåt upp ur son. Naer dom to jikk o bäitt va föltji tilomä o tö fast dom, nser dom fikk. Slapp dom bara ti gå tri gaggor omkrigg kr ituren, so hadd dom int makt ti gå tibåka i son. O gö mjölk-kuddor va e; so gö än dom mjölka su kannor i måle.

Tom kalla o ett dom:

„Kudd se Rigglul kudd se Ragglu! kudd se Sumarlu! kudd se Spagglu! som mjölkar sti kannor i målew.

Men naer dom hadd fått dom hsBr, so dogd dom int ti iggen-tigg. Tom bläi so mågra o dåliga so.

62Q7M19. Om pojkin, som bläi raöt riker.

(Teissala i Borgå),

He va äin gaggo äin pojki, som valla får i äin åker. To så han äin bisi, som stö bräiväder äin äild. Som he va lite kalt, so tikt pojkin, at he kund va gott ti hå äin äild, o so gikk han ti bisin o bäidist lite kol, at han sku få lag äild.

„Gé hi misson, so ska du få“, så bisin.

„Jå, men bara int misson brinder upp“, tikt pojkin.

„Va int rädd“, så bisin. „Gé hi misson bara.“ Pojkin gå, o bisin lådd kolen i. Nser pojkin senn kom ti som han tägkt laga äildn o sku tå kolen ur misson, so va taer bara gullbitar i misson, o so bläi han raet riker.

20. Hur Helli stål bärsruåde.

(Nordanvik i Sjundeå).

De va ién gogg iétt bärsruåd o iétt fatit folk, som bödd nsera varann. De daör fatiga folki hadd tri söner o den yggsta hiétt Helli. Dom dsör pojkana fundiéra senn, hur dom sku kuna stjäla bärsruåde fatit.

„Han äter opp iér, om ni får dit“, så fådran.

„Å näjj, ja ska väl akt mäj“, så Helli, „nu får ja dit“.

Han jörd så o, o naer an komd dit, so bå bärsruådes käriggin, at an sku far o vatna hästn, so läggi bärsruåde va borta. Han för o vatna o, men för himm mä sama o tö hästn mässäj.

N»r bärsruåde komd himm, spragg an ginast niér ti strann. Lägger slapp an int — si an bödd po ién holma. D®r röpa an senn: „Helli, a du taji hästn min?“

„ Jö, nu tö ja den“, så Helli. — Si, igga va an rädder miér, nser int trolle slapp bara ti strann.

N®r Helli va i trolles styvu, suå an at an hadd iétt vakert täkki ota bara gull o fjäder. So gikk an o bora hål po millantåki mitt för diéras sägg o släpt vatn niér ginum hole.

„Gobbe stig opp; tåki läker“, så gumman.

„Int a de i vardn läki“, så gobben o somna ijänn.

So röpa gumman ander goggon, o då stiég gobben opp o tö iétt ana täkki o lå de grann täkki ti torka brevi spisn. Helli tö senn o laga hole större po millantåki o fikk täkki ut o för sin vaeg.N®r gobben vakna, spragg an niér ti strann o röpa: »Helli, a du taji täkki mit?"

„Jö, de a ja jört", så Helli; o igga kund trolle göra ti den såkin.

So tykt Helli, at de sku va brå ti fuå päggväskon o uå onom. Han gikk ijänn ti trolle, o do hold käriggin puå ti grädda bryo.

»Stiék du nu nogra bryor, so läggi ja blundar lite", tykt gumman ot Helli. Han jörd so o, men bäst de va, so kniép an väskon undi börde o sappa i vseg.

Bärsruåde för ijänn ti strann o röpa: „Helli, a du taji min päggväsko?M

»Jö", så Helli uåter.

Nu suå Helli, at trolle hadd iétt svaerd ota gull, o de daer klia i räven po onom.

Ién natt senn so för an dit ijänn o börja bora. Men do skrambla sabbeln, so at trolle vakna o fikk Helli i nakkan o så: „Aha, nu ska du bli mäj o mit främan ti stiék!"

So lämma an käriggin ti stiék Helli. Sölv för an ut o bjud främan. Men gumman fikk int an po nogo sätt ti passa po gräslon.

»No sätin nu iér förmst, so fuår ja si, hur ni vill hå de", så Helli.

Käriggin jörd so o. So tö an ginast o skutta inn henna o satt

täppon föri. Senn kila an himm o tö sabbeln mässäj.

N»r bärsruåde komd himm, so hitta an int gumman sin, men igga brydd an säj om de, so läggi stiéki va i un. Dom börja ginast

äta, o bäst dom uåt, so hitta dom ién paBrla i stiéki. Bärsruåde

fundiéra varifruån den a komi, men so tägkt an, at un a hävi den i stiéki, naBr un stö brevi un. Bäst dom uåt senn, so suå an, at de va iégi käriggins mossona, som dom karva uå. Då blié an so flåter, at an skriék till o vila svimmna.

21. Pojkin, som bläi aléna himma.

(Ingvaldsby i Kyrkslätt).

De va en gogg en pojki, som bläi aléna himma, naer fådran o mödran hanses gikk ti skögin. Dom hadd köka ot honom en gryta grot, at an sku äta undi tidn dom va borta. Pojkin börja äta sin gret, men bäst de va, so börja hunn déras, som dom kalla ti Fi-della skälla.

»Lus, far ut o si va Fidella skäller!" så pojkin.

»Loppa, du som hår logga bén, far du!" så lusn.

»Gobben kommer, gobben kommer", så loppon.So för lusn i skinnfaldn o loppon i sägghalmen o pojkin opp po An.

Naör gobben komd inn, för an o börja äta ota pojkins gret-gryton. De daer kund pojkin int tåla, utan så: *Sf)ta får, lamm ot mäj o lite! “

„De ä jyst däj ja a seki ätt", så gobben o rykt pojkin nér fron un o lå honom i en säkk.

So vandra gobben å mä honom, men hur de va, so fikk an et bihöv po vsegin o modist kast säkkin nér. ITndi tidn krop pojkin ut o för himm tibåks o börja äta ijänn. Naer an hold på o åt, börja hunn ti skäll.

„LAs, kräk o si va Fidella skäller!" så pojkin.

„Loppa, du kan hoppa, som hår logga bén!" så lusn.

„Gobben kommer, gobben kommer", så loppon. Lusn för i skinnfaldn o loppon i sägghalmen, o pojkin krop opp po un.

Naer gobben komd inn, börja han ijänn äta ota pojkins grotgryton.

„Sota får, lämm nu ot mäj o lite!" så pojkin.

„Jasså, din rakkare, du slapp ifrån mäj, men nu ska ja tå däj o holl däj", så gobben.

O gobben hadd en jsörnkista o di satt an pojkin. O naer an komd himm senn, so så an: „Si so kära mör, éld nu An, ja ska far ut o bjud främan". Gumman jörd so o, o naer un va faerdi, so bå hun pojkin sätt säj po gräslon; si hun sku skuff in honom i un ti stökas.

„Sota mör, vis mäj nu hur ja ska sita, ja vét int", så pojkin.

Gumman satt säj po gräslon o så: „So haer ska du sita".

Bäst de va, tö pojkin o skuffa käriggin inn i un. O naer an tykt at un va faerdi stékter, so tö han o duka börde o skår stéki sönder, o so gikk an sina faerde.

Naer gobben komd himm me främane sitt, so tägkt an: „Var mo nu gumman a tått vaegin, men äftersom börde ä faerdit ska vi äta". So börja dom äta, o gobben hugd gaffeln i et tjokt kötstykki. „Häj", så han, „de haer sir At som vår mörs mossor!"

Jmfr Nyland II, sag. 134.

22. Smärbukkin.

(Kalax i Borgå).

He va äin gaggo äin bisi o äin gumma, som hadd äin pojki, som va miki fåit; tom kalla onon ti Smärbukkin. Tom hadd äin hunn o, som häitt Gulltann. — Äin gaggo skäld Gulltann. To så gumman åt Smärbukkin: „Gå At o sia kva Gulltann skälder åt".Naör Smärbukkin komd inn, so så an: „Ti komber äin gumma mä huvu undi armn o äin pusa upa riggin". So så mödron åt poj-kin: „Sprigg o gém de undi börde". Pojkin gjörd so. — Naer gumman komd inn, so fråga ön: „Ä Smärbukkin häiman o i då?"

„Näj, han ä mä fådem ti sköin o hugg gränris", svara mödron.

wHe va skada, heu, så gumman, „ja sku hav äin gullsaks ti gäv åt onon".

„Pi, pi, pi!" svara pojkin undan borde.

Gumman bad nu pojkin ti koma sälv o tå ut saksen från pu-san. Hön va int stond ti få ut enna, naer ön va so gamal o stiver. Men naer pojkin sku tå saksen, so tukka hön onon i pusan o för å mae onon.

Men gumman hadd so laggt häim, än ön bläi huggroger up vsein. So lådd hön nér pusan bräiväder vaein o gikk upp i sköin o ita baer. Undi tidn fikk pojkin tåg i saksen o klift hol up pusan o kröup ut diifrån. So hitta an äin passli stäin o lådd honon i pusan i ställe, o so räist pojkin häim tibåka. Naer käliggin korad tibåks o kasta pusan up riggin, so tikt ön: „0, lite bläi e lastare åter naer man fikk kvil seu. Naer ön ättarst komd häim kogkand mä sin bärdo, so fråga hön åv flikkan — si hön hadd äin dötro o — om ön hadd vatne varmt räidan. Ja, he hadd ön nö. So tö gumman pusamunn ipi o sku släpp pojkin i griton ti kökas; men to för griton sönder o te stör stäin rulla nér up golve. Än käliggin bläi fararga, naer Smärbukkin hadd spaela åt enna äitt slikat äitt spratt, he kan man farstå, men kva kund ön gära.

Äin anan gaggo skäld åter Gulltann. To så mödron åt pojkin: „Gå ut o sia kvafari Gulltann skälder". Naer pojkin komd inn, so så an: „Te sama gumman, som i sistist sku fér bort me, komber åter mä huvu undi armn o pusan upa riggin".

„Gå nu o gém de undi börde to", så mödron.

Pojkin gjörd som mödron bad. Naer gumman komd inn, so fråga ön, kvart Smärbukkin va.

„Han ä ti sköin o hugg fammvéd i fålgi mä fådem", svara mödron.

»He va skada he", så gumman, „ja sku hå äin gullkniv ti gäv åt onon".

„Pi, pi, pi!" så pojkin o kröup undan börde.

»Tå nu sälv onon från pusan", så gumman, »ja ä int stond ti få onon".

Pojkin sku tå ut gullknivn, men gumman va fligk ti tukk pojkin i pusan, o so för ön å mae onon åter. Täsn gaggon våga igga gumman kvila up vaBin. Men naer ön komd häim, so hadd igga flikkan honni få vatne varmt änn. To så käliggin åt enna: „Tå nu tuo slakt Smärbukkin o kök onon ti suppo, medan som ja går ti bim

0 bäder folk ti itatt; o so gikk ön.

Nu naer gumman hadd gått o flikkan sku bär slakta, so vist hön igga, hur ön sku bär gära. To så Smärbukkin: „Sät tu huvu up stabban, so ska ja visa, hur e ska gå tiltt. Naer flikkan lådd

huvu up stabban, so slö pojkin nakkan å enna. Naer he va gjörd,

so tö an o lådd flikkas huvu i säggin undi täkki, kroppn hakka an sönder o lådd i griton ti kökas. So tö an tri störa stäinar o för upp

1 vinn mäddom.

Naer gumman komd häim ifrån biin, so hadd ön två ander kä-liggar mässe. So gikk ön o smaka upa suppon.

„Aj, aj, kva Smärbukkis suppon smakas bråM, tikt ön.

„Aj, aj, kva flikkas suppon smakas bråa, så pojkin upp i vinn.

To tikt gumman, at ön hérd noga jud, men hön vist int kvart

e va. Hön smaka åter up suppon o tikt: „Aj, aj, kva Smärbukkis suppon smakas brå. — Stig upp o ita nu, Mariu, så ön åt dötron, som ön trödd än lå i säggin.

„Aj, aj, kva flikkas suppon smakas bråu, röpa pojkin åter.

Nu gikk gumman ti säggin o lift upa täkki. To så ön, än flikkas huvu bara va taer. To sku gumman gå upp i vinn. Men naer ön stakk upp huvu, kasta Smärbukkin enna mä stäin i huvu, so än ön dö. So gikk äina å tom ander gummona upp di; so kasta Smärbukkin åter henna i huvu, so at hön dö. Nu gikk ännu te tridi gumman di, o naer hön fikk mä stäin i huvu so dö hön o.

To spragg pojkin häim o säjja åt mödron o fådern, hur e hadd gått til, o bad fådern, än an sku far ti o kér gull. Han gjörd so o to bläi dom miki rika.

23. Jäpus.

(Hindersby i Lappträsk).

He va äin gaggo äin gumma o äin. bisi, som hadd tri syner. Te yggst va ökunno o dåli i alt o taerför bläi han kalla Rusi-Håns.

Fatidömn va stör o pojkan mostist ut i vaerden. Tom sokt se o kom all i tjénst naer äin konugg. Te älsta bläi föusdrägg, te mil-larst uppassare, o Rusi-Håns bläi stalldrägg.

O so så brödren åt konundjin, än Rusi-Håns va so ökunno i alltigg.

Håns djikk o sörgd o vist int riktit kva an sku djör. Äin sönda djikk an til sköjin. Bäst som an to djikk o djikk o funderaupa hur ölyklit han hadd blivi född til täson vaerden, han o, so mott an äin bisi. Te bisin fråga kva an sörgd yvi, o han så to kva som djörd onon so sorgbondi. So gav te bisin åt onon äin tjäpp o så: „alt kva du stryker upa mä täsn éndan, so glänser e o blir bäter, o alt kva du stryker upa me te anan éndan, so går e sönder".

„Hokko ä du riktit?" fråga pojtjin.

„Ja ä pörtvakt naer Jäpus", svara bisin.

No, pojtjin för häim ti försök, om e hadd noga up se o, som bisin så. No, snårt kom kundjin til ställe ti sf, om hästan hadd blivi bäter hälder sämber. Naer an kom inn, va hästan so lifvull som ry-tandi läjjon.

Naer to tom åder brödren åter kom o klaga up onor, så kundjin: „Han soter sfn tjénst brå. Öotin ni ider lika brå bara!"

So så tom åder brödren: „Jå, han får från Jäpus alt kva an vil hav, han får fast gullykton".

O so vild kundjin hav te gullykton. O so mostist Busi-Håns forsok upa ti få enna.

Man sku gå yvi äin brö, innan man slapp inn ti Jäpus. Busi-Håns djikk yvi bröen o knapra sakta up pörtn.

„Hokko ä e?“ fråga pörtvaktn.

„Nö ä he Håns", svara an.

So ypnast pörtn o Busi-Håns djikk inn.

So slö an mä tjäppéndan o so brast lyktskruan, o so tö an to te gullykton. So sku an far häim tibåka.

Naer an komd yvi bröen, röpa Jäpu ettn:

^Busi-Håns, kommer du tibåka änn?"

„Hokko väit", svara Busi-Håns.

Naer an komd häim, så kundjin åt tom åder:

„Nö ä ni sämber karar allti än Busi-Håns“.

„Jå, kva ska man tal om honon. Han får ifrån Jäpus fast gullharpon", så tom åder brödren.

O so vild kundjin hav gullharpon. Taer fikk Håns åter far ti Jäpus. Pörtvaktn ypna åter pörtn föm. Han djikk inn i slote o kom inn i sålen. Jäpus gumma vakna o rista upp äild än un sku si kvemm e sku va.

So tö Håns gullharpon taer un häggd up väddjin, o so för an ut.

Han hadd nätt o jämt honni yvi bröen, naer Jäpu kom bakett.

„Busi-Håns, kommer du tibåka änn?" röpa Jäpu.

„Hokko väit", svara Håns.

So så åter konundjin: „Nö ä ni alt sämber karar än Busi-Håns, nö“.

„Jå, kva ska man tal om honon. Han får ifrån Jäpus fast gull-fulan", så tom åder brödren.O so vild ktmdjin åter hav gullfulan. 0 so fikk Håns åter far ti Jäpus. Pörtvaktn ypna pörtn föm. Han kom inn i slote o framm til ställe. So slö an mä tjäppéndan up låse, o so spragg dörn ypi djinast. Håns djikk upp i stallsskullan. Men naer an to sku djimrn hättjin nér i krobbon, taer gullfulan stö o åt, so skråmla grimskafte. Jäpu vakna o fikk onor i bäine, naer an sku kläter upp i hättjin tibåka. So ford an Håns ti gumman sin o så: „ Jaer hår du te Rusi-Håns nu, men lag nu onor ti stäik, tils ja kommer häiman".

Gumman laga äild i un o so sku un ti stäik Håns. Nu stö daer äin litn vagn framför linsmunn.

„Säss jaer ti sit up vagne*, så gumman.

„Säss nu sälv förts, so får ja si, hur e nu riktit ska bör gå tilu, så Håns.

Gumman djikk o satt se up vagne.

„Siter du brå nu?“ så Håns.

„Jö“, så gumman. 0 so tukka Håns ett so än vagne mä gumma o alt för i un.

Men nu kom Jäpu häim. Håns djikk to ti klaeskåpe o tö up se gummans klaedren.

Naer Jäpu drö stäitjin ur un, så an: „Häj, he liknar ju riktit gumman min!w

„Hokko väit“, så Håns o för ut o lost dörn fast bakett se. So för an i ställe o tö gullfulan o räid yvi bröen. Naer an to va up åron stranden, röpa Jäpu ett’n: „Rusi-Håns, kommer du tibåka änn?“

„Int sku ja nu djaerna mäir vil dragas mä te; men hokko väita, så Rusi-Håns, o so för an.

24. Om en sokafténska o en jördgobbe.

(Ingå).

He va en sokaftén, som jift se o tö sin ugga fru mässe åt ti soss. Han bruka far so logger räiso at int an hamn bau*a én om åre. So lå an én goggo sennländji i mötvinn. So tykt kadtén ot frun sin, at tom sku gå i lann o spaséra lite. Naer tom komd i lann, so mista an un. He va en jördgobbe, som tö un.

Hun va i su år taer i en jördkulo naer jördgobben. För vår somar för kaftén i lann po sama ställe o sörgd sin hustru. För vårt år fikk frun et bån, so at un hadd su. Millan älva o tolv slapp un våi* då ut o spasér lite.Naer un senn én då va ut, so hord un at e smäld liksom mä åror i strann. So spragg un djinast ti, o to va mann ennas taer. So synda un se ti slipp omböl, at int jördgobben sku kom o slå ijael tom allihöp.

Naer un komd omböl, so klaedd un po se klaedren sin. Si kaftén hadd tom taör altsenn an mista un. Bäst e va, so va jördgobben bräma strann o vigkar o skriker, at un sku tibåks, men un svarar at un int komber. So för an opp ätb e älsta båne o lovar kast e i son, om un int sku vänd omm. Men im så bara: „Kast, om tu hår lust". So kasta an båne i son. Men un för bara. Senn för an opp ätt tom ander o kasta tom all i son, bara he yggsta lämma an.

Men igga för un tibåks, bara bläi mä mann sin.

25. Höbärsgubbn.

(Öfvitsböle i Mörskom).

He va äin, som va so fati o sku holl bårsol, at han int vist, up hur sätt han sku kun holl bårsole. Men so tykt dräggin: „Om du lägger me gå o bjuda, so ska ja nö skaffa".

So jikk han o bjöud Höbärsgubbn. O so fraega do Höbärsgubbn å dräggin, kvemm alla sku koma. O han räkna bodi prästn o klukkarn o alla, som sku koma. Men dom va han igga rädd för o tykt, at han nö sku koma för dom. Men so fraega han, om himilns trummslagare o sku koma. So så dräggin: „Jöa. „Jå, to väit ja int saekert, om ja ska koma, för han kastar me mä trummpinnana up bäinen."

Men so fråga do Höbärsgubbn, om dom int brukar, naer dom va bjudi ti kalås, jé sägker lite. So så han, at dom brukar. O so fråga han, va dom brukar jé. So tykt han: „Dom jér nu måtvarur; sona som hår fisk, jér fisk, o so jér dom päggar o", så han. O so gav han to åt onon måtvarur o färsfisk raett förbajskat duktit, o so gav han päggar o. Först gav han äin sköl. So så han: „Brukar dom jé mäir?" „Nogra jér mäir o nogra minder, men nö jér dom mäir o". To tö han åron gaggon mä skölen; o so fråga han åter, om dom brukar jé mäir. „Jå no", tykt pojkin, „he ä nu ölika, men nö fins he nogan, som jäver mäir". So lå Höbärsgubbn tridi skölen o fråga: „Brukar dom jé mäir?" „Jå no, int ha ja nu sitt dom just ti jé mäir".26. Höbärsgubbn.

(Lomböle i Borgå).

He va äitt bärstroll, som häitt Höbärsgubbn. O so va he äin torpare, som bödd daer nsera te teer trolle, o so bläi torparns hostro försedd mä livsarviggi. O te taer torparn o Höbärsgubbn, tom va göa vänner, tom va nsera grannar, o so bruka dom gå ti kvarådra, o han fikk miki te torparn å Höbärsgubbn. O so hadd han äin drägg te torparn o. So tala han mä dräggin o så åt hono, hur dom sku gära. Gaema sku han vil bjud honon ti fadders, men han hadd int råd ti gäv åt onon so miki, som han sku vil hava. Han vist, om han sku bjud hono, sku han it alt upp för dom ander gästren. Han åt so miki, än han int vist, hur miki han åt, han som va äitt bärgs-troll. So så dräggin, än han sku gå o bjud onon o ställa so, sän han int sku koma änto. So för han ti o bjud honon. Nser han to kom ti Höbärsgubbn, så han: „Hossbön skikka me hi, om Höbärsgubbn sku va gö o gäv noger fiskar. So så han, at han igga vil hå små fiskar, bara störa".

„No, hur kommer de till, at han denna gogg igga små fiskar vil hå, bara störa? Tilförene håver han låtit sig nöjja méd våd han fott, bode stört o smott tisamman".

To så dräggin sett serande. „ Jåg sku bjuda ér ti fadders", så han.

No, Höbärsgubbn takka o va glader mse e. Men so fråga han, vemm andra sku blf faddrar. „No, „Sagkti Paer", så dräggin. „Do laör ja näppeligen komma di", så han. „Vemm andra bli faddrar?" »Sagkt Mikkil", så dräggin. „Jåså“, så han. »No vemm ska vara kvinnfolksfadder o bsera bårne?" wNo, „Sagkt Jértrud", så han. „Jå, ja vét int, omm ja ska kom di". „No vemm ska bli spelman?" så han. „Trummslågarn", så dräggin. „Då kommer ja ikki dit, dett säjjer jåg rönt ut. Jäg o Sagkt Mikkil o Sagkti Pser kundi nög likas, för jåg kundi sitta i én vrå o sé uppå, hur det monde tillgå. Men nu nser trummslågarn kommer, kommer ja ikki. Fär ja va én gogg ut, o då ja va på hemmvsegin, uppväkste ett moln på himmeln, o trummslågarn bärja slå på trumman så hårt, at ja blév förfaerad. Jåg bejinte lépa", så han, „det mesta jag färmodde. Nser jag komm ti farstudärren, slö han mäj méd trummpinnan o slö det éna låret o våden so ja hår mén dserav".

Men so fråga han: »Plsega de okkså vid sådana tillfällen jé faddersgåva?" „ Jå, dé som någo héderligare vilja våra", så dräggin.

So tö Höbärsgubbn äin skovel o gikk ti äin bödo, som va full mä riksdåldrar, o så åt dräggin: „Holl hit din säkk!" So tö han äin sköl o fråga: »Bruka de jé mér?" „Nö ha ja sitt mogga, som jér mér", så dräggin.So tö han äin anan gaggo o ést o så: „Ha du sitt nogon jé mér?" så han.

„Jå, nö ha ja sitt én, som ha jétt ännu mér", så han.

„Hö vil våra den sämsta", så Höbärsgubbn, o ta tridi gaggon mä skölen. „Ha du sitt nogon jé mér?" så han.

»Näjj, int ha ja sitt nogon jé mér", så dräggin, men han orka int mäir bjära. O sidan so kom han häim mä päggar, o so va tor-pam glåd, o han fikk äin stör bilénigg far han so ständ, at Höbärsgubbn int komd ti bårséle, o so fikk ju torparn duktit päggar til.

27. Om råde.

(Helsinge).

De va äin sokaptén, som sku far ti Svärji, men so hitta'n int vaögin. So komd'n ti äin holma senn, o daer va äitt råd, o han gikk

0 fraega vaegin ota råde.

„Jå", så de, „nu ska ja vis däj vaegin, bara du biställer mitt aerand", o so gå'n honon äitt bräiv o så: „ Vi ä ota de förra tfdsens folki, o vi bödd förr opp i Nurmo, men senn, naer dom laga körkor, so kund vi int bö daer mäir, o do flytta vi bort, o ja hår äin brör

1 Svärji, o han bör i äitt stört bärg, o de héter Brugkinbärg, o daer ä nykklana undi trappon, o om du for de haer bräive ti honon, so nu hittar du kösan".

Han ford bräive o komd framm o, o naer'n komd ti slote, so va nykklana undi äin flfso framför trappon, o han gikk inn, o do lå daer äin störer svarter hunn fyri, o han våga int gå inn, bara kasta bräive inn ginun dörn, fast råde bå'n ti gå inn o väkka brödran, som bödd daer i slote, o råde hadd sakt ot onon: „Int vaknar'n an-nos, om int nogon kristn väkker'n, o han lämmar däj int ölona, men om du int biställer aerande mitt, so ska du int hå någon hälsan dåw, o so hadd'n int häller, naBr'n int gikk inn o väktfn, som råde bå.

Jrafr Nyland IV, sidd. 113 — 126.

28. Skogsj ungfrun.

(Karis).

Omkring år 1833 visade sig skogsj ungfrun vid Korsbärgsgrind invid Fiskars bruk uti Pojo. Några flickor skulle en sommardag gå till skogen for att plocka bär. Bland dem var ock Charlotta Trag-man. Då de kommo till Korsbärgsgrind, hvarest ett stort stenhus nu står, tykte de, att de sågo en vacker kvinna, som knöt näfven åt dem. Flickorna blefvo skrämda, och Charlotta ropade åt sin bror: „ Kalle, kom se ett så grant fruntimmer. Yi tro att det är skogs-jungfrun".

Kalle Tragman gick dit för att se, och flickorna gingo till skogen att plocka bär. Några famnar från grinden satt invid ett sten-röse en vacker kvinna. Hon hade brunt hår med svartglänsande lockar och var iklädd en rödrandig klänning. Då man stod på vägen, så såg man för stenar och buskar endast hufvudet af henne. Litet längre fram såg man öfre delen af kroppen. Hon rörde armarna ovanligt fort, liksom hon skulle ha rullat ihop ett tyg.

29. Om sköksjumfrun.

(Helsinge).

Förr i vaerdn sku de ha fintast sköksjumfru o haer po Lillkivi-ston. O hun sku a visa säj för mogga. Hun sku a vari myki vaker frammfyri o havi förkil för säj, men båktil sku den a vari som äitt brospät o int havi iggin bak.

30. Sköksjumfruna po Neitsilinna.

(Lojo).

Mä Neitsilinna po Ojamo malnfn hadd sköksjumfruna riktit havi sit näste o tilhold. Dom hadd havi hös se en tjörkkalk. Ti få den bort från dom va int so lätt. En uta Lojo dragönena tykt, do de en gogg va tål om hurtit möd: „En kriksmann ska hå hurtit möd", o so för an ti Neitsilinna för ti skaff bort tjörkkalkin. Do han komd framm ti

Neitsilinna, so bejaBrd an drikka. Dom daer jumfruna gå ot an do i et svart kaerl.

„Nae-i, bäter ska de vara", tykt dragön.

Dom komd do framm mä tjörkkannon o räkt ot an. So snart an fikk kannon i hann, so kasta han va som va 1 den möt ogona po dom. Men lite uta de, som va i kalkin, full po hästn, o po de ställe, som de komd, svéddist håre bort. Men dragön fikk kalkin bort fron Neitsilinna o réd himm.31. Manker frestas af skogsjungfrun.

(Karis).

På Svarfvarböle hemman i Karis tjänade för 100 år sedan en „koladräng", som hette Manker. Han kolade vintern om i skogen Björnkärr och var därunder „utsattw för en skogsjungfru, som ville gifta sig med honom. Hon „lulladeM alltid, då hon kom. Hon be-, sökte honom och hjälpte honom att kola. Blott Manker „ visade", arbetade hon. Slutligen ville hon göra honom sällskap och följa honom hem. Detta tillät icke Manker. Då han kom hem, berättade han för bonden — han hette Erik Yikberg — hvem som hade besökt honom i kolaskogen. Denne svarade då: „Int slipper du henne, förrän du skjuter henne med silfvera.

Manker tog då följande gång bössan med sig och laddade med sillverknappar, som han hade i sin skjortkrage.

Så snart Manker kom tillbaka till „kolakojjan", infann sig äfven skogsjungfrun. Manker riktade bössan mot henne och trykte af. Skottet small och hon föll till marken. Hon började då kvida som en sårad människa och sade: „Räck mig nu handen, då vi ha varit så länge goda vänner och bekanta".

Manker stack fram bösspipan och hon „knep" så hårdt om den, att mynningen gick ihop.

32. Bön o sköksjuggfrun.

(Tenala).

He va én gogg en bonde, som sku far o hugg rivéd. To komd sköksjuggfrun ti an o frsöga, om an sku vil kom sova mä un. „Int vil ja he,“ så bön, „för ni sir so övånskapliger ut". Hun va båktil som en levtjärvo.

Ander dåjin jikk an di åter o hugd véd. To kom un åter ti an, o do va un mytji nättare. Men han jikk int senn hälder sova naer un. To lämma un an ijänn.

Tridi dåjin jikk an di åter. To un nu kom, so så un ut som en ugger flikko o så: „Får ja int nu min vilja framm, so komber int ni haörifrån mä live". To bläi bön rädder o mostist gå.

Ett år bakätt. komd en störer vaker kår ti bön o så: „Gu då, pappa!"

„Fån ä ja din pappa!" tykt bön.„J6, he ä ni, o mins ni int den dåjin i fjol i skojin, do ni bläi he?“ svara pojtjin. Bon bläi so til se, so at an int vist va an sku säj. Pojtjin bijaerd måt, o dom koka ot an en tjugukansgryto mä injelgrot o en så mjölk. Naer an hadd äti, så an: „He daer ä bara barnmat o int ot me“. Nu skala dom tri fjäliggar putéter o tie fjä-liggar strömigg ti fisksoppo o senn tjugu bro po böle. Naer an hadd äti he, so så an: „Nu ä ja mättertt.

Nu säjjer bön: „Väit tu, däj kan ja int hå, för du äter opp alt va ja éger“.

„Väit ni vis me ti nogon riker härre do?w tykt pojtjin.

„Jå, he väit jaw, så bön.

Bön visa, o sonn hans för di o akudéra se ti drägg ot an. Härrn tö an o.

Först dåjin sikka han foltji ti hugg véd. Dom sku hugg vår sin famm o vår sitt lass, o lassn sku dom hänt himm. Nu säjjer ny drändjin ot härrn: „Vil härrn jé ot me den måtn som tolv karar ska hå, so hugger ja tolv fammar o tolv lassM.

„He ska du fåw, så härrn.

Han jikk först ti sminn o smid ykse, men sminn hadd int so stör släggo, som an sku slå på mae. Han för do ti et bruk o tö en släggo, som vög su lisspund. Naer dom senn sku ti smid, so slö drändjin so sakta först.

„Slå bäter! så sminn.

Drändjin slö do, so at stabban sprakk o städe för i jördn, so at sminn fikk gräv opp e. Naer sminn fikk städe opp, so jord dom ny stabba o fikk senn yksn faerdi. Naer un senn sku slipas, to drö an sölv, o två åv härrns dräggana holt po äddji.

Ander dåjin för dom ti skojin. Dom ander satt oksar för drogana, men an drö tolv drogar ätt varander. Naer dom ander börja hugg, so åt an först all måt, som an hadd mässe, o so lå an se ti sov. Naer an hadd sovi en timma, so så dom ander: „Naer tägker du få ditt bitigg faerdit i då, tu som hår so mytjy?w

To stäig an opp o börja ti hugg. Naer dom ander hadd sitt huggi, so hadd an o. So för an ti skojin o fogga två bjomar, o dom spänd an föri. Naer dom int orka drå, so drö an sölv mae o lät dom ander dräggana far förbi. Pörtstolpar o alt följd maB, naBr an kom in jinum pörtn. Nu bläi härrn rädder för an o vild bli åv mae'n.

Härrn hadd en kvårn daer e spoka, so indjin vild gå mala. Härm bå den ny drändjin gå di o mala, o an jikk o, senn an hadd fått duktit måt. Härrn tägkt at spotji sku tå live åv an. Men so jikk e int. Drändjin satt se först ti lyss, om daBr sku va nogo i kvårn. Do kom di et stört vidunder mä en sinko o börja §är sivor åv un. Första sivon an skar so rykt drändjin ti se. To så an so arger ut.Likaså jikk e mä de ander o tridi. To skriker spotji té, va an hadd ti jöra mä flästji.

„Hår an lust ti fräist styrkon sin mä mäj?" tykt drändjin.

„Kom hi baratt, så spotji.

Drändjin to i an o kasta'n ut för kvarn, so at lårbäine brast åv för an. Senn börja an mala, o naer alt va mala so jikk an himm. Härrn bläi bara räddare o sku jsema ha vari åv mä an.

Nu säjjer senn härm: „He blir krig i lande, vil int du far ti krig?"

„Jö“, så drändjin, „bara ja får måt".

Härrn lova he, o drändjin börja rust se. Han jord en måtväisko uto tolv hästhudar. §u tunnor ol satt an o ti. So jikk an ti skoj in o to den största talln, som fantist, ti piskskaft. Tjugu okshudar jord an ti snärt, o so for an ti kridji.

Naör an kom ti, satt an se po en höger kulla ti äta. To börja kriksfoltji sut po an, men an va skotfri. Ti slut tö en kulo i smör-tunnon ansis. Men si to bläi an arger, slö händren ihop, tö piskon o so slö an, so at fiendn stalp allihop.

Senn jikk an åter ti härrn o birätta hur e hadd gått. Do vist int härrn mér, va an sku jör mä an, men ti sista slute hitta an po råd o tykt: „Ja låna för en tid senn su tunnor gull ti hälviti; om tu far ti ätt he, so får tu hälftn".

Jå, drändjin lova full fara, ba an sku få måt, o he fikk an.

Han lå åter matagallan sin full o räist åv mä sina björnar. Naör an kom di, so va an daer portvakt, som an hadd slajji lårbäine åv. Fån så, at an int hadd låna nogo gull. Men pörtvaktn tykt: „Jé'in nu ot an bara, annors jör an åv mä hela hälviti". So fikk an do sina su tunnor gull o för tibåka ti härrn mä e.

Ätt en tid kom di et soråd ti slote o börja skrik daer. To så härrn: „Gå lag bort he daer soråde!"

Drändjin ut o börja sloss mä e. Po lande vann drändjin två kvällar oråd. Men tridi kvälln fikk soråde an narrager nér i vatne, o daer tö e live åv an. So slapp härrn an, o so va he slut mä den sågan.

Jmfr Nyland II, sagorna 42—47.33. Sköksjomfruns sonn.

(Öfvitsböle i Mörskom).

He va äin torparpojki, som va i skögin; so kom sköksjomfrun o vild förläid onon at han sku jör åt henna. Naer han int va mae om såkin, to hun yksen å onon o slo enna i äitt trae järns mä oga. Kanski han to bläi rädder; han gjord henna ti viljes.

Senn, naör pojkin bläi so stor, so kom han ti tjörkbakkan o hadd yksen mässe up armn. O so kom to te sama

torparn, o so känd han bara yksen senn. Men to tykt pojkin: „Naer du käns ve yksen, får du känn de ve me o“. Naer han to kom ti torparn, kund dom int fod onon, han åt so grymt myky. Naör int torparn hadd makt ti fod onon, modist han gå ti hans härre, som hadd egendom, at härm sku tå onon.

So lådd härrn honon ti tryska. Men han gjord alt som fånot va. Han rykt undan åsn, som va undi parsona o rykt alt nér, som findist, o vrak alt i löan. O so bröut han å åsn o tryska mä honon yvy alt, sän he bläi smått. O so jikk han i lödöm, o so släft han äin faehunn, o so flöug bodi agnar o halm ut, o so va séden räin. To jikk han upp ti gårdn o bijaerd säkkar ti lägg i. So kom he tolv tunnor. O naer han fikk alt i säkkana, bar han upp he alt up äin gaggo ti gårdn. So läit härrn mal séden ti mjöl o bak e ti bro. O so läit han slakt tolv uksar, o dom hudana läit han lag ti ränsil. O so pakka dom inn bodi tjyt o bro o rusta honon ti som dom kriga. O han sku to få alt, som han sku tå inn, ti äjji låod.

Naer han to kom ti, jikk han upp i äin stör stäin o sattist o ita. Naer han to börja ita, börja dom suta på’n. Men naer dom söut mä kulor, tö han o kasta bort dom o så: „Kastin int blåbaer i måtn mennM. Men senn börja dom suta up honon mä kanon. So så han, at dom int sku kast böunor i måtn, o kasta dom bara undan. Han åt bara so läggi måtn räkt. Naer han hadd iti alt upp — härrn rusta mae onon äin litn kanon, som han fikk jusom ti tjäpp — so tö han senn ränsil up ryggin o senn tjäpp i hånden, o so jikk han ti som dom söut. O so klobba han o trumfa omm dom, so läggi dom gjord mötstond, o jäga bort dom allihop. Han va luva häila lånde, som han sku va kår ti tå inn, o so fikk han o.

Jrafr Nyland II, sagorna 42—47.34. Skoksjumfruns sonn.

(Helsinge).

Förr i forna tider, när skoksjumfruns sonn bruka vandra haer po jördn, sku han én gogg tå säj tjänst, so at han int sku trägga svälta ijael, när int mödran mér orka foda honom. Först försökt han naer en sméd. En litn tid va han daer, men smén tykt, at han va so låt, at han int vild hå honom, o so fikk han gå.

Senn so to han tjänst naer en bonde. En då gikk han mä di andra karana ti skogin o hugga véd, men han va so låt, at han int idist hugga nogo. Di andra karana så do ot honom, at han sku hugga bäter. Do bläi han arg o börja hugga mä en tokon fårt, at spånona bara rykt ikrigg honom, so at di andra karana bläi undi spånona. När kvälln komd, gikk han himm.

Do fraega hussbun, vart han lämma di andra karana.

„Di bläi undi spånona“, så han.

So fikk han gå daerifrån mae, för si hussbun bläi rädd för honom, när han va so stark.

Senn gikk han en tid, o so komd han ti en kuggsgård o fikk tjänst daer.

Men daer va han int häller läggi, förän di vild bli å mä honom. Först skikka di honom ti en kvårn, som va förtrolla, so at iggin kund mala daer. När han komd ti kvårnen, va daer so myki råd, at han int fikk va i fred för dom. Han neka dom fléri goggor, men di lod int. Do bläi han arg o to fast ett å råden o satt de i kvårnen

0 mala båkdéln å de. Senn fikk han mala sin saed, som han hadd,

1 fred, o naer den va mala, so för han himm.

När han komd himm mä kvårnlasse, bläi dom int lite rädda, för si di trodd, at han sku bli di.

Öfter en tid börja kuggin kriga mä grannkuggin, o sköksjum-fruns pojki skikkast mae ut i krigi, men int fikk di live å honom daer häller. Do fundera di vart di sku skikka honom, at di sku slipp å mä honom. So tägkt kuggin: „Nu ska ja skikka honom ti hälviti o fodra skatt; diifrån slipper han väl int ändou.

Pojkin för o, o när han komd ti hälviti, bulta han på po den första pörtn han komd té. Daer komd én ut o fraega, va han sku hå. Han svara do: „Ja ska hå skatt ot kuggin“.

„Gå lägger framm“, så di.

No, han gikk lägger framm o bulta på ijänn. Daer fraega di ijänn, va han sku hå. „Ja ska hå skatt ot kuggin“, så han.

„Gå lägger framm“, så di.

So bulta han po den tridi pörtn, o daer slapp han inn. Daer inne lå i en sägg de råde, som han i kvårnen mala båkdéln å. Närråde så pojkin o fikk hora va han sku hå, ropa de från säggin: „Gé ot honom, gé ot honom, annos gör han å mä oss allihop!4*

När han hadd fott skattn, rest han himm.

När han lämma skattn ot kuggin, tägkt han: „Nu går de ot hälviti mä oss allihop. När int di fikk bukt mä honom di, som han nu sist va, so får iggin ann häller".

Han fikk nu vara po kuggsgårdn o göra va han vild, för iggin våga säjja nogo ot honom. Senn én gogg börja två soråd sloss. Do skikka kuggin honom ti skilj åt dom, o di tror ja han bläi, öfber-som ja int mér hord talas omm honom.

Jmfr Nyland II, sagorna 42—47.

35. Om tom tri pojkans arve.

(Lappträsk).

He va äin gaggo äin bisi, som hadd tri syner. So så an: „Igga orkar ja fod ider mäir. Ni kan nu gå ut o sok lykkon idon". So gav an åt te älst pojtjin äin gamal fiol, åt te millarst gav an äin kvaernstäin, o te yggst fikk bara äin linnukko.

* Te älst to senn fiol o börja vander, men ti natten djikk an inn i äin ria. Tser kläiv an upp i parsona o börja ti spel. Men når vargan hord he, kom dom ti o huppa inn yvi ritroskoln. Pojtjin jägka se nér ifrån parsona o stäggd inn dom. O so börja an åter ti spel o vargan ti tjut. So kornd tmr äin räisander, o når han hord tjute o fiölspéle, stäig an å slidan o sku ti si, kva e va för spitåkel, som dom huld i rian. Men som an ypna dörn, kom vargan utrusandist. Men to stäig pojtjin framm o tö te räisand i kragan o så: „Kva fån a du nu djörd? Nu komber du råkt ti Sibirjin! He va ryska tjäjsams vargan, som ja sku laer ti spél". To bläi te räisand rädd o gav åt pojtjin magg tusn mark, bara an bara sku va nöjder.

Te millarst pojtjin vandra å mä kvsernstäin up nakkan. Han djikk o djikk o komd inn i äin stor skog. To hord an än daer va mytjy folk förut, o so kröup an upp i äin höug grän mä te kvsernstäin mässe. O bäst som e va, so komd e äin hop rövare o satt se undi gränen o bräidd ut sin såker, gull o silver o alt kva dom nu hadd för skatter. So sku dom ti däil tom skattren millan se. To så te äina åt te anan: „Tu a int lämma framm änn alt kva du hår". „Om int ja ha djörd he", så te anan, „so må Gud lät äin stör kvsernstäin fall nider up me", så te anan. To va int pojtjin säin ti löt up stäin, o han kvinna nider råkt mitt blånd rövaren. O tom allihop ti sköks, o pojtjin ti tå all skattren däiras.Te yggst brodern hadd iggon åron råd än ti ta lånsvéjin för se. Bäst an taer djikk, tägkt an: „Ja ska bör lag snärnr å te lin-nukkon min o bör fogg djur". Han djord so o. Först fikk an äitt iköm o stuppa e i pusan. Sidan fikk an äin hari o stuppa onor bakett. Sidan kom an ti äitt träsk. Naör an taBr sat up trästjis stranden o räiva up linnukkon sin, sikka nättjin pojtjin senn o fraega, kva an ratt sku djör. „Häjj, ja ska sno snyrpbånd åt me, o sidan ska ja snyrp ihop häila trästji som äin tubakspugg", svara pojtjin. „Djör int he", så nättjis pojtjin, „ja ska först gå tal mä vonn får". Han djörd so.

„Taer siter han o lagar, än trästji ska bli tort", så nättjis pojtjin.

„Tu brukar ju kuni kläter; kan du int gå upp o kläter i kåp

mä onor, får du si kva an doger til", så nättjin. Han djord so.

„Ska vi gå kläter i kåp?" så nättjis pojtjin.

„Igga iss ja kläter i kåp mä te", så pojtjin, „men ja hår äin Htn broder; mä honor kan du ju gå försök först. Om int

han stoppar, so ska ja kom sidan", så pojtjin, o so ypna an up pusabånde o släft iköme ut, o he för upp i gränskatan, so än e smatra bara. Nättjis pojtjin skrapa se båk ora o djikk häim.

»Igga va he als vaert ti försök", så an åt fådern. „Han hadd

äin litn bröder, som för upp i gränskatan, so än e smatra bara".

„No, tu sku fräst gå sprigg i kåp mä onor, sku vi få si", så nättjin. Nättjis pojtjin djikk åter.

„Vili vi gå sprigg i kåp", så nättjis pojtjin. „Igga iss ja jaer bör sprigg i kåp mä te", så pojtjin. „Men ja hår äin minder bröder, om int han orkar, ska ja kom", så pojtjin. So ypna an up pusabånde o släft harin ut. O tom ti sprigg i kåp. Harin, han fila å so bisatt, o igga räkt e lägg, innan nättjis pojtjin va bakett.

„So o so djikk e nu", så nättjis pojtjin, naer an åter kom häim tibåka. „No, gå upp o brutas mae'n; tu brukar ju va brutan-kår", så nättjin.

Han djörd so. „Vili vi gå fräst ti brutas", så nättjis pojtjin.

„Igga iss ja kom brutas mä te", så pojtjin. Men taer upp i sköks-bakkan står gåmbel fåfa menn o floggar äin häst. Gå nu fräst ti brutas mä honor först, om int han orkar, ska ja sidan kom. Men han ä lite döuver, so at rop dikt åt onon: „Urr, urr, urr!" om an int ratt sku vil hor".

Nättjis pojtjin djörd, som an bläi bidi. Naer an komd upp i sköksbystji, stö äin bjom taer o flogga äin häst.

„Urr, urr, urr!" så nättjis pojtjin.

„Urr, urr, urr!" så bjom, men så int upp als — han hadd bara brått ti it.

„Urr, urr, urr!" ropa nättjis pojtjin hogeri.„Urr, urr, urr!a ropa bjem änn hegeri, men så bara lite o sido.

„Urr, urr, urr!" så nättjis pojtjin o slo bjorn up haerdon.

„Urr, urr, urr!" så bjorn o stäig nu upp up två foter o klämd nättjis pojtjin, so än e knaka i all lider o läddjar.

„Han ä so rysamt stark", så nättjis pojtjin, når an kom häim. „Han idist igga fräst sölv hälder; men te gåmbel fafabisin hans krusa me so än ja igga väit, hur ja slapp diifrån."

„Gå nu o bjud päggar åt'n, bara an int snor ihop trästji". Nättjis pojtjin hänta äin dukti bördo åt pojtjin. „Igga spisar he", så pojtjin. Nättjis pojtjin träggd to ti hänt åron gaggon. „Får hälsa o så, än an mostist tå raett grånt. Most an bitål änn mäir, so blir vi råkt å utfati", så nättjis pojtjin. „He mo nu va to sidan", så pojtjin, som nö hadd rikidomar so mytjy han i senn tid bihovd.

So bläi tom tri synens arviloter välsina.

Jmfr Nyland II, sagorna 48—50.

36. Om näkkin.

(Helsinge).

Vi Nätinkalo bärgi talar folki, at näkkin sku ha vari. o den sku a havi toko logga tissar. Den sku a suti o tvätta säj daer po bärgi o kasta tissana opp po akslana. Senn sku de ha vari två pigor från Boställe o tvätta fårena, o naer dom hadd tvätta, so gikk dom o sima båda senn, o do vild den äina bör drugkna. Den ander sku do a gått o jölpa, o daer bläi dom bäggi båda, o dom tala än näkkin sku a drajji dom, om de nu ä sant senn, men so talar folki.

37. Om näkkin.

(Tushy).

Näkkin hadd siti po äin stäin vi träskisstrann di opp i Viktis, som ja tjaena, o vi sku gå o klappa byki, o do så äin gamal gumma ot oss, nser vi komber nér ti strann: „Sku ni nu flikkor ha komi lite förr, so sku ni ha fått si näkkin; den satt haer po stäin o tvätta säj so i soloppgoggin. Den hadd toko logga tissar, at un alt kasta dom opp po akslana o tvätta säj undi armana, o den hadd tokot logkt, gult hår". Senn ander åre so hadd prästns bror gått o

sima, o do hadd an vila drugkna, om dom ander int sku a komi ti jölp. O dom talar so, at n®r näkkin ska vis säj, so do ska de händ säj nogon ölykko.

Jmfr Nyland IV, sidd. 122—123.38. Näcken.

(Ingå).

För någon tid sedan var på Yarsby kvarn en mjölnare, som hette Fri. Han gick en gång en midsommarnatt ensam i kvarnen för att få höra näcken spela. Näcken kom om natten till honom med fioln och bad honom spela och dansa. Fri, som var spelman, gjorde honom till viljes. Men han fick då spela och dansa hela natten igenom. Han blef så trött och gjorde i förtviflan det löftet att aldrig mera taga fiol i sin hand. Sin fiol, som han ock hade med i kvarnen, hängde han, då han om morgonen gick in i sin stuga, på väggen, och där lär han hänga än i dag.

39. Nättjin.

(Bromarf).

En gogg in kår i Bråmar sku far bort om dådjin o lämm små pojkana sina himma, so jissa an räi om morn förän an for: „Nu ska tom daer pojkana i då hävi se i son o sima, so nättjin tår dom, men ja ska nu försök ti förikom eM. So lå an yksn i vatne, so int nättjin sku våg se ti. Om dådjin to an a fari bort, so för pojkana o sima o han éna bläi tröttoger o sagk ti botn. An tridi pojtjin, som va lite större, sku jyst bör klse po se, to an så, hur e jikk mä kambråtn. Han ropa an to i namm o spragg i vatne o fikk tåg i håre po an, o so fikk an opp an. Han va räi alt blåer om kroppen, som nättjin ha holdi an; men han börja änto liva.

40. Ööråe.

(Ingå).

En gogg för nogo hundra år senn va en bonde från Mårs him-man i Roddtjila by i Iggo i fistji po Trollholm i Iggo-saern. Senn en gogg to an va ti nöts, so laga an opp éld po strann. Som an värmd se vi éldn, so komd en litn gråklsedder gobbe mä hatt po hyvu o vild märk hanskana hansis.

Mårsn gå låv.Som gobben märkt dom, so gå an tom tibåka o så: „Det susar så i tallom, det bådar inte godt för allom, och packa dig hem, du handske-vän!a

Bön för himm.

Som an add komi himm, so oppstö en starker storm, so at all ander, som va i fistji po sama gogg, modist en logg tid ligg po hol-mana o int slapp bort.

41. Dräggin, som va bårnmörska åt rådande. (ÖfvitsbÖle i Mörskom).

He va äin drägg, som va ti bårnmörska åt rådande. O so gav hun äin sörto ti lon, som alder bläi smutsi, o alder jikk hun sönder. Han hadd enna i su år, te dräggin. Han jikk mä enna all dagar. Allti va hun räin o häil o slöt. Naer han to hadd havi enna i su år, tykt an so: „Kva ska ja nu mäir spar ennaa. To så han, hur han fikk enna. Naer han så he, bläi hun smutsi o för sönder, o so hadd han iggan nytto å enna mäir.

42. Härrn, som va jift mae äitt rådand.

(Öfvitsböle i Mörskom).

He va äin härre, som va jift mae äitt rådand. O so sku hun kvar fridå bada. To fikk iggin si enna. O so livd dom riktit brå. Men so kom hansis bror taör, o so va hun ut o bada to. O so tykt han: „Voj, kva tu va töko, som jift de mae äitt rådandw. O dom hadd fläira bån räidan o, o livd myky brå. Taer fikk dom sia, kvart hun bada, o so försvann hun, so än dom igga fikk si enna mäir.

43. Om pojkin, som fådran lova ot håvsfrun. (Helsinge).

De va en gogg en mölnare, som va ryslit fati. En moro gikk han nér ti kvårndammen, o daer mott han håvsfrun. Hun hälsa på honom o fraega, va han féla, när han så so sorsli ut. Han birättado hur fatit han hadd de dser himma

o at, om han int sku kuna bitåla de, som han va skyldi, sku di tå kvarnen å honom, o do sku de va aldélis slut, för de lilla han nu kund förtjéna, so va de mä kvarnen. Do så håvsfrun: „Om du lovar ot mäj de, som nyss ha blivi fodi dser himma, so ska du bli rik o alder mér bihova lida nod“. Mölnarn fundera po såkin o tägkt: „Kanski nu nogon katt eller hunn ha blivi född dser himm, o denn kan man ju gé“, o so lova han.

När han komd himm, so fikk han hora, at hustrun hadd fodi en pojki. Do bläi han so rädd o vist int, vart han sku ta vsegin. Han birätta senn för hustrun, va han hadd lova håvsfrun, o hun bläi o rädd.

När di hadd funderа en stund po såkin, tykt di, at de sku va bäst ti soka en spåkärigg o frsega å henna, va di sku göra, at int håvsfrun sku tå déras pojki. Spågumman så do, at di sku akta honom for vatne, isynnerhét för kvårndammen, at han int sku slippa nsBra denn. Di försökt va di kund ti akta honom, so at han int slapp nsera dammen.

När han bläi äldre, gift han säj o bläi vallgubbe o hustrun vallgumma. Han hadd en flöjt, som han bruka blåsa på, o di hadd mogga glåda stunder tisammans, medan di valla sin jord.

En gogg gikk ett å krittren nér ti Sostrann, o han sku gå öfter de, men komd ti gå so nsera vatne, at håvsfrun fikk tåg i honom, o han bläi bortfori å henna. När gumman hans så de, bläi hun rädd o spragg nér ti vatne o sku jölpa sin mann, men hun bläi mse bortfori å håvsfrun.

En kväll satt dom dser nér i håvsfruns granna sål. Do komd di ihåg den tidn, när di båda valla sin jord, o han blåst po sin flöjt. Han to do framm flöjtn sin o börja blåsa di sama tönena, som han förr bruka blåsa. Utan at di vist nogo, bläi di flytta ur den granna såln tibåks ti sin jord, men di känd int mér varann. Di birätta alt, som hadd händi dom, o do känd di ijänn varann o bläi so glåda o hold bröllop po nytt. Glåda o lykkliga levd dom senn tils di do.

“. Hur Skoromatti fikk prinsässon.

(Böle i Ingå).

He va én gogg en konugg, som hadd en slabask, som kallast ti Skoromatti. Han stjikka honom i et serand ätt jäst. So va an i su år borta, förn an komd himm mä jästn. „Var a tu vari so ländji?" frsega tom senn å honom.„Int ä he so ländjitt, svara an, o so slo an nér den po farstustén.

„Va ska vi nu jé ot de ti jöra, naer tu va so ländji ätt jästn; tu most gå ti tjäldon ätt et ämbar vatn“, så håvfoltji.

Naer an host vatn fron tjäldon, so fikk an en jäddo i ämbare. „No, nu most ja få en göer prisant, naer ja komber himm mä jäddon", tägkt Skoromatti.

Men jäddon så: „Bara ja slipper i tjäldon tibåks, so ska tu, bara tu önskar o säjjer mitt namm, få alt va tu bihover".

So önska an ti jäddon o Gud, at ämbare sku sölft gå o at an sku få sita på. Naer an komd himm, so så tom: „No, ätt som e går fört, so gå o bära védM. Han jord so o, o naer an komd ti vedarådn, so önska an ota jäddon o Gud, at védn sku gå Sölver, so an int sku trägg bära den. Naer vedatraenana bijynt kom inn o slambra, so jikk alla, som fantist i slote, ti fönstre o si. So hadd kundjin en dötro, o un komd ti o så o i fönstre. Naer Skoromatti så prinsässon, so önska an, at un sku bli rådder o at an sku vara densama, som sku hå o jör mä un. Naer étt år a framlidi, so fodd prinsässon et foster. So bjod kundjin all sina vänner o bikanta ti slote ti försök få reda po bånes får. Tom satt senn, naer alla a komi, båne po golve o et gulläpel i hann ot e. Denn, möt hokon båne sku kast äple, sku hollas för bånes får. Men båne hold bara äple o kasta he int möt nogon.

Ander dådjin bjod kundjin ijänn folk ti slote, men nu bara ota laeger stond. Båne sattist ijänn ti sita po golve mä äple i hann, men e kasta äple möt indjin. So tägkt Skoromatti: „Ja ska o försök gå ti o si". Naer Skoromatti komd inn, so kasta båne djinast äple imöt an.

„Va ska ja nu jöra", så kundjin; „ja hår indjin anan råd, bara hå stalldrändjin ti far o slå ijael o flå den bästa hästn. Senn får man lägg tom all tri innanför hudn o sy ihop den". Tom jord så o. So fikk stalldrändjin far o for ut tom i

son o kast ti tom.

Naer tom lå taer i sobotne senn, so tykt prinsässon: „Kors i Härrans frid, va ska ja jöra nu?"

„Sörg int, min vänn", tykt Skoromatti, „tu hår en saeker vänn".

Skoromatti önska ti jäddon o Gud, at e sku stann en störer o mitt framför kundjins slot. So sku hudn flyt opp po on o slå sönder. Naer e va jört, so önska an ijänn ti jäddon o Gud, at e sku byggas en störer bygnigg. Naer an senn fikk bygnindjin faerdiger, so önska an, at en brö sku byggas millan on o kundjins land. So önska an ätt kundjins silverbaegare, at an sku kom ti. Naer an a fått an, so rödd an ti en störer måltid o bjod kundjin o, o jömd prinsässon undan. Naer kundjin senn satt brävi borde o åt, so så an numrona po sin silverbaBgare. To fraega kundjin: „Hur står e til, at min silverbaegare ä haer?",„He ä indjin ömöjlihét, he, kundjins dötron ä o haer“, så Sko-romatti.

„Skaff framm un!M så kundjin.

Naer prinsässon komd framm, so tykt kundjin: „Va ska he bityd?“

„He bityder indjintigg“, svara Skoromatti. „Ja ä indjin Skoro-matti ja; ja ä en förtrollager prins.“

„Mitt o ditt slot förblir étt“, så kundjin, o lägger va ja int mäddom.

Jmfr Nyland II, sagorna 51 och 53.

45. Smidipojtjin, som va so later.

(Liljendal).

He va äin ägka, som hådd äin pojtji. Han va so rysamt later, än an int idist djör noga ana bara ligg i korstäin o värm se.

Äin gaggo bad mödron onon gå ett vatn mä sålde, so sku an få smörobro.

Pojtjin tulta å o börja håva mä sålde, å hur han håva fläira gaggor, so fikk an äin djäddo i sålde. To tägkt pojtjin, än an sku få fårsfisk, men djäddon bad än un sku slippa, so sku pojtjin sidan få alt, kva an sku önsk se. O pojtjin släft ena. So önska an, än sålde sku håld vatn, o han kund jinast bjär häim sålde fult mä vatn. Mödron undrast nö, men tykt, än nogo modist nu pojtjin djöra o for fodon sin.

Ett noger dagar så mödron åter åt pojtjin: „Tu ligger bara jaer o baddar de, lag de ett vid, om du int vil frys ijael“.

Pojtjin han va rädd för tjölden o raett upp se ur askon o jikk o lådd se up kundjis rividaraden. So tykt an, än trididäiln sku far ti hans häim, o raden börja jinast roras. Prinsässon stö i fenstre o skratta, men to önska pojtjin, än hun sku bli me bån, o hun bläi o.

Sidan lå an bara å värmd se häila vintern.

Men så tykt mödron, än an sku kun gå förtjén lite fodo o. Han önska jinast trididäiln å häila kundjis skafri, o he kom so mytjy måt, än mödron igga vild slipp utanför dörn, som e va så fult up all sidor.

Men naer e bläi slut, modist pojtjin åter ut i vaerden.

So kom an til äin smiddjo o vild hav tjénst.

„Kva laer du nu kun djöra4*, tykt sminn, „men he ä nu ygko mädde, ja ska tå de ti bjär inn kol o vatn“.Pojtjin lå i smidihaem, han bara, o kom tidan bara ti måltidren, men vatuémbaren kom o se söl va inn i smiddjon, o kolen kom bara liksom rottor från kolahuse.

Undi tinn hadd kundjis dotron fått bån. Kundjin bläi so för-skräkklit arger o sku hav räido upa, kvemm e hadd vari. So hadd dom äin spåtjäligg o, som häitt Kuppar-Stina. Hun så, än om pojtjin sku få äitt gulläpel, sku an no kast up honon, som va syldo. Kundjin kalla ihop mänisor från häila ritji sett, o sminn kom o mä sin lsörpojkar o jisäller. To fråga kundjin, om dom va alla t»r, o sminn så, än no va tom all ådra bara äin pojtji, som va så later, än indjin fikk onon ur äsjon. Tom tykt nu änto, än dom sku försök ti narr onon mä smörobro, o kundjin sikka

bitjéntn ti. Men pojtjin tukka ikull bitjéntn o to smörobro å onon. To sénd kundjin vagnen, o so modist smidipojtjin koma. No, te lil pojtjin kasta jinast äple up honon, o so vist ju alla, än e va han. To bläi kundjin so rysamt arger, o so tö an mästren o siglen från äitt gamalt sip o spika fast all gluggar o fenster, o so stuppa an prinsässon o smidipojtjin inn i fårtyi o läit e driv ut up son. Prinsässon sörgd so förskräkklit, nö väit man ju he, ti up to mörk fårtyi, o läiddist ett tom grann rumen up slote.

„Nö ska jsor bli lika grant o“, så pojtjin, o so bläi e so grant up fårtyi raött som up slote.

Men he bläi änto läisamt ti driv omkrigg up te vid son. So önska pojtjin än fårtyi sku gå upp up äitt höukt bjärg o ståna taer, o mä te sama ståna fårtyi upp up bjärji. To stäig an å, men så åt prinsässon, än un int sku få gå bort, innan han sku kom tibåka. N®r an hadd marssa äin stond, kom an til äitt kuparslot mä äitt kupar-stakett omkrigg. 0 äin tri ålns lägger kår kom imöt onon o så:

„Kva djör tu jaer, smidipojtji?M

„Sägk nider i jorden järns mä halsn“, så pojtjin, o kårn sagk nider.

So börja an bidja, än an sku slipp upp, o pojtjin luva, om an sku djäv nyklana. Men pojtjin släft upp onon bara so mytjy, än an kund få nyklana ur taskon. So båd an onon sägk i jorden, än an alder sku synas mäir. Naer pojtjin fikk nyklana, jikk an jinum häila slote, för he va slotskundjin, som sagk i jorden. So kom an ti äitt silverslot, o tsar va äin kugg, som va seks åln lägger. Men hejikk mä honon som mä te första. 0 pojtjin tö åter nyklana o kom ti äitt gullslot. Tser stö kundjin utanföri, o han va nii ålns lagg. He va raett mera, än an sku ha fått pojtjin i nakkan, för han bläi int vårs onon jinast; han tägkt, än e sku va äin lägger furustobb. Men so hann pojtjin änto krok se undan o hadd onon ti sägk i jorden liksom tom ådra. So djikk an inn o tö kundjis klédren up se, o alla trodd, än an va kundjin sölv. So tö an kundjis hästn o räid tiprinsässon o hådd ena ti kom ti slote, men hun tjänd igga onon o trodd igga kva an så, o igga kom un bort hälder. To modist an

sikk ett smidiklédren sin o to up se, o to tjänd un onon först. O

so bläi an kugg up all tri sloten o fyratusn fämmhundra man up kvart slot. Nser svaBrfådern hord e, so kom han ti, men han hådd

bara äittusn fämmhundra mann o våga igga djör noga. Han fikk

bara va årtiger o kom som ti bröllop.

Jmfr Nyland II, sagorna 63—56.

46. Om käriggin, som alder va nöjder.

(Helsinge).

De va én gogg en gubbe o en gumma, som bodd i en jordkula o va myki fatiga. En gogg va gubben o fiska o fikk en flundra. När han fott opp den, börja den bé, at han sku släppa den tibåks, so sku han få önska säj va som hälst, o de sku ginast bli oppfylli. Gubben släft den tibåks o önska, at han sku få måt so myki han bihovd. När han komd himm o birätta för gumman, hur de hadd gått för honom o va han hadd önska säj, så hun: »Du va o dumm, som int kund önska däj två nya rumm té*, o so jaga hun gubben tibåks ti träski o bijaera två nya rumm. Gubben gikk ti träski o så: »Flundra, flundra, gé ot mäj två nya rumm té!* »De ska du få*, så flundran.

En tid va gumman nöjd mä de, men so vild hun at gubben sku gå o bé flundran gé ot dom en härrgård. Gubben gikk ijänn ti träski o ropa: »Flundra, flimdra!M Flundran titta opp o så: »Va vil du nu?“ »Gumman ä int nöjder mér mä di rummen hun fikk, otan vil nu hå en stör härrgård*, så gubben. »De ska du få“, så flundran.

So gikk de ijänn en tid, do tykt gumman at härrgårdn va lör litn; hun vild hå et hélt kuggariki. Gubben tykt, at di sku va nöjda nu, när di hadd de so brå, men de jälft int. Han gikk do ti träski

0 ropa: »Flundra, flundra!* Flundran titta opp o så: »Va vil du hå?“ Gubben så do, at gumman int va nöjd mér mä härrgårdn, nu vild him hå et kuggariki. »De ska du få“, så flundran. Hur läggi sku gumman va nöjd mä de. En

tid gikk, o so så hun ot gubben: »Vist ä vi nu brå rika o mäktiga, men én ä ännu mäktigare, o de ä Gud. Gå ti flundran o säj, at du vil bli lika mäkti som Gud*.

Gubben så ijänn, at di sku va nöjda nu o int önska säj mér, men va sku de jälpa. Gumman va énvis, o för at han sku få fréd

1 hiise modist han gå.När han komd ti träski, så han ijänn: »Flundra, flundra lilla, kom hit opp!" Flundran komd opp o så: »Hur ä du so sorsli?" »J6“, så gubben, »gumman ä int nöjder mér mä et kuggariki, nu vil hun va lik Gud". Do så flundran: »Öfter hun int va nöjd mä et kuggariki, ska hun få koma tibåks i sin gamla jordkula", o so försvann flundran.

Gubben gikk himm o daör sat gumman i sin gamla jordkula, o di va lika fatiga som förut.

Jrafr Nyland II, sagorna 55 o. 56.

47. Om gumman, som alder va näjder.

(Wcckjärvi i Borgå).

He va äin gubbe o äin gumma, som bodd i äin stuvu, so litn som äin bitto.

So så gumman: »Tu ska gå mäita!"

So gikk gubbn o mäita. Taer fikk an äin flundro upa krökin.

»Bara du släpper me loss, ska du få, kva du änskar de", så flundron.

Han släft enna loss. O so änska an se, än an sku hav måt i senn tid.

So gikk an häiman o birätta e åt gumman.

»Nö kund man nu alti ha fått te måtn", tikt gumman. »Gå nu nér ti sén o tal mä flundron, om vi sku kun få åt os äin ordentli stuvubiggna."

Han gikk nér o så:

»Flundra, flundra, pigketu,

Gumman minn, fru Isebill,

Hun vil inte som ja vill!"

»Va vil un do?" så flundron.

»Hun vil hå äin ordentli stuvu".

»Hun hår alt räidan", tikt flundron.

Bisin gikk opp.

»Nu hår vi riktit brå", så bisin; »nu bor vi i äin ordentli stuvu o färr bodd vi som i äin bittoM.

»Jå", tikt gumman, »int ä ja bilåtn mä te stuvun ännu, ja sku vil hav äin härrgård. Tu most nu gå nér o tal mä flundron".

Han gikk nér o så:

»Flundra, flundra, pigketu,

Gumman minn, fru Isebill,

Hun vil inte som ja vill!",,Va vil un?“ så flundron.

„Hun vil hav äin häil härrgård“, så bisin.

„Hun hår alt räidan“, så flundron.

Bisin va nu so näjder än e ratt skäin å honon.

„Nu kan vi int få e bäter“, tikfc an.

„Näj“, tikt gumman, „äitt kuggariki ä stér’ än som äin härr-gård. Int ä ja bilåtn änn, utan tu most gå nér o tal mä flundron åter“, så un.

O han gikk o så:

„Flundra, flundra, pigketu,

Gumman minn, fru Isebill,

Hun vil inte som ja vill!“ „Va vil un?*4 fråga åter flundron.

„Hun vil hå äitt häilt konuggariki.“ „Hun hår alt räidan“, så flundron.

No, hur läggi sku nu gumman va bilåtn. He gikk äin tid o so så gumman åt gubbn: „Vist ä vi nu brå rika o mäktiga, men so mäktiga ä vi int, än vi sku kun bifall inn solen o stägg inn enna — o sidan åter bifall ut enna ti lisa. No most tu gå nér o tal mä flundron“.

Bisin gikk o va fundérsam. Naör an kom nér, så an: „Flundra, flundra, pigketu,

Gumman minn, fru Isebill,

Hun vil inte som ja vill!“ „Va vil un do?“ fråga flundron.

„Hun vil kun bifall inn sölen o stägg inn enna — o sidan åter bifall ut enna ti lisa.“

„Jåsså, hun vil bli Gud sälv. Jå, hun bör alt räidan i bitton

åter.“

Bisin gikk fundérsam häim. Töör sat gumman åter i bitton. O tom va lika fatiga som fårr.

Jmfr Nyland II, sagorna 55 och 56.

48. Om sohästn.

(Esbo).

En gogg så ja h®r i Loggträski en toko stourer, granner gråer häst, o den stou so d&r i frökne, o den va so hokt opp, at ja alt så bénen. Senn nser ja hösta til, so four den so d&r utåt, o soförsvann den. O Iggvallskan, hun sku o ha sitt en kvinna, som sku a sita po strann o tvätta sina logg tissar o sku a kasta dom so dssr över akslana sina.

49. Om Tumilitn, som bläi jätte.

(Weckjärvi i Borgå).

He va äin torpare, som hadd äitt litet bån, som int va ster’ än som äin tum.

Taör so för an ploga ti åkern.

To sku Tumilitn msö.

„Int kan tu kom so lagkt ti maö", tikt fadern.

„No, tu mo nu släpp onon mae", så gumman, „än an nu får sia, hur du plogar".

„No, ja mo nu tå de i taskon mina, so än ja int stéter de, so än du får sårt", tikt fådern.

Taör so bärja an ploga o låd hattn upa äin st äin o lift Tumilitn ovanupa millan hattpärmen o kullan, än an sku få sia.

Taör so kom e två jättar.

„Häj, ja hör mäniskjojud, men kvart mo te jude ska kom ifrån?" tikt te äina jättn.

Taör so bärja dom o lura o lura. O so hitta dom Tumilitn, som stö o tralla millan hattpärmen o kullan.

„He taör ä ju äin mäniskja, fast e ä so litet", tikt jättn.

„Hur ha tu komi hi?" fråga te äin jättn.

„ Ja kom hi mä pappa. Naör han kom ploga, so va ja i pappas taskon."

„Men vi ska tå o slå ijasl onon", så jättn.

„Näj, vi ska int slå ijaöl onon, vi ska tå häim onon", så te anan jättn. wO so ska vi föd upp'n ti störer kår. Men han most få drikk jättmjälk nu, so får vi sia, om e blir noga kår å onon mä tidn hälder int".

So läit dom Tumilitn drikka äitt års tid jättmjälk.

No, naor an to hadd drokki åre ti slut, so hadd an väksi riktit ti lagums störer kår.

„Nu ska vi båda gå ti sköin", så jättn.

So gikk dom båda.

So så jättn åt'n: „Drå upp täsn haor äinen mä röt, so får ja si, om du ha blivi noga kår".

Tumilitn drö.»Jå, men han kommer igga lämplit ännu; tu tol drikka äitt års tid ännu."

So hadd an onon ti drikka ana åre.

N®r an to hadd drokki ana åre ti slut, så jättn: »Nu ska vi åter gå ti sköin".

So gikk dom åter.

So så jättn åt Tumilitn: »Drå upp täsn hser talln mä rot!"

Tumilitn drö.

»Jå, men han kommer igga lämplit änto," tikt jättn. »Nö tol tu drikka äitt år til ännu, får he most va tri tigg ti godo".

So drakk an tridi åre åter jättmjälk.

Men när an to hadd drokki tridi åre ti slut, så jättn: „I då ska vi åter båda gå ti sköin".

Tom gikk åter båda.

So va Tumilitn full kår.

»Drå upp te stor äikin, som haer står, mä roten!" så jättn.

To to Tumilitn mitt om äikin, o han vägd iggitigg.

To va an stark.

„Jå, nu får du gå häim ti pappa denn. Han ä i sama åkern åter o plogar, som an va far tri år sedan."

Bisin huld upa ti ploga i sama åkern åter.

„Kvilin nu Eder, pappa!" så Tumilitn. „Ja ska ploga får Eder i då."

„Näj, int ä tu menn son", så bisin.

»Kommer Ni int ihog som Ni ploga får tri år sedan som ja sat up Edran hatt?"

So tukka Tumilitn plogin so djuft, än int hästana orka drå onon. So bläi Tumilitn lite arger. So så an: »Ko, Ni hår o rusiga hästar, som int ska ork drå äin plog. Ja ska ploga får Eder nu", så an.

So spänd an hästana ut. So bärja an drå plogin.

»Férin häim tom hästana, tom ä slik krattor", så an. »O säj nu åt mamma, än un lagar äin dukti grito måt upa ti kökas, får ja ä hungroger".

Bisin gikk.

»Nu ska du lag äin dukti grito mä ärter o fläsk o köka, än an får måt", så bisin.

No, Tumilitn drö mä äin hånd plogin. O so ploga an up äin halv då so miki som bisin sku a havi ti ploga fläira vikur — mä äin hånd som an drö.

So gikk Tumilitn häim o tö plogin undi armn.

So hälsa an upa mödron.

»Näj, int ä tu menn son", så gumman o svimna.So bärja dom vatublét enna bodi Tumilitn o fadern, än dom fikk enna ti lifs.

So så bisin: „Es nu upp, än te pojkin stakkare får mat. Han ä so huggro".

So bärja Tumilitn ita. So åt an so förskräkklit, so än gumman bärja läisna ti slut, naer int griton bärja hinn til.

„Häj, nu ha an hävi iti se alt som fadern sku a havi ti ita i fläira mål", så modron. „Han ä ju äin förskräkkli kår ti itau.

„Kva ska vi i moron gära?" så Tumilitn åt fådern.

„Vi ska gå hugg svidilånd."

„No, hur miki ska vi riktit hugga ikull ?M

*„No, täsn haer plån haer jämt mae ska vi nu lag slaet.M

„Jå, int is ja nu tå nogan iks — ja drår upp dom mä rétren. Kvilin Ni nu Eder bara so lägg, pappa!" så an.

O so drö an dom upp so nätt bara — han riktit plukka dom som små boskar.

Ti middåin hadd an rivi upp alt ihöpa, som bisin sku a havi ti hugga i tii vikur.

„No, kanski vi går ita nu?" så Tumilitn.

So åt dom hiskeli fort upp alt, som dom hadd mässe.

„Häj, hér du, mör ha lådd fär lite måt i pusan. Tetta ä nu igga ti bär ställ upp åt två mann ti ita, int. Nö most vi gå häim, än vi får magan mätt. Kva farslår tetta haer!M

„Ha ni hävi iti eder he, som va i pusan?M så gumman. „Kvart i vaerden ska ja tå te måtn ifrån! Tu most lag bort te kårn. Han iter ju os blåfatigaM, så käliggin.

„Jå, vi hår igga arbäit åt de mäir nu. No trägger du sék de nu", så bisin, „får ja orkar umäjlit int féd de mäir nu haer".

„Jå, men nu far int ja haerifrån, pappa, om int Ni häntar slikt jaern, som int ja ä stond ti brit å millan haendren."

So for fådern mä två hästar ett äin jaernaksil.

So bröut an å onon millan haendren som e sku a vari äin spa-sérkäpp. So så an: „Ni får far ett äin stéri stagg, om di fins — ja far int haerifrån farr", så an.

O som an hänta te aksiln o bara visa onon, so bröut Tumilitn å onon millan hsBndren.

„Jå, kva ska ja nu gära?u så fådern.

„Ni får skaff äin sliker stagg, som Ni ska hänt mä otta hästar häiman."

So hänta fådern åter äin mä otta hästar.

So bröut an åter å onon millan haendren.

„ Jå, nu kan ja igga mäiran. Ja hänta te gréfsta, som di fantist."

So för Tumilitn to mä te stompn o bärja vandra.So kom an til äin sméd, som va ilak mä Iserpojkin senn. So så an åt smédn: „Sku du int vil hav laarpojki?"

„No, tu sku va passli. Tu sir nu ut som Hte kår", tikt smédn.

„No, kva ska du vil hav ti lén?" så smédn.

„Ja vil iggan lén hava, men två érfilar vil ja gävau, så Tu-miHtn.

„No, he va nu noga ti tå imöt två érfilar", tikt smédn.

„No, gå nu inne ita farst! Sedan kommer du slå up jaörne!" Nu laga smédskan äitt fat mä kål runn putéter o tri bré o äin stör kuppo mä fisk.

So kom an ut, o so så smédn åt'n: „No, ha du iti räidan?"

„No, he va snårt iti som lite va", tikt pojkin.

„No, kom hi slå upa nu do!M tikt smédn.

So slö an so stabba o städ för inn i jorden up äin smäll.

„Häj, hur ska ja stå ut mä tom érfilana?" så smédn.

I to sama so drö Tumilitn til, o smédn för ut ginun därn, so än traeskönana tappast ett'n.

„Te anan skägker ja ett", så Tumilitn o so tö an te jaörnstompn senn o bärja åter spaséra.

So kom an til äin härre, som bruka klå dräggana sin. So fråga an: „Sku härm vil hav drägg?M

„No, kva ska du hå ti lén?"

„Ja vil iggan lén hå, men ja vil gäv två érfilar", tikt TumiHtn.

„No, he va nu noga ti få, he", tikt härrn, som va näid, än an igga bihévd bitål nogan lén. „Gå nu inn o ligg mä tom ander dräggana!"

No, tom stäig bitti upp om moron som dom sku far ti daksvärk.

„Kva ä e som ni grasérar om nsötren, so än man int ska få sova i frid?" tikt Tumilitn.

No, tom för ti arbäits. Tumilitn gikk int m».

„Ja ska grut me farst", så an.

Tom gikk upp o så åt härrn: „Han is int kom ti arbäits i då, int".

To tikt härrn: „NsBr du ha laga de ti tjéna, so ska du ut mä änder karar i fålgi o".

„Jå, int is ja nu alder far ögruta — ja ha nu alti bruka grut ine, farän ja ha fari ti arbäits."

Härm så bara so bist, men tördist int gå ihop mae'n hälder.

So köka an två kappar ärter åt se, som an gruta se m».

So spänd an hästn fari. Han sku ett gränris. Nser an to kom ti sköin, stjälpt an äitt stört trse mitt ivi vaein. O so för an o kast upa åt se gränrislasse. So mett an tom ander karana, innan hanhann ti höpn o bärja lägg lasse upa. So så tom andra: „Nu får tu bli bakett, n®r du int kom m® os ti sköin".

No, tom kommer färi ti te stör tr®, som va ikullstjälpi. So så födn: „H®r ligger äitt förskräkkelit tr® mitt ivi v®in; nu most vi bärja huggaM.

Tom hugger t®r, to Tumilitn kommer.

„A Ni alt h®r i v®in ännu?*' så an.

„H®r ha stolpi äitt förskräkkelit tr®. Nu slipper vi int framin. Kom hi ti jälp nu!"

„JÖ, ja ska just koma nuu, så an o so bar an häst o lass ivi tr®, o so för Tumilitn häiman.

To så härrn: „Kvart bläi tom ander karana? Tu ä fårst mann häim nu, o tom andra ligger lata i sköin".

So gr®la härrn, n®r födn kom häim o tom ander karana.

„Ja tror he int ä nogan viskli mäniskja", så födn. „Han hår äin so grämin stirkjo. Ti hadd stolpi äitt förskräkkelit tr®, o han lift bara häst o lass so lämplit ivi, o so lämma han os ti".

To bläi härrn fundérsam.

„Vi ska fräst ti tå live å ononu, så an. „Vi ska nu hav onon ti gräv äin störer kéldo h®r upa manngårdn."

Tumilitn bärja gräva o grävd alt djupare.

So släft dom äin stör kv®rnstäin up onon, n®r an hadd grävi r®tt djuft. Men t®r so tvinnast te stäin so, än Tumilitns huvu tr®dd ginun kv®rnéga. O so grävd an bara åter di.

N®r härrn så, än an bara grävd, so hadd an dom ti släpp äin störer kärkklokko ti up onon. Men Tumilitn tö liro. O so kom an upp.

So så an åt härrn: „Ja tror tom ha släft mör mins spinnrokk up nakkan o menn fåders kärkhatt up huvu. Men nu ä kéldon grävi, o nu vil ja hav arbäit".

„Jå, tu får fara o mala i aftonM, så härrn, „mä tri tunnor rog. Spänn hästn färi bara!"

„Jå, int is ja nu spänn hästn färi fur tri tunnor rogw, så Tumilitn.

So lådd an äin tunnssäkk i kvar äin fikka. O so kom an ti kv®rnen.

So så an åt molnarn: „Nu ska du lag kv®rnen ti gå".

„Jå, int kan h®r iggin mala i natt — he ä béndåsnatt — fär h®r ä töntar", så molnarn. „0 tom tår live å de", tikt an.

„No, lag kv®rnen ti gå bara, int ä ja rädd fär slikt, int."

No, millan älva o tolv so bläi di liksom äild i kv®rnen.

O so kom di äitt stört måtbörd. O bäst som e va, so kom di taldrikar o skäidar o gafflar o knivar. O so så an, än di kom h®n-der, som bärja ita mä tom knivana o gafflana, men han så igga hu-vun, int.

„He kan nu just va te sama", tägkt Tumilitn. „Men nö går ja nu ita mae o." O taer so åt an magan mätt, o be riktit ordentlit.

„Si haer ha man nu äin gaggo fått ita riktit ordentlitM, tikt an.

Naer an to hadd iti, so sattist an up kvaernbägkin. Bäst som e va, so fikk an äin dukti érfil.

„Häj, kva bitider tetta haer!" tägkt Tumilitn.

Men he räkt int lägg, färän an fikk upa te ana kinnbäine äin smäll åter.

To bläi Tumilitn förarga. O so huld an upa ti bär bit érfilar, o han fikk smäll up smäll o slö tibaka.

Upa te vise so slödist an alt ända ti sundas moron.

So fraegar molnarn å onon: „Hur ha du mådd i natt?"

„Ja ha mådd raett brå", så Tumilitn. „Millan älva o tolv so kom hi äild o äitt duktit börd mä måt. So så ja haender di, som skråvla om knivar o skäidar, men igga huvun så ja. O so tägkt ja: nu ska ja säss ti börds mä sama. O ja sattist o åt magan mätt riktit ordentlit. Naer ja gikk från måtbörde ,so fikk ja äin dukti érfil. Häj, tägkt ja, kva bitider tetta haer. Bäst som e va, so fikk ja up kinnbäine äin dukti sitopp. O so bärja ja slå tibåka o up tetta vise ha ja nu håldi upa ti däila alt ti täsn haer tidn", så an åt molnarn.

So kom Tumilitn häim mä mjäle.

„Jåsså, tu ha mala nu", tikt härrn. „Jå, nu hår ja igga arbäit åt de mäir. Men hur ska ja ork utstå mä tom smällana ?"

O i te sama so svipa Tumilitn til, so än härrn flöug ut ginun däm. „Täsn ska du hav för lénen", så Tumilitn. O so för an ut bakett o slö so, än härrn flöug inn tibåka. „0 täsn smälln ska du hav fär all smällar du ha gävi åt dräggana din", så Tumilitn.

„Nu ska du far ti kuggin", sa härrn sidan, „fär han hår äitt stört krig, o tu ä riktit pasli taertil".

Nu gikk han ti o fråga å kuggin: „Sku ja kun få arbäit?"

„Jå, kva sorts arbäit kan du riktit gära?M fråga kuggin.

„No, he ä te sama fast o ti slåas", tikt Tumilitn.

„Jå no, tu får far ti ti slåas ti, som dom krigar nu", så kuggin.

„No, ja ska lag matapusa mädde", tikt kuggin.

„Jå, men ja vil hav äin ordentli vaesko", tikt Tumilitn. „Hun ska va su hästhudar i saman, om e ska lén se ti tå enna mässe. O äin dukti tino vil ja hav ti smärask".

O so fikk an äin ordentli vaesko o äin tino ti smärask.

„Men nu ska du gå ti, som dom skjuter o bullrar alli mäst", så kuggin.

So gikk Tumilitn.Naer an kom ti, va an hnggro o bärja ita.

So tö an loki å askin senn. So slö he nér äin kulo ett te anan i askin hans.

„Hér ni nu, bånor, ni ska int kast blåbärikörnen hi i askin menn", så an.

Men tom lidd igga onon; tom skjöut bara.

So bläi Tmnilitn arger, naer an int fikk ita i frid. So bärja an kast dom mä kulona. Naer an hadd kulona alt slutkasta, so bärja an klobb dom mä jaernkäppn senn.

So för an häim o så åt kuggin: „Nu ha ja slajji ijsel dom allihop. Ti ä int äin mäniskja i live nu mäir hälder".

„No, kva ha du nu tägkt upa, som slö ijsel dom allihop?"

„Jå, naer dom int lidd me, fast ja näikka dom", så an.

„No, naer du ä so dukti kår", så kuggin, „so gå ti o slå ijsel te t ser séråde!"

Han gikk ti o so bärja dom slåas, so än vatne rikfcit potra. So läggi an bitna, so va an kår ti slåas. Men naer an kom lägger ut, so fikk séråde live å onon.

Jm fr sagan 33.

50. Starka Mats.

(Petäjärvi i Kyrkslätt).

De va én gogg en härre, som sokt säj drägg o int vild få. Han gikk po so mogg ställer o örter o int fikk. Ti sista slut komd an ti et bönställe loggt i skögin. Dl ha komi om dågin en kår, som hett Mats, o han krop opp po un.

Härrn fråga senn ota bön, om de fantist nogon lidiger kår, som sku kuna tå säj ti drägg.

Bön tykt: „Nu komd hi i då en kår, men int vét ja, om an vil ta fast säj".

So gikk bön ti Mats o så: „Kom nér nu o gör rédo för din såk!"

Mats komd nér o skrapa säj i luggin.

So fråga härrn ota honom, om an vild tå säj ti drägg o.

„Jö", ména Mats.

„No, va sku du vila ha ti lon?" fråga härm.

„No“, tykt Mats, „en knäpp i pannan ot härrn, naer hostn komber".

Härrn tykt, at de va en märkvaerdiger lon o våga int tå honom ti drägg.Senn for härrn ti et ana bönställe d®r i naBrhétn, o undi tidn för Mats en ginvaeg o ha hunni di rén, naer härrn komd, o krop gi-nast opp po un.

Haer fråga härrn ijänn po sama sätt, om de fantist nogon loser kår, som sku kuna tå säj ti drägg.

„Nu komd hi i då en kåra, så bön.

So répa han Mats nér från un. Mats komd o o skrapa säj i hyvu o så fuler ut.

So fråga härrn, om an vild bli hanses drägg.

„Va för inta, tykt Mats.

„Hur störan lon sku du vila hå do?M sa härrn.

„En knäpp i pannan ot härrn, naer hostn kombera, så Mats.

Men härm våga int tå honom utan för ti et tridi ställe, o daer gikk de presis po sama sätt. Do tägkt härrn: „Den knäppen mo nu gå, hur den går, ja ska nu försök jägk mä honomw. Mats tö stäsel, o dom följgdist båda åt ti härrgåln.

Mats va dukti kår; han brot opp bodi stenar o stobbar. Men hur de va, so börja de lid ot hostn. Do bläi härrn rädder o vild, at an po nogo vis sku ha omkomist. Han vist, at vargana allti

bruka var po én ota hanses äggar. Däför bå han Mats gå di äfter

fårena. Mats jord som härm bå o hänta vargana himm o ford dom i fårföuse deras. Härrn bläi arger, men våga int tala nogo bara lå-dist birömm honom o så, at an va en duggli kår.

Äfter en tid fundera härrn ijänn på ti gör ändo mä Mats. Han a sitt en bjom i skögin, o so så han ot Mats, at an sku gå ti skögin

0 tå fast hästn hanses o for den i ställe.

Mats gikk o satt grimmon po bjorn o lédd den i ställe. Senn gikk an ti härrn o så: „Nu ä hästn i stalleM.

Härrn klappa honom po akseln o så, at an va en bussi drägg, fast an va rädder ota bara fån.

Ti sista slut bläi de hälgon o lon sku ti bitålas. Men härrn fundera ännu po en konst. De fantist daer i naerhétn et bärg, som va et troll i. Härm så ot Mats: „Far du ti de daer bärsråde o försök få å honom päggar; han ä skyldi mäj so o so mykiM.

Mats för o o dundra po bärgi ota alla krafter, men trolle vild int släpp inn honom, bara så, at an int va nogo skyldi härm hanses. Mats tykt: „Trör du ja ä nogon narr ti narra ja; ja ä min härres tjé-nare“. So dunta han värrigare på. Bäst de va komd trolle ut. Mats ti tofel omm honom, so at an fikk honom dodager. Senn gikk an inn

1 bärgi o tö en säkk mä päggar o ford himm. Härrn satt po tåki o så, naer Mats komd. Ginast börja han patika å o lämma hela gåln.

Naer Mats komd himm o härm va bort, so ständ an ti en störan dans. Nu hadd dom spelimänner o, men Mats trampa taktn sölv.Han hadd härms päggskrin undi föttren, o so trampa han loki sönder, so at alla päggana rann ut. Mats tö senn o börja déla ot tjéna-rena deras loner, men int méra hälder som dom sku få. Sölv to han. iggintigg, bara börja dall bort o sok härrn. Han gikk en tid, so mott an en fiskare, o de va en störan, rasker kår. Mats så ot honom: „Du tyks var en bussi kår; vi ska följgas åt“.

„Samma ä de“, så fiskam.

Naer dom ha gått et stykki, mott dom en koparslagare, o han hadd en buliger kitil po hyvu. Mats fråga ota koparslagarn, vart an sku tå vaegin.

„Ut o sölga den h®r kitiln“, svara han.

„Du tyks vara en duggli kår, ska vi tå o slå os i bolag?“ så Mats.

„Samma gor de mäj“, tykt koparslagarn.

Dom gikk senn tisammans alla tri, o so komd dom ti en vaker, groner ägg, o daer va en käldo i den äggin. Senn känd dom säj huggroga o satt säj nér brevi käldon o börja kök måt i kitiln. Fiskarn, han sku vall gryton, o dom ander sku far ut o fiska. Ginast naer vatne köka, va soppon faerdi utan nogo vidare. NaBr soppon va faerdi, komd de en litn gobbe opp fron käldon o bijaera smaka. Fiskarn tykt: „Tå nu et skédblåd, men int mér!“ Gobben tö kitiln i orona o fluska i säj alt po én gogg.

Senn komd Mats o koparslagarn himm, o fiskara birätta för dom, hur de gikk.

„Du va en dåli kår“, sa koparslagarn, „ja ska bli o vall, far nu du din tur! “

Dom ander för ti skögin o jaga, o koparslagarn lå vatn i kitiln. Po sama sätt va soppon faerdi, naer vatne börja kök. Ginast komd sama gobbe opp ifron käldon o bijaera smaka. „Lite ska du få, men int myki“, tykt koparslagarn. „Kambråtren mina ä i skögin, o naer dom komber hi, ska dom hå måtM. Gobben tö kitiln för munn o pänta i säj alt mä ett tåg.

Naer fiskarn o Mats komd himm, va soppon slut. Do tykt Mats: „Ni ä ena dåliga karar. Nu ska ja bli min tur o vall“.

Dom ander för ti skögin, o Mats börja kök soppon. Nu gikk de presis po sama vis. Gobben komd o bijaera smaka ijänn. Mats så: „Smak lite, men tår du alt, so bryter ja nakkan å däj“. Ginast tö gobben kitiln i én kluks o hiskeli siva nér i käldon o Mats äffcer. Naer an komd di, so va daer en störan jaerndör, o han vild int slipp iginum den. Ti sista slut slö han nér den o slapp inn o fikk trolle i nakkan. Dom börja slåss rätt ontlit daer. O undi tidn som dom töist, hord Mats et klént jud i knutn. De va en prinsässo, som lå daer o vigka ot Mats, at an sku försök var kår. Hur dom töist daer.lykkast Mats slå ijael trolle. Nser trolle do, slokna alla lampona. Si dser va riktit bussiga lampor. Prinsässon sökt säj senn nämmare ti Mats o han ford ut henna. So visa hun, var hennas himui va, o to Mats mae ti kuggins gål.

Nser Mats hänta prinsässon himm, so bläi an en tokon en kår, at kuggin gå låv ot honom ti gift säj mä dotron hanses. Nser fiskarn

0 koparslagarn o den dser härrn, som Mats tjéna hos, fikk vita, at Mats va tokon kår, för dom ginast di o bijsera ti slipp o tjéna ot honom. Nser Mats fikk si härrn, gå han ot honom en tokon knäpp

1 pannan, at an flög milsvägar därifrån. Koparslagarn, som va dåli kår o lå trolle ät opp soppon, slö han so, at an för opp ti himeln mä kitiln sin. Kitilbotne ska synnas ännu i mörka kväldar. Fiskarn slö han so, at an för ut ti hådvs. Ena béne syns ännu di nogon ställer. Han ker ska stå riktit po hyvu, pråtar folki.

51. Bönpojtjin, som bläi so starker.

(Gerby i PämA).

He va äin bonde äin gaggo, so född hostron hansis äin pojtji, som va so litn, än dom börja kall onon ti tumilitn.

Nser bön för ti åkern äija, so tö an pojtjin mässe o ständ onon ti sita up åkerräinen.

Tser komd äin jätttr marsandist. So tår han pojtjin mässe o far häim. Tser hadd hans hostro o fått äin pojtji, men han hadd döi. So gav an te pojtjin, som an hänta mässe, åt hostron sin, än hun sku föda upp onon.

Hostron tö to te pojtjin o läit onon dia äitt år.

So tö jäturn pojtjin ti skoj in äin då, än an sku få sia, om an sku ha blivi noga starker räidan. So hadd jäturn onon

ti försöka ti bryta ikull traeder mä roter o alt, men pojtjin va för svåger ännu — han orka int bryta ännu bara små traeder ikull.

So tö jäturn häim onon ti hostron o bad, än un sku jäv åt onon dia äitt år ännu.

Nser te åre va förlidi, so tö an pojtjin mässe ti skoj in åter o hadd onon ti försöka åter up äitt stört trse. Nser pojtjin to tö i e, so drö an ikull e bodi mä roter o alt.

„Nu får du gå véjin denn", så jäturn to åt pojtjin, „för nu ä du nö starker".

No, han jikk véjin senn to, o so komd an tibåka ti fåderns åkern åter, som an hadd komi bort ifrån. O fådern jikk dser o årdåter. So jikk an ti fadern o birätta, kvart an hadd vari, o så, än an va hans pojtji.

„Gå tu véjin denn bara, igga ä tu menn pojtji“, så fådern, för an tjänd igga onon.

„J6u, jöuu, så pojtjin bara, „nö ä ja idran pojtji, ja ska gå o ärja för ider, so får ni gå häiman“.

Fådern jikk häim o birätta för hostron sin, än pojtjin va tihånda änn, som va bortkomi. Men möd ron vild int tro e, än pojtjin mäiran sku kuna finnas i live. Pojtjin han ård åkern ti slut, so spänd an hästn ur o jikk häim. So jikk an inn i stuvun ti mödron o sser, än an va hennas pojtji. Men mödron trodd int e, för hun tjänd igga hälder onon. „Gå tu véjin denn bara, igga ä tu menn pojtji“, så un. Men han påstö, än an va. Taer hadd an mörsgumman ti liänta inn lite måt åt se. 0 gumman hänta to inn lite, kva un hadd, men he vild igga förslå, kva gumman hänta, naer pojtjin sattist ti ita; han bå bara, än e sku häntas mäiran. So så gumman, än an sku få gå senn végg, „för ja orkar int skaffa måt åt de“, så un.

Pojtjin tö stakan i hånden o jikk senn vég.

Taer komd an ti äin smiddjo. So jikk an inn o fraega uto sminn, om an int bihovd nogan kår.

„Jö“, så sminn, „kva vil du hå i månan ti lon?“

„Ja vil int hå nogan lon“, så pojtjin, „bara ja får jé sminn äin spark, nser månan ä full“.

„No, gå kvil de to ti morin“, så sminn, som tykt, än he va mytji billi lon.

Om åron morin jikk dom to båda ti smiddjon. Sminn tö te grövsta jaerne, som an hadd, o lådd i haöln o bå pojtjin drå pustn. Naer jaerne bläi häitt, so tö smiim ut e o satt e up städe o bå pojtjin slå upa. Pojtjin tö te största släddjon, som daer va, o slö til, än jaerne flöug krigg häila smiddjon o stabban o städe för inn i jorden. Sminn bläi arger o bå onon gå véjin senn. Taer sparka an sminn sönn an röuk ut jinun dörn o yvi fyra hölass, som stö utanföri. Pojtjin tö te största jaerne, som daer va, ti staka i hånden, o so jikk an senn vég.

Taer komd an ti äin ståd. So går an inn ti borrmästarn o fraega, om an int va i bihöv om kår. So svara borrmästarn, än an vild hå onon, „bara vi komber överäins om prise“, tykt an. „No, ja vil int hå nogan lon“, svara pojtjin, „bara ja får jäva borrmästarn äin spark, naer åre ä slut“. Borrmästarn va mytji nöjder mä he, tifå so billiger kår.

„Gå to o sova“, så an åt pojtjin, „so får du i moron fara mä tom åder dräggana ti skoj in“. Aron morin komd äin drägg o väkt upp onon o bå, än an sku koma ti sköjin.

Han svara: „Farin ni föri, nö hinder ja bakett“.So jikk an i bödon o tö äin par kappar ärter o köka åt se o åt ännu, sidan tom ådra hadd fari.

To jikk an ti ställe o spänd yti häst åt se, o so lådd an å ti sköks. Naer an to komd so naera, än an hord å tom ådra, so börja han bryta nér störa trader o lådd yvi véjin för tom ådra, än int tom sku slipp framm. Naer an to komd taertil, som tom ådra va, so hadd tom alt sin lass faerdiga räidan o börja far häiman; men naer dom komd taörtil, som tradren lå yvi véjin, so fikk dom bli stå taer. Pojtjin börja to bryt trader å åt se ti lass, o naBr an fikk lasse faerdit, so för an bakett tom ådra. So fikk an fast dom taör, som dom stö mä sin lass imöt tom tradren, som lå yvi véjin. Han tö to sett lass mä häst o alt o bar yvi véjin, o so för an häim, o tom ådra fikk bli o stå taBi\

Naer an komd häiman, so komd borrmästarn lit o så: „Ja tror, än ja fikk äin dukti kår i går. Ettarst för an ti skoj in

o först kom-ber an häimw.

Naer tom ådra to komd häim o så, kva an hadd jord, o än an va so starker, so bläi borrmästarn rädder yvi spartjin, som an sku få. To bå an uto te ny dränjin om fjorton dagars tärmin, innan an sku far bort, än an sku få tal isaman mä tom åder härrana, hur an sku få live å pojtjin. Tom akudéra to ihop, än som daer va äin juper bronn up bakkan, än dom sku försöka ti narra onon ti fara nér i bronn, än dom sku få live å onon ti. Borrmästarn läit to tjora noger lass sånd o äin störer kvaernstäin. So bå borrmästarn pojtjin far nér i bronn tvétt se. Naer an jikk nér, so bå borrmästarn tom åder dräggana ti bör kast sånd up onon. Tom jord so, o ettarst kasta dom kvaernstäin di. Naer pojtjin hadd tvétta se, so komd an upp mä kvaernstäin om nakkan. Naer an slapp upp, so så an: „Först kasta dom gryn up me, o ettarst fikk ja täsn nätt rindjin om lialsnw. To bläi borrmästarn rädd o bå om fjorton dagars tärmin änn, än an åter sku få nogan råd.

Pojtjin vänta åter fjorton dagar.

Taer sikka borrmästarn pojtjin ti kvaernen. He va äin sliker kvaem, som va trolla o int jikk om nétren — so trodd borrmästarn, än an sku få live å'n ti. Taer masta dom i fyra säkkar séd o bå onon tjora ti kvaernen. Men han tö iggan häst, bara band två säkkar vé se o kasta två säkkar framm o två båk up ryddjin, o so jikk an.

Naer an komber ti kvaernen, so saer mölnarn: „Int får tu mala i afton; klukkon tolv stånar kvaernen, o to får vi gå inn sova".

„Jå, gåin ni, om ni vil, men ja siter jaeru, så pojtjin. Mölnarn jikk inn, o pojtjin bläi i kvaernen o sita up äin laggstöl.

Naer e läid ti klukkon tolv up natten, so komd daer inn äitt laggt börd, o taerett komd e taldrikar o fat mä måt. Pojtjin siter osir upa, om nojin ska bör koma o sät se ti börs. Naer injin syndist bör koma, so sattist pojtjin ve äin taldrik ve borde o böija ita, naer an så, än daer va so gö måt. Men bäst e va, so komd daer inn äin ett te anan, so magga, som taldrikana va satta. O dom sattist kvar o äin ti senn plats, men han, som sku sässas taer, som pojtjin sat, va iitan plats.

Daer bläi äitt bulder å. Pojtjin fikk i senn laggstöl, som an sat upa, o börja slå ikrigg se. So slö an so läggi, som an så nogan ti roras i kvaernen. So sat an se up senn stöl åter, tess mölnam komd. No, mölnarn bläi häpiger, naer an fikk si pojtjin i live.

So birätta pojtjin altsammans för onon, hur tilganjin hadd vari, o så: „Jaerett får ni nö mala bodi dagar o nöter, int komber nojin mäiran o förstör idart malandi".

No, pojtjin mala sin séd, o so binder an ihop sina säkkar i klyvjar åter, lika som an hadd, naer an komd, o so går an häim.

Naer borrmästarn fikk si onon i live änn, so bläi an so förvå-nader, än an int vist mytji til se hälder, för an vist, än e sku bör lida åt slute mae onon. So bå an uto pojtjin om noger dagar ännu, men pojtjin maegå int mäir. To stö borrmästarn daer möt äitt fönster o gruva se. So så pojtjin: „Ja sku jäv te spartjin nu, som ja hår fått lov til", o so sparka han ti borrmästam, än an flöug ut jinun fönstre o för höukt upp i syn.

Me sama komber frun inn o, so så an: „Ja ska jäv åt frun äin spark ow, o so sparka an tö enna, än un flöug ut sama véjin som borrmästarn. Sidan röpa dom åt kvarådra upp i syn: „Jaer ä ja, kvart ä tu?w O ha dom int komi nér, so ä dom ti ännu.

52. Den blinde gubben.

(Tenala).

En gång seglade ett fartyg ut från Finland. Då det kom långt ut på hafvet åt hednavärlden till, uppstod det töcken och dimma. Manskapet ombord ankrade då samt gick i land, där man såg en eld brinna.

När de kommo fram, funno de elden uppgjord inom en ring, som liknade en kolmila. Inom denna eldring låg en blind gubbe och värmde sig. Han sporde de ankomna främlingarna, hvadan de voro.

„Från Finland är o vi“, svarade de. När gubben hörde detta, vardt han ovanligt glad, ty han sade sig icke ha varit i Finland på600 år. Han ville nu smaka på Finlands öl. Detta fans ej på far-tyget, men kaptenen lät i stället hämta fram en tunna tjära, som han gaf åt gubben. Denne tömde tunnan till botten och sade: „Det var bra, att mina söner äro borta; eljes skulle de ha mördat eder".

Förrän de togo afsked af gubben, frågade han, om det ännu var lika starkt folk i Finland som förr.

„Jo, jag har en med mig på fartyget, en gammal man, som ännu har sina krafter i behåll", svarade kaptenen och lät hämta ett ankare från skeppet. Så snart gubben fick tag i ankarringen, trodde han det vara den starke mannens finger. Han försökte så draga fingerkrok. När gubben dragit en stund, tykte han: „Nog känner jag nu, att Finlands folk har sin gamla styrka i behåll".

53. Lilla Hurti.

(Tenala).

He va én gogg et fatit torparfolk, som hadd en pojtji, som hett Hurti. Fådran dö o gumman lämma torpe. Hun kund int hold e, naör Hurti änn va so litn. To dom bläi utan måt, sikka gumman Hurti o sälg kön. Han går o. To mott an én, som så ut som en slaktare, men he va bara en fé, som va så klaedder. Hun så se ti va slaktardrägg, o ot enna sold pojtjin kön för noger bonor.

Pojtjin jikk himm o gumman fnega, va an hadd fått för kön. To visa an bonona. Gumman börja ti gråt o jämmer se o tykt: „Nu sägkt tu rsett köen bort för injintigg". Gumman kasta bonona utanför trappon.

Ander moron va daör väkst et so hokt stond, at int pojtjin kund si opp ti skatan hälder. Hurti jikk to ätt kniv, skår taeri trappor o börja kläter opp. To kom sama flikko imöt’n o så: „He va jå, som tjoft köen, nu ska du få mér för un. Men vét du, va ja sku vila nu o", tykt flikkon. „Sir du nogo o?"

„Jö, ja sir et rott slot", så pojtjin.

To sa flikkon: „He bör en jätte i he slote o ja håtar onon, för an slö ijael mina föräldrar, o nu ska du tå live åv jättn". He lova pojtjin.

Han för ti en kväld, men to va int jättn himma bara gumman hansis. Pojtjin fraBga to, om an sku få nattkvarter. „He kan ja int lova", så gumman, „för naer jättn komber himm, so äter an opp de". Pojtjin vild bli bara. Do lå gumman an i en störan kopartjitil o så, at an sku va vael tyst ända ti moron, to sku jättn åter far bort. Knaft hadd gumman pojtjin jomder, so kom jättn himm.„Hår du kristna haer?" frsega an.

„Var sku ja hå dom?" tykt un.

„Tå do framm all mina päggar", tykt jättn, „at ja får räken dom".

Hun jord so. Naer jättn hadd räkna, so somna an, o gumman somna o. Do tö pojtjin bort all päggana o för ti mör sin. Hun bläi glåder ot päggana. En Htn tid tserätt klaedd pojtjin omm se o klätra åter ti slote. Gumman vild int to hälder jé nattkvartér, men pojtjin bläi bara o slapp åter i sama tjitiln.

Naer jättn kom himm, so fraega an åter ätt kristna. Senn sku an hå framm gullhonon, at un sku värp. Gumman tö framm un. Jättn så to: *Värp hono, tärt ja saer du ska sluta!" So jord un o. Men naer jättn somna, stäig pojtjin opp, tö hono o ägg o snord senn i vaeg.

Han kom tibåka ti mör sin o visa åter, va an hadd fått, o gumman va glåder. Ätt en tid jikk an åter opp ti jättn. Gumman sku int lät an bli, men an jikk åter o jomd se i tjitiln. Nu kom jättn himm o fraega ätt kristna. Naer gumman så, at ti int va nogo toko, vild an hå framm sin gullharpo. Harpon späla senn för an, tärt an somna.

Nu stiger pojtjin opp åter, tö gullharpon o räist sin vaeg. To hord gumman o så: „Stig opp, får, gullharpon räis nu!" Jättn stäig opp o för ätt pojtjin, men pojtjin va kvikkare o hann nér, naer jättn va på halva stonde. Do tö an en kniv o skar åv stonde, so at jättn full i bakkan o slö ijael se. Nu bläi e en stör glädji. Flikkon kom ti nu, o un häitt Mordiåna. Hurtig o Mordiåna jift se senn, o rika o lykkliga bläi dom. Päggar hadd dom, o harpon späla för

dom jlivliga toner.

Jmfr sagan 23.

54. Dräggin o jättn.

(Nickhy i Sibbå).

He va äin pojki, som komd åt jättn ti drägg om hostn. So sku dom gå ti skögin ett véd. Deva första arbäite, som pojkin sku göra om hostn. So hadd jättn so störer yks, än int pojkin orka bär enna, bara än an möjlitvis orka rit enna mä skafte opp mässe ti stå. So stö an o lura opp i vädre o hold i yksen breve se. Så fråga jättn: „Va står du o sir?"

„Ja väntar, än den daer molnfläkkin ska koma, än ja ska få kasta den haer yksen opp", så pojkin.„Näj, int får du kasta min yks di, va ska du do hugga maB?M

Pojkin så do: „Va gör man mä yks, man bryter ikullw.

Pojkin gikk förut ti skögin o sku bryt trae ikull, tärt jättn sku koma. O so gikk an ti äitt vindfälle. Naer jättn komd, so så pojkin åt onon: „Tå nu du i skatan, ja ska tå i lommnM, o hadd jättn ti gå do mä skatan förut. O kvistana skyld, än int jättn så pojkin, naer an satt se po lommn, o jättn fikk drå bodi trse o pojkin.

Jmfr sagan 1.

55. Om jättakast.

(Helsinge).

Nér i Sibbo skaern va förr i vaerdn äin bloko storer skog, o daer va störa hopar ota bulderstäinar som halva de haer huse. Dom höpana so kalla folki ti jättakast, o de va äitt stykki ti sostrann, o daer va äitt tokot jättakast o. Daer sku folki ha sitt äin gubbe stå o kasta från de daör jättakaste stäinar ut i son, o de sku ha vari äin tokon grotter kår o havi tokon logg nakka.

Jmfr Nyland IV, sidd. 108-110.

56. Om dragoun Homén.

(Esbo).

De va en gamal dragoun haer, o han hétt Homén. Naer dom va opp i Osterbotn, so önska an säj julkvälln ti va himm. O do va de én ota osterbotniggana, som så: „Bar du gäver ot mäj den svart kuddon, som står vi gluggin, so ska du slipp himm“. Han lova, o mä de sama va’n himm o, naer osterbotniggin trolla’n.

57. Om Kullo gubben.

(Kårböle i Helsinge).

De va äin gogg äin gubbe po Kullo i Borgo sökn, som va ute po hoäggin, o so komd de äin väderkärigg o täisa hosaeton.

DaBr so tö han kniven — han häitt Frostman ändo — o kasta i väderkäriggin, o daerota börja oga hansis värka.So för’n ti alla doktorer i Borgo o Helsiggfors, o nser int domm kund jölpa, so sku’n fara ti Svärjis doktörena. Naer Frostman komd ti Lappmarkin, so tö’n kvartäir po äitt ställe. So lagar dom kvälls-vård o säter po borde kniven hans, som han hadd kasta i väder-käriggin. Nser Frostman siter o äter, so bör an sita o bitrakta kniven sin.

Do säjjer lappen: „Va sir du po kniven?"

„Häjj ja hadd äin dylik", svara Frostman.

„No, hur a du misti denn?" fraega åter lappen.

„J6, de komd äin väderkärigg äin gogg o täisa hosaeton, o ja kasta kniven di i", så han.

„Jå, do kasta du mäj i låre", så lappen.

„Jå, nu ä de bäst, at du vänder omm nu, för iggin doktor kan bota däj, so läggi du sir mä de äina öga, men naer ja nu a tått syn å däj, so ska du få nie bäin, som du kan föd däj mae. Hår nogon värk, hudan som hälst, o du stryker mä dom bäinen, so ä värkin borta".

Po de so vandra an himmåt mä dom nie bäinen sina, o svarta kuddan, som sto opp i gåveln, bijaerd lappen ti biloning, som o bläi lova. O so räist an ikrigg mä sina nie bäin o to bort värkin ota folk.

O naör kuddan släpptist ut, som bläi lovager ot’n, so försvann un ginast.

Han fikk äitt tokot pulver o, at naer an gikk ot söder o tö ota pulvre o blåsa, so kund an säjja, om de sku bli död eller liv; om nogon va suk full de ti jördn, o do bläi de deda å, o för de opp åt himiln, so do bläi de liv å. Han kund nu böta mogga o levd po de sätte, fast an nu va blinder.

58. Hur en gardist i Helsiggfors sot en lappgubbe i Lappland.

(Helsinge).

De va en kår, som rést mä en härre ti Lappmarkin. Öffcer nogon tid skild kårn säj från härrn o tö dräggstäsel po et lapphim-mand. När han hadd tjéna daBr en tid, börja han fria öfter dötron i huse. Men en tid öfter senn som han hadd jörd vist mä flikkan, fikk han lust ti fara himm ti Nyland. Men nu vild int hussbun släppa honom, för si han va rädder, at int mågin sku kom tibåks mér o gifta säj mä dötron. Men när igga ana jälft, träggd hussbun ti sist släppa honom, bara han lova po viss tid koma tibåks o holla bröllop.O sku int kårn va himm po den bistämda tidn, so sku hussbun suta honom.

När kårn komd himm ti Nyland, so för han ti Helsiggfors o gikk inn vi gardi. Men när denn dågin komd, som han sku va i Lappland, bläi han i boga o vist int va han sku göra. Han gikk do o fraega råd ota en kambråt.

„Va int rädd“, så kambråtn, som brå kund trolla.

Kambråtn tö do framm en byssa o en spegel. När han så i spegeln, so så han hur lappbisin där opp i Lappmarkin komd ut po trappan o ména suta ijael mågin. När hans kambråt så de, so sot han et duktit skot, o lappbisin full ikull po trappan o dö.

59. Om lappskot.

(K&rböle i Helsinge).

De va äin gogg äin pojki härifrån, som gå säj iit ti vandra, o han gikk läggi o komd ända opp ti Lappmarkin. So gå’n säj i tjänst ot äin lapp o va läggi daör. Lappen hadd äin vaker dötro, o han böija tykk om henna o sku o gift säj o komber do nér hi ätt papprena sina, o de sku nu lysas för dom.

Nu komd an ti va läggi haer i himmtraktena o börja fatta tykki ti äin anan flikka haer o for int mäir opp ti Lappmarkin. Han add nu utsäti viss då o alt, som an sku va tibåks. Naer an nu hadd vari di opp, so hadd lappana laeri’n „noitankonsterM o lite. So naer den dågin komd, som de do sku lysas, so stjölper han ikull äitt stört kår haer o hår äin anan ti ligga di undi o sia i äitt vatufåt, o do so så an alt, va dom gjord opp i Lappmarkin. Öölv tö an äin bysso o hadd’n faerdit oppdrajjiger.

Han, som titta i vatufåte, så nö alt, va dom gjord di opp o så: „Dom hår so brått ti söp o laga bakkan räiner. Nu komber äin o lägger gr^iris framför trappon o kastar hakkat grånris po farstu-golve. Dom komber ut po trappon nu alla o tittar so neråt vaegin. So, nu komber äin gubbe ut mä äin bysso o skuter.w Som an så de, so sköut den haer mä de sama.

„Sysso, nu stjälp gubben ikull“, så han, som så i vatufåte. Do sköut an brudns får, som tägkt gé’n lappskot för de, naer an int komd tibåks fast’n lova.

Nu kund denn pojkin o lite mäir än ander.60. Lappana.

(Borgå).

Lappana tom ä nö stond ti trolla.

Tser va äin gaggo äin dragon up Andersas, fast he laer nn vara miki läggi sedan, som hadd vari fläira år up äin räiso, o to råka an just om julafton ti vara i Lappland.

Han hadd to tikt: „Om man nu änto sku ha vari häim, so sku man hälst ha kuna få bada om julafton".

Äina uto lappana hadd to fråga, om an trodd, än an sku hinn häim, om an sku slippa so fört, som naer hästn sprigger fullt i sträkk. Men dragon tikt, än he nö sku bihév gå fördare.

To hadd äin anan lapp fråga, om e sku hinn til, om an sku slippa so fligkt, som naer svalun fliger. Dragon hadd tikt, än int he hälder sku hinn til.

To hadd äin gamal lappbisi sakt: „Om du vil gäv åt me te stör uksn, som står i föuse edrat innanfår därn, so ska du slipp häim so fört, som du hinder tägka". „Jå no", så dragon, „ja väit int kva dom hår far kuddur hälder uksar häiman, naer ja ha vari so läggi bort. Men om he ä so som ni saer, än dom hår nogan slikan ukse, so nö ska ni få onon to, om ni ä stond ti laga so, än ja slipper häim so fört".

He hadd to vari likasom äitt trog, som dom hadd bädi onon sässas iti, o so hadd dom sakt åt onon mä sama, än an ginarst, som an sku kom häim, sku skikk uksn mä sama trogi tibåka.

No, dragon han säter se to i trogi, o mä sama som an dulit hann sät se, so va an häim up äigi bakkan. Han gikk to allifårst ti föuse, o naer an tö ipi därn, so fikk an sia, än daer va äin slikan ukse, som lappbisin hadd tala omm. So tö an uksn o läidd onon ti sama trogi, som an §älv hadd komi mae. O mä sama so fårsvann bodi uksn o trogi, s'än an igga vist, kvart dom tö vaein.

Naer an to så, än di igga folk va i stuvun, so gikk an ti baston. Husfolki va just som bäst o bada, o so hadd dom ännu tala omm honon, som hadd vari bortan o sakt: „Om an nu änto sku ha vari häim, so sku an hälst ha fått bada o mä sama".

To tö dragon bastodäm ipi o gikk inn.

O he ska va riktit sant, får pappa han tala so magg gaggor omm e.61. Om trollgumman po Tapula.

(Helsinge).

De va äitt österbotniggsfolk förr i vaerdn po Tapula, o värdinnan sku a kuna trolla.

So hadd de vari äin gogg senn, so sku un a gått ti grannas, ti Jäppilä, o havi äin tokon bördvidjo po akslan sin o gått ti fågårdn. Senn n®r un gikk himm, so hadd un gått o buri so tugkt, o hun sku do a buri uksn från grannas fågårdn. Dräggana sku nu a sitt henna o ropa: „Sysso, nu får un å mä uksn vår ijänn", o do sku un bara a sakt: „A näjj, å näjj", o fari å, o ander moron sku uksn ha vari so våter o maefariger.

Jmfr Nyland IV, sidd. 132 o. f.

62. Ién värdinna, som kund trolla.

(Pulkbacka i Sjundeå).

I Löjo Soltis va de förr i vaerdn ién värdinna, som kund trolla. Ién gogg va un ut om puåsknattn o flyga. So lykkast de so, at länsman, som bodd i sama guål, va ut o jaga. Bäst de va, so fjua de i luftn bara, o do to länsman o skyot.

Om moron senn so vojja värdinnan säj so, at un hadd so unt i luåre. So så länsman: „No hur ä värdinnan nu so suker, i guår va ni frisker".

„Jo, de ä jyst ni, iér su tusan jsevel, som a jört de", så un — si de va hun, som länsman skyot puå.

Ién anan gogg ska un a trolla prässguåls könana, men do fikk pröstn fast un o läksa opp un mä Guts ord, o so komd un int dit miér.

63. Dräggin, som slö ho mä rivubäine.

(Nickby i Sibbå).

De va en bonde, som va so stark slåankår, än int dräggin vild va stond ti följ onon. So fikk dräggin en lia å en mann, som kom til onon, som int dogd slå mä bara äin då. O igga fikk an si påonon als, bara han sku bara slå. Bon ropa alti: „Fibba, fibba!" Men dräggin svara: „I då slå, i moron fibba!" O naer kvälln kom, so lossa han senn Ha bort från ärve. O naer an så på'n, so va e bara äitt mänisurivubäin, som an hadd slajji mä.

64. Om tom två kloka o te smålaet pojkin.

(Backböle i Mörskom). *)

Tom va tri bréder, o te äin pojkin va lite smålaet. O so va tom två älder brédren o ård i åkern, o so sku te smålset pojkin fér ita åt dom.

So så han skuggan, o so tikt han, at he va äin kår, som fålgd bakett honon.

„Vil du hav ita?" så han.

„No, nö lär tu vil hava, ett du igga talar".

So naör han komd ti åkern, so hadd han igga mäir. Han hadd alt kasta ett se mä vaegin.

„Ti komd äin bisi, o so gav ja alt åt'n", så han.

„No, tu ditt småfån", så dom.

So hadd dom laga äin stör värmisäild åt se, o so va ti so miki gräs krigg äildn, o so så dom: „Ligg tu hser o vall hästana, so ska vi gå häimw.

0 so gikk dom, o so hitta dom alt, som han hadd kasta ett se.

So komd daer äin häst färst o åt, o som han slö ett fluguna, slö han honon mä svansn krigg égona.

„Jåsså, som du slår me, so ska ja o vräk te up äildn", o so vrak han honon up äildn.

So komd te anan hästn, o han gjord up sama sätt mä honon, o so bränd han upp bå hästana.

Nasr tom ander brédren kom ti, så dom: „Vojj, vojj, kva ha du nu gjord?" o so våga dom igga gå häim, bara tom bärja vandra.

So komd dom ti äitt rölånd alli färst. So så tom ander poj-kana: „Vi ska va tista nu", så dom, o so sekt dom to ett rövor åt se. 0 so skräik han: „Pojkar", så han, „si ni kva ja hitta far äin störer rövo", så han. No han sékt åter, o so hitta han åter äin störer rövo o ropa bara o kund int va tist. Tridi rövon, som han tö, so kom trullkäriggin ut up bjärgi.

„Jåsså", så hun, „ett ni ä i rölånde mett, ska ja o tå eder ti galtar åt me".

*) Jiorgå mål.So to hun dom all tria o fédd upp dom ti slakt.

So fråga hun å dom älder pojkana, kva dom brukar géd svinen mae ti som tom va.

So så tom: „Allhånda, tom får mäsk o slikt brukar dom gäv åt svinen".

So fråga hun å te smålset pojkin, kva tom bruka gäva. „A11-hånda gö mat, kit o fläsk o brännvin so miki dom orkar baraw, så han.

So läit hun lägg kvar o äin i senn kätta, som gédisgaltana ska vara. O pojkin han fikk allhånda gö mat, som han så, o tom andra fikk, som tom så.

No, nser dom to bläi rsett fåita, so sku dom slaktas to, o kä-liggin för ett salt, men hun hadd tri déter, o so sku kvar äin dötro slakt senn galt. O tom sku läggas lävandist i un o sväidas bara.

So kom te älst dötron o så: „Te älst galtn ska ut nu!tt så hun.

„Lät me gå far de!“ så te pällo pojkin.

So hadd dom slikan taer skottkärro, som sku skottas i un.

„Int väit ja, hur ja ska sita. Säss upa, at ja får sia“, så han.

„So taer ska du sitaM, så hun, o so sattist. hun upa, o so tukka han henna i un.

O so gikk han ti i senn kätta.

O so komd dom o så, än te millerst galtn sku ut.

„Ska ja gå får de?“ så han.

„Gå bara!M så te anan.

O so gikk han o gjord up sama sätt som te fårst gaggon.

So gikk han tibåka o så: „Nu ska ja gå får me sälv“, så han. O so gjord han jusom farut o tukka te tridi dötron i un o. So kom trullkäriggin häim mä salte, o so sku hun smak up stäiki, som va i un. „No, ä he noga mérer stäik o?w fråga hun. — „Men he smakas jusom kvinnfolksstäik", så hun.

So för hun o sia, hur he sku va mä hennas galtar*.

„Jåsså“, så hun, „ä ni haer eder rakkare, o ha bränd upp détren

min!a

So fikk han te trullkäriggin, te pojkin, o räiv å enna up mittn — han va so starker, so.

So gikk dom bort o tö miki päggar mässe.

So komd dom ti äitt révarbatteri, som va i skögin. O rövaren hadd gått ut, o äin stör grito stö o köka undi äitt trae. O so för dom upp i kvar sett trse.

So va he äin litn stond, so komd dom häim, tom rövaren, o bärja äta.

So hadd han te halv trullkäriggin, som han räiv å. So kasta han nér te halv käriggin, o tom bläi rädda o trodd, at he sku va teundi, som kom, o so räist dom i vaBg. Igga hadd dom tid ti tå noga mässe. Tom lämma alt taer. Tom hadd miki såker, som dom hadd stnli.

So to dom alt mässe, kva dom fikk o orka tå, o so för dom häim o va raett rika. „0 lägger va int ja mae doma, så Pettersson.

Jmfr sagan 23.

65. Om soldåtn, som gift säj mä prinsässon.

(Purnus i Sjundeå).

De va ién gogg ién soldåt, som gå säj ut ti vandra. So myott an ién kärigg, som fruåga vart an sku gå. Han så, at an va ién fatiger soldåt, som gikk ikrigg o vandra. Käriggin så ot onom senn, at bara an sku fara äfter hennas iélsdön, sku an fuå so myki päggar an sku vila hå.

So fyord im onom ti iétt ställe juft niér i jördn, o un släft niér onom mä iétt riép.

„Dit ä störa hundar, men va int rädder", så un, o so gå un förkle sit ot an ti lyft hundana niér ota kiston mae.

Naer an komd ti första kamarn senn, so va daer ién kisto fuller mä koparpäggar. Ota denn tö an ot säj so myki an orka bära. So komd an i ién anan kamare, o daer va ién kisto fuller mä silver o ién störer svarter hunn po kiston. Daer kasta an bort köparn o to silvre. Naer an komd i ién tridi, va daer ién kisto fuller mä gull, o po kiston va ién störer hunn, som add toko yogor som iétt jordklot. Haer lå an ijänn bort silvre o tö gulle. Senn för an dit, som un sku drå opp onom.

„Hår du iélsdöne mäddäj o?" fruåga käriggin.

„Näjj, de tägkt ja so naera glömma", så soldåtn.

So för an tibåka o tö de o för dit ijänn, o un drö opp onom.

„Va ska du gör mä de iélsdöne?" fruåga soldåtn.

„Bry du däj int om de, nu ha du fuått so myki du bihyover", så käriggin.

Men soldåtn tö o hugd nakkan o ta käriggin mä sabbeln sin. So kyoft an guål ot säj i stån o levd riktit brå. Men so blié päg-gana slut, o do fundiéra an, va de daer iélsdöne sku bityda, o so rista an. Mä de sama va daer ién störer svarter hunn mä ién päggkisto po ryggin.

Ién anan gogg tägkt an puå ti gift säj, men an vist int, hokon an sku tå. Han tö o rista ijänn, o so komd de ijänn ién svarterhunn o fruåga, va han vild. Soldåtn så, at hunn sku hänta ién prinsässo, som va innlsester. Hunn för o hänta den o, o do va dar ién kvinna, som suå, nar prinsässon för ti soldåtn, o un tö o rista mä klita po pörtn, at un sku vita, mä hokon port prinsässon bruka falas. So för hunn o stryok po alla portar, so at dom int vist, i hokon guål un bruka falas.

Ti sista slut sku soldåtn halshuggas. Nar an satt i kamam sin senn, so suå an ién pojki, som komd spriggandes, so at iéna ka-lossn flyog. So fruåga soldåtn, vaför an add so bruått. So så poj-kin: „Har lar vara ién soldåt, som ska nakkhuggas, ja sku vila si de“. Soldåtn tykt senn, at de va han. Men so ärhindra an säj, at an hadd iélsdöne bort o bå pojkin fara äfter de. Pojkin för o hänta de o, o fikk tolv dukåter ti drikkspäggar.

Nar an senn sku ti nakkhuggas, so va dar bo kuggar o härrar o alt. 0 an bijara ota dom, om an int sku fuå tå säj ién ryok först.

„Jö, vaför int“, tykt dom.

So rista an po iélsdöne sit, o do va alla svarta hundana dar. Dom tö o kasta alla härrana opp i luftn, so at dom komd ti bara spitur niér. So gift an säj mä prinsässon o levd brå.

66'. De granåtiska bärje.

(Leksvall i Pojo).

He va én gogg en bonde, som hadd fyra söner. Nu tykt den älsta, at e va öbihovlit ti va so mogga himma, nar får änn va ar-bitsfor.

So va an o skaffa se jagarskåra o jakthorn o gå se ut po jakt. Hai^ jikk o jaga i två år o fikk foglar o djur o fortjéna nätt mä päggar.

So mott an i sköjin en då en gumma, som bijard en litn all-möso. Han så to: „Jå, va hår ja nu ti jé? Lite päggar kan ja ful änto jé erw. Gumman tykt: „Nu ä ja nöjder mä tom. Hår ja päggar, so får ja nuk anat för domw. Han gå do lite ot un, o gumman takka

0 va glåder o säjjer som så: „To ni nu komber lite lägger framm, so hägger dar en kappo. He ä en nytti kappo ti hå. Han, som får’n po se, får önsk se vart an vil bara, so slipper an ti. Men opp

1 trae siter nie foglar o slåss om kappon. Åv dom ska ni §ut én, so komber kappo o fogel nér. Fogeln ska ni slakt o svälg järta i er, so hår ni vår moro ni vaknar en gullpägg under huvu“.NaBr an komd lite lägger framm, so fikk an si, som gumman hadd sakt. Nie foglar satt i traee o slöddest om kappon. Han så po dom en stund. Senn sot an én o fikk kappon nér, o dom ander foglana flog mä stört skri därifrån. Han ypna fogeln o svälgd järta i se, o för vår moron fikk an senn en gullpägg under huvu. To tägkt an: „Va jör ja mér jaga, ja sälger bort alt o far himm ti föräldrana mina, nu hår ja nu ti liva åv". Han jord so.

Po två år, som an senn hadd vari himma, hadd an samla et lite skrin fult mä päggar. Men so tykt an, at e va dumt, at en ugger kår sku so ligg himma. Han tjoft åter ot se jakttillbihor o sägkt päggana ot föräldrana o för bort åter. Naer an nu hadd jaga ett år, hadd an åter nätt mä päggar.

En då komd an ti en bygnigg mä två våniggar. Daer satt en gamal tjärgg i et fönster, o en ugger flikko hadd un

brävé se. Nu säjjer tjärnjin ot flikkon: „Den daer kårn hår nogo toko, som vi sku börd hå". „Va jör he", så flikkon, „han får ful hå e, som au ha hitta". Men tjärnjin så: „Om an komber inn bara, so nu ska an bli åv mä bod fogeljärta, som skaffar päggar, o kappon, som läter an slipp vart an vil".

Jaegarn kom nu inn, men an vist it, at dom ämna jör falskhet ot an. Nu so bläi an bikant daer o börja tykk omm flikkon o un om honom. Tjärnjin lät dom nuk bli bikanta, för un vist fulvael, va un sku jöra.

Som an hadd vari daer en litn tid, so så tjärnjin ti flikkon: „To ja nu läter er umgås o it räknar på e, so nu tykker ja du kund skaff fogeljärta åv an".

„Hur ska ja få e åv an, som an hår i se?" så flikkon.

„Ja ska kök en sorts drikka i då, som tu ska for inn ot'n, o naer an ha drukki de, so spottar an ut fogeljärta, utan at an sölv vét åv e hälder", tykt tjärnjin.

Hun jord som un lova o köka drikka, o naer an komd himm ford briidn ot an e, o naer an hadd drukki, so spotta an ut fogeljärta. Flikkon tö e o ford e ti tjärnjin o fråga, va un sku jör mae e. Do så gumman: „Va ska du ana jör mae e, bara svälg e i de. Nu ha vi fått fogeljärta, nu ska vi ännu skaff ot oss kappon". Men flikkon vild it, at dom sku ta kappon åv an. Nästa moron, naer jaegarn vakna, hadd an it nogon gullpägg, men flikkon hadd. Han vist to, hur e hadd gått, men tykt som så: „Vi ska ju jift oss änto, so ä he ful he sama, hokondéra som hår fogeljärta".

Naer e nu åter hadd vari en tid, so så tjärnjin ti flikkon, at un sku skaff kappon åv an.

„No, hur ska ja få denn?" tykt flikkon.„He fins et bärg, som héter de granåtiska bärje. He ä tusn mil härifrån o so hekt, at it ander som foglana slipper ti. Daer fins gull, silver o kristall o alla aedla stenar. To an nu komber himm i afton, so ska du bé onom tå de under kappon o for de ti, o naer ni komber ti, so ska ja ful skaff kappon åv onom. So tår tu un o önskar de himm, o so blir an ti.tt

Flikkon sku it ha vila jör e, men un moddest för tjärnjin.

Naer jaegarn komd himm, so jord flikkon, som tjärnjin bå, o så, at un sku vil ti e bärje. „No, nu slipper tu tiw, så jaegarn, „ja tår de bara undi kappon o säjjer étt ord, so ä vi taer."

Nu jikk dom ut o önska se po granåtiska bärje, o dom va daer st rakst. Daer fans alt va tjärnjin hadd sakt, o dom sambla so mytjy dom orka.

Nu bläi jaegarn trotter o så ti flikkon: „Sätt de nér o lägg mitt huvu i ditt knae, ja ork it gå ota flättjin mér". O he jord tjärnjin mä trollkonstren sina. Naer an somna, so jägka flikkon se opp o stål kappon åv an o önska se himm, men an bläi daer ligga po bärje. Han sovd länji, o naer an vakna, so va an aléna o utan kappo. To så an: „Haer märker man falskhet". Han stég nu opp, men va it jyst stond ti gå. To så an tri jättar. Han kasta se to nér po bärje o loddest sova, för at dom it sku ror an. Naer dom jikk förbi an, säjjer den éna: „Ya ä he för en pyssligg; tramp ijael an!" „Näjj, tramp it ijael an", så en anan, „för om an går lite höger opp po bärje, so tår nuk syana bort an".

Naer jättana hadd gått förbi, takka an Gud, at an hadd sluppi dom. Han jikk nu opp po bärje. To komd en sy o to bort an o förd an ti en trägål, som va plantérager mä kål o pärsilja. Daer sägkt syn se, o öskadder komd an nér. Huggri som an nu va, to an noger kålblåd o åt, o so bläi an förvandlager ti en åsna.

Nu tägkt an för se sölv: „It laer ja nu mér kom himm, o it sku ja nu mér hälder täkkas gå himm". Han jikk senn ti en anan kålsägg o åt, o to bläi an förvandlager ti mänsa åter. Nu tö an et kålhuvu åv vår sägg o bå Gud om jölp, at an sku slipp därifrån. Han slapp o över sténmum mä kålhuvuna o va nu åter po fri föt.

So för an åv ti slote, daer tjärnjin o flikkon bodd. Han måla se nu lite mä rofarg i ogona o jikk inn. Tjärnjin fråga: „Va ä an for en lansman, som komber so sént på kväldn?"

„Ja komber väl sént", tykt an, „men ja ha vari logg vaeg ätt den bästa kål, som fins under söln, ot föräldrana mina, o tärför ha ja it hunni förr".

To så tjärnjin: „Hår tu den bästa kåln, so sälg étt huvu". Han gå ot tjärnjin et huvu, för at an sku få va daer över

nattn. He va de kålhuvu, som an hadd blivi förvandlager ti åsna åv. Tjärnjinskår sunder huvu, köka o åt, men to bläi un förvandlager ti åsna o spragg ut po gåln.

Han jikk opp ti brudn, men un tjänd it an hälder. Flikkon börja nu ti fundér, hur it tjärnjin komd opp mä måt. Hun sikka to nér en litn pigflikko, men naer un it så ti nogon tjärgg, so tö un lite kål o åt, o so bläi un en åsna o spragg ut po gåln.

Nu börja brudn fundera, at un sku gå nér solv. Men han så, at an nuk sku gå. So jikk an o ford opp ot un lite kål. Hun bläi o en åsna o för nér för trappona ut po gåln, to un lite hadd ät i.

Nu jikk jaegarn nér o tö alla tri åsnona o ford dom ti en möl-nare o så: „Vil ni nu handel mä dom haer åsnona ätt min önskan o bijaeran, so ska ja bitål, va e kostar".

„He kan ja nuk jöra", tykt mölnarn, „bara ni säjjer, hur ja ska gå ti väga".

„He jör ja ful", så jaegarn. „Den daer gambel åsnan ska få tri goggor duktit stryk om dåjin o injin gogg måt. Den lilla ska få två goggor måt o én gogg lite stryk, o den daer tridji tri goggor måt o it als stryk". Mölnarn tö åsnona. Den gambel dö fört, to un injin måt fikk. To komd mölnarn ti jaegarn o birätta, at den gambel åsnan va do, o dom andra sörgd. „He va brå", så jaegarn, „at den gambel fån änto ha storkna ti slut, men ja ska kom o tå dom ander bort o bitål, va ja ä syldiger".

Dom följs åt ti. Den gambel bläi nérgrävin i jördn, o dom ander två åsnona ford jaegarn himm.

Naer dom kom ti slote åter, so bitjänd an, hokon an va. Brudn bå to om förlåtelse o så, at he bara va tjärnjins skuld, hun sölv hadd it vila jör an illa. Hun visa onom, var kappon va, o så, at un sku kök drikka o spott ut fogeljärta, so sku an få he mae. To tykt an: „Låt kappon o fogeljärta va bara, för du ska bli min äl-skadi", o so hänta an de ander kålhuvu, o båda åsnona bläi åter flikkor.

Senn fira jaegarn et ståtlit bröllop, o dom levd i logga tider lykkliga o glåda båda.

Jmfr Nyland II, sagan 76.

67. Om jaegarn, som bläi jifter mä en slotsfroken.

(Dal i Ingå).

He va en jaegare, som jikk iit o jaga i sködjin. Taer mott an en gamal gumma, som så, at bara an sku kom lite lägger framm, so sku an si sii foglar opp i luftn, som sku slåss om et klaesplagg. Sobå un, at an sku skut et skot ti opp blann foglana, so sku én fogel fall nér, o he klaespladdji, som dom slödist omm, sku o fall i bakkan. So sku an ypna fogeln o tå järta o svälg nér e, toko som e va, so sku an få en gullpägg vår moron an sku vakna. Klaespladdji sku an tå po se, o he sku va en önskikappo, so an sku få, va an sku önsk se. Kårn jord so o, som tjärindjin bå.

So gå an se ut ti vander åter o komd ti et slot, o taer så an en fröken o en gamal gumma i et fönster. So tägkt an för se sölv: „Ja buda gå o fria ti fröken, som ä tser i fönstre". Senn jikk an inn o bijynt språk mäddom. So så tjärindjin: „Han hår et fogeljärta, som ä mytjy vaert, vi sku buda försök få he åv an". Flikkon laga ot an nogo i et drikksglås, so at an bijynt skratt. Bäst som an skratta, so komd fogeljärta ifrån an. So fikk un e, utan at an vist å e liälder.

So så gumman ijänn: „Han hår en önskikappo o, hur ska vi få un åv an?" Flikkon jikk ti fönstre o så so léssiger ut. So frsega kårn, va un va äggsliger för.

„Ja sir et hokt bärg o sku vila ti, men ti slipper indjin ander bara flugur o mygg", tykt flikkon.

So stiger an opp o säjjer: „Stig hser undi min kappo, so ska ja for un ti opp po bärji". So steg un undi kappon, o mä sama so va tom opp po e hog bärji.

Senn full e en tugger sömm po an, so an somna. Som an senn sovd, so jägka un kappon åv an o for tibåkas ti slote. Naer kårn vakna, så an, at an va alldélis bidrajjin. Bäst e va, so komd e två toko förskräkkliga krsek, som

sku tå live åv an. Nser tom komd nämmare, so så he éna: „Haer ä en mänisa". So så den ander: „Han ä doertt. „Lägg an va do senn", tykt den första åter, o so rord tom int an. Att en stunn komd e ijänn två ander, o den éna sparka ti an o så: „Han ä doer". „Int ä han do", så den ander, „men lägg an leva bara. Naer an stiger opp, so komber en störer sy o tår bort an". Han stég djinast opp o jikk ti hoksta spitsn, at syn sku fört tå bort an. Bäst e va so komd syn o tö an o släft an i en trägål.

I den trägåln va he två sorters kålplantériggar. So tö an uta éna sortn o åt, so bläi sm en häst. So åt an uta den ander sortn, so bläi an rikti kår ijänn, toko som förut. „Aha", tägkt an för se sölv, „ätt som ni jord toko spitåtjil ot me, so ska ja jöra et ana spratt ot ér i ställe". So tö an étt hyvu uta den förtrollaga kåln o étt uta den ander o måla omm se i ogona, so an int als va som förut mér. So gå an se ut ti vander åter o jikk ti slote tibåks ti sölg kåln, som an hadd.

Nger an komd ti slote, so frsega tom åv an, va an va för en kår. To tykt kam, at an va utsikkager ti sölg utlänsker kål. Tomhadd rölit ti tjop uta hansis kål, o an sölgd först uta e förtrollaga hyvu. So bläi an innbjudiger i et ana rumm ti tal mä fröken, undi tidn som trollpakkon sku kök kåln. So sku un smaka po den, innan den bläi faördi, o bäst e va, bläi un förvandlager ti en häst o spragg ut po gåln. Senn komd tjänstflikkon inn, o un bläi bifalder ti hos opp kåln o hänt inn den i kamarn. Men un orka int hälder holl se. Hun modist nodvändit smak po an po vsedjin. So full kålfåte po gol ve o jikk sunder, o un bläi förvandlager ti en häst. So lésna fröken ti vänt so länji o så ti kårn: „Ja most gå ut o si, vår tom a blivi, nsBr som tom int komber mä nogon kål“. So tykt an: „Sit stilla bara, ja ska ful gå“. — Si an försto, hur e a gått til för dom. So sokt an ot se et ana fåt o lå kålbitana, som lå po golve, po he o ford e inn ot fröken. Som un a äti kåln, so bläi un en häst o för ut po gåln.

So va tom all tri hästar, o an tö et rép o bant tom alla tisam-mans o lödd tom ti en mölnare, o bå, at an sku sot omm tom. Den älsta sku få tri goggor stryk om dådjin o indjin gogg måt. Den millersta åter sku få två goggor stryk o én gogg måt, o den yggsta sku få tri goggor måt o indjin gogg stryk.

Ätt noger dagar kom mölnam ti kårn o anmaela, at den gambel hästn a dott o at tom ander hadd so léssamt, so tom snårt sku do, om toin int sku slipp lost. So för kårn ätt tom, som levd, o gå uta den riktiga kåln ot dom ti ätas. O po he sätte bläi tom folk åter.

So bå fröken an om förlåtelse o vild jé ot an fogeljärta tibåks. Men an svara: „He ä såk samma, om he ä mitt hälder ditt; ja a tägkt, at vi sku jifta osw. So holdist e bröllop, o lägger va ja int mäddom.

Jmfr Nyland II, sagan 76.

68. Konugg Gamundus.

(Öfvitshöle i Mörskom).

He va äin gamal kugg, som va ägkligg. O so kom he äin gamal drottnigg, som va äitt trull, o so gift dom se.

Men kuggin hadd äin dötro, som häitt Florina, o drottniggin äin dötro, Florelle.

No, senn vistast dser alti äin kugg, som häitt konugg Gamundus.

O senn sku han fria ett te tser Florina. Men nu va stymödron so und upa henna. Him sku gsema vil hav’n åt sin äjji dötro. No,men t®r va hun so förarga upa henna, at hun to alt å enna, kva hun hadd, o klédd up sin äiji dötro.

Naer nu konung Gamundus sku kom si ett sin brud, stäld hun alti sin dotro för honon. O hun va so fåli granner. Men han tala int äitt ord mae enna, fast hun va so granner. För hun sku va so ful o hadd hår som hästahår.

O so fråga han: „Haer fins ju fläir fröknar änn?*4 så an.

„Jöw, svara to modron, „taer står hun nu*4, så un.

Men hun va so rasker, fast hun va so simpelt klédd. O so ronna hun, o so va hun su gaggor raskare, som hun va förut. O so tala han vé enna i två timars tid, o so förarga he to stymödron, än hun läit bygg töm o lådd henna ti.

O so naer han åter kom di, so fråga han to, kvart hun hadd fari, för han vist igga, kvart hun va.

So bad han äin uta kamarjomfruna, at hun sku vis'n, kvart hun sku vara, at han sku få tal vé enna. O taer va hun o birätta åt stymödron, än han va taer to o sokt henna. So bjöud hun, at han sku gå ti äitt annvist fönster, som va inn åt gårdn, som hun visa åt honon. Men so ständ hun Florella ti, o taer sku han alldäilis tå bort henna, för natten va mörk.

Som han int vist, at he va öriktit, gav han senn rigg åt enna o ford henna mässe.

Men so sku föstermödron trulla, at hun kom ti äitt slot, som va bara äitt trullslot, som va föstermödrons. O so naer han to kom inn, so va tasr so grant, än väggana skäin iginun.

So tykt han: „Gu nådi me, som ha komi ti täss trallen*4.

So kom hun to, föstermödron, o tö yty onon o så, at han sku tå henna, häller sku han få §u års straff.

Han läid förr §u års straff, förän han tö te trulle. Alt som hun tö i onon, so börja han bli fjäder o bläi ti fogel, o so sku han vara i su år séttan. Men vite va hun int i stond ti tå bort. O taer släft hun int ut honon ginun dörn häller, bara haka upp fönstre, o tseriginun fikk han flyga.

Han satt alder up noga ana bara kyperstrae o myrtentraeder. O so väkst taer äitt kyperstrae utanför, taer som hun, Florina, satt i arest i törne.

O so naer han to satt taer, so vist hun igga te först natten å onon, o han vist igga å henna.

Naer anan natten komd, so hord han, hur hun vondast inn i törne. O so hadd hun fönstre ypy haka. So flöug han inn iginun fönstre i fammn hennas.

„He ä konugg Gamundus*4, så han.

„Ujjw, så hun, „kva ä he?**„He ä konugg Gamundus", så han, — „jå, konugg Gamundus, som ä fogel".

O so birätta han alt för enna, hur han bläi fogel. O so för han inn kvar natt o hänta alti ny såker åt enna, naer tom vist å kvarådra.

Första natten so hänta han gnllarmbånd, som va å bästa gnll, o senn hadd han alla di sorter häila skattkamarn fnll bodi blömor o jus, som han hänta i två års tid kvar natt.

Men äin natt va stymödron ut o så juse från fönstre, o so ständ him äin, som sku va ti vakt.

So lå hun ti i två néter o vårsna igga.

Men tridi natten så hun, än an komd. So för hun o biraetta, än ti kom äin fogel innflygand, som hakka mä senn näbb o krafsa mä senn föt.

To ständ dom i kyperstrae all sorters kvass såker, än an sku skär se o fall ti jorden.

O so flöug han so, at han skar viggin up tom knivana.

Tom skikka nu äin ti sok ett onon. Naer han hitta honon o ford häim honon ti sett äjji slot, so laga dom riktit bur jusom åt äin anan fogel. TaBr va katton o hugd äitt ora å'n. O so va te fö-stermödron åter o så, om han sku tå Florelle, sku hun lag honon lika frisk, som han va förut.

So luva han to.

Undi tidn bläi Flormas fader do. O so va Florina so suk, än fyra manspersoner bår henna utför törne. NaBr hun to bläi lite friskare, klédd hun se o ständ i äin pusa alt grant, som han hadd hänta åt henna.

No, naer hun to fikk vita, Florina, so för hun o börja sok ett konugg Gamundus slot.

Hun marsa då ut o då inn som äin tiggarflikka. Naer hun so äin gaggo kom ti äin kéldo, va taer so klårt o grant vatn. No, so tvétta hun se taer. To kom åter äitt trull ti henna o hälsa henna: „Gu då, gudinna!" Nu so börja hun to, Florina, birätta för henna, men hun vist e förut.

„Din résa ska lykkas", så hun, o so gav hun åt enna fyra ägg. NaBr noga sku kom imöt henna, sku hun slå äitt å

äggin sönder.

Naer hun kom, so kom hun ti äitt so höukt bjärg, som va å bara späilglas, so at hun igga vist, hur hun sku slipp upp. Hun bjöud til sina tusendi gaggor, men int vild hun slippa. Men so slö hun sönder äitt å äggin. So kom daer ut fyra gullspurar. Naer hun tö äin up kvar föt o äin up kvar hånd, slapp hun so létt upp.

Naer hun to slapp upp o börja marsa, kom taer folk so för-skräklit o så åt henna, at hun gikk o tassa o sotta täiras späilar.N®r hun to sku utföri, hadd hun svårt ti slippa o slo åter sönder äitt ägg. So komd taer ut äitt stört vagn o två duvor. O so så hun to åt dom, än dom sku va so göa o for henna uffer bjärgi, o dom ford o. Naer dom to kom uffer, so så hun åter: „Om ni sku

vil va göa, gu vänner, o for me ti konugg Gamundus slot“, o tom

ford o.

Naer hun to kom inn iginun pörtn, so va taer folk, o so fråga hun, om hun sku kun slipp inn ti konugg Gamundus.

„Jåw, så dom, „men tvétt ogona först, trappsöperska".

O naer hun to åter träffa ana folk, so fråga hun åter, hur hun sku kun slippa. So så tom: „Jå, han ä mä sin brud i då i körkanu.

O so gikk hun to up körktrappon o tö sin grann armbånd, som han hadd sägkt åt enna. O so bjöud hun dom ti säljas åt bruden hans. So fråga hun å onon: „Kva mond he sku va vaert?w

To svara han: „Tom ä mäira vaert som häila mett rikiM.

Men hun vild igga ana hå, än hun sku slipp sova i ékukamarn.

No, han luva to. Men taer, fast hun to lå ti, hord han igga å henna, konugg Gamundus.

Naer anan dåin kom, slö hun åter äitt ägg sönder. So kom he dukkor o jykelvärk alla sorter, o so bäidist bruden åter kop he o fråga, kva hun sku vil hå för e. So så hun, bara hun sku slipp sova i ékukamarn.

„Si den tossan, som int mér vil hå, bara ti slipp sova.tt

So lå him åter te anan natten, men igga hordist he, fast kva hun tala.

Hun slö åter te fjaerde äggi sönder, o so komd daer ut foglar o spåmän ur te äggi. So sku tom spå, hur he riktit sku gå til mä Florina.

Pigona så: „Sku int konugg Gamundus fått inn för sömmn, sku han int fått äin blund i sin ogorM.

„NoM, så Florina, „sku int ni vil va göa o iggintigg gäv inn åt onon?a

O so gav dom igga sörasdrupar åt’n, o so hord han alt, kva him tala. So hadd han äin nykyl, som tö upp all dörar up häila slote, o gikk ut ginun äin löndör o gikk til enna. O so bläi he gråt, o so bläi he fröjd, naBr han kom ti, o tom träflfast båda. O to va hun grann klédd.

O so kom all trallen tisamans, o hun, Florelle, fikk far ut up gården som äin bröko sö. O sidan bläi tom jifta o levd förnöjda all senn tid.69. Kattnburg.

(Backböle i Mörskom).

He va äin käligg o äin bisi, som koka grot åt se, o so börja dom strida, kvemm som sku kraps grotgryton. Ettarst mostist bisin sprigg tmdan o käliggin bakett mä släiven. Tser spragg dom so lagkt, at dom igga hitta häim tibåka.

So hadd dom äin flikka o äin pojki, o igga vidare bån so hadd dom.

So hadd dom äin kudda o äin katto.

Tser börja dom strida, pojkin o flikkan, om te knddan. Pojkin vild hå enna, o flikkan vild hå enna, te knddan.

O te katton knnd tala.

„Tå tu meM, så katton åt flikkan.

So börja flikkan gå bort, o so så katton: „Ja ska kom mse o", så katton.

So komd dom ti äitt ställ, som va äin stör skog.

„Nu ska dn kléd de nakiger", så katton åt flikkan, „o so ska dn gå upp i trsö".

Flikkan gjord so o, o so kom dser äin prins, som va ut up jakt. So börja han stå o sia up te flikkan, nser hun va ti upp i trse. So bad han henna kom nér, o tser börja han tykk omm enna, te prinsn, hun va so rysamt rasker, te flikkan. So fråga han å henna, kvart-ifrån hun va. So så hun, at hun va ifrån Kattnburg, så hun. Taer so tö han henna mässe häim ti slote o klédd upp henna, han tykt so omm enna. O katton följd alt mse.

So va dom to i slote båda, o so stö flikkan o så ginttn fönstre.

0 so kom käliggin o bisin spriggand ett kvarådra mä gryton o släiven, o so börja hun skratta. So fråga prinsn, kva hun skratta åt. „Ja skrattar bara, här ä bara stäinmurar undi byggniggin. Men i Kattnburg, ti som ja ä ifrån, ä bara ädla stäinar."

Taer va äitt trull, som hadd äitt slikat äitt grant slot, tiifrån som hun va häim.

O he röa prinsn ti kom sia up te slote hennas.

O te trulle va alti ut om natten, o kom he int inn, innan söln kom opp, slapp he int inn mäiran.

So så hun åt katton: „Nu ska vi ti Kattnburg".

„Jåsså“, så katton, „ja ska far förut".

So va dser i te slote so stört nykylhol, at katton rymdist inn

1 nykylhole. Trulle hadd nykyln mässe.

No, trulle kom o sku inn.

„No, vänt nu, vänt nu lite, vi ska språka lite", så katton.Tser kom sölen upp, o so slapp igga trulle inn mäir. No, taer fikk hun te slote to, te flikkan. Nser dom kom, prinsn o flikkan, va daer snyggare slot, som prinsn hadd. O so hadd han slot, o so hadd hun slot, o so jift dom se. O gumman o bisin, tom sprigger vsel alt ännu ett kvarådra.

70. Om flogormen.

(Helsinge).

De va i Ovisbole Ollas. So hadd värdinnan om sondågin vari i skögin o plokka bser, o do hadd un sitt äin störer orm koma flygand. De lser nu ha vari ota dom dser flogormana, kan ja trö, som talast omm förr i vserdn.

Jmfr Nyland IV, sidd. 101—104.

71. Om ormen i Störmosan.

(Helsivge).

De va äin störer mosa i Sibbo, o den komd opp från Djupsunde. Dser i den mosan so vandra den dser störa ormen framm o tibaks.

I mosalaggin bödd äin ota Prokopés torparer, o han mist sina lamb o får. Dom trödd, at de va vargin, som sku a fari å mä dom, men so gikk gumman hansis vall mä fåren äin sönda, o do fikk un si, at de int va iggin varg, nser den störa ormen komd som äitt kärrjul mä jördn o hadd stjärtn i inunn, o den va ssekert so stör som äitt vatujul.

Den sama torparn hadd äin får, o han add vari mse i krigi, i de daer störa sokrigi, dser som Dokka o Jälmarn o Styrbjörn va inn-stäggi i Strälsunde. Den daer gubben va nu mse dser o va po gambel dagana lite sinnesrubbager, men va ryslit snäller ti skuta. O han gikk o sköut den dser ormen, o den sku a vari so störer o havi riktit mån po nakkan sin.72. Om spok.

(Helsinge).

De va nu får min från Gambelgård i Espo, o han va ett snikkar Löman. De va nu do, som dom alt räid ännu, som de va so dåliga kärrvägar, o dom hadd äin häst ti mans o räid.

Hi po Tavastby skögin va do äitt torp vi lansvaegin, o naer dom komd daer, so stö de äin viter kvinna po vaegin.

Får min trödd, än de va Iggvallskan, som stö dser, o får min så ot snikkar Löman: „Ja slår till de dser".

„Jå, mentt, tykt Löman, „holt opp ti slå!“ o mä de sama va un borta o, o do hadd de rykki stibulan bort från såln, o so gikk dom nér o börja krapsa i sandn ett stibulan, men dom hittast igga.

Men såln lå läggi opp i löfte hser po Bakkas, o stibulan va bort. Får min bruka int jug, o han tala omm de so mogga goggor. so nu lser de ha vari sant.

Jmfr Nyland IV, sidd. 114—116.

73. Spoki, som vild lät raka säj.

(Nickhy i Sihbå).

De va äitt ställ, som äina hadd blivi lådd öraka i kiston, nser an hadd blivi do. So hadd an komi tibåka o gott i fämton års tid tibåka ti sama ställe, o igga vist folki, som daer bodd, va han féla, nser han int huldist i gråven. So va dser äitt rum, som dom bruka hå åt främanda ti ligg i, men dom vild iggin va stond ti ligg daer, nser ten doda alti bruka gå dser o spoka om nättrena. Nser folki lå dser, so komd e alti o drö täkki å dom om natten.

Men so komd dser en arbetskår o vild hå nattkvarter. So så dom: „Vi sku gaerna gé nattkvartér, men hser hår vi int rum, o dser opp so ha de spoka i fämton års tid, om han vågar ligg daera. So så han: „Nö går ja dit opp o ligga, för ja ä int rädd för nogo spoka. O nser han låddist om kväln, so klokkan tolv so komd de spoki inn ginun dörn o lådd sina rakdön po börde. O so gikk han do ti den dser arbetskåm daer ti säggin o drö täkki å honon.

So så arbetskårn åt onon: „Va soker ni?w

So så e: „Jö, ja sku vila, än du sku rak meu.

„JöM, så kåm, „men vart hår du din kniv?MSo va spoki o tö sin kniv uta börde, o gå åt kårn, än an skn raka honon. O han raka honon do. Naer han hadd raka spoki, so fråga e: „Får ja raka te o?tt So svara kårn: „Näj, ja hår so nyss raka me“. So tö spoki sin rakdön, o so för e bort. O alder kom spoki tibåka mera do.

74. Spoki.

(Nickby i Sibbå).

De va en résander, som komd o vild hå nattkvarter. So. svara husfolki: „Nö kund ni få ligga, men vi hår igga anarstäns ti ligga bara di oppe, o di spökar so, än iggin vil tordas ligga diu. „Aildin ni rume, ja ligger di nöM, så han. Han fikk do lov ti bli dser yvi natten. So klédd an å se o lådist ligga.

Klokkan tolv tidn om natten so komd äin inn iginun döm o så: „Fuff, fuff, liöBr luftar kristi blöd!u

Härrn hadd äin bjorn mässe, som satt undi börde.

Spoki läit juse po börde o satt se nér o börja räkn sin päggar.

Bjorn tö mä tassn po spokis béne.

„Kåss, katta, säjjer ja däj!“ så spoki åt bjorn.

Andra goggon tö bjorn mä tassn po knae.

„Kåss, katta, säjjer ja däj!“ så spoki åter andra goggon.

Tridi goggon fasna bjorn spoki i brikkan o bår ut onon o kasta onon alt ut för trappona. Undi tidn va härrn o samla alt päggana från börde, som spoki lämma äfter se.

Ander kväln kom de daer spoki ti dräggana po stallbakkan o fråga: „Ä den dser kattan di opp i byggniggin ännu, som va di i natt?tt

„Jöw, svara dräggana, „nö ä den kattan di o hår ännu su åder kattor mässeM.

Do flytta e se ti granngårdn, spoki.

So bläi dom rika i de ställe, o därifrån, som spoki för bortan, bläi dom fatiga. u75. Te kvit hästn, som spoka kvar äin natt.

(Öfvitsböle i Mörskom).

He va i forna tiders krig, so räid kuggin up äin kviter häst, o han spoka sedan, te hästn, i äin skog. He va äin bonde, som sku skjus äin härre, o naer dom to komd, vild igga hästn gå mäiran.

So tykt bon: „Ha nu härrn komi äin tima förr hälder bakett, so hadd he vari brå, hser ä nu slika o slika i végin", tykt bon. „Te hästn sprigger haBr kvar natt."

Härm gikk å o vist int å igga. Men bäst som he va, so hadd noga fari förbi, om he to flöug hälder spragg. He hadd fari som äitt väder förbi, te kvit hästn.

O to vist han, kva he va, som va i végin.

76. Om spöken.

(Borgå).

En resande kom en afton körande på en enslig skogsväg. Plötsligt begynte hästen wfrustaw och stannade. Karlen, som viste hvad man i dylika fall hade att göra, steg ur släden, lade tyglarne i kors mellan hästöronen, gikk sedan framför hästen och såg mellan hästens öron. Då ser han ett stort trä på hästens rygg. I detsamma hördes ett brak, och hästen var försvunnen. Mannen började då bedja. Om en stund såg han hästen stå bunden vid ett träd.

77. Om spöken.

(Borgå).

En bonde hade slagit ihjäl sin hustru. Han blef afrättad och steglad. En resande skulle en afton fara förbi det ställe, där den afrättades kropp ännu hängde. Man försökte afråda honom från att bege sig så sent på väg. Men han sade: „Fram skall jag, om ock den döde kommer till tals med mig!"

När han så närmade sig afrättsplatsen, kom en hvit gestalt emot honom. Hästen stannade tvärt och kunde ej fås ur fläcken. Den döda — ty det var han — frågade, huru hans barn mådde, hvem som egde hemmanet m. m. Han svarade ock, huru rädd han än var. Men så snart spöket försvunnit, tog hästen till att springa alt hvad den förmådde och stannade icke, förrän den kom till nästa gästgifvaregård.

.Tinfr Nyland TV, sidd. 114—116.78. Tom bå pojkana, som gjord färbund mä kvarådra.

(Kullå i Borgå).

He va äin gaggo två pojkar, som va miki goa vänner. So giörd dom förbund mä kvarådra, än dom sku bjuda kvarådra up bröllop, to naör dom skn gift se. Om nogandäira å dom sku dé fårr farän te anan, innan dom båda sku honni håld bröllop, so sku han, som va i live, naer han sku håld bröllop, gå up te anans gråven o blåsa i äin läirpipo, som dom hadd, so sku te déda vakna o koma ti bröllope.

So händ e se to ett äin litn tid, än äina å dom do. Naer te anan sedan ett äin tid huld bröllop, so gikk an ti gråven, sosom dom hadd gjord farbund, o blåst i läirpipon. To stäig te déda upp

0 följd mae onon ti bröllope.

Naer an äin litn tid hadd sitt up bröllope, so bad an te lävan-dista koma o följa bort se åter ti gråven. No, brugomn gikk o

1 alga bort te spéke — si he va, som man kan förstå, bara äitt spék. Naer dom to hadd gått äin stond, so komd dom likasom ti äin ägg, som äin häil tropp mä kuddur gikk o bäita upa. Gräse up te äggin tiktist va so uppbäitt, än bara svarta inulden sto upp, men kudduna va so föita daer änto, än man ald er får sia föitare kuddur. So fråga brugomn to å te déda, om an vist hur tom kudduna kund vara so föita, fast dom hadd so dålit bäit.

„Jott, svara te anan, „toin kudduna hér ti slikt folk, som ä näjda mä kva dom hår, fast e sku va hur liteu.

Naer dom åter hadd gått äitt stikki, so komd dom ti äin ägg, som va so lagkt gräs upa, än kudduna fikk gå järns mä knae iti, som t^er gikk up bäite, men änto va dom so förskräkkelit mågra.

To fråga te lävandist kårn åter: „Kvaföri ska täss haer kudduna vara so mågra, fast dom hår so gott bäite ?M

„Tom hér ti slika unnislöusa mäniskjor", svara te déda, „som alder unnar åt ander mäniskjor noga, o int ä näjda mä kva dom har sölv".

Hur e to va sedan, so sovna brugomn.

Naer an ettarst vakna, so hadd an sovi i suhundra år. To hadd alt so förändrast, än e va likasom an sku ha komi i äin anan vaerd. Päggana, som an hadd, tom dogd igga mäir, o int noga va lika som förr.

Jmfr Nyland II, sagan 102.79. Om jullékarena po Iggo körkgåln.

(Esbo).

För pår hundra år ha dom i Iggo léki jullekar po körkgåln. Dom ha nu léki daer flera lekar.

Naer dom ha holli po mä den haer lékin:

„Vi dansar ovanpå, o jourdn aer oss under“,

so ha de mä de sama dansa en houp mä doda o runt ikrigg dom, o dom doda ha sakt:

„ Jourdn ä kall o trogg, de saegom vi,

men ä de logkt ti domen änn, va säj jer ni?M

Dom ha blivi so rädda, at dom int kund säj iggitigg, o so four dom bort därifrån o sku int alder mér a gått o léki po körkbakkan.

80. Äin skåsko om Eliinä-pröstn.

(Kvarnby i ryttis).

He va äin gåggo i Sitikkala äin fati ägka. Sonn henars tjéna i Piétersborg, o han siénd äin gaggo uåt hena hundra säksti rubbel. Han siénd tom pägga ti Eliinä-pröstn, än han sku siénd tom uåt inödro hansis. Men pröstn huld sölv tom päniggana.

Naer han dö, so fl han int rö i grave, bara kom alti tibåka ti prästguåm. Äin dag sat dötron hans o tala mä te prästn, som taer to va. To suå hun fadern ti kom o så: „Taer komber pappa häim tibåka!“ „Igga ska vi släpp hono innM, så prästn o dji ut imöt ono o fraega: „Kva fäilas ider nu, får, to ni int fuår frid i gråve?a To tala han omm te taer ägkas pänigga, som han bläi ti håld. To så prästn: „Tetta ä voro såk, gå ni nu bara tibåka o ligg i frid i tjyrk-guårn, nö ska vi bistyr omm pänigganau. To dji pröstn bort o kom alder mäir tibåka.81. Följis-vänn.

(Eskilom i Liljendal).

He va äin gaggo äin böndpojtji, som sku gå fria ett äin prin-sässo, som indjin ha vari i stond ti få.

Naer an to djikk o djikk, so kom an ti äin tjörko, o taer hadd dom häggd äin kår litanföri. Han djikk framm o tibåka o så up te kåm.

To så prästn onon inifrån tjörkon o tägkt: „Kva ä he för äin, all mänisor brukar bara spotta o synd se, naer dom sir te häggd kårnw, o so djikk an ut.

„Kva ha han taer djérd?" så pojtjin.

„Han ha förfalska vin", så prästn.

„Sku int ja få tå nér onon o bigråv onon?" så pojtjin.

Han tykt, än e va synd mä kårn, naer an int hadd djord noga ana, bara satt lite vatn i vine.

„No, tu mo nu tå", tykt prästn, o so to pojtjin o bigråva onon.

Naer an kom tibåka, so mott an äin kår, som först fråga, kvart an sku gå, o sidan så an: „Får int ja bli tenn följis-vänn?w

„No, tu mo nu bli", så pojtjin, o so djikk dom båda.

So kom dom ti äitt stört bjärg. He va raett som äin störer vägg. Men tom hitta up äin litn port, o taer djikk dom inn. To kom dom ti äitt rum, o taer va äin gamal tjäligg. Igga ana så dom taer i nime än äin stöl, äitt nystan, äin hatt o äitt svaBrd.

„Sit niderM, så tjälindjin, o pojtjin tägkt säss nider, men följis-vännen så: „Sit söl v först".

Tjälindjin vild int sät se — för he va sliker stöl, än han, som satt se up onon, slapp igga upp mäir — men hun modist ettarst, o so bläi un ti sit taer. To tö följis-vänn nystane, hattn o svaerde, o so djikk dom lägger framm. Te svaerde häitt trisysters svaerde, o hattn häitt trisysters hattn, o han som hådd onon up se, bläi ösynli.

So kom dom ännu ti två bjärg lika som te första, men tom laga bara tjäliggona ti sita o djikk idjinum.

Men sidan kom dom ti äin störer å. Pojtjin tägkt, än dom igga sku slipp yvy, men följis-vänn tö nystane o kasta yvy e ti åron sidon. Taer tö e möt äin stobb o stussa tibåka. So kasta an up te sätte so lägg, än dom kund gå yvy up trådana. Up åron sidon va véjin so grander mä traeder up bå sidona, o lagkt framföri så dom äitt stört slot. He va taer som prinsässon bodd. Men naBr dom kom litanföri, så dom so mytjy doda mäntéukruppar. Tom häggd i traBd-ren, tom hadd blivi stigla up jul o tom hadd blivi brända. He va bara slika, som hadd fria ett prinsässon.Tom bläi båda jinast mytjy vael imöttajji o bläi bjudi up middå.

To så prinsässon åt pojtjin: „Om du kan förvår täson saksen ti moron middå, so ska du få me, men kan du int, ska du dodasu.

„He kan ja“, tykt pojtjin, o satt saksen bara i jakktaskon.

Men bakett middåin kom prinsässon o börja hals onon o klämm onon, o som to kvinnföltji kan lisma o pråta, so fikk un saksen å onon, sönn igga han vist noga. Om afton så an först, än saksen va bort, o ni kan förstå, hur sorgbondi han bläi.

So djikk an ti senn följis-vänn o så: „Nu ä saksen bort, o i moron most ja do“.

»Pass igga sörgaM, så följis-vännen, „nö ska tu få saksen i moron bitti“.

Nu hadd prinsässon äin bukk. Mä honon bruka un rid ti te rikti brugomn senn. Han va äin förtrolla prins o sat bakom nii portar i bjärji.

To to följis-vänn trisysters svaerde o djikk o slö buttjin i huvm

0 så: »Naer räiser prinsässon ut i natt?“

»Klukkon 11“, så buttjin. Klukkon 11 kom prinsässon o satt se upa buttjis ryddjyn o så: »Häj, hopp, min bock öfver land och skog till bärget, där min käresta bor“, o so for buttjin djinum luftn, sönn e bara fr ses t.

Men följis-vännen va mae o, fast an igga syndist, naer an hådd hattn up se. So visa prinsässon saksen åt prinsn o tom lost inn ena

1 bjärji. Men följis-vännen tö saksen o gav ena åt böndpojtjin, naer an kom häim.

Anan middåin så prinsässon: »No, kvar ä saksen?“

„Nö ä hun jaer“, så pojtjin o slö ena mä oddana i borde.

To bläi prinsässon raett bläiker, men int kund hun djör noga.

Nu gav un äitt nystan, som han sku hålda ti tridi middåjin. Men he djikk som först gaggon. Följis-vänn fyld seks pund stål o seks pund jaern up s vaer de — för si buttjin bläi äinvisari möt vikuns slut — o so slö an onon i huvu o fråga som först gaggon.

»Klukkon 12“, så buttjin.

Han för åter mae o hänta nystane tibåka.

Tridi gaggon sku pojtjin hå prinsns huvu, men he fikk an int als vita. Följis-vänn slö buttjin i huvu, men han svara igga.

To för an ti smiddjon o fyld up svaerde tolv pund stål o tolv pund jaern, o so slö an åter buttjin i huvu o fråga.

»Klukkon 1“, så buttjin. Men naer dom nu för tridi gaggon, so bulta följis-vänn omm prinsässon, sönn un va bara lite i live. To todist un igga far äinsam häim; prinsn modist fölg ena alt häimtil.

Taer vénd an omm, men to kom följis-vänn o hugd huvu ån o gav e åt pojtjin.Prinsässon sörgd, men nu modist pojtjin få ena, o so fikk an ännu alt silver o gull, som prinsn hadd.

Nu för följis-vänn, men ett äitt år sku an kom tibåka, o to sku an hav hälften å alt. Han komd, o pojtjin däila alt i två däilar.

;,Kva ä he, som ligger i vaggon?" så följis-vänn.

„He ä båne mettM, så pojtjin o bläi sorgsen, men so lyft han upp svaerde o sku däil he o.

Men följis-vänn stö bakom onon o tö i svserde o så: „Tu trägger int däil he o int ana hälder, nser du ha vari so serliger*. Men följis-vännen va indjin anan än te kårn, som häggd utanför tjörkon, honon, som pojtjin bigråva.II Flocken.

Sagor och sägner af kristligt-mytiskt innehåll.

82. Bon, som sku ti hägg opp se.

(Leksvall i Pojo).

He va en gogg en fatiger bonde. Nu hadd an förr vari riker, men so bijynfn supa o sop opp by o skog o alt, so at an int hadd kvar mér än bara hustru o bån. To hadd an injin anan råd mér kvar; båne grét o hustrun säld. Han jikk nu ut o tigga, men alla så: „He ä synd ti jé; tu sku ha spåra tå, naer tu hadd4*; o so fikk an injin tigg.

To an komd himm, tö an et rep o sku gå o hägg opp se. I sköjin mott an en gobbe, som fråga, vart an sku gå.

Bön tykt: „Ja sku gå o hägg opp me. Ja ha förstört alt, va ja ha havi, o nu hår vi injintigg ti äta mérM.

Gobben, som an mott, va den unda. Han så: „Om tu vil jör en Htn akord mämme, so ska ja jé de su par oksar, som sku arbét opp byn ot de, bara tu saer, va dom ska jöra. Men naer su år ha förgått, so komber ja ti o stälder ti de su frågor. Kan tu jé svår po dom, so hår ja injintigg mér o jöra mädde, men kan tu it he, so tår ja de för évit“.

Ander dåjin komd ti su par oksar, o dom arbéta, so at bön po tri år hadd byn i gott stond o bitåla alla sina skulder. Men so bijynt an åter supa o komd it i håg mér hela frågona. Sist kväldn po e sunde åre laer väl bön ha bijynt tägk po dom, men nu va e alt liksom slåji för sént, so at an tykt: „He blir ful it no’n ander råd bara ti följ mae, naer an komber“.

Nu träffa e koma en västjot ti, o an slapp sova i sama kamare som bön. To så västjotn: „Sätt två jus ti brinna i natt po borde; ja ska ful bitåla!“Mitt i nattn komd e o bulta på. It våga vartjin bon hälder hustrun gå o släpp inn, men västjotn, han jikk o släppa inn, han.

To an nu komd inn, so så västjotn, va de va för én, o så: „Hur komber tu hi mitt i nattn; va hår tu haer o jöra?a

Fån trodd, at e va bon o så: „Va ä én?a

„Én fot hår tu“, tykt västjotn.

„Va ä två to?M så fån åter.

„Två fotter hår jaa, fikk an ti svår.

„Va ä tri to?a

„Tri fotter under en triföt", svara västjotn.

„Va ä fyra to?M tykt fån senn.

„Fyra jul under en fyrjula", så västjotn.

„Va ä famm?a så fån.

„Fämm figgrar po én hanna, fikk an ti svår.

„Va ä säks?tt

„Säks arbétsdår i vikan.M

„No, su to?M fråga fån ti slut.

„Su saernor po himiln", så västjotn, „o drå nu su mil inn i häl viti, ti tu sölver hor o kom it hi mér!a

Nuk för fån jinast sin vaeg, men oksana tö an mässe. Bön bläi so glåder, at an hold västjotn daBr en hél vika. 0 nu ä sågan slut, men an, som it trör’n, pliktar su riksdåler.

83. Bön, som fikk fyra par uksar ti låns i su år.

(Garpom i Liljendal).

He va äin fati bonde, som vandra i sköin. So mott an daer äin bisi. So va an so fundérsam. Bisin fråga, kva an fäilast.

Han svara: „Ja ä so fatiger, ja hår igga ti ita §ölv o igga ti fod mett hushåld m®". „Du ska int sörgaw, så bisin, „ja ska djäv åt de fyra par uksar ti tjora mä i su år“. Han sku igga bihov fod tom uksana, bara lägg dom i äitt lider om aftnana, o om moron sku an få tå dom daerifrån o spänn yty dom åter. Men so sku bön trägg ku na svar onon up säks frågor, nrar an sku koma ett uksana sin tibåka. Men sku an int kuna svar se, so sku faen tå onon, för he va faen sölv.

Bön bläi mytjy riker, naer an fikk dom uksana o tjord mäddom i su år o igga träggd djäv ita åt dom. Men naer dom su årena börja bli slut, so bläi bön åter so fundérsam o tägkt, hur an sku bör svara, naer an sku trägg djäv bort sin uksar.So komd daör äin tiggarbisi om afton o bijaBrd nattkvarter.

Bön tykt: „Ja kan int djäv nattkvarter, ja väntar främanda i natt64.

Bisin tykt: „Int djör he noga, ja kan gå läggas upp i un*. Bön gav to luv åt onon, än an sku få gå läggas upp i lin, o bisin bläi to taör yvy natten.

Klukkon tolv tin om natten so komd to han, som sku koma ett uksana. Bön stäig to upp o sku gå släpp inn onon. Men tiggar-bisin tykt än: „Nö går ja o släpper inn ononM.

Naer an to ypna dörn, so fråga fam: „Kva ä äitt?“

So svara tiggarbisin: „Ain söl up himiln“, så an.

So fråga an: „Kva ä två?64

„Två foter hår jaM, så bisin, „men he väit faön, hur magga tu hår64.

So fråga an: „Kva ä tri?66 så an.

„Tri foter undi äin gryto64, så bisin.

So fråga han åter: „Kva ä fyra?64

„Fyra foter undi äin häst64, svara bisin.

So fråga an: „Kva ä fämm?64 så an.

So svara bisin: „Fämm jul undi äitt vagn66, så an.

So fråga an: „Kva ä säks?66 så an.

„Säks dagar i vikun o te sundi ti kvila, men he väit faen, naer tu får kvila64, så bisin.

So för an o tö sin uksar mässe, men so djörd e slika bulder o mä sama, än häila tatji full å lidre, taör som uksana hadd vari yty. Men bön va mytjy glåd mä tiggarbisin, än an jälft onon.

84. Sokaptén o den ilaka.

(Helsinge).

De va en gogg en sokaptén, som gjord kontrakt mä den ilaka. Sokaptén sku få so myki päggar, som han bara bihovd; men so sku den ilaka o hå honom öfter tie år, om int kaptén sku kuna säta nogo arbit ot den ilaka, som han int sku kuna göra.

Nu koft kaptén ot säj et stört fårtyg, o so ségla han vaerdn ikrigg o hadd rölit o modd brå, lika kvart han komd, för de kan denn, som alder félar päggar.

Men tidn léd, o snårt va dom tie åren slut. Do fikk kaptén börja o fundéra, va han sku hitta på för arbit ot den fula. Jö, nu vist han de. So bifald han sina timmermän, at dom sku gå nér i lastrumme o hugga et stört hol i botne po fårtygi; men so sku domgöra en lukka o, so at doin sku kuna säta fast de hole. O naer han senn sku ge tekken ot dom, so sku dom tå opp lukkan. De sku dom göra.

Rätt som de va, so komd den fula o sku tå kapten.

„Nu ä du minn!" tykt den llaka.

„Int änn", så kapten, „först ska du pumpa fårtygi mitt läns".

„De går väl no fort de", tykt den llaka, o so han bort ti pumpen.

Nu gå kapten tekken ot sina timmermän, at dom sku tå ypi lukkan. Den llaka fikk pumpa o pumpa, so at svettn rann å honom, inen ju mér han pumpa, desto mér sugkt fårtygi bara. „Ja tror, du gér däj?" så kapten.

„Igga!“ skrek den léda, o nu pumpa han, so at rokin sto omm honom.

Men so börja vatne stiga opp po däkk.

„Ja tror, du gér däj ändo?" så kaptén.

„Ja tror, den fula rider hela fårtygi", skrek den léda o pusta.

Nu sugkt fårtygi ända ti réliggin. O do modist den llaka gé säj, o so smét han å, so at blåa logan stö öfter honom.

Men de, som int den llaka va kår ti göra, de kund kaptén o liansis timmermän, senn dom först hadd slajji fast lukkan, förstås nö.

85. Hur fån gå komtrakte tibåks ot syoman.

(Nordanvik i Sjundeå).

De va ién goggo ién kår, som för ti syoss o blié syoman.

Ién gogg senn blié de. ién rysliger storm. Do för an opp i mastn o bå dom ander ti far i rummena. Nser an va daör opp i mastn, svor an o regiéra, so at. Bäst de va, komd fån o fruåga, va an vild, som an ropa po onom so. Senn komd dom överiéns, at fån sku fuå tå Syoman, bara an sku var kår ti göra trl tigg, som syo-man sku ställ för onom. Senn skriév dom komtrakte o rita bömärki under.

So tykt syoman ot fån, at an sku klyva iétt huårstruå mä hiétt jsern. Naer fån slö mä hiéta jserne, so va huåre bara o kyrra säj o brann opp.

Då tykt fån, om int syoman add nogo gryover arbet, at de va nästan för fint.

„Jö", så syoman o bå onom pumpa vatn. Si an bora hål i botne po fårtygi.Fån ti pumpa o pumpa, so at sviéttn rann, men int blié de nogo minder vatn.

So fruåga fån, om int syoman add noga ti drå eller ti tokka, de sku an no göra. So va daer ién jaernkättigg, som va otta dubbel o add iétt agkare i iéna ändan. Den bå an fån ti rykk uå. Fån band iéna ändon i rorapon, at an sku fuå si, hur spituna sku flyga. Naer an sku drå till, kasta syoman ander ändan mä agkare i syon, o de drö fån ti botne, so at porlona flyeg bara. Fån modist ti rop po jölp, men syoman jölft int opp onom, förän an gå komtrakte tibåks.

86. Tvåstyvern.

(Hels inge).

De va en gogg en torpare, som va so i skuld, at han int vist säj nogon levandi råd. O so gikk han ut i skögin o grét.

Do komd daer en kår ti honom o så: „Gér du ot mäj lite blöd från ditt lillfigger o lovar fölga mä mäj, när du blir säksti år, so ska du få en tvåstyver, som du ska lägga i vänstra västfikkan; o so ofta du tår bort den, so ska daer vara en ny i ställe".

Torparn förstö nö, at de va den ilaka, men han tykt, at de va bäter ti sita himma o hå de brå o må vael, som ti gå i skogin o svälta.

0 so gå han blödn ot den ilaka o tö tvåstyvern.

När han komd himm, so va länsman daer o sku panta.

Do va torparn stursker.

„Här hår du päggar o senn ut mä däj, din förbannadi rakkare!" tykt han o släggd framm den éna tvåstyvern öfter den andra, so at dom snurra o trilla po borde. „Fy den ilaka!"

So gikk han bort o ropa inn en stör härrgård, o de va mogga, mogga tusn han sku rö ut mä.

Do vild dom vita, vart han hadd borg.

„Haer!" så torparn o slö po sin vänstra västfikka, o so bitåla han hela härrgårdn mä bara tvåstyvrar.

Po himmvaegin mott han den ilaka. „Nu ä du väl nöjder?" så den ilaka. „Du tägker väl int, vét ja, gå o kopa fléri härrgårdar?"

„Jö, de tägker ja", så torparn.

Do bläi den ilaka rädder o så:

„Do vil ja gå från hela kontrakte. För so mogga daer fantist

1 hälviti, so mostist dom alla ut o samla o smida tvåstyvrar, o de va mä knapp nod, som vi fikk ihop so mogga, som sku lit för härrgårdn.",De kund ja trött, så torparn, „för ti slut bläi dom so héta, at ja modist blota en trasa, när ja sku dragga framm dom".

Do modist den ilaka tå ti bonbökin, för torparn va so inmåri, at han int lådist vila göra omm kontrakte.

Men hur lägg den léda senn bona o bå, so gå han ändo mäs-säj, o so to han blödn tibåka, o den ilaka fikk sin tvåstyver.

So va de jämt millan dom båda. O torparn lever änn o hår de som en kår po sin störa härr gård.

87. Friaren i svinskinnspäls.

(Spjutsund i Sibbå).

Det var en gång en man, som sålde sig åt fan på det villkor, att han skulle få så mycket silfver och guld, som han skulle behöfva till sitt giftermål och dessutom penningar till en ordentlig egendom. Fan godkände köpet, men på det villkor, att mannen aldrig skulle få gå klädd på annat sätt än i en luden svinskinnspäls. Aldrig skulle han häller få tvätta eller raka sig eller klippa sitt hår, ej häller torka sin näsa. Fan trodde nämligen, att mannen aldrig skulle blifva mottagen af något fruntimmer i dylikt tillstånd. Mannen gick in härpå, och fan gaf honom penningarna. För dessa köpte han en stor egendom och förskönade den efter bästa förmåga. Själf klädde han sig i svinskinnspäls och fullgjorde också fans öfriga villkor.

Snart började han tänka på att skaffa sig en hustru och åkte fördenskull omkring i en fin vagn med två hästar före. Ingen ville dock ha honom, emedan han var så ful.

Till slut kom han en gång till en stor egendom, där det fans tre döttrar, som alla voro mycket fagra. Han ville gärna gifta sig med någon af dem och friade först till den älsta.

„Hu!“ sade hon, då hon fick se honom. „En sådan kan jag då aldrig taga."

Därpå friade han till den mellersta dottern, men hon antog ej häller hans anbud. Då vände han sig till sist till den yngsta. Efter långa »besinningar" antog hon hans anbud. Hon tänkte nämligen: „Jag är den tredje i ordningen och kan lätt blifva utan, om jag ej tager nu. Han har ju dessutom ett fint »åkipase". Kanske han också har det fint och vackert där hemma, så att jag mycket bra kan trifvas där".Friaren i svinskinnspälsen gaf henne nu en stor förlofningsring af guld och skar dessutom ur sin svinskinnspäls en lapp, som hon skulle förvara. Lappen skulle bröllopsdagen „märkasu i pälsen. Flickan gaf också åt honom en förlofningsring, hvarpå han återvände hem.

Fan kom nu till honom och frågade, huru det hade gått for honom på hans friareresor. Han berättade då, huru alt hade gått, samt visade förlofningsringen och sade: „Det är här midtemot på andra sidan sjön. Jag måste därför ha en bro af silfver med guldledstänger till min friaregård“.

Fan tänkte uppfylla sitt löfte och släpade guld och silfver alt hvad han kunde, men det räkte ej till längre än öfver halfva sjön. Då kom fan till friaren och sade: „Nu har jag ej kvar mer än fem kistor i Spanska sjön, och hvad käns det här, så att nu måste kontraktet upphöra".

Mannen gick in härpå, men sade, att fan dock först skulle göra honom ren, emedan smutsen så hade grott in i skinnet, att han icke själf fick bort den. Fan måste uppfylla hans fordran och förde honom till en sandöken. Där fäste han honom vid en stång och förde honom omkring liksom en slängkälke och slet så smutsen af honom. Därpå förde han honom hem till hans egendom. Där putsade mannen upp sig, tvättade och rakade sig och var sedan så vacker och fin i skinnet som ett nyfödt barn.

Sedan befalde han kusken spänna för och sätta svinskinnspälsen i vagnen, ty han skulle fara rundt omkring sjön till brudens gård. Då han kom dit, blef han inbjuden, men ingen kände igen honom. Då han började tala om sitt tillämnade giftermål, var det de äldre döttrarna, som ville hålla sig framme. Men då svinskinnspälsen bars in, och han frågade efter den urklipta lappen, så var det den yngsta dottern, som steg fram med lappen och „märkteM den i hålet på pälsen.

Så började man rusta till bröllop, och att detta skulle bli stort, kan man förstå, emedan fan själf också skulle bjudas dit.

När bröllopsdagen kom, och alt var i ordning, och brännvin fans i stora åmar rundt omkring gården, och bröllopsfolket var församladt, då gick det de äldre döttrarna så till hjärtat, att de hängde sig, för att de ej tagit honom, då han ändock till först friade till dem. Då kom fan och hviskade brudgummen i örat: „Jag fick två i stället för en".

Mycket belåten var han då redan. Men som där fans att tillgå huru mycket brännvin som hälst, samlades där all världens sluskar rundt omkring och de började dricka och svära och slogo ihjäl hvarandra. Fan satt midt på

gården glad och förnöjd och gick alt emel-lan in och hviskade brudgummen i örat: „Jag får många, många, många !u Och fan for hem mycket belåten med sitt byte och friaren i svinskinnspälsen likaså efter väl firadt bröllop.

88. Studentn o fån.

(Teissala i Borgå).

He va äin gaggo äin student, som va ti Uppsala o studera. Naer våren komd o skolan va slut för te åre, so va studentn utan päggar o vist int, hur an sku slipp häim. So gikk an to mä gåtan o fundera: „Hur i hälviti ska ja nu slipp häim?"

To komd fån til onon o så: „Om du kan svara me tri frågor po rimm, so ska ja jälpa de himin!"

No, studentn luva, naer an int hadd anan vån, o gaerna vild an häim.

„Säss opp po min rigg", så fån.

„Jå, daer siter ja trigg", svara studentn.

Naer to studentn hadd sattast upp, so så fån: „Blås opp alla vaerdenes vindar!"

„Farvael alla Uppsala grindar!" tikt studentn.

Naer e to riktit bärja fara, so fråga fån: „Ä du int rädd, än du falder?"

„Håls ja int haer, so håls ja int alder", så studentn, o mä sama va an häim.

89. Piéter Dassi.

(Kvarnby i Pyttis).

He va äin gaggo äin präst i Norji. Han häitt Piéter Dassi. Han va so stragg mä soknfoltji, taer som an va präst, än tom dji o klaga up ono. He dji so lagkt, än he dji ti kuggn.

To skräiv kuggn ti onon fruån hovi: „Jylmori most tu lag di hi o predik i slotstjyrko".

He va jylafto räida, naer bodi kom, o naer sku an nu hinn ti, he va hundratåls mil ti sloti. — Piéter Dassi bläi arg o tykt: „Hör fån ska ja kom ti?"

He räkt igga läggi förrför te ilak va taer.

„Vill du, so ska ja fyor di?" så an uåt Piéter Dassi.„Hör fligkt kan du fyor mi?w så Pieter Dassi uåt ono. Han maera äin tid. To så Pieter Dassi: „Mä slikan äin fårt hinder vi int, he most gå fördari“.

Han dji bort o ett äin stond kom äin annan o så: „ Ettsom tjyrk-härrn ha kalla oss, so vil ja kom o bjud mi!u

„Hör fligkt kan tu far?w så Dassi.

Han maera äin tid, men Dassi så: „Näj, gå bort, igga hinder vi mä te fårtnw.

Han dji bort, o ett äin stond kom te tridi o bjöjd si ti fyor ono.

„No, hör fligkt kan tu far?M fraega Dassi.

„So fligkt som äin kanönskylo far.a

„Jå, to hinder vi“, tykt Dassi, „vili strakst far uåw.

Tom för o kom framm ti te tin, to prästn bihyovdist.

Naer an to kom inn i sakärstio ti, som prästre bnikar gå, so bläi tom all häpi o så: „I guår fl tu bräivi, o nu ä tu hiaer! Hör ha he gandji til?M

„ Jö, om härre vil si menn stjusspojk, so ä han taerutanför döre“, så Dassi.

„Näj, igga vil vi si ono“, så tom, tom försto nu, at e int va raett. Men int kund dom näik ono ti predik, naer dom

ha skrivi ett ono. Naer an to stäig upp up predikstöln, so va taer äitt konnseft, som an sku predik ett. Han tö konnsefti o suå up e. So börja an senn predika: »Hiaer ä int noga up täso sido!a O so viénd an omm te åro sido o så: wO hiaer ä hälder igga, o uå igga skapa Gyd vaerde“. So börja an predik, o he bläi äin vaker predika, fast taer int va noga skrivi.

Naer han hådd bistyri sett aerandi o predika, so dji an ti senn stjusspojk o så: »Nu ä vi faerdi ti far tibåka“.

Tom för häim.

Mä viéjin spruåka tom tisamans. — Tom hådd djörd äitt slika äitt akord, förrför tom räist häimifruån, än han sku fuå ti stjuss-päggar tom all, som sku suv i tjyrkon to, naer han sku predik. — So fraega Pieter Dassi uå stjusspojtji: „Fi tu magg taer?tt

„Kva sku ja taer fuå, som tu präppla o pråta so mytjy, at int iggan taer kund suv.“

Men so frästa stjusspojtji härrn senn o fraega uå ono: „Kva brukar bagargummona säj, naer tom fuår bryo faerdit baka?a Han tägkt, än tom sku säj: „Jessus vällsin", o änn prästn sku säj up sama sätti. Men Dassi, som försto, kva han mäina — tom för jyst, yvi äin stör syo, o om prästn sku ha vällsina si, so sku te ilak ha lämma ono taer i vattni — han så so: »Hyoger upp o starkari fårt, såtan!“ So fl an hänt ono ända häim til.

Anm.: JUmför hUrraed berättelsen om Petter Dass i Nordisk familjebok band 3, spalt 939.90. Om syokaptién, som siégla vaerdn runn.

(Dansbacka i Sjundeå).

De va ién syokaptién, som sku siégla so logkt, at an sku syoka ién ända po vaerdn, o an siégla o siégla o tykt, at de alti gikk ut-före, so at an int add nogo vägar eller nogo prikkar miér.

Naer an a siégla so logkt, at an int miér kund hitta nogon ända, so gikk an i lann, o daer träffa an ién flikka, o ota henna fruåga an vaegin tibåks.

Flikkan svara, at un int kund visa vaegin, „men vuår gambel pappa kan ful", tykt flikkan, o so följd an mä flikkan ti gambel pappa hennas, o de va den gambel satan. Daör va an fastkedjager i ién marmurstién, som va borde hanses, o skäggi va väkst su aln ginum stién.

So fruåga an vaBgin ota onom, o do so svara an, at an nö sku koma o visa vaegin, bara an sku hå ti gié ién sup.

„Ja har int nogon hiéler sup, men ién halver hår ja", så kaptién.

„Om ja nu sku kuna fuå denn hälstM, tykt fån.

Do skikka kaptién karana sina äfter ién halv tunna tjäru ti fartygi, o de va ot fån ién halver sup, o naer an add supi den, tykt an: „Hohho, va de jord gott, om ja sku kuna fuå ién til".

„JÖ", så kaptién, „men ja hår int bara ién fjaerndiél miér".

So bjaera an denn.

Do skikka kaptién ijänn äfter ién fjaeligg tjäru til, o naer an a taji den supen, so bjaera an ti fuå känna po kaptiéns hann, om kristi blod va varmt ännu. Do syntist brävi kaptién ién viter mä-nisa, som visa kaptién, hur an sku göra, o gå i ställe för hann ot fån ién jaernstyor, o naer fån tö i den, so va den so bly oter som diég o kalder.

„Ohho, va kristi blöd ha kalna rién, nu stuår int vaerden läggi miér."

So visa an kaptién vaegin tibåks. So sku han skikka ién prisant ti Uåbo stå, o den va i ién luådo, o den sku an int fuå ypna o si i. Senn gå kaptién säj därifruån, o under vaegin satt ién fogel oppe i mastn, o ditot som fogelns näbb va, ditot so siégla an.

Naer an a siégla ién logg tid, so suå an ién vaker holma i syon, o do tö an luådon i buåtn o rödd opp ti holman, o ginast börja hiéla holman brinna, o den brinner i då ännu.

Jmfr sid. 52.91. Om Matt.

(Kindersby i Lappträsk).

Matt va vallpojtji, o so djikk an vall, o so tjord an kuddona i faens ändjin. O so hadd an höutangröpen ti, som an stäikt rövor o putéter yty. O so huld an just upa ti ta sin höuto tidan ifrån gropen. O so kom faens sonn ti.

„Mä kvems lov bäiter du menn ägg?" så an. „Sir du, kva ja ä stark, som får stäinn ti grus," så an.

„Trör du int åder hår so måtto styrtjo?" så Matt. O so fikk an höutrövon i par oror, o so klämd an so, än vatne stritta faens sonn imöt ogona.

Han häim!

So så an åt fådern: „Pappa, ti ä äin vallpojtji, som huld upa ti bäit ändjin vonn, ja sku skraem onon lite, ja klämd stäinn ti grus, men han va stond ti få onon ti vatn.

„Gå tal mä onon, än an komber åt os til drägg", så faen.

So an ti tal mä onon. So så Matt: „Int kan ja för i host — ja most fullbörd täson tjénsten först — to ska ja först kom".

Matt djörd so.

Naer an to komd, så faen: „Nu ska ni bör bjär äin stukk från skoj in, so får ja si, kvemm som ä starkari".

„Jå, int is vi nu kvist täsn jaer stuttjin", tykt Matt. "Tu ska nu hav gränris i foldn denn änto", så an. „Tu får nu bör bjär i skatan", så an, „ja bjär i lommn. Men he saer ja de: si int bakett de, för so hår du yksen yti de".

So sattist Matt up lommn. To börja faen bjär. Först naer dom va naera häiman, huppa Matt å.

„Hohho! ja ä riktit sväittbada", så lilfaen.

„Tu täks pinas, som a buri i skatan. O nu ä ja igga sväitto, som a buri lommn", så Matt.

Men naer lilfaen komd inn, så an: „Pappa, han ä starkari som ja".

Anan dåin sku dom gå hupp i kåp. Matt va om natten o grävd äin djup gröp, som an täkt yvi.

No, so huppa dom.

„He va ten suri, kva tu va stond ti slipp djupt i jorden", tykt lilfaen.

„Ja va int stond ti hupp bara jämt mä knae."

„Tu va äin stjit ti hupp, som int slapp djupare inn", tykt Matt. So djikk lilfaen häim åter o biklaga se för fådern.

So så fådern: „I moron får ni gå skrik, so får ja si, kvemm å ider hår bäter rost ti skrik".No, tom djikk.

Nser faBn skräik til, so trilla Matt uffer bjärji. Men han lådist int omm noga, bara börja brid äin vidilägk.

„Kva ska tu djör mä honon?“ fråga lilfaen å Matt.

„No, ja ska lägg onon om huvu, so än e int sprikker, naer ja skriker til", så an.

„Näj, näj, djör int he“, så lilfaen, som bläi rädder.

Sidan tägkt dom kom slå ijaBl Matt, medan an sovd. So så Matt åt pigan: „Hänt hi äin störer traeflasko.“ So kom lilfaen om natten o kola til fiaskon sön vatne stritta onon i ogona.

Om moron kommer dom inn o sir ett Matt.

„Häj, tu ä ju i live änn“, saer lilfaen, „ja slö ju ijsel de i nattw.

„No, he va liksom luppon sku a biti", så Matt o vénd se bara up ana ora.

„Vi most bränn upp onor“, kviska störfaen.

Nésta natt ténd dom äild up bygnan.

No, Matt för ti sköjin o bar sidan up moronsidan so mytji vatn, än an lå o sovd mitt i äildn om morin, naer te anan kom ti.

„No, ja bränd upp de, o tu ä i live änn“, så faens pojtjin.

„Jå, tom laga bråsa åt me i natt, o int a ja änto fått värm me bara up äin sidoM, så Matt.

„Jå, nu får du gå denn vég“, tykt faöns sonn.

„Jå, nö ska ja gå, men ja ska bjär bort te taer gullmagasine dett först4*, så Matt.

„Pass int tå gullmagasine mett; ja ska djäv de so mytji gull o silver, som e ryms i tenn hatt.“

„No, bara du he djäver, so läter ja magasine va“, så Matt.

Taer låd an hattn upa äin ihulu stobb o skar hol i hattn. So bar lilfaen första skölen.

„Häj, bör int te hattn denn bli full räidan?“

„No, pass int taer bör fråg; bjär hi nu bara, än ja får hattn full, annors tår ja magasine mämme“, så an.

So bar lilfaen åron skölen. So börja gullkullan synas.

So bar an tridi skölen, o to va hattn full. O taer hadd Matt päggar i senn tid.92. Om fan o dräggin.

(Masahy i Kyrhslätt).

De va én goggo en bonde, som hadd två starka syner. O fån bruka alti slå ärthäse hanses ikull.

Ena nattn va éna sonn di o vall, men naer fån komd, so bläi pojkin rädder för honom o komd himm.

So för ander sonn ander nattn, o de va o gikk po sama sätt mä honom.

Den daer bon hadd o en drägg, o han bijaerd ti få gå tridi nattn di. Men hussbun tykt ot honom: „Du sku gå di, naer int mina stark syner våga va daer". Men dräggin skrot, at an sku vall de o at int an va rädder. Bön tykt senn, at an sku gå o försök. So bijaerd an ota värdinnan en säkk o en nävakojjo, o so gikk an o satt säj gränsel över po ärthäse.

So komd fån o suka po honom o fråga, va han jord daer.

„Ja siter haer som en fati tiggipojki o äter ärter", så han.

„Gé ot mäj o", så fån.

„Jö", så pojkin, o so td han stönar från säkkin, som mör hadd gött ot honom, o gå ot fån. Fån bét po sténana, so at de élda bara.

„Si du, ja äter ärter, so at de lyser", så fån.

„No de va nu int nogo de", tykt pojkin. „Ja kan tokk vatn ota sten, ja."

So bijaerd an, at fån sku gé opp en sten, o fån gå o. So tö pojkin o klämd om nävakojjon, so at vaslan rann.

Naer fån så, at an va so starker, vild an stäsel honom ti drägg ot säj, o pojkin tö stäsel o.

Nu skikka fån honom himm förut di, som an hadd hustrun sin; si fån sku fara po nogo ana aerand ännu. NaBr pojkin komd po bakkan, daer som fån bodd, så han vedarådn, som va bara störa klovor, so at int an orka bära et traB häller. O naer an komd inn i farstun, va daer et ämbar, som va so tugkt, at an knaft orka lätt po fatane. So gikk an inn o så, at bön hadd stäsla honom ti drägg.

Gumman tykt: „After bön ha stäsla däj, so gå nu äfter et ämbar vatn". Men pojkin satt o så bara o gikk int.

So så mör: „Va siter du o sir, gå ätt vatn, som ja bå!"

„Ja tägkt tå hela käldon po én gogg", så pojkin.

„Näjj, nu går ja sölv", så gumman o bläi rädder. So bå hun, at an sku gå o hänta véd. So så pojkin, at an sku tägk

tå hela rådn inn po én gogg.

„Näjj, näjj för Guss skuld", så gumman ijänn, o gikk sölv o hänta inn véd.Senn komd fån himm, o gumman birätta för honom, hur starker dräggin så säj ti vara. Pojkin sku senn gå o lägg säj i en skilder bygnigg, o fån o hustrun hanses tala imillan säj, hur dom sku tå live ota honom.

Pojkin hord de daer o lå i säggin nogontigg, som så ut som an, o en tjärupyts daer, som hyvu va. Om nattn va fån o komd inn o slo mä en storan klobbo di, som hyvu sku vara. Tjärun priska krigg ogona bara po fån, o han gikk inn o så ot gumman sin: „Va han starker, so hadd an o starker blöd; den så ut råkt som tjäru".

Om moron komd pojkin inn o hälsa, o dom fråga, hur an mådd.

„No, nu mår ja brå", så pojkin, „men mitt i nattn va de jys-som en loppo sku ha biti mäj".

Då va fån o bläi räddare för honom, naer an så, at an va so starker.

Ander nattn hadd dom honom ti gå o ligg i en bastu, o tala imillan säj ijänn, at dom sku sät éld po bastun. Men pojkin hord de daer o o gikk int di o lå säj. Om nattn senn tänd fån éld undi alla knutana.

Om moron, naer bastun hadd brunni opp, komd dräggin inn ijänn o hälsa, o dom fråga, hur an mådd: „Nu mår ja brå", så han, „men mitt i natten komd de po mäj et tokot et svétbåd, at".

Senn sku fån o dräggin gå o fräst, hokon som va starkare. Dom sku si, hokon som sku kun kast en släggo lägger. Fån kasta ti först, so at skafte för en famm i jördn.

„Tå opp släggon nu", tykt fån ot pojkin, „o kast du din tur".

„Vill int ni tå den sölv, so får den var i jördn", så pojkin. Fån tö opp släggon o gå den ot pojkin, men pojkin hold i slägg-skafte o så opp i himiln.

„Va sir du ätt?" så fån.

„Ja sir en molnfläkk o fundérar, om ja sku kast den di."

„Kast int den för fån i vold di, de ä min farfårs fårs släggo", så fån.

So för dom ti skögin o sok en stokk, för dom sku si, hokon som va starkare ti bära. Dräggin så, att dom sku hugg et tokot et trae, som int va krékot o int råkt. Fån spragg krigg skögin o så: „De ä krökot, o de ä råkt, de ä krökot, o de ä råkt".

Senn so hitta pojkin en grån, som va so fuller mä kvistar, at dom int kund si, om de va krökot häller råkt.

„De haer ska vi tå", så pojkin ot fån, o naer dom börja bära, så han: „Ja, som nu ä starkare, ska bära lommen, tå du skatan, men om du sir båkom däj, hugger ja yksn i däj".

Pojkin satt säj båk po lommen, o fån fikk bära hela trae.Naer dom komd himm senn, so kasta fån skatan i bakk&n, so at pojkin hoppa hokt opp.

„0 du fläntar", så pojkin ot fån; „si du, ja ä so gläder, at ja hoppar bara“. Fån bläi alt räddare nu för dräggin sin o vild, at an sku fara.

„Nu får ja“, så dräggin, bara ja får dukti lon.M

Fån gå ot honom en störan säkk mä päggar o ford honom ti ärthäse ijänn, daer som an to honom. Naer pojkin komd himm, lä han okspåre före o för äfter päggana. So myki förtjéna han ot hussbun sin.

Jrafr Nyland II, sagan 128.

93. Naer fån sku tå säj ti jördbnikare.

(Öfvitskog i Kyrkslätt).

De va én gogg som fån sku tå säj ti jordbrukare. So laga han rölann ot säj. O daer va en bonde, som hadd tri syner. Naer röona bläi störa, va dom o sku stjäl dom o ta fän.

Första kväldn gikk de brå.

Ander kväldn sku dom ijänn far, men do va fän po lur. Fån knep dom o ford dom ti slote sitt, o daer hadd an tri dötror. Naer an sku far bort, bå an dötrona ti sték dom, tiss an sku kom himm. Men pojkana tö et jaembissman o slö ijsel fäns dötror o stékt dom o tö deras klaeder po säj.

Naer fån komd himm, so fråga han, hur de va mä stéki.

„BråM, sa dom.

So fluksa han i säj dom alla tri, o so lå han säj ti sov o börja snark. Do tö pojkana bissmane o slö fän ijsel. So gikk dom daer i slote, o daer hitta dom en likkisto.

I denn lå dom fån o tö kiston po ryggin o gå säj senn ti vander. Naer de bläi kvälder senn, so bijaerd dom nattkvartér, men fikk int. So för dom ti bloka skögin, o daer va en störan grån. Dom för alla opp i den daer grån o tö kiston mässäj o sovd daer.

Om nattn senn komd di toko daer tjuvar, som a vari ut o stjäla. Dom tö o laga éld under grån o börja kök potéter. Dom, som va opp i grån, vist int, va dom sku gör. So släft dom likkiston nér, o loki för opp, o fån mä hyvu förut i potétsgryton. Do bläi tjiivana so rädda, at dom för én ot vår sitt hold. O lägger va ja int mae.94. Hur fån innrätta brännvine.

(Bromarf).

He va én gogg två här rar, som börja strid om en gräns. Dom hadd vårdéra två göa vänner. Båda tykt dom, at hansis härre léd ö rättviso. En åv dom sku to gå flytt gränssten, men naer an komd di, hadd den ander räi jört e. Dom bijynt nu tvist omm, vemm som sku hå rätt. Ti slut slö den éna huvu åv den ander, so huvu trilla lit ot bärje. Då komber fån di.

„Va ha du nu jört mä den ander?" fråga fån.

„Va tyst tu, hälder so får tu dylikt som den daer stakkarn, som sprigger mä bärje ätt huvu", tykt kårn.

Nu bläi e krakél o slaksmål millan dom. Fån fikk stryk o mostist bör bé, at an sku slipp.

„Jå“, så kårn, „om du lovar o svaer vi din murmörs mör, at alder bidrå nogon, so ska ja släpp de."

Nu slapp fån los, o kårn spragg i et iholit trae. Fån för bakätt, men kårn för ut jinum skatan o stoppa liolen fast, o so satt fån daer.

Nu lå han, som aegd skoj in, hugg stokk, o traee bläi fäld, so fån slapp los.

To för an jinast ti hälviti tibåkis. To an kom di, so hadd dom alla dott daer o hans murmörs mör mae, o saelana hadd alla gått ti himilritji. To va an po vaöjin ti stogg hörnen åv se. Han tägkt nu opp brännvine för at åter få folk ti hälviti. So räist an haer i lande o i mogg ander länder mae o laerd dom ti bränn brännvin. De jikk brå. Mänisona börja sloss o djaevlas, o hälviti bläi so fult, at dom fikk bygg et nybyddji til.

95. Om fån i Skrattbärgi.

(Esbo).

De va förr i vaerdn et bärg, som folki kalla ti Skrattbärgi, o daer sku fån a bout. Daer fins ännu stoura kitlar i bärgi, som fån sku a kouka måt i. Naer Espoböana senn kopt den daer stour klokkon, so höurdist den so brå ti Skrattbärgi, o do kund int fån tål de jude mér, o so flytta’n bort från hela bärgi.96. Bisok i Råsbors slot.

(Bromarf).

För nogo hundra år tibåka för én gogg en bonde, som hett Bösa-Jövs, ti Råsbors slot, o taer jord an förbund mä faen. To an komd ti, so fraega faen, va an vild. Jövs så aerandi sitt. Han jikkto ti tri törsdaskväldar i sama åvsikt: för ti bli rik. Sista törsdaskväldn, som va saertörsdasafton, fraega faen först åv an, va an vild. To bön så sit aerand, so gå faen an en päniggsäkk. Naer an sku gå bort, so sku an igga få si tibåka. Som an komd bort från

slote, so orka an int lägger än ti bron, som va över Råsbors sunde, o taer mostist an lägg nér bordon sin o vil se. Han jikk himm o så int tibåka. To an dodd för nogo hundra år senn, so va ännu en fjäligg silver-päggar i bihold.

97. Den bestraffade.

(Ingå).

En gång för hundra år sedan var en man i Ingå på bjudning hos sina vänner. Om aftonen blef det fult väder. Värdsfolket bad honom stanna kvar till morgonen. Mannen svarade, att han skulle gå hem, om än självfva fan skulle draga upp honom på kyrkomuren. Han gick, men hem kom han icke den aftonen. Då solen rann upp. hade han icke hunnit längre än midt för Haga, beläget ett stycke väg söder om Ingå kyrka. Han kände sig trött och utmattad, utan att veta huru han blifvit det. Hans skjorta var blodig och bevarades som ett minne af sagda tilldragelse.

98. Manker frestas af fan.

(Karis).

På Svarfvarböle hemman i Karis tjänade för 100 år sedan som „koladräng“ en mycket beläst karl, som hette Manker. En natt då Manker ensam kolade i skogen Björnkärr, kom fan och lofvade göra åt honom vingar. De skulle sedan tillsammans flyga till himlen. „Jag måste hem; jag är utan tobak“, svarade Manker.„Här skall du få tobak", tykte fan och ref åt honom tobak af en stor rulle.

„ Jag bryr mig ej om din tobak", sade Manker och ville gå bort.

Fan släpte honom icke, utan stängde dörren, i det han sade: „Skynda, skynda, husbonden kommer!" Men Manker trängde på dörren, och då måste den onde packa sig bort, innan husbonden kom.

En annan gång, då Manker fodrade hästarna, kom fan i stallet och sade: „Tag nu husbondens häst, vi skola fara ut att rida".

„Låt gå", svarade Manker. „Sitt du framtill, jag sitter baktill."

Fan satte sig fram på hästryggen, och Manker tog plats mera åt gumpen. Så bar det af.

När de nu redo förbi badstugan och kommo till hörnet af gär-desgården, fattade Manker i gärdsgårdsstören och hoppade af, utan att fan märkte det. Först på natten kom hästen tillbaka af sig själf.

Se ofv. sid. 23.

99. När djäfvulen är spelman.

(Borgå).

Det var en afton dans på ett bondställe. Midt under dansen märkte spelmannen plötsligt, att han fått en kamrat vid sin sida. Han hade en folkfot och en hästfot och spelade på en åtta-strängad fiol. Spelmannen brydde sig ej härom, utan fortfor att spela. Den onde spelade ock rätt väl, och dansen blef alt lifligare. Men bäst det var, kommer husbonden inrusande, splittergal en, så att han måste bindas. Där blef då en förfärlig uppståndelse, men spelmannen viste alls icke, hvart „hin håle" tagit vägen.

Jrafr Nyland IV, sid. 131.

100. Om äin siälastjytt i Puttis.

(Kvamby i Pyttis).

Hiaör i Puttis händ he förr i tin, nser äin holma, än äin stör siälastjytt i tjyrktin äin byondag stjöit noger siällar. Han va farm ti stjut, o fläir siällar luå räidan i hans buåt, nser han fi si äin, som hadd hörne i hyvu o luå up äin stäin. So stjöit an onon o, o lå onon i buåtn. So stjöit han ännu noger o lå tom uvan upa i buåtn.O so sku han böri ro häimett. So bläi te siälln i livi, som hådd hörne. So kröip an ut ur buåtn o stjälft buåtn ikull. So för all tom åder siällana o i syon. O byssu hans bläi taer o alt. O fast han va äin farm simankår, so slapp an knaft ti stranden — so

rädd bläi an.

101. Donn, som stö fadder.

(Tjusterby i Pämå).

He va äin gaggo äin fati bonde, o so fikk hostron hansis äitt bån, men so vild an int få nojin ti fadder åt e, naer an va so fati. So börja han to gå mä véjin äin då, än an sku få fadder åt sett bån.

Naer an hadd gått äitt styttji, so mott an äin kår. „Kva går tu o soker ett?" fraega te kårn.

„No, ja sku gå o soka, än ja sku få fadder åt båne mett, men ja vil injin få, naer ja ä so fati", svara bonn.

„No, nö kan ja koma", tykt te kårn.

„No, men hokko ä du?" så bonn.

„Ja ä Gud", tykt te anan.

„Igga vil ja to hav de", så bonn, „för tu däilar so öjämt, äin däil läter du bli so rika, o andra åter hår int, kva dom nodvändit bihover hälder".

Naer an to åter jikk äitt styttji, so mott an åter äin kår. „Kva söker tu ett?" så kårn.

„Ja sku vara o sok fadder åt båne mett, men vil iggarstäns få, naer ja ä so fatiger", så bonn.

„No, nö kan ja koma", så kårn.

„Hokko ä du do?" så bonn.

„Ja ä fån", svara te anan.

„Jå, te vil ja to als int hav", så bonn.

Naer an åter hadd gått äitt styttji, so mott an åter äin kår. Han fraega o å bonn, kva an sokt ett. O han så to åter åt honon o.

„No, nö kund ja ju koma, om du vil hav me", så te kårn o.

„Hokko ä du do?" så bonn åter.

„Ja ä donn", svara’n.

„Jå no, te kund ja nu nö tå", så bonn, „för tu ä nu otminstone möt alla lika". O donn bläi to fadder åt båne hansis. „Men nu hår ja int noga ti jäva ti faddergåvo, men naer pojtjin denn blir störtt, tykt donn — båne va äin pojtji — „so ska han va stond ti bota all sorters sukdömar, bara int ja står ve huvujaerde, taer som te sukaligger; men om an sir, än ja står ve huvujaerde, to ska han int försöka ti bota hälder, för to jölper igga“.

No, pojtjin bläi stör, o he jikk, som donn så — han va stond ti bota all sorters siikdömar.

Men so va e äin gaggo up äitt rikt ställ, som äina va siiker, o so sku pojtjin få äin stör bilonigg, om an sku va stond ti bota te siika; men naer an kom ti, so stö donn räidan ve huvujaerde. To jikk pojtjin ti äin snikkare o bistäld, än an innom tjugufyra timar sku lag äin slikon sägg, som sku gå ti véndas ikrigg. Naer snikkarn fikk sänjin faerdi, so ford an ena ti, som te suka va, o läit bädda te siika taeryti. Naer te siika kom i te ny sänjin, so stö donn ve huvujaerde åter. To tö pojtjin o sväggd sänjin äitt halft kvarv ikrigg, än donn bläi o stå ve föténdan. To va pojtjin stond ti bota te siika. Men donn bläi so förarga to o, än an alder jikk ti fadder mäir åt noga bån.

102. Hur kvistana ha komi i traedren.

(Eskilom i Liljendal).

He va räi te tinn, naer Petrus vandra omkrigg up jorden. Naer an va litn, so djikk an vall o liksom åder bån. Men tom laga so störer matapusa mä onon, än an sku räkk äin häil måna. To tykt Petrus, än e va bisvaerlit ti bjär te stör pusan up ryddjyn, o so slö an pinnar i traedren o häggd pusan taerupa. Men som e va andans kraft mä alt, kva

an djörd, so börja e väks kvistar å tom pinnana, o alt sidan hår man kvistar i traedren ti krokel mä.III Flocken.

Djursagor och -sägner.

103. Om äin uks o äin bäss o äin gås o äin tupp o äin

katto.

(Weckjärvi i Borgå).

He va äin bonde, som hadd äin uks o äin bäss o äin gås o äin tupp o äin katto.

Äin afto fråga dräggin: „Kva ska vi i moron gära?a

„Jå, i moron ska vi nu gå slakt te stör uksn", så bonn.

Tom bärja kvät knivana sin om afton — som dom sku gå slakta om anan dåin.

Men so för kattn ut millan fétren up dom, naer dom gikk ut up sin bistir om natten. So så han åt uksn: „Lag de nu bort; i moron kommer du ti mist live".

„No, he va nu brå, än du så til, än ja slipper bort hserifrån", så uksn.

Om moron, nser dom sku kom ti o slakt uksn, so va uksn bortan.

Tom bärja gär ana arbäit, o he bläi alder slakta te dåin.

Nser afton kom, fråga dräggin: „Kva ska vi i moron gära?w

„Vi ska gå slakt bässn", så bonn.

O so för kattn åter ut millan fétren up dom o så åt bässn: „No, lag nu te bortan o!"

„No, he va nu brå, än du så til, so slipper ja menn vseg o."

No, anan moron sku dom far o slakta, o so va bässn bortan. So gikk dom ti ana arbäit åter.

Nser afton kom, fråga dräggin åter: „Kva ska vi i moron gära?"

„No, vi ska nu kvät vår knivar kvassa; vi ska i moron gå slakt gåsn vonn.M

O so för kattn åter vit millan bäinen däiras, nser dom för ut om natten.„Lag de nu bort; i moron kommer du annors ti mist live*, så kattn.

„No, he va nu brå, än du så til, so slipper ja bortan hserifrån o“, så gåsn.

No, anan moron, naer dom sku gå slakta, so va gåsn bortan.

So för dom ti ana arbäit åter.

Nsör afton kom, fråga dräggin å bonn åter: „Kva ska vi i moron gära?*

„No, vi ska nu bär kvät vår knivar kvassa; vi ska gå slakt tuppn vonn“, så bonn.

Men kattn va åter o så åt tuppn: „Lag de nu undan fort; i moron kommer dom o hugger huvu å deu.

„Takk, bröder, än du kom o så til", så tuppn, o so spaséra han o å.

Om moron, naer dom kom ti, va tuppn o bortan.

„He va märkvaerdot*, tikt bonn; „bara man ska ti slakt dom, so ä dom bortan. He ä raett liksom dom sku hav nogo tékn daer-upa*. No, kva va taer ti gära. Tom gikk åter ti ana arbäit.

Om afton fråga åter dräggin: „Kva ska vi i moron gära?*

„No, nu hår vi igga videre råd — nu trägger ja tå skinne å kattn, naer tom andra ha fari senn vaeg.“

No, taer bläi kattn i fundérigg. Hun hadd nu sälv frälst tom ådras liv, o nu sku un få lénen sin.

Men bäst e va, passa tm upa o för ut, naer bonn gikk ut.

Hur e nu va, so hitta dom alla kvarådra i skögin. Nu bärja dom ti tal omm, hur dom alla sku ställ far se i frammtinn.

To så uksn: „No, naer vi nu alla ha träffast hi i skögin, so ska vi tå o bär timbra*, tikt an, „äin tvåvåniggsbigna*. Men tom ådra idist int mä noga arbäit, int.

„Ja hår so dukti päls*, så bässn, „igga friser ja hi i skögin,

igga*-

So så gåsn: „Ja hår tjokkt mä fjäder omkrigg me; igga is ja bär timbra i fälgi mä te*.

So så tuppn dilikt o.

Men uksn bärja timbra äimsamber.

Men naer e to bläi vinter, bärja kambråtren tal äitt ana tal.

„Får ja int kom inn o bö mädde?* tikt bässn, „ja sku nu igga gär noga ömåk åt de; ja sku nu bara vil bö innanfår däratroskoln. Tu sku nö få sita som hossbönn upp i gåveln änto*, tikt bässn.

„No, kva sku ana kom i fråga hälder, än at ja sku sita som hossbönn upp i gåveln*, tikt uksn; „men tu mo nu to sidan få bö i knutn innanför däratroskoln*.„No, kanski ja o kund få kom inn o bö mädde", tikt gåsn. „Int sku ja nu bihév noga stört rum, int. Ja sku nu bara sit undi borde. So sku du hav nogan, som du sku kun håld skimniggspråt mae tom lagg vinteraftnana.w

„No, nö kan he nu va brå ti hav lite frutimmerspråt o, bara e int bär hägg altfär laggt", tikt uksn. So fikk gåsn flitt inn.

„No, igga hår hossbönn vael noga imöt ti lät me flitt inn", tikt hanin. „Ja ä nu igga i vaegin får nogan hälder. Ja bör upp i unn.

0 naer ja galar, so ä e raett liksom ni sku hav klukko i huse o."

„No, nö kan he va brå ti vita, kva tinn lider", så bonn, o so fikk tuppn o flitt inn.

„No, int kan hossbönn lämm me äimsand up bara bakkan", tikt kattn; „int bihéver ja nu hälder stört rum. Bara ja bara får ligg lite i spisn, so ä ja näjd".

„No, nö most tu alti få rum", tikt uksn, „tu som ha rädda alla vora liv".

So bodd dom to tisamman di.

Äin natt kom di su rövare.

„Häj, hokko ha biggi haer sliker ståtliger bignigg?" tikt rövaren.

„Jå, men vi sku budi gå inn sia", tikt äin.

„Jå, men ja tors int gå", så te anan.

„Jå, men ja går", så te tridi.

No, han gikk inn to.

To marsa an direkt upp ti borde. O so traedd uksn hörnen iginun onon, o so full an omkull o sku gå undi borde.

Tser so va gåsn o slö'n mä viggana möt ögona.

So sku an krip inn i unn. So va kattn o klést onon i ögona.

So sku an gå upp i unn. So kom tuppn o däggd onon krigg érona.

So sku an gå i däraknutn. So va bässn o buffa onon i riggin, so än an flöug i äitt tåg vidipin ut ginun därn.

„No, hur va di ti vara nu?" tikt dom andra.

„Oh hoh, ti bläi slikan äin vonda. Färst naer ja kom upp ti borde, kom daer äin störer kriksmann, som traedd två spjut iginun briste up me. So sku ja krip undi borde, men so va di äin gamal käligg, som slö me mä armbugana möt ögona. So sku ja krip inn

1 unn. So va daer äin skraedare, som spotta me i smen o traedd sinålar möt ögona up me. So sku ja gå upp i unn, o so kom härrans äggil o ropa: „Kukku kåkk!" So sku ja gå i däraknutn. So va daer äin gamal vallbisi, som hiva ut me mä trunthörne."

So fikk dom bö daer i frid o rö i all sin dår.

Jmfr Nyland TI, sagorna 5 o. 183.104. Hur tontn lämma byn.

(Pumus i Sjundeå).

De va ién goggo ién tuppe o ién hyona mä uån o klappa byki.

Bäst dom va daer, so börja de hagla, o iétt hagel slö hyonan i yoga. Hyonan briéd po hyvu o så: „Nu blir de krig, ja fikk iétt hagel po yoga".

„Vi ska guå do", så tuppen.

So gikk dom o myott ién häst o ién kö; so gikk dom lägger

0 myott ién hunn o iétt svin, iétt ikörn o ién katt o iétt göss. So gikk dom allihopa, tissom de blié mörkt, o do so komd dom ti ién by, o daer bjaera dom nattkvartiér.

„Haer ä so fult, int kan vi giéM, så bön. „Nu ä haer ién byg-nigg lidiger, men i den husiérar tontn, so at int kan nogon bö i denn."

„För den ä vi int als rädder", så tuppen o hyonan. O so ställd dom hunn brävi pörtn o hästn brävi trappon, kön i farstun o ikörne po borde, svine i säggin o gösse under bägkin, kattn i spisn o sölv kryop dom po stikkjällon.

Naer klokkan slö tolv, va tontn daer. O naer an komd ti pörtn, börja hunn skälla, so at tontn för mä lite liv ti trappon; daBr sparka hästn onom, so at an för i farstun, o daer va kön o tö onom po sina horn. Anteligen slapp an inn i styvun, o naer an sku sät hattn po borde, so riést ikörne opp mä väggin. So sku an säta säj po bägkin, men do va gösse daer o kniép onom i biéne. Naer an sku kast säj

1 säggin, va svine daer o grynta. So för an ti stikkjällon o sy oka ién stikka, o daer va tuppen o hyonan o slö onom po figgrena. So för an ti spisn o syoka kuål, o daer va kattn o satt o fraest o spotta.

Naer tontn gikk ifrån styvun, so myott an dom andra tontana. „Nu ha de do komi inkvartiérniggar ti bönguåln", så tontn ot dom andra. „Naer ja komd ti pörtn, va daer ién hunn, som sköld o riév maj, so at. Naer ja mä juggan nyod slapp ti trappon, so stö daer kasakker o sparka mäj, so at ja flyog i farstun; daer tö kön mäj po sina pikkar. So naer ja slapp inn, sku ja sät hattn po borde, men do va daer ién husa mä logger rävas vans. Senn sku ja säta mäj po bägkin, men do va daer ién smiédpojki, som kniép mäj mä sina täg-ger. Do ja sku kast mäj i säggin, so luå daer ién fuller bisi, som så: „UfF, uff". Senn för ja ti stikkjällon o daer va smiédpojkin ijänn o kniép mäj mä sina tägger. So för ja ti spisn, o daer satt ién gamal kärigg o fraest o spotta mäj råkt i syne, so at daer va int gott ti vara."O äfter den goggon va int tontn miéra i byn. Ja ha hyort mogga ti säjja, at de int va tontn, som daör husiéra, utan ién under-jördisker dvärg.

Jmfr Nyland II, sagorna 5 och 183.

105. Om bon, som int försto ti så ärter.

(Tenala).

Förr i svenska tidn, naer e int fantist putéter, sådd foltji mér ärter o rövor. To va e en bonde, som int kund så ärter. Foltji så to ot’n: „Vafför sår tu int ärter, so sku tu hå nogo ti ita?"

Bön lova så.

„Dger, som tjénligast lérjördn ä bara, daer ska tu så", tykt gran-

nana.

To sådd bön én ärt i baston. Han mostist vatna vår då, för de komd int rägn. Nu väkst ärtplänton so logg, at un jikk ti lavan. Bön såga hol po lavan. So väkst un opp ti tåtji. To tö bön hol po e mae o, o senn väkst plänton ännu tri fammar ovan bastutåtji. Nu sku bön gå opp ti si, om daer int sku bör kom frukt, men so komd daer en gobbe o så, at an hadd läti un väks för mytji logg, för at daer sku kom nogo frukt mér.

„Men ja ska jé de en kvårn, ja", så gobben, „som malar alt va tu vil hå, men låt nu bara ärtriskon vå, int får tu nogo uta un méra.

Ander dåjin hänta gobben kvarnen di. Bön försökt enna o e jikk brå. Därutåv fikk kunjin hora. Han saBr: „Den kvårn ska ja tå, för int jör en bonde nogo mä tokon kvårn".

Han sikka kriksfolk di, som tö kvårnen åv bön mä vold.

Nu tykt bön illa vara. Han sku nu åter kliv opp i ärtriskon. To komd åter sama gobben o hänta ot bön en skapliger tupp, som sku far ätt kvårnen. Följandi då, to tuppen sku gå ätt böns kvårn, mott an bjorn, o an fölgd mse an. Först jikk tuppen o senn bjorn. So fikk dom varjin ti sälskap, o ätt en stund mott dom raeven, o an komd o mae, to an liksom dom ander fikk lov til e åv tuppen. Lägger framm träffa dom haran, ikörne, kattn, bässn o et par jäss, o alla sku dom fölgas åt ti kuggsgåln. Om kväldn kom dom ti et bönställe o fikk nattkvartér i baston.

I baston bodd en tont, men he vist dom int åv. Bjorn st&ld se po éna sidon om dörnen, varjin po andra, raeven under troskoln,kattn i spisn, jässen po borde, haran under borde, bässn under lavan, ikorne ti sprigg krigg väggana, o tuppen sölv satt se po un.

Nser tontn komd himm, so ga bjorn an en örfil po étt ora o varjin po he ana. To tykt tontn: „Ja tror dom släiker ijael me nu".

Knaft hadd an fått dömen fast, so va dsBr en nålmakare, som bäit an i fotn.

To sku an sok se éld, men stakk svåvelstikkon i kattoga, o kattn räiv an to från he éna ora ti he ander. „Jåsså“, så tontn, „haBr si ter en gamal tjärigg o kardar. Hun spottar o un svaer o river mä kårdtinnana ot ogona."

Senn sku an gå ti borde ti sok élsdön ot se. To hakka jässen an po figgren. Han trodd to, at e sku va en skräddare, som sku klipp an.

So komd haran framm o bäit an i fotn. „Jåsså, haer ä en jisäll o ti nålmakarn, som va vi dörnen", tykt tontn.

So sku an gå under lavan. To gå bässn an en duktiger puff. Tontn trodd åter, at e sku va en skomakare, som sku slå an mä läst ren.

So börja ikorne sprigg krigg väggana, o tuppen ropa: „Kukku lullu, ja ska tå båk ja!M

Tontn bläi rädd o för ut, o jikk inn ti bön o fråga åv an, va an hadd i baston, o birätta om dom, som hadd släikt an, o nålmakarn o alla dom, som bisvaera an i baston.

„ Tjära får börja sprigg krigg väggana, o gambel får ropa: „Kukku lullu!" tykt tontn, „men nu får ja härifrån, o alder komber ja hi mér".

Ander moron kom djuren ti kunjins gål. Tuppen flog opp po kamarfönstre o ropa: „Kukku lullu, ja vil hå böns kvarn tibåks!"

To sikka kunjin ut folk o lät sät tuppen i hönshuse. Daer lät tuppen raeven slå ijael alla hönsen. Senn för an åter ti fönstre o ropa som sist.

Kunjin lät to sät an i fårhuse, men so slö varjin ijael all fåren, o tuppen komd ti fönstre o ropa åter.

Nu lät kunjin sät an i faehuse. To slö åter bjorn alla noten, o tuppen komd ut jinum fönstre o ropa åter.

Nu bläi an åter fasttajjin, o nu sku dom stäika'n, at dom sku få en skapliger måltid för all skada, som hadd sétt. Naer an va ann-rätta, so åt kunjin opp an aléna.

To nu kunjin sku roka på måtn, so stakk tuppen ut huvu o så: „Ja vil hå böns kvårnen tibåka!"

Nu sikkar dom ätt skarprättarn, at an sku kom hugg huvu åv tuppen, men tuppen drö huvu tibåka o skarprättarn slö båkklintanaåv kunjin. Kunjin ti skrik, o nu mostist tuppen få kvarnen, o an ford enna ti bön, men kunjin fikk ligg et hélt år po lasarätte o Isek klintana.

Jmfr Nyland II, sagorna 5 och 183.

106. Om Anders o kattn.

(Leksvall i Pojo).

Förr i svenska tidn bodd po norra déln åv gränsn millan Finnland o Svärji et folk, som hadd en sonn, Anders. Han va en flitiger pojtji o väkst opp, men fatidöm, som alla ställen ska va, fans ter o. Naer Anders va åderton år gamal, so dö föräldrana, men stuvun moddest änto ha vari déras, so an fikk un.

Naer an nu bläi aléna i sin lilla stuvu, so hadd an injin ti tala vé. To komd ti so mytji rottor, so dom vild rakt åv ät opp an. Anders jikk to ut o skaffa se en katt. Den tykt mytji omm an, o göa vänner va dom. Den kattn most o ha kuna tala, för dom språka mä varann.

Et lite styttji från Anders stuvun fans en anan tokon. Daer bodd en flikko, som hétt Alina. Stuvun kund it ha vari déras, för to föräldrana dö, so bläi un po bår bakka. Nu va Alina husvill o jikk ti Anders o fråga, om un sku slipp bö mä an. Han jikk jaerna inn po he, för han hadd länji havi bihåg för un, o sku ha jift se mä im, men va sku an jift se på, som injintigg hadd. Alina flytta inn ti Anders. It hadd un vidare bara et lite skrin mässe. Lika fatiger va un som an, so dom it vist, va dom sku tå se til.

En då jikk kisse ut, o naer un komd tibåka, so hadd un et par nätta stövlar po båkföttren mä gula kragar på. Anders fråga to, varifrån un hadd fått so nätta stövlar.

„Dom ha ja fått åv min farfars farfår", så un. „En gogg to ja va ti an, so så an: „Ättersom tu nu, Misse, ä min sonasons sons-sonn, so ska tu få åv min égendöm, va tu vil håw. O so tö ja dom haBr stövlana, o nu ska ja far ut i vaerdn o sok me lykko, o om ja får nogon gö plass ot os båda, so komber ja himm, o it bihover tu hå nogo loggsamt ätt me, tu hår ju Alina nu", säjjer Misse.

Naer Misse hadd sluta sitt tål, so tö an en posa po ryddjin o bigå se i vaeg. Han komd do ti en plass, ter e fans mytji harar, kaniner o fasåner. Han fogga dom alla o satt dom i sättjin, o so bigå an se åv. Han hadd tägkt se ti kugg Råfael o komd o ti slutti. Taer va et läjjonhuvu ovan pörtn, o tärifrån et snore, som an sku rigg på. Misse riggd, o portvaktn komd ut o fråga, hokon som he va.

„Ja heter Misse o soker kugg Råfael", fikk an ti svår.

„Kugg Råfael ä it himma, han ä ut po rottjakt", så pörtvaktn.

„Taer sku ja o vil va", tykt Misse. Naer un hadd sluppi inn, so fråga un, om im sku få gå i kunjins kabinätt.

„Re love vågar it ja jé, men gå mä éji lov bara, om ni he vågar", så portvaktn.

Misse jikk, o tmr börja an skriv följandi brev ti kugg Råfael:

„Anders' lilla gråa katt På en stol vid bordet satt,

Drager fram papper o pennan,

För att bref till kungen sändarn;

Om ni tar mig i er tjänst,

Skall jag bli er stödjelänk;

Blott ni vill mig trogen vara,

Skall jag hjälpa er i fara.

I min påse är en skänk;

Den skall ge er stort betänk".

NaBr Misse fikk breve faerdit, so fordest de ti kugg Råfael. To Råfael hadd läsi he, så an ti sin kamartjénare, at an sku gå ätt Misse. To kamartjénarn hänta an ti kunjin, so satt an aléna, över-jivi uto alla sina ministrar, för dom va alla ut po rottjakt. Tser ker ha vari so mytji rottor, at dom éndéra dåjin tägkt tå slote åv Råfael.

Nar Misse stiger inn, so hälsast dom först. Misse fråga, hur e stö til mä kugg Råfael. Kunjin tykt, at he it sto brå til, to rottona vild tå inn hela slote.

„No, hur ha hi kuna koma so mytji rottor nu do?" frågar Misse.

„Nuk ha dom vari haer rén i min fårs o farfårs tid", tykt kunjin. „Dom hadd lyor i jördn, men dom ha okast so, at dom it mér rymdist taer. So börja dom far ut o plundra mina hus o tjällare, so ja får it ät i freder för dom mér hälder, om ja it hår slåvar brävé, som slår ijael dom. Haerom dåjin va haer en gamal rotto o så, at ja jinast sku flytt bara, för hun sku kom éndéra dåjin mä hela sin styrko o tå inn slote."

Naer an hadd sakt he, so komd den gambel rotton inn.

„Rokon ha sikka de hi?" så Misse o tö un i rompon, men un to för dålit tåg o rotton slapp.

Nu fråga Misse åv kunjin, om an it sku vil slipp åv mä dom.

„Jö, he sku ja vist vila", så kunjin, „o ä tu den sama, som kan lag bort dom, so ska tu iggalunda bli öbelonager".»He kan ja jserna jöraa, tykt kattn; „men it aléna, ja most ut o skaff mér kattor".

»Men om du bidrar me", så kunjin.

»Näjj, ja svser vi mina gulkraga stövlar, at ja it bidrar, men om ni bidrar me", tykt Misse.

„Näjj", så kunjin, „ja svär vi min kröno o spiro, at ja it bidrår".

Misse jikk to ti et hokt bärg o bijynt skrik. To komd kattor från all trakter, för alla tjänd dom Misses röst. Naer alla va för-samlaga, so hold dom sammantraede, so man it hord ana bara: „Mjau, mjau", o alla jord dom éd ti tå live åv alla rottor nser kugg Råfael. Naer e va slut, so jikk Misse först mä miljontal kattor bakätt se. So komd dom ti kugg Råfael, klaedda i ro rokkar o mä kriksyksor. Taer bläi nu et förskräkklit krig. Rottona komd framm i blå rokkar o yksor, o kugg Råfael stö o skratta hela dåjin. Han add ful ålder sitt krig millan kattor o rottor förr. Rottona jikk fört åt. Tri gog-gor förnya dom haern, men fjaerdi goggon hadd dom igga mér. Naer kriji va slut o rottona slut, så Misse ot kattona, at dom nu åter sku få sok se ti sitt, men un sku bli kvår o tal mä kunjin. Dom för alla åv.

Kunjin så to ot Misse, at un hadd jörd an en so stör tjänst, at un sku få bli minister daer.

»Näjj, he kan ja it, ja som ä bara katt", tykt Misse, „men ja ska far himm ätt min hussbönde, han kan bli minister, han".

I e sama komd gambel rotton framm, o Misse hugd un i svansn o ford inn un, o én åv skarpsyttana sot ijael un. Misse för senn himm.

Nser an komd ti an hadd fogga sina kaniner o fasåner, som an sägkt ot kugg Råfael, va tser en vagn mä fyra hästar föri.

„Kan ja få lov o fråga, vemm ä égare ti den hser gullvagnen?" fråga Misse.

„Tu frågar brå dumt", så kustjin, „vét tu it, at he ä Dev-jégg, o nu ha ja vari o skaffa ot an en vaker flikko, som heter Alina".

„Men taer vil ja o hå et ord i låji", så kattn — „Alina får Dev-jégg alder. Anders, min hussbönde, ska hå henna!"

To it kustjin loddest hor e, so gå Misse onom en duktiger örfil, so an full i ditji, o so satt Misse opp se o börja tjora, för un va snäll kusk.

To Anders så un, så an: „Nu lser tu nu ha fått en gö plass, to tu rsett komber i gullvagn".

„Jå, ja hår it tid nu ti birätt om alt, utan kom opp nu bara, so rés vi."

Anders tö sitt nodvändigasti mse, o so jikk an. To an komd ti vagnen, so så Misse: „Sät de nu brävi Alinas sido".Naer dom komd ti kugg Eåfael, så Misse: „Nu ä ja haer mä min hussbönde, får an bli minister?"

„Jå, he ska an bli o tu fältmarsalk o få lysa po bryste mä tri rottsvansar." Senn bläi et stört bröllop hollit ot Anders o Alina, o so va sagan slut.

Jmfr Nyland IT, sagan 183.

107. Mittjil, som bläi romplöus.

(Pcimå). *)

He va äissen äin garnal bisi, som hadd äin bukk o äin suggo o äin märu.

Fatidömn va stör, o han vist int, hur han sku kun fod dom yvi vintern. Når nu noden bläi som storst, så bunn åt buttjin: „Tu kan nu gå ut o sölv sok fodon åt de yvi vintern".

Buttjin djikk o djikk, o taer mott an Mittjil.

„Kvart ska buttjin tå véjin?" fraega Mittjil.

„Häj, ti sok fodon min", svara buttjin.

„Ja ska nö skaff de fodon din, om ja i vår får it upp de", så Mittjil.

„Häj jö", så buttjin, o so ford an onor til äin ärthäs, o tser fikk buttjin fodon sin.

Men noden bläi alt stori o stori. To så bunn åt suggon sin: „Tu kan nu gå ut o sölv sok de fodo yvi vintern". Suggon djikk o djikk, o taer mott un Mittjil.

„Kvart nu?" fraega Mittjil.

„Häj, ti sok fodon min", svara suggon.

„Ja ska nö skaff de fodon din, bara ja i vår får it upp grisen dm", så Mittjil.

O so ford an enna ti äin séslåra. Taer fikk suggon fodon sin.

Naer e nu va raett tömt i bunns hus, so djikk an til märun o så: „Hor du, märun mm; nu hår ja igga mäiran ti djäv åt de; nu får du gå sok fodon din".

O märun, hun djikk o djikk, o taer mott un Mittjil.

„Kvart ska du gå?" fraega Mittjil.

„Häj, ti sok fodon min", svara märun.

„Ja ska skaff de fodon din, bara ja sidan får it upp fulan denn", så Mittjil.

O taBr så ford an enna til äin holädu. O so fikk märun fodon sin.

*) Lapp träsk mål.Naer nu våren komd o rävn va svultin, börja an gå omkrigg up uppbörd.

Först komd an til buttjin.

„Hur håkeln ska tu få me i de?" fraega buttjin.

„Oh“, så Mittjil, „stig upp taer up hympiln, so står ja nidanför me ypit gap, so sprigger du i me."

O buttjin djörd som Mittjil bå. O bäst e va so komd buttjin tagandist o slö mä hörnen Mittjil undi bryste o kasta onor fläira kvarv upp i vädre. O Mittjil bläi ti ligg up ryddjin o gap o djäisp ett åndan senn.

Naer an hadd liga äin stond, kröup an åter upp o komd ti si ett suggon, som an hadd lämma bräivider séslåran. O taer stö sug-gon fåiter o trinder mä int minder än su smällfaita griser.

Snålvatne rann ur munn up rävn, naer an skoda grisen.

„Si nu, suggon min, nu sku ja bör it upp grisen din", så an.

„Häj jå", så suggon; „men innan du djör he, so bit me lite först i ora, so får tom grisen dans".

„Häj jö“, så Mittjil. Men naer an so bäit enna i ora, so hiin ti grymt o skrik — o he sku va äitt skrål o äitt jud, som va grömt, men to spragg o all grisen up onor, o tom ti slép o drå o knip i orona o rompon o nesan, so än Mittjil slapp mä halv live undan dom.

Men Mittjil djikk nu til märun, som stö i sölen framför lädu-dörn mä äin vaker fula bräivider se. Han va so faiter so e riktit stjäin å onor. O, he kan man nö förstå, än Mittjil va mor om munn.

„Nu får ja it upp fulan denn", så an.

„Häj jö", så märun, „men tu ä nu so stjiti millan téndren, än e raett ä synd o skamm. Kund du int hugg téndren i rompon min, so än dom äin gaggo sku bli räina".

O Mittjil djörd som märun bå. Men hun va int säin ti knykk up rompon; o taer fasna Mittjil mä téndren, o märun ti sträkk yvi stobbar o stäinar. O fajjin, som stö up äitt höukt bjärg, ti grin, so än gape för upp ti orona. O märun djörd nu åter äin knykk, o taer lossna Mittjil o tappast bakett o bläi liggandist halvdoder undi äin grän. O taer satt äin pojtji o kvista mä yksen sin. O naer an nu hord, hur Mittjil ygka se, so bläi an so skraemder, än an fald yksen nider. Olykkon vild, än un full mä biti rakt up romptaggan up Mittjil. O Mittjil i vég utan rompo.

Naer an nu komd häim o tom åder kusinen fikk si onor romp-löuser, börja dom grin åt onor. Men Mittjil lyft knipiln i vädre o skaka onor o så: „He ä up ny möde, he ä up ny möde!"108. Hur bjyornen blié arger po raeven.

(Purnu8 i Sjundeå).

Förr i vaerdn naer alltigg kund tala, so va de ién bjyorn o ién raev, som för ut o stjäla ruåg. Raeven, som alti ä full i faen, narra bjyorn ti ta agnana, o sölv tö han ruågin.

Senn naer dom a köka gryotn, so för dom ti varann o si, hokon som sku ha bäter. Naer bjyorn suå raevens gryot, så an: „Hur i all vaerdn a du fuått so viter gryot, ja hår so svarter?"

»Klappa miéra, klappa miéra", så raeven.

Bjyorn för himm o klappa, o ju miéra an klappa, ju tunnare blié den. Nu märkt bjyorn, at raeven a narra onom. O äfter den goggon ä an so hälkulis arger po raeven.

109. Hur nattslipun bläi kugg för foglana.

(Öfvitsböle i Mörskom).

Äin gaggo huld foglana äitt stört mote, för si tom sku väl kugg åt se. Hur dom to rosta o rosta, so vild e int bli nogan énihäit å. Ti sist föreslö äina, än dom sku försöka, kvemm å dom sku va hévst ti flyga, han sku bli kugg. Naer nattslipun hord he, sattist him upa orns ryggin, för si hun jissa, än orn sku va hévst å dom. Naer dom sidan alla kapast, för orn so naera sölen, än e alt bränd fjädren å nattslipun, som sat up ryggin hansis.

0rn vénd se nu omm, o naer an så, än alla va bakett onon, ropa an: „Ja ä hokst".

„Ja ä ännu höger", skräik nattslipun.

Naer to foglana fikk si hörslikan dåli kugg dom hadd fått, bläi dom so arga up nattslipun, än hun igga mäir vågar vis se om dagana, bara flyger omkrigg om nétren, o alt ifrån te stonden har hun igga ijäder mäir hälder.

110. Gammelmor, som blef spillkråka.

(Mårtensby i Sibbå).

Det var en gång på ett bondställe en värdinna, som var så noga, att hon aldrig gaf åt en tiggare en enda bit bröd. Så fick hon sonhustru, som blef värdinna. Hon var mycket medlidsam motalla tiggare och uslingar. När hon gaf åt tiggaren en bit bröd, så klagade gammelmor på henne, och hon hade till följd häraf stort obehag af sin man.

En vacker dag, när den unga värdinnan bakade bröd, kom den onde i tiggaregestalt med ett litet barn på armen och bad. att hon skulle baka en liten bulle åt barnet, som tiggaren bar på armen. Ungmor tog genast en liten smula deg och bakade en liten bulle. Gammelmor började genast knorra och gräla på ungmor. Men ungmor satte bullen i ugnen att gräddas, och då hon tog den ut därifrån, så var det den största af alla bullar, som någon någonsin har bakat. Ungmor gaf bullen åt tiggaren, men gammelmor ropade: »Klyf!* Då sade ungmor: „Jag har ingen knifu, och räkte fortfarande bullen åt tiggarbarnet. Gammelmor ropade: „Bryt, bryt!u Gammelmor, som var klädd i röd vinterhufva, blef slutligen så arg, att hon upphörde att tala. Tiggaren tackade den unga värdinnan och sade, att han ej behöfde bullen, men att han var kommen for att straffa gammelmor för hennes stygghet. I detsamma flög gammelmor ut genom skorstenspipan och ropade: „Bryt, bryt!“

När folket gick ut för att se, hvart gammelmor tog vägen, såg man henne sitta fast vid flaggstången och ropa: „Klyf, klyf!“ I skorstenspipan hade gumman sotat ned sina kläder, så att hon var alldeles svart, utom en del af hufvan, som var röd, på bakre delen af hufvu-det. Man hämtade en stege för att hjälpa henne ned, men då flög hon till skogen, ropande: „Bryt, bryt!w Sedan dess har man sett henne på många ställen i skogen sitta och knacka på förruttnade trästammar och ropa: „Klyf, klyf!tt Och när man ser henne flyga, ropar hon: „Bryt, bryt, bryt!“

111. „He ä äin tok, som svarar til alt.“ (Hindersby i Lappträsk).

Förr i vmrden, naer all djur kund tal, komd äin gaggo äin katto löupandist mä mysse i munn.

Tser so mott un äin gumma.

„Kvart nu, kissan min?w frmga gumman.

„For häim menn stäikM, så katton. Men som un ypna munn, slapp mysse undi äin stäin.

„He ä äin tok, som svarar til altM, så katton. O he a sidan blivi til äitt ördstaev. %112. Om den stör fiskin.

(Svedja i Sjundeå).

De va hiéta somarn, som de nu ä, o himmans kalvana för ti vassan o svalk säj o stö daer hiéla dågin.

Ién då komd de först ién kalv bort o ander dågin den andra. Iggin vist, vart dom tö vaegin.

Tridi dågin tö sonn i huse o för ti smidjon o smida ién duktiger agkarkrök o band ién tjokker tross äfter. Den ander ändan lå an senn krigg ién buliger björk. Senn tö an tridi kalven o band den mä halsbande i krökin o fyord den ut i vatne. Seön lå an säj po lur o vänta, at an sku fuå si, va de va, som tö kalvana diéras.

Bäst de va, so komd daer ién tokon ién förskräkkliger fisk o to o svald hiéla kalven o krökin, o so fasna den daer. Pojkin ti hål den i lann o sluå ijael den, O ota den fiskin hadd senn hiéla byn måt hiéla somarn o hyostn, so störer va den.IV Flocken.

Äfventyr.

113. Om Askfis o te färtrolla prinsässan.

(Wcckjärvi i Borgå).

He va äin torpare, som hadd tri siner. So sku tom två älder far ut fria mä hästar o skésar. So så te iggsta, som dom kalla ti Askfis: „Pappa, får int ja far fria o?"

„Kvart mo tu sku gå, tu som ä so fäilaktoger?" tikt bisin.

No, Askfis gikk änto ti sista slute ut ti äin édimark o kom til äin stor tuvo. Bäst an står taer i sin fundériggar, so

ipnast te tuvon, o so full Askfis ti inn iti.

So kom di äin stör rotto, som hadd gullked om nakkan. So fråga un å Askfis: „Kva bår tu ti aerand?"

„ Ja hår igga videre aerand, bara än ja sku slipp haBrifrån", tikt Askfis.

So blåst rotton i äin pipo. So kom ti små rottor o miss o laga måt up borde — alt mä silvergafflar o -knivar.

O so gikk Askfis o äta o, naer un to bå onon.

Naer Askfis to hadd äti, so så im: „Ja ska gé åt de äitt pakett nu; men tu ska int vis e åt andra, bara åt denn äjji fåder", tikt rotton, „får he ä strompor i tetta haer pakette, o tom ander brödren häntar o strompor ifrån sin brudar."

Tom stö to o visa sin strompor, to Askfis kom häiman. So gör Askfis åt fådern te taer pakette. Fådern så ett, o so glirna Askfis’ strompona som gull.

So så tom ander brödren: „Han ha vari o stjuli dom!"

„No“, så bisin, „nu får ni i nästa lérda åter far o si ett eder brudar".

No, tom far åter mä hästar o skésar.Askfis gikk åter til senn tuvo. O so ipnast tuvon åter, o so full an i åter.

So så rotton: „Tu va ördhåldi som ja så, än du int sku visa t© pakette åt andra, bara åt får din“.

So blåst im åter i pipon. So kom små rottor o miss åter o laga måt up borde — alt mä silvergafflar o -knivar.

„No, nu ska ja gé åt de äitt pakett åter; men nu ska du int vis e åt andra än åt får din“, så un.

O so för an häim åter. O so visa tom åder brödren åter sin skjortor, som dom hadd fått alla. Askfis visa to sett pakett åt få-dem åter.

Fådern tår to ipi te pakette åter, o so glima Askfis’ skjörton åter som gull.

So tikt brödren: „Han most få strik — får han ha bistämt vari o stjuli tetta hser nu återtt.

„Näj, int får ni slå onon“, tikt fådern. „Nu väit ja igga videreM, så an, „men nu får ni nästa lérda hänt hi eder brudar, so får ja sia, kva ni riktit har far sors brudar“.

So bärja Askfis fundera: „Hur ska ja täkkas hänt rotton mä me i falgi, nser tom åder kommer hi mä brudana?“

Men Askfis gikk änto ti senn tuvo o so full an iti åter.

So va an so fundérsamber.

„No, nu hår du bistämt noga viktit serand“, tikt rotton, „nser du ä so fundérsamber“.

„J6, tom åder brödren, tom sku hänt brudana sin ti häimsia nu; nu hår int ja noga ti visa.“

„No, ja ska kom mädde“, så rotton.

„Tu mo nu kom äin stomp; int täks ja nu slsep de häimtil“, tikt pojkin.

Taer so marsa dom båda, tist dom kom mitt up äin bro.

So kommer brödren spännandist mä hästar o skésar.

Tser so bläi rotton so rädd, än un huppa i ån.

So tägkt pojkin: „Men ja ska hupp bakett nu; ja hår igga vi-dere vån nu änto int, nser tu för ti fårut“.

Bäst e va, so slö e upp äin säks hästars vagn ifrån ån.

TaBr va äin prinsässa i, som bad Askfis kom åka to.

0 so bärja dom kör bakett tom ander bå brödren.

Nser dom kom teer ti torpe to, so skikka hun ti bäidas nattkvarter.

„Näj, vi kan int tå imöt so stört främanda“, tikt torparn, „far vi hår nu främanda fanit“, så an.

So skikka un åter kuskin senn inn ti höra.

So kom torparn sälv ut o så: „Vi kan umäjlit int få rum åt so stört främanda*4, så an, „far vi hår nu sälv främanda“.„No, ni mo nu lät os kom ligga upa stuvugolve“, så prinsässan.

No, han gå to ettarst lov åt dom. Sedan so fråga hun: „Kva sors främanda hår ni nu riktit i kåmrana?“

„No, ja hår nu två pojkar, som ha hänta sin brudar ti häim-sia“, tikt bisin.

„No, hår ni igga fläira pojkar?“ tikt prinsässan.

„No, no hår ja äin tridi, som ä failaktoger; int väit ja, kvart an ha rodda ut hser krigg bakkan.“

„No, ja tror, han ska va haer te sama“, tikt prinsässan o to onon krigg halsn — si, to va an uppklasdd ti prins.

So va fadern o brédren so farvåna, nser Askfis bläi te luevast kårn å dom alla, fast an bläi färakta färut.

Jmfr Nyland II, sagorna 238 o. 239.

114. Om pojkin o den förtrollada prinsässan.

(Hels in ge).

De va én gogg en kugg, som hadd tri söner. Di två äldre va kloka o förstondiga, o dom tykt fådran omm, men den yggsta va dumm, o honom hata han.

Aren gikk, o pojkana väkst opp o bläi stora karar. En då så fådran ot dom, at di sku bör tägka på ti gifta säj.

Di två äldre för do ti grannriki, daer de fantist nätta prinsässor, men vart sku den tridi fara, som va so dumm. Vemm sku vila hå honom? Han gikk ändo o tägkt: „Nu fins de väl nogon ot mäj o“. När han hadd gott en tid, träffa han et möss. Han börja tykka omm de mösse, o di bläi göa vänner.

Öfter en tid komd brodrena tibåks, o di två äldre birätta, at di hadd fott vår sin prinsässa. Om den tridi brödran fott nogon brud, brydd säj iggin omm ti fraega.

Nu vild fådran, at vår o én sku låta sin brud brygga ol, so at han sku få si, vemm som kund brygga de bästa ole. Di för do vår o én ti sinn, o den yggsta för ti sitt möss o birätta, at han sku hå ot fådran en flaska himmbrykt el, men vist int, hur han sku göra ti få de. Mösse så do: „Lägg däj bara ti sova, so skaja hämta ole“.

Han lå säj ti vila, o mösse tö framm sin pipa o börja blåsa i denn, o strakst komd de framm en hél hop mä möss, som alla börja arbita på mä olbryggandi. Andra dågin när pojkin vakna, hadd han ole fserdit. Han bläi glåd o för himm mä de strakst o gå deot kuggin. När kuggin smaka på de, so så han, at de va de bästa ole, som han hadd fott.

So gikk de en tid. Do bå kuggin ijänn, at di sku hämta ot

honom en gullkädja, som sku vara tri kvartér logg. Di två äldre

pojkana for ijänn ti sina brudar, men den yggsta för ti sitt möss o birätta, at fådran sku hå en gullkädja, som sku vara tri kvartér logg, men hur han sku få den, vist han int. Do så mösse: „Lägg däj ti vila i tri dår, so får vi senn si, va vi ska göra“.

Han lå säj ti vila, o mösse blåst ijänn i sin pipa. Ofter en stund va alla mössen samlada o börja arbita po kädjan. Po tridi dågin, när pojkin vakna, va kädjan fserdi. Han för ginast ti fådran mäd-den, o när han komd himm, va di andra brodrena dsör räi mä sina kädjor, o fast di nö va nätta, va di ändo iggitigg imöt denn, som han hadd. Di andra brodrena bläi do arga på honom, när han alltin sku hå de bästa.

Nu vild fådran, at di sku hämta brudana sina, so at han sku få si dom. Do börja han, som va so dummer, ti fundéra, hur han sku kuna hämta sitt möss, för nogon ann brud hadd han int. Men

när di andra för, kund int han bli himm häller, otan han för ti sitt

möss ijänn o så, hur de stö till, at kuggin vild si brudn hansis, men at han int hadd nogon ann brud än mösse, o de

kund han int visa. Mösse bå honom bara lägg säj o sova, so sku hun nö skot om denn såkin. Pojkin lå säj, o andra moron när han vakna, so hadd han den finasti prinsässa framför säj, som va klädd i bara silver o gull. Mogga fina ginråler o amiraler va daer mä henna. Pojkin börja fundéra o fraöga, hur di hadd komi dit.

Prinsässan svara do: „Vi ä di sama mössena, som du så i går, fast vi int ä nogo riktiga möss, vi ä bara trolla ti möss, ja ä en prinsässa, o di andra ä ginråler o amiråler o andra hoga härrar. Om nogon mänisa kommer o vil gifta säj mä oss, so blir vi mänisor ijänn allihop, men int annos".

Den fina prinsässan lova koma mae ti kuggins slot, men bara po de vilkor, at hun sku bli hämta tibåks po kvälln. De lova pojkin, o so för di. När di komd ti slote, so hadd den dumma pojkin den finasta o nättasta brudn. Om kvälln ford han henna tibåks ijänn, o do så han bara möss, o brudn bläi o et möss.

Nu börja kuggin rusta ti bröllop ot sina söner. När bröllops-dågin komd, för den yggsta o hämta sitt möss, som do ijänn bläi mänisa. So snårt prästn lås välsinelsen över den förtrollada prinsässan, va fbrtrollniggin slut, o hun bläi rikti mänisa ijänn o alla di andra mössen m®. Daer bläi senn et bröllop, som räkt i fjorton dår, o han, som va dummast, fikk mä sin brud et stört kuggariki, som han fikk råda över, o di levd lykklit o brå ända ti sin dod.115. Frokn, som va förvandla ti äitt möss.

(Nickby i Sibbå).

De va äin bonde, som hadd tri pojkar, o vild hå dom lit ti sok åt se giftermål, men pojkana vild int riktit va mae om te såkin utan lottdrågnigg.

So tölgd fadern tri kilar o skräiv poj kanas nammen på, o so kasta han ut dom, o åt te näjdden, som var o äin kil visa mä smål-éndan, tiåt sku pojkana vandra.

O so kasta an den yggsta pojkis kiln möt äin stobba. So naer han do gikk o tå senn kil, so sparka an mot stobban o så: „"6t daer-ifrån!*4

So komd äitt litet möss ut undan roten.

Mösse så do: „ Vän ta, min vänn!M

So så han do: „Fy däj, stygga, som ja ska hå!M

„Vänta, min vänn!M svara de tibåka ijänn.

So komd daer do mogga möss, o dom komd slaepand mä äin sil-verskäid. Silverskäidens förhollande va do, att de va liksom ti äitt ekipåse. So komd daer möss lédand mä möss, som va liksom ti hästar mä silatyg på. So spändist dom för silverskäiden do. So komd dser möss ti kusk, o so möss ti lakäj, o so möss ti härskåp. O so naer de hadd säti se i, so så de: „Kom åka, min vänn!w åt pojkin.

„Fy däj, stygga, som ja ska hå!" svara pojkin, men han satt se breve ändo.

O naer räison börja, va daer hästar o vagn mä kusk o lakäj. O so räist dom ti äitt stört slot. O daer fikk han sitt himm o giftermål. O dom andra brödren söker änn i då äfter sitt giftermål.

116. Frokn, som va förvandla ti äin hunn.

(Nickby i Sibbå).

De va äin frokn po äitt störi säteri, som va förvandla ti äin hunn. So komd äin vaegfarande förbi o sokt åt se nattkvartér.

De va somartid, men fantist igga folk. Men alla dörnar va opp, o ti all rum va fritt ti gå inn o ut, o de fantist säggrum för äin mann, fritt hästrum åt äin häst, rédskapslider, men igga mäniskior. Naer alt va yvisitt, va dåen slut, o nattkvartér träggd tåss äfter égi behåg.Ander moron, innan räison sku börja, så han se lite omkrigg, o so hord an äitt jnrr i trägårn. So gikk han o si, va de sku kun va för sia. So lå äin hunn imillan baBrboskana o snarvla onon i bäine.

„Hut, Kajsa !M så kårn. So slapp frokn senn hunndräkt, för frokns namm va Kajsa. So fikk an äin stör vedergällnigg å enna.

117. Om prinsn, som va trölla ti grödo.

(Öfvitsböle i Mörskom).

Si he va äin ugger prins, som bläi trölla ti grödo. O so kom äin prinsässa o nér ti sostrånden. O hun hadd äitt gullklöt, o hun kasta e jusom äin boll. So för he i son.

So stakk grödon upp huvu o så: „Kva luvar du åt me, so ska ja tå upp he?“

„No“, tykt prinsässan, „kva vil du hå?u

Grödon hun vild igga vidare hå, bara än hun sku få sit ti

borde o ita maB prinsässan i följi o supa ur hennes kaerl. So luva

hun; o so sku hun sova mae’nna o.

O so naer dom sku ita, komber grödon upp tiss tass, tiss tass,

upp mä trappon, o so kom hun o satt se ti borde. So sku hun

int lät henna sit daer. To så fådern: „Naer du äin gaggo ha luva, most du jöra, som du ha luvaM.

No, naer tom to hadd iti, så han: „No, bädd nu upp din sägg, at grödon sku slipp sova mäddeM. O naer dom to gjord so, bläi he äin ugg, rasker prins, o so va he iggan grödo mäiran to.

Jmfr Nyland If, sag. 239.

118. Om mödran, som bläi förtrolla ti en varg.

(Helsinge).

De va en gong en mör, som satt o hold sitt bårn i fammen o bläi mä de sama förtrolla ti en varg o spragg ti skögin, men lämma bårae himma.

Alla dagar komd hun o så öfter bårne sitt, men innan hun gikk inn, tö hun varghudn å säj o jömd den undi bögolve. Om nogon

16sku hitta hennas varghud, när hun hadd läggi den å säj, o hugga sönder den, sku hun bli mänisa ijänn. Hennas mann sokt alla ställ. Ti slut hitta han skinne undi bögolve, o när han hadd huggi sönder de, bläi gumman rikti mänisa ijänn.

119. Pojkin, som bläi gift mä en förtrollader prinsässa.

(Helsinge).

De va en gogg en far, som hadd tri söner. Di två äldre bläi kloka o förstondiga karar, men den tridi bläi en ödoga. Iggitigg kund han, o iggitigg vild han lsera säj. En gogg sodd fådran korn ot säj.

När körne börja sprikka, o de sku koma brodd opp, va de nogon om nättren o pjäska o vänd opp åkorn, såt röttren bläi ovanpo jördn. Fådran bå do, at nogon å pojkana sku gå o valla, so at di sku få si, vemm som vänd i kömåkorn.

„Får ja gå?u så den älsta.

„Gå nuM, så fådran.

Han gikk, men när han komd ti åkorn, lå han säj ti sova o sovd ti moron utan ti si, vemm som vänd i åkorn.

Om moron, när han komd himrn, frsega fådran, om han hadd sitt nogo.

„Näjw, så han.

Fådran gikk do ti åkorn o si, o han så strakst, at di denn nattn hadd vändi liksom förut om nättren.

Andra nattn gikk den andra brödran ti åkorn o sku försöka valla. När han komd di, lå han säj ti sova som den andra brödran, o de gikk mä honom po sama sätt. Han vakna int, förän om raoron, o do va åkorn vändi ännu värre än förut, o han vild int täkkas gå himm, när han valla so dålit.

Tridi nattn komd. Do så den yggsta brödran, at han sku gå o vakta. „Kanski ja hår bäter lykkau, så han.

Fådran tykt: „Va gör du di, som ä so dumm, när int dina broder, som ä bäter karar, ha sitt nogo, va sku du do siu.

Pojkin va envis o gikk ändo. När han komd ti åkorn, lå han säj ti vila, men mitt i nattn steg han opp. Do så han tolv svarta foglar, som komd ti åkorn. Innan di börja vérda i jördn, lå di vig-gana sina brävi en stör sten. Pojkin så de, o so gikk han di o tö bort én vi&ga.När foglana senn sku fara bort, va de én, som bläi utan vigga. Fogeln sokt alla ställ, o ti slut fikk den si pojkin o gikk do ti honom

0 bijaerd sin vigga tibåks o så, at om han sku gé den, sku han bli lykkli.

Han gå do viggan tibåks, o fogeln så: „I onsda klokkan tolv ska du staeda såln o laga alt i årnigg o bjuda bröllopsfolk, men int förän den tidn, som ja ha sakt“, o so för hun bort.

Pojkin gikk do himm, o daer fraega brodrena strakst å honom, om han hadd sitt nogo.

„Så int ni nogo, när ni va o valla?* så han.

Ot mödran så han: „Nu ska ni staeda såln o laga alt i årnigg;

1 onsda klokkan tolv ska ja holla bröllop*.

„Mä vemm ska du holla bröllop, som iggin brud hår?* så mödran.

Hun ständ ändo i årnigg, o han gikk o bjod bröllopsfolki ti den tidn, som de va sakt. Alla, som han bjod, tykt, at han förust sku skaffa ot säj brud o senn bjuda ti bröllop. Han bå dom bara koma, men int förän klokkan tolv. Nogra komd ti bröllopsgårdn tidigare, än di va bätta, o när di fraega öfter brudn, vist iggin å nogon brud. Do bläi di förarga, at han hadd narra dom.

„Va sku ni koma, förän denn tidn, som ni bläi bätta*, så han.

Nogra för i förargelsen himm tibåks, men én dél stanna kvar, för di hadd rölit ti si, hur de sku sluta.

När klokkan va tolv, so bläi de et jud, som hordist logga vägar. Do komd brudn o taernona, kokkar o musikanter o bröllopsjäster å alla slag, o de bläi et bröllop, som man int hadd sitt makan té förut. Brudn va en rik o vaker prinsässa, o bröllopsfolki, som hun hadd mässäj, va bara prinsar o prinsässor, grevar o grevinnor.

I su dår räkt bröllope, o när de va slut, komd brudns får, kug-gin, o bå, at brugumen sku fara o soka hansis nykklar, som han tappa för su år senn. Brugumen börja fundéra, hur de sku gå té, o fraega å brudn, om hun vist, hur han sku göra ti få tåg po nykk-lana. Hun så do, at han sku gå mä denn vaegin framm, tils han sku si et nybyggi. Ifrån de hiise går en vaeg, o när vaegin ä slut, kommer de mogga trappor, o mä domm sku han följa. „Senn kommer du ti et rumm*, så hun, „o i de rumme ä mogga kistor, men denn som ä närmast dörn, ska du öppna, o daer ska du få si en nykel, o mä denn nykeln ska du öppna denn kistan, som denn nykeln tår opp. Inn i denn kistan fins di förlörada nykklana, o när du ha fott dom, ska du skynda däj bort, innan nogon sir däj, men du får int si tibåks, för do går de däj illa*. Senn gå hun ot honom en viter duk o så: „Om du blir huggri, bihover du bara bréda ut dukin o önska däj måt, so ska du strakst få so myki du bihover*.

Han gikk mä den vaegin, som hun visa, o jord alt så, som hun hadd sakt. När han hadd fott nykklana, skynda han säj tibåks, mendo glömd han, at han int sku få si bak säj. När han hadd gott et stykki, vänd han säj omm ti si, om nogon sku ha sitt honom, o mä de sama va han inn i en stor skog o vist int, vart han sku ta vsBgin. Han gikk läggi o vsel, o ti slut bläi han huggri. Do komd han ihåg sin duk o bredd ut den, o strakst hadd han mat, so myki han vild ha.

När han hadd sluta äta, så han en gumma, som komd gåandist ti honom.

„De va brå, at ja fikk si däj, so får ja måt", så gumman. „H®r ha ja gott i förti år o int fott ana som en ukse, o nu ska ja äta opp däj."

Pojkin bläi rädder o bå, at gumman sku låta honom vara, so sku hun fo äta å hansis måt so myki, som hun nonstn vild hå.

När gumman va mätter sku hun gå, men pojkin bå henna först visa säj vaegin ti Nordnsköldska slote, som häggd po käddjor millan hirail o jord. Hun visa do, hudan vseg han sku gå, o så, at innan han sku koma di, sku han mota en ann kärigg, som sku vara ännu huggrigare, än hun va, o so gikk hun.

Pojkin börja vandra po den vsegin, som gumman visa, o mott öfter en tid en kärigg, som så, at hun hadd gott i fåmti år o int fott ana än en kudda, o nu sku hun äta opp honom.

Han bå, at hun sku läta honom leva, so sku han gé ot henna so myki måt, som hun bara sku orka äta.

De lova hun, o han bredd sin duk po bakkan, o.daer åt di bäggi två, tils di bläi mätta.

När di hadd äti, bå han, at hun sku visa vaegin ti Nordnsköld-ska slote.

Hun visa vaBgin, o so skildist di åt. Hur läggi han senn gikk o gikk, so komd han ti slut ti slote. Dser träffa han ijänn en kärigg, för domm ä de nu gö råd på allställ. A henna fraega han, om brudn hansis va daer.

„J6", så käriggin, „nu ä hun hser, men när du får si henna, får du int nämma hennas namm förän öfter ett år. Gör du int de, so får hun ifrån däj ijänn". När han komd inn i slote o fikk si brudn sin, bläi han so glåd, at han int komd ihåg, va gumman hadd sakt otan ropa henna i namm, o mä de sama försvann bodi slote o brudn, o han bläi ti stå dser aléna. Hur de senn gikk mä honom, vét ja int, för ja hord int mera å honom.120. Gråkappa.

(Böle i Ingå),

He va en konugg, som gå se ut po jakt. So komd e imöt an en förtrollager prins, som dom kalla for Gråkappa, o fraega om an sku få he, som sku koma imöt kundjin i pörtn.

„JÖ“, så kundjin. — Si han trodd, at e sku var en litn rakka, som alti bruka kom imöt an i pörtn. Naer an komd himm senn, so sir an, at yggsta dötron hansis va i pörtn. To bläi kundjin äggsli-ger, men modist bara jé dötron sin ot Gråkappa.

Gråkappa ford un ti, som an hadd sitt förtrollaga slot i sködjin. Om moron senn sku an far bort o så ot un, at un sku få si all ander ställer, men int undi en lukko, som va po golve. Naer an a fari, so orka un int holl se, bara lyft po lukkon o så, o to va Gråkappa taer. So hadd an indjin makt mä un mér int.

Hun gå se ut ti vandra o bläi jifter mä en prins. Första båne, som un fodd, so va Gråkappa o tö å henna o strök munn ot un mä blöd, so at e sku si ut, som un sku a äti opp e sölv.

Ander båne, som un fikk, so jikk e po sama sätt mae. Tom satt vakt över un, men vaktn somna om nattn, o so va Gråkappa taer o tö båne.

Naer un sku få tridi båne, so sku kundjin vakt sölv, men om nattn somna kundjin inn i en tugger sömm. So va Gråkappa o tö båne o strok un ijänn mä blöd om munn.

Senn va he indjin anan råd bara tå live åv un, som un åt opp bånen sina.

So sku tom hugg nakkan åv un, men to komd Gråkappa ti o fraBga åv un: „Va så tu undi lukkon, min vänn?"

„Ja så indjintigg ana bara de, din förbannaga Gråkappa."

Me he sama som un svor, so bläi an den nättasti prins, som fantist. — Han slapp hela förtrollnindjin djinast. So fraega an uta kundjin, om an vild hå bånen sina tibåks hälder hold enna. Kundjin tykt, at an tö bånen sina förr. So fikk Gråkappa un ti jimål ot se. O naer kundjin komd himm, so hadd an bånen sina i en grander vagn framför slote.

Jrnfr Nyland i 1, sag. 227.121. Om sköksvaktns tolv pojkar, som bläi jifta mä prinsässona.

(OfvitsbÖle i Mörskom).

He va äin sköksvakt, o so tykt sköksvaktn åt gumman sm: „Nu hår vi igga bån, int, som lite sku jälp os“.

O so naer bisin hadd vari ut ti vakt om dåin o kom häim ti afton, so hadd han tolv pojkar up golve. O gumman va äinsam häim, bara äin anan kvinna va mae enna.

O so naer bisin så so myky pojkar up äin gaggo, räist han å ti skogin o bläi raett lite ifrån se.

O him fodd sin pojkar, tiss dom bläi säkston års gåmbla.

So bläi modron do, o so to dom all tolv o sokt ett fadern, o so hitta dom onon naer äin tjéldo, som han vistast naer. O so ford dom äin gås åt’n o äin fiasko vin. O so naer han to åt te gåsn o drakk te vine, bläi han drokki. O so fikk dom fasfn, o so dö han alt mae te sama, o so gråva dom honon. O naer dom to alla hadd gråva honon o laga, so skildist pojkana alla åt.

So jikk äin o kom först ti äin, som va äin fogelfaggare o huld fogelburar. So tykt pojkin: „Haer ä brå ti vara, som ä myky foglar“.

So saer fogelfäggarn åt’n, at han sku gå o skaff åtn äin figk. O han jikk, pojkin, o hänta åtn äin kviter figk. So va fogelfag-garn o trampa ijael hans fogel o kord bort'11 o så: „Tu ä full mate unda; ja ha int hitta slikt“.

Senn för pojkin ti, som va äin blömhandlare, som hadd myky grann blömor. So tykt pojkin: „Haer ä gott ti vara, som ä so myky blömor“.

O so bad dom honon gå ett blömor o hänt äin grander törn-risblömo. O so mott pojkin äin so grander, som va som gull. So så åter härrn: „Tu ä full mä te unda“ o trampa alt hans blömo sönder o kord pojkin bort.

So jikk han ti äin bonde. So så te bonn åt'n, at han sku gå ti kuggin ti svinvall. O kuggin hadd nittinii vallare, o igga va äin då häller, so va dom alla slut, naer dåin va slut. So luva han åt'n, än han sku få häila årslönen, om han äin då sku va vall. O pojkin han va o hänta all svinen häim om afton. O senn so för han anan dåin.

So kom äin bisi som så åt’n: „Naer du nu komber i moron, so ska du tå äitt bro; bijaer mädde o äin fiasko vin“. O pojkin gjord so.

O naer han to komber ti skögin, komber äin drak imötfn o so gav han te bro o vine åt drakin, o drakin bläi drokki, o han skarhalsn å’n. 0 so kom dserifrån äin mässiggsnykil, o so tö han te nykiln o för ti, som drakin kom ifrån. So va he äitt mässiggsslot.

So så åter bisin, än han sku tå två flaskor vin o två bro, naer han sku koma. He komber äin störer drak to. O pojkin, han gjörd so. Naer han to kom mä sin svin, so kom he äin störer drak. O han gav åt’n två flaskor vin o två bro, o so bläi han drokki. So skar pojkin halsn å’n, o so kom daerifrån äin silvernykil. So för pojkin ti mä nykiln, som drakin hadd komi ifrån. So va ti äitt sil-verslot o äin grander trägård. So tö han äin grander blömo taerifrån.

To naer han kom häim, va prinsässan o tö å’n o fråga, kvart-ifrån han fikk äin so grander blömo. To jöug pojkin o så, at han hitta henna up äin stobba.

Senn naer pojkin nu bläi rik o fikk slot, so hadd kuggin tri doter o kuggis bror hadd mi. Senn för han to sok ett sin broder. So bläi dom jifta all tolv mä tom tolv prinsässona. O senn fikk dom alla slot o bläi kuggar o.

122. Om ién kugg i Eggland.

(Kynnar i Sjunded).

De va ién kugg i Eggland, som va ut po jakt. Han komd po iétt ställe senn o bjaerd nattkvartiér, o daer va tri flikkor.

Dom svara honom, at an sku gaerna fuå, men dom hadd igga fjäderklaöder, bara toko, som va fylda mä tops.

So svara an dom: „Brå, bråw. Han va nöjder mä de.

So fruåga an, om an kund fuå nogo ti k väls vål.

So tykt dom, at dom int hadd nogo finhiéter, bara ägg o smör o mjölk o bryo, som nu fins i alla hus.

Naer an hadd äti, so börja an spruåka mäddom o fruåga, om dom int sku vila gift säj.

So svara den iéna: „Vemm mo sku vila hå oss fatiga flikkor*.

„Att, tykt an, „nu sku dom fuå ot säj oa.

So gikk an ti den iéna o fruåga, vemm un sku vila hå.

So svara un: „Om de sku guå äfter min önskan, so sku ja vila hå mäj ién bågare, at man ién gogg sku fuå äta viétbryo".

So gikk an ti den ander o fruåga, vemm un sku önska säj.

„Jå, om de sku guå äfter min önskanu, tykt un, „so sku ja vila hå kuggins kokktt. Hun så, at un int a fuått nogon ander måt, bara fisk o bryo o potiéter o sur mjölk til. Dom modist sölga ti klaeder ot säj äggina o smöre, dom hadd int ander ruåd.So gikk an ti den tridi o fruåga, va un sku önsk säj.

„Jåu, tykt un, „sku de guå äfter min önskan“, so sku ja vila hå kuggin sölv.

„Brå brå“, sa an, o so riést an himm därifruån. Naer an komd ti sitt himm, so skikka an efter dom o lät kalla dom ti slote. Naer dom komd, so fruåga an uå dom, om dom sku stå vi sina ord, som dom tala mä an om kväln, o dom sto. Dom fikk do vår o ién, som dom hadd önska säj. Den iéna fikk kokkin o den ander bagarn. So gikk an ti den tridi o fruåga, om un sku stå vi sina ord. Daer blié hun so rädder för de, at un svimna. Han tykt bara, at un int sku blygas, utan säj ja bara, o un lova senn o, o an tö henna ti drotnigg.

Hun blié håvand, o naer tidn liéd, so va dom andra o bjyod säj ti koma o förlyosa henna. Naer im fyodd senn, so fyodd un ién prins, o do va den iéna o tö ién hunnvalp o så, at un hadd fyodi iétt missfoster, o den ander tö buåne o sviéft inn de i ién luådo o lå de i kvårndammen.

Mölnarn tö opp luådon o suå, at daer va iétt vakert buån inne, o fyord de opp ti gumman o så: „Vil du som ja, so ska vi tå de haer buåne o fyrod opp de, vi som nu int hår nogo buån“. Hun va nöjder mä de, o fyodd opp buåne.

Ander uåre gikk de po sama sätt. Hun fyodd ijänn ién prins, o dom jord po sama sätt. Den iéna tö buåne o riéna de o klaedd po de o lå de i ién luådo o fyord den i dammen. Den ander tö ién hunnvalp o fyord inn o visa ot kuggin o så, at de va iétt missfoster.

Tridi goggon blié un håvand ijänn o fyodd ién prinsässa. Den iéna systron tö buåne o den ander va försidder mä ién rotto.

Mölnarn komd niér o suå luådon i rännon o tö opp den liksom dom andra.

Naer un fyodd bara missfoster, so blié kuggin liéssiger o liét säta henna i törne.

Naer den första sonn blié sutton uår, so hadd an ién drömm, at an sku ti de förluåvaga lande o fuå upplysnigg, vår hanses föräldrar sku vara.

Naer an komd po vaegin, so ruåka an ién gobbe, som sku vis onom vaegin ti de förluåvaga lande. Han så ot prinsn, at dit a fari su prinsar förut, o iggin a komi tibåkas. För at an sku slippa framm, so gå an onom ién kiilo, o naer an sku koma so naBra, at de sku bör skuta o dundra, so sku an int als lydas ot de o int si ot sidon bara råkt framm o släppa kulon millan yorona po hästn o fara dit, som kulon sku fara föri hästn, men an kund int holl säj, bara suå ot sidon o blié ijaelskutin.

Uåre daerpuå so drömd den ander, at an sku ut o riésa ti samaland o fo vita, var hanses föräldrar sku vara. De gikk mä onom po sama sätt. Naer an komd ti vägaskile, so komd gobben ijänn imöt an o gå ién kulo o så, at dit a fari otta förut, o iggin a komi tibåkas, men i händelse an sku slipp framm, so sku an tå kulon o släpp den millan hästyorona, o so fara dit, som den sku visa. Men an sku int si ot sidon, iitan bara råkt framm, som kulon visa. Men an kund int holl säj, bara suå ot sidon o blié ijaelskutin mae.

Tridi uåre fikk flikkan sama drömm, at un sku ut o riésa. Hun komd ti sama ställe som bryodrena o träffa gobben ijänn, o an så ot enna po sama sätt, at dit a fari nie prinsar riédan, o iggin a komi tibåkas. Han gå ot enna ijänn ién kulo, o bå enna släpp kulon millan hästyorona. Naer de sku bör skuta o buldra, so så an, at un int sku fuå si ot sidon. Om un sku koma framm, so sku un tå mä hann i burn daer, som ién fogel sku vara, so sku un säj ot fogeln: „Den som a skapa mäj o däj o alt tigg, a giétt makt ot mäj ti tå live uå däj, om du int säjjer alt va sant äw. Hun komd lykklit framm o fikk hyora sanniggin ota fogeln.

Naer flikkan hyord alt, so to un ién fiasko, som fogeln hadd i burn, o de va levandis vatn, som un hadd i fiaskon, o un tö de daer vatne o smörga po dom dyodaga, o so fikk dom liv ijänn. So tö un o fyld fiaskon sin mä levandis vatn ijänn. Daer va, si ni, ién käldo mä levandis vatn i de förluåvaga lande. Ö so va daer ién ta-landi fogel o iétt spelandi trae.

Hun riést senn himm o tö mässäj dom alla prinsana o fogeln o burn o de spelandi trae mae o. So för un himm ijänn ti mölnarn. Senn laga dom alt i uårnigg o riéd ti muåltid senn, o naer dom hadd po borde senn, so ställdist de ién sors rätt, som va ti skapnan som ién sokertopp, o de uåtist int uå den, o den va varvtåls mä paerlor fruån de förluåvaga lande.

Kuggin komd dit o. O naer dom hold puå o spisa senn, so spela de spelandi trae, o so undrast an över dom paerlona. Do så flikkan, at un hadd vari ti förluåvaga lande äfter trae o äfter paerlona. Men kuggin trodd int als va flikkan så. Då så flikkan: „De most vara ién dumber kugg, som int tror, va an mä iégna yogor sir. Men de, som an alder a sitt, de tror anu.

Do så an: „No, va ä de, som ja int a sitt, men ändo trör?“

„De ä sakttt, så flikkan, „at drotniggin a fyodi missfoster, tvuå hunnvalpar o ién rotto, men de ä lögen de. Haer hår ja bivis po mina fosterföräldrar o mina bryoder, som mölnarn a hitta i kvårn-dammen o fostra opp. Drotniggin, som ä vuår mör, a sita i åretton uårs tid i törne för rö skuld.

Do vänd kuggin mä glädji tibåkas o tö alla mässäj o mölnarn o mölnarns hustru mae. De aldra första, som an jord, naer an komdhimm, so va an o släft drotniggin ut fruån törne o så: „Förluåt, förluåt, skuldn ä minn!u

Do sku un fuå gié ot dom ander syskona straff, för at dom hadd jord ot enna so illa, men un gå int nogo straff ot dom, utan förliét dom.

123. Om Fredrik Spuröjter.

(Lek8vall i Pojo).

I London bodd en jinrål, som hadd tjéna opp se från soldat ti jinrål. Han hétt Frédrik Spuröjter. Naer an hadd tjéna ut, jift an se mä en riker flikko, som laer a havi nogo mér päggar som han. To tjöft an se en störer lanségendöm i Eggland.

Nu va dom utan bån i säks år. Men nu fikk un étt, o to saer un ot fådran, at e sku få het som an, Frédrik Spuröjter.

Dom trodd ful, at e sku kom fléran, men he tyks it ha blivi åv. To så fådran, at dom sku sköla’n, o så jord dom o. Pojtjin satt ist i skolan o fikk gå jinum alla skolor, som fantist. Dom trodd, at an sku bli gö kår åv, men i ställe bläi an liderli o slö se på ti sup. Han sop, so an vild sup opp alt va dom hadd. Han sold én då två hästar o sop, so an it hadd én kopék kvår, naer kväldn komd.

Nu saer härrn ot frun po e vise: „Nu hår vi injin anan råd mér mä an, bara ti lät an fara ti Svärji o tå se i krönans tjänst; taer kan an änto bli no’ntigg åv, haer jör an bara åv mä alt va vi hår. Ti kan vi ju senn sikk ot an nogo, om an bihover. Dåjin ätter gå dom ot an päggar o så, at an sku få far mä suss ti kunjin i Svärj i o taer tå se tjänst, o so jikk e til o. Dåjin ätter för an ti Stokkolm.

Taer mott an po gåtan en dyliker jinrålssonn fron Danmark, som o a blivi sikkager ti kunjin ti tå se tjänst, Han hétt Konrad.

Nu frågar Frédrik: „Ä kunjin himma?w „Jöu, nu ä hanhiinma", saer Konrad.

„Tu vét ful, var man kan få se en sup?“ så Frédrik vidare.

„Nuk får man he altiw, tykt Konrad, „bara man hår päggar. Haer fins mytji små krögar.“

„No, kom nu o vis ot me én!M så Frédrik.

Nu föls dom åt båda ti en krog. Konrad, han hadd väl igga päggar mér, men Frédrik hadd änn uto réspäggana.

Taer sop dom båda, so länji päggana räkt. Men naer dom va slut so bläi dom rådlosa, varifrån dom sku få méra.Nu saer Konrad ti Fredrik: „Ättsom tu nu a tägkt tå de i kronans tjänst, so skriv nu himin ti får din, at tu ä särsant".

„Hur sku ja so kun skriv", saer Fredrik, „to ja it änn ä i kronans tjänst".

„Å, skriv tu bara", tykt den ander, „so får vi lite päggar åter".

Fredrik vågar på o skriver ti fådran, at an hadd tajji se i tjänst o rén sluppi ti särsant. Fådran bläi mytji glåder o tägkt: „Få si, om e it blir kår åv an änn. Ha an nu vari himma, so ha e injin-tigg blivi åv an".

Nu tår an o sikkar lite päggar ti an. Naer dom fikk päggana ti Svärji, Konrad o Fredrik, börja dom åter sup, so länji dom räkt. Men nser päggana to slut, va dom åter rådlosa.

To moddest Fredrik gå ti kunjin o tå se i kronans tjänst. Nter an hadd jord e, bihovd an it för sin hoga laerdom va mogg dagar soldåt, innan an slapp ti underopsér. Nu sku dom åter ha vila hå en siip, men hadd injintigg ti tå före. Konrad tykt to ot Frédrik: „Skriv nu ti får din, at du ä kapten, so får vi åter päggar".

Frédrik skrev, o fådran bläi so glåder, at an sikka en stör summo päggar.

Senn so bijynt dom åter siip, so länji päggana räkt o so länji dom hadd en smulu kvår.

Nu bläi e krig i lande. Ryssland o Svärj i börja krig mä va-rander. Kunjin boda opp mytji manskåp, o alla, som va i krönans tjänst, sku först ut. Men so går e ofta til i krig, fiendena vil först få live åv härran a, o senn först börjar dom tå live åv foltji. All härrana jikk o åt, so at it jyst ander bläi kvår bara Frédrik. To tykt Frédrik: „Va dom o for för et dålit komando, taerför ha dom o alla gått åt, men sku ja få jör e, som ja ä laerder, nuk sku he to gå anorlunda".

Han fikk o bör for komando, o to bläi Svärj i po vinstn, o dom tö inn änn mér land ot kunjin.

Naer kriji va slut, fråga kunjin, hokon som ha fort ann slåji.

„He ha Frédrik Spuröjter jört", så dom.

„Gudå to min jinrål, Frédrik Spuröjter", så kunjin, o so fikk an stig opp brävé i vagnen.

Naer nu Frédrik hadd komi so logkt, at an hadd blivi jinrål, so komd an ihåg sina föräldrar o vild får o häls po dom, men kunjin vild it släpp an, utan så: „Naör tu får, so komber tu it hi tibåka mér. Men om tu förlåvar de mä prinsässon o jör éd på ti kom tibåka, so mo tu fara".

Dom hold nu en störer förlåvnigg, som räkt i två dagar. Senn fikk Frédrik päggar åv kunjin o börja fara. Ti London hadd an ämna se, men ti komd an alder.Naer an nu hadd tjori jässivargål imillan, komd an sist o slutligen ti en gål, som én nyss hadd blivi mördager i. To va taer en gumma, som så: „Tå it nattkvarter haer, för haer mörda dom jyst én, o h®r bör bara rovareM. Men Fredrik jikk inn, o vsbI bläi an möttajjiger. Han fikk måt o gö traktérnigg o en mjuker sägg ti ligg i. Men mitt i nattn komd rövarn o tö åv an päggar o alt, va an hadd, o dom sku ha tajji live o, men an slapp ut jinum fönstre o kasta se i son o sima ti et land, som hett Fostradome.

Naer an hadd funni land, va an trotter. Han jikk opp i en ägg o komd ti et förtrollat bärg, som förut hadd vari et slot. Kunjin taer hadd blivi åvlivager, men drotninjin levd änn, men un va for-trollager. Nu ypnast bärje, o an slapp inn i et rumm, men he va riktit tömt. Ti komd inn et fint fnitimber mä finer måt, men Fredrik våga it äta als. Si an tägkt, at an o sku bli förtrollager. To an it åt, tö un måtbörde bort åter.

En timma taerätter komd un åter mä sama måtbörde.

To så Fredrik: „Tors man äta o?w

„Ätin ni baraw, så un, „ja ä tjéserinna, men ja vét it, vart min mann ha komi, o ätter tri vikar ska ni få bli tjésare haer".

„Brå", så Fredrik, „at man he får bli", o so börja an äta.

Senn sku an få gå o si i alla rumm bara it i étt, taer e stö nummer po dörn. Fredrik jikk o i alla rummena. Taer va alt som nérslajji ti jördn. Soldåter o musikanter stö bara som halvdoa. So va e i alla rummena.

Slutlit kom an ti e förbjudna rumrae. To tägkt Fredrik: „Ja most gå inn ti o si va taer ä, som un so förbjöd raeM.

Naer an komd inn ti, så an injintigg ana bara en liktjisto o et svaerd brävé, o po liktjiston stö: „Med detta svärd skall du förgås och blifva i stycken huggen, Fredrik Sporeuter!M „Oho", tägkt Fredrik, „ska he så gå til". To komd et huvu opp ur golve o så dom sama orden. He komd o ander goggon opp, o to hugd Fredrik nak-kan åv an, so at huvu trilla under golve o tuggon tala ännu i munn: „He sku tu ha holli opp mae, Fredrik Spuröjter!"

Taer bläi et ana liv senn. He bläi et prydlit slot. Musikantren börja spela o soldåtren äkséra, o tjéserinnan va so glåder, at an hadd jört e so brå, o so fikk an bli tjésar taer. Nu tykt Fredrik, at e va brå, men an komd o ihåg édn sin o kunjin i Svärji, o so så an, at an sku fara ti får sin.

Him så to: „Far på bara, men bli it länji borta, för to lägger ja lys ätt de, o jölper it he, so komber ja sölv o sok de". Han bläi tjésar jinast o fikk päggar. Men an för it ti fådran, bara ti Svärji-Svärjis kugg hadd nu tajji se en prins fron Fragkrik, som va hansis kusin, o om it Frédrik sku kom tibåka, so sku an få prinsässon ohela ritji. Annors sku an få bara halva ritji, om Fredrik sku kom tibåka. It va e vael för prinsn, at Fredrik komd tibåka, o an hadd sitt stora svaerd. Nu va it prinsn mér so vael holli. Han börja to fundera, hur an sku få Fredrik ur vaejin. Han övertala en gamal håvfroken ti fråg åv Fredrik, varuti hansis bästa styrko bistö. Hun fråga, o Fredrik så: „Den bistår i min störa sabbil". He birätta håvfroken för prinsn. Han börja do fundér, hur an sku få e svrnrde. En vaker då övertala an to Fredrik, at dom sku följas åt o sima. Dom föls o åt, o Fredrik hadd sin störa sabbil maB. Den lå an brävé klaedren. Prinsn va nö kvikk ti napp an, o so skrék an ot Fredrik: »Försvara de nu!"

To så Fredrik: »Vänt nu lite, ja ska först läs opp et brév". He va e, som an hadd fått åv tjéserinnan. Men taer stö bara: »Med detta svärd skall du förgås och blifva i stycken huggen, Fredrik Sporeuter!"

To slö prinsn jinast huvu åv an, o i slote bläi en stör glädji. Ander dåjin jikk tmr en so vaker häst i stån, men injin fikk fast an, innan kunjin sikka ut rnytji folk o tå fast an, o dom ständ an i kunjins stall. Prinsn va åter rädd, o bå sama håvdåm gå o fråg åv hästn, om an va nogon Spuröjter.

„Jött, så hästn.

To så un: »I moron lägger prinsn hugg nakkan åv de".

Hästn bå to, at un sku tå en blöddroppo åv an po förkle o for under prinsns kamarfönstre. Fröken jord so o.

Ander dåjin komd rakkam ti o o tö live åv hästn. Men föl-jandi då hadd t8Br väkst et so stört trae utanför prinsns kamarfönstre, at an it kund si nogo. He tykt an it omm, utan sikka åter håvfroken o fråga, om e trae o va nogon Spuröjter.

»Jöu", så traö.

To så un: »I moron lägger prinsn hugg nér de".

»Tå tu to opp en spåno åv me i barmen o sät i son", så trae.

Dåjin ätter jord dom po he vise.

Men följandi då sima taer en so vaker svån po vatne. Prinsn sima to ut mä sabbiln o sku hugg svån. Men un flog över an, tö sabbiln o för ti land, o so va un mänäa ijänn.

Naer Fredrik åter bläi mänsa, skrék an: »Kom nu hi, so ska ja vis de!"

Prinsn så, at an o hadd et brév ti läs opp. Men Fredrik tykt: »Ja jér de o dina brév jämt o fån!" o so jikk an ti kunjin o va arg o så: »Svor ja it éd på, at ja sku kom tibåka, o hur spelar ni nu mämme? Sku ni it va so gamal, so sku ja stot svaBrde i er. Men ja passar it mér po hela prinsässon o ért ritji, för ja hår alt nogo mér nu", o so för an mä he sama o sku far o häls po får sin.Naer an åter hadd tjord jässi vargål imillan, kom an åter ti sama gåln, ter an hadd vari én gogg förut, o an fikk åter sama biséd åv gumman, at an it sku tå nattkvartér, men an jikk inn bara o bläi vael möttajji.

Om nattn naer an sovd, komd ti åter rövare, o nu to dom sabbiln åv an. Han söl v åter slapp ut jinum fönstre, o so komd an ti et bönställ, ter dom förbarma se över an o gå ot an klaeder, o so gå an se ut po vandernigg åter. Nu hadd an injin anan råd mér bara for himm o gå se i tjänst hös fådran o så it, hokon an va. He rakt en litn tid. Tjéserinnan hadd nu vänta över tidn. Hun sikka ut lysniggar o blid, men dom bläi it bisvaraga.

Naer it he jölft, gå un se ut s öl v o åka i säkshästarsvagn, o famti bivaepnaga kasakker tö un mae, men un hitta it an.

Hun för to ti London, o tor fikk un vita, at ter fantist en jinrål Fredrik Spuröjter. Hun fråga, om an hadd nogon sonn. Foltji tykt, at an nuk hadd havi, men at dom it vist åv an, to an so länji hadd vari borta. Dom hadd it sitt an på länji. Nu träffa un kom ti sama jässivargåln, ter Fredrik hadd vari, o sama gumma komd ut o så, at un it sku tå nattkvartér ter, för ter hadd nyss en stör härre blivi mördager.

Hun tägkt nu: „He va ful Fredrik Spuröjter", o so bislot un ti bli. Kasakkren ständ un po åvstond ti vakt. Mitt i nattn komd rövaren, men so ropa un po sina kasakker, o dom slö ijael hela rovar-bande. Po jässivargåln fantist alt möjlit rovargöts, men tjéserinnan tö it nogo utom hansis klaeder o sabbil. Päggana fikk kasakkren o rästen gå un ot fatit folk. Senn lät un bränn opp hela jässivargåln.

Ti sista slute hitta un jinum foltjis visdom jinrål Frédrik Spuröjter. Hun fråga åv an, om an hadd nogon sonn, men an så: „Nuk hår ja en sonn, men it vét ja, var an finsM.

Nu so biställer un én då midda ot allihopa, som va po slote. Dom, som höger va, fikk äta i måtsåln, men kasakkren o rästn åv foltji po gåln. Frédrik passa opp vi borde, o han tjänd un, men un tjänd it an. Naer dom senn fikk té, passa an på ti sät en rigg, som an hadd fått åv un, i glåsbotne. Naer un hadd drukki ut, hord un, at e skrambla i glåse. Hun så to, at e va en rigg o tjänd ijånn an. Nu loddest un it om vidare, men naer e bläi säggdaks, fråga un åv jinråln, om un it sku få bitjäntn inn mässe po en pår timmar. He lova o jinråln.

Naer an komd inn, tö un gullrindjin framm o fråga, varifrån an hadd fått an.

Han så do: „Komber tu it ihåg, naer du bant an i håre mitt ti et minne".To tjänd un ijånn an. So lå an taer mä un hela nattn, o dom birätta ot varander sina oden. Naer dom hadd jört e, stég dom opp o tvätta se, o so klaedd un på an tjésarns unjiform o bå an gå ti sin får o säj, vemm an riktit va. Han jord so.

Fådran tykt, at an it mér tjänd an. To an nu så, hokon an va, så fådran: „It sir tu ut nu mér så".

„Jå", så Fredrik, „ja ha nu blivi tjésare o hår et mytji större ritji som Svärji, o haör ä min brud, o snårt ska vi jift oss". O för-äldrana bläi so glåda o hold et stört kalås. Senn för Frédrik o han-sis brud ti sitt ritji o fira bröllop o levd senn länji o vael, glåda o lykkliga, o so va sågan slut.

124. Po vaeg ti sölritji.

(Dal i Ingå).

He va en gogg en konugg, som hadd tri syner, o an bläi blinder. So sikka an två syner ut, at tom sku far ti sölritji ätt dropar ot an. Men tom bläi po vaedjin i tri års tid ti supa o komd int nogonstans.

So jikk den yggsta inn ti fådran o fraega, om an sku få far ti sölritji ätt dropar ot an.

„Tjära barn", så fådran, „naer sku tu kom framm, tu, som ä so litn, naer int tom a komi, som ä störa karana".

„A, pappa jér päggar ot me bara, so får ja, nuk komber ja framm nu.“

Fådran gå o, o pojtjin gå se i vaeg.

Första dåjin komd an ti he ställe, taer brödren hansis va, o taer vila an se.

Ander dås moron so jikk an åter; to mott an en gumma; uta enna fraega an: „Hittar ni vaedjin ti sölritji?"

„Näjjf‘, så un, „men ja råder över alla kråkor".

So ropa un alla kråkor ti, o naer tom a komi alla, so fraega un: „Hittar ni ti sölritji?"

„Näjj", så kråkona.

„No, hittar ni vaedjin ti min millersta syster?" fraega gumman

åter.

„Jö“, så kråkona.

„Forin den haer pojtjin ti do", så gumman.

So ford tom pojtjin, o naer an komd inn, so fraega an: „Hittar ni vaedjin ti sölritji?"»Näjj“, så un, »men ja råder över alla jäddor“, o so ropa un opp alla jäddona från son o fraega, om tom hitta ti solritji.

»Näjj“, svara tom.

»Hittar ni vaedjin ti min älsta syster do?“ så un.

»Jö“, svara jäddona.

»Forin den haer pojtjin ti to“, så gumman.

Naer an komd ti, so fraega an, om un hitta vaedjin ti solritji.

»Näjj“, så un, »men ja råder över alla omar“. So ropa un ätt alla sina ornar. Tom komd o alla, bara én gamal bläi borta.

»Hittar ni vaedjin ti solritji?“ fraega un uta örnana.

»Näjj“, svara tom. So kalla un po den gambel ornen o fraega uta han, om an hitta ti solritji.

»Jo“, svara ornen.

»For den haer pojtjin ti to.“

So gå tom se i vaeg, o naer tom komd ti, so bläi ornen ute, o pojtjin for inn. He va et stört rumm, som an komd i, o taer lå en prinsässo o sovd i sändjin, o po borde va taer flaskor, o he sto ti läsa, ti va tom sku vara. Tri dagar o tri nätter va an taer i rumme. So tö an dropana o för o sat se po örnens ryddjin.

Naer tom komd ut po son, so fiog ornen naera ti vatne. So fraega an uta pojtjin: »Bläi tu nogo rädder o?“

»Jö, lite“, så pojtjin.

»Jå, so rädder bläi ja o, naer tu sovd mä prinsässon först gog-gon“, så ornen ot pojtjin. So flog han åter lite nämmare ti vatne.

»Bläi tu rädder o?“ fraega an åter.

»Jö, lite mér som förut“, så pojtjin.

»So rädder bläi ja o, naer tu lå mä prinsässon ander goggon*. So flog an tridi goggon so låkt, at viggana tö fast i vatuskatan.

»Bläi tu rädder o?“ så an.

»So förskräklit“, så pojtjin.

»So rädder bläi ja o, naer tu lå mä prinsässon tridi goggon“, så omen åter.

So ford an pojtjin ti himme sitt. Taer va jäddona o vänta po an o ford an ti sitt himra åter. So va kråkona taer o ford an ti den sista gumman. So för an ti, som brödren hansis va, o tö nattkvarter taer. Han va trottoger o lå se ti sova, so va tom o förfalska fiaskona hansis. Tom tö dropana från hansis o sat vatn i ställe. So synda tom se himm o smörga fådrans ogona. Naer yggsta sonen komd himm, so fraega an: »Ä pappas ogona bäter o?“

»Jö“, så fådran. Men pojtjin vild änto smörga fådrans ogona, o naer e va smörgat, so märkt fådran, at e va bara vatn, o bläi arger o laet sät an i fänjilsi. Taer sat an senn i su år. Naer sii år va framgådda, so komd prinsässon ti siglandist mä et stört linjisäp.Po vaedjin bredd un et stört sparlakan, som den sku få rid på, som a vari ti sölritji. So bijynt un skut, o kundjin sikka sinn älsta sonn ti. Han våga int rid po spårlakane, bara brävé.

Naer an komd ti un, so fraega un: „A tu vari ti sölritji?"

„Jö“, svara an.

„Va jord tom taer, sovd hälder vaka, brygd hälder baka?" fraega un åter.

„Bakaw, svara an.

„Int a tu vari ti", så un o bijynt skut ännu värrigare som förut. So sikka kundjin den ander sonen ti, men int våga an hälder rid po spårlakane, bara brävé.

„A ni vari ti sölritji?" fraega un djinast, naer un så an.

„Jé“, så an.

„Va jord tom taer, sovd hälder vaka, brygd hälder baka?" fraega un.

„Brygd", svara an.

..Int a ni vari ti", så un o bijynt skut, so at un tägkt skut nér hela slote.

„Nu ä he saekert den stakkarn, som siter i törne", så fädran, „farin o släppin ut an".

Nser pojtjin slapp ut o fikk se oppfipsager, satt an se po häst-ryddjin o réd po spårlakane, so at bitana fölgd mae, o för nér ti strann.

„A ni vari ti sölritji?" fraega un å an.

„J6", så an.

„Ya jord tom taer, sovd hälder vaka, brygd hälder baka?" så un åter.

„Sovd", så an.

„Ni a vari tf, ni", så un, „sköna pappa int mamma, so sköna an int mammas spårlakane hälder".

So tö un an bort mässe ti sölritji o jift se taer mä an.

125. Kuggins tri söner.

(Helsinge).

De va en gogg en kugg, som hadd tri söner. Di två äldre tykt fådran omm, men den yggsta hata han so ryslit.

Én gogg fikk kuggin suka ogor, o fast han försökt alla sorters böt, bläi dom igga bäter. Ti slut visa én, at i rika Arabien fantistet vatn, som bota alla sukdomar, o bara han sku få ota de vatne ti smörja sina ogor, sku di bli friska.

När han fikk hora de, bläi han so glad o bå den älsta sonn, at han sku tå so myki päggar han sku bihova o den bästa hästn o rida ti rika Arabien öfter de vatne.

Sonn for, o när han hadd ridi et stykki, komd han ti en krog, o daer stö en kår ut o fraega, vart han sku fara. „Va angår de däj. vart ja får!u så han.

Kårn bå honom koma inn, men han vild int först gå, men ti slut so gikk han inn, o di bjod ot honom en sup. Han

tykt, at den smaka brå, o börja tå éna supen öfter den andra, såt han ti slut bläi full o somna. Andra dågin, när han vakna, va han suk o sku tå säj lite böt, men tö so myki, at han ijänn bläi full. So gikk de éna dågin öfter den andra, han sop o drakk, so läggi päggana räkt té. När dom va slut, komd han ihåg vatne, som han sku fara öfter ot fådran.

För at han int sku trägga fara himm utan, fyld han fiaskona mä vatn fron krögin o rest himm o gå de ot fådran, som ginast tö o smörja å de po sina ogor. Han .smörja flera goggor, men dom bläi igga bäter. Do börja fådran tvivla på, om sonn hadd vari ti Aråbien häller int, o bå den andra sonn fara o försöka få å de vatne.

Sonn tö den bästa hästn o alla päggana, som va kvår, o so för han. Men de gikk mä honom po sama sätt som för den älder brödran. När han korad ti krögin, träffa han sama kårn, o han bjed honom inn, o daer sop o drakk han, so läggi päggana räkt, o levd som vår då sku ha vari den sista. När päggana bläi slut, o han nyktra té, so komd han ihåg, vart han sku fara, men do va de for sent, vart sku han fara nu mér utan päggar. Han fyld som brödran flaskan mä vatn fron krögin o för himm, o så ot fådran: „Nu hår ja böt, som hinner téw.

Fådran bläi do glåd o trodd, at han sku tala sant o tö å vatne o smörja ogona, men igga bläi dom nogo bäter.

Den tridi sonn bå do sin får ti få fara ti Aråbien o soka böt. Fådran så: „Va ska du göra di, när int dina broder, som ä so duktiga o kloka, ha fott böt för mina ogor, va sku du, som ä so dumm, do häller få nogo. O int hår ja nogo päggar mér häller ti gé ot däj“. Men pojkin va énvis å vild bara fara. Fådran gå do ot honom nogra möggliga slantar o en dåli häst, som jämt kund gå. Pojkin va int äggsli för de otan för i vaeg o komd öfter en tid ti sama krögin o träffa sama kårn som brödren. Å honom fraega kårn okkson, vart han sku fara.

„Ti rika Aråbien o hämta ogonsmörja ot får mintt, så han.

Kårn bå, at han sku gé ot honom nogra slantar, för han va so fatiger — fast int va han fatiger, han sku bara prova pojkin.„Ja hår int bara nogra möggliga", tykt pojkin.

„No, gé nu domm hälst", tykt kårn.

Pojkin gå o bå, at han sku visa honom vaBgin ti Aråbien. Kårn visa vaBgin o så, hur han sku göra, när han sku koma framm.

„När du kommer framm", så han, „so ska du akta däj ti gå opp i slote, öfter de söln ha stigi opp. Po gårdn står et stort trae, o opp i toppen po de trae fins et hål, o i de hole ska du stikka hann, so får du vatn so myki du vil hå, men de ska alt göras, innan söln ha stigi opp. När du ha fott, va du ska hå, ska du skynda däj där-ifråna.

Pojkin takka för underrättelsen o rest sin vaBg.

När han komd ti slote, so sovd di alla. Han gikk do inn i prinsässans rumm o sovd mä henna, utan at hun vist å de. Läggi våga han int ändo sova, otan steg opp o komd ut. Daer skrev han po väggin, vemm han va o varifrån han va. Senn fyld han fiaskona mä vatn fron trae o tö en kvist ota sama tr® mässäj o för därifrån.

När han komd himm, smörd han fådrans ogona mä vatne, o di bläi ginast friska. Senn birätta han för fådran, hur de hadd gott, o han börja tykka omm honom, men brödren börja i ställe hata honom, när han hadd bäter tur som dom. Utanför stån hadd di en öbibudd holma, o di fikk han flytta o bö aléna. Kvistn, som han tö mässäj fron Aråbien, plantera han po holman, o den väkst opp o bläi en stör fåstnigg, o dser arbita han o levd brå.

När prinsässan po slote i Aråbien vakna, känd hun säj illa ti möds. Him vist at nogon hadd sovi mä henna, men hun vist int, vemm de hadd vari. Hun steg opp o gikk ut, o do fikk hun si, va daer va skrivi, o börja fundera, hur hun sku få röda på honom. När hun hadd fundera en stund, bislot hun ti fara o soka opp honom. Hun röst o rest o komd ti slut ti den kuggin, som hadd skikka sina söner ti Aråbien öfter ogonsmörja.

Först träffa hun den älsta sonn o fraega å honom, om han hadd vari ti Aråbien.

„Jö", så han.

„Va jörd di d®r, sovd di, häller brygd di, häller baka di?"

„Di baka", så han.

„Gå din v®g!" så hun, „du ha int vari d®r".

Senn fr®ga hun å den andra sonn: „Va jörd di i Aråbien, när du va d®r, sovd di, häller brygd di, häller baka di?"

„Di brygd", så han.

„Gå din v®g, du ha int vari d®r! Hår ni int nogon tridi brör?" fraega hun.

Di så do, at di hadd én, men at han bödd po en holma utanför stan, men at hun int kund få träffa honom. Hun brydd int säj omde otan for ti holman, o när hun så honom, fr®ga hun strakst: „Va jörd di i Arabien, när du va daer, sovd di, häller brygd di, häller baka di?"

„Di sovd", så han.

När han gissa rätt, so vist hun, at han hadd vari daer, o so bå hun, at han sku fölga mae ti Arabien. Han för o, o daer gift han säj mä prinsässan o bläi kugg daer, o daer ä han ännu, ifall han lever.

126. Hur träguålsmästarns pojki fikk prinsässon.

(Nordan vik i Sjundeå).

De va ién gogg ién kugg, som hadd ién träguål. I den trä-guåln va iétt trae, som hadd gulläpel. So tykt träguålsmästarn ot pojkana sina: „Hur ska vi kuna vall dom daer äplena, at int nogon stjad dom uå oss?"

So så den älsta ota dom: „Ja ska väl gå o valla".

Han tö bysson po akseln o gikk. Om nattn so orka an int holl säj vakiger, bara somna. Om moron senn va iétt äpel bort.

Ander nattn vild den millersta pojkin gå o valla, men de gikk mä onom po sama sätt.

Tridi nattn va den tridi pojkin ut, o an va puåpassligare. Klok-kan tolvtidn susa de i luftn, o do komd de ién fogel o nagga mä näbben i äple. Pojkin skyot mä pilbysson, men de losa bara iétt fjäder, o so va äple borta. Om moron fyordist fjädre ti kuggin, o hiéla håve tykt, at de fjädre va miéra vaert som kuggins riki. So tykt kuggin: „Va gör ja mä de fjädre, men sku ja fuå fogeln, sku de vara nogo".

So skikka dom älsta träguålsmästarns pojki ut o syoka den.

0 han fikk myki päggar mae. So myott an ién raev i skööksbrune. So tägkt an skuta räven, men raeven bå, at an int sku skuta. Han sku gié göa ruåd ot onom. Han skyot int hälder. So så raeven: „Naer du nu kommer över skögin, so kommer du ti tvuå värshus.

1 de iéna levas de hurtit o kursit, men i de ska du int guå, utan i de andra".

Naer pojkin komd dit, so tykt an: „Ja sku nu vara tökoger o gå i de dåliga". So gikk an i de bäter o levd i sus o dus, tiss päg-gana va slut. So fikk an vänd omm o fara himm tibåks.

Senn för den ander pojkin ut o syoka fogeln, men de gikk alldiélis po sama sätt för onom. After ién tid för den tridi sin tur, o an myott sama raev, som dom andra. Han lyod raevens ruåd ogikk i de sömber värshuse. Ander dagin komd rmven ti onom o sa: „Nu viét ja var fogeln ä; den ä po de o de slote, o nu kan du fuå den, bara du ä daer klokkan tolvtidn po nattn, naer alla sover. Men den ä i ién fuler trsebur, o daer ä ién gullbur brävié, o du fuår int ömsa den i denn, do börjar den skrika“. Pojkin tykt, at gull ä gull ändo o tö o ömsa fogeln i gullburn. Då börja fogeln skrika, o folki vakna o tö onom ti fogga. So dömdist an ti dyodn, men mä de undantagi, at om an sku hitta den hästn, som sku sprigga, so at vädre int sku fuå fast den, sku an fuå leva o fuå fogeln inse.

„So gikk de, nmr som du int kund lyda mäj. Ja ska ännu ändo gié ot däj ruåd. Po de o de slote fins hästn, o klokkan tolv po nattn kan du fuå den. Den hår ién fuler lädersål po säj, men brävié ligger ién gullsål. Lägg nu int gullsåln puå, för do går de illa för däj.“ Men pojkin orka int holl säj, bara tö o satt gullsåln po hästn. So vakna alla drabanterna o kniép onom. Han dömdist senn ti dyedn, men om an sku hitta den nättasti prinsässon, sku han

fuå leva.

„Daer hår du de nu“, så rseven ijänn, „men gå nu ti de o de slote, dmr badar prinsässon klokkan tolv. Du ska gié ot enna ién puss so följer un ginast mäddäj. Men du fuår int släpp inn enna o bié adjyo ota föräldrana“. Pojkin orka int ijänn holl säj, bara släft inn enna o so blié an tifoggatajiger. Dom dömd onom senn ti dyedn, men mä de förbiholli, at om an sku kima skaff bort bärgi, som va utanför kuggins fönster, sku han fuå leva o prinsässon mm. Han arbiéta i sii dagar o fikk iggintigg bort.

Senn komd rmven ijänn o så: „So går de, naer man int kan lyda; men lägg däj nu ti sova ska ja skaff bort de“. Om moron, naer folki stiég opp, va bärgi borta. So fikk pojkin leva o fikk prinsässon mässäj.

Men so tykt raeven, at dom sku gå o skaff bo hästn o fogeln himm mässäj o. So gikk dom tibåks ti de slote, som hästn va. Rae-ven blié lite o bå pojkin säjja: „Haer ä prinsässon, men ja vil si, om de ä den rätta hästn o“. Senn sku han stig opp po hästn o gié hann ot alla o sist ot prinsässon, o mä de sama sku han rykk enna opp mae o spora hästn, so sku den fara, so at int vädre sku fuå fast den hälder.

Senn komd dom ti de slote, som fogeln va i. Nu så raeven ot pojkin, at an sku säjja: „Nu hår ja den rätta hästn, men ja vil si, om de ä den rätta fogeln o“. Pojkin jörd så o, o nser an fikk fogeln, so gå an sporana ot hästn o för sina faerde.

„Nu ska ja ännu gié däj göa ruåd“, så raeven. „Du ska ålder kyepa nogon loss fron galgan, o so ska du alder säta däj po nogon käldtimbro.“Men pojkin glömd dom dapr ruådena. Naer an komd ti dom daer sama värshusena, so sku hanses bryoder jyst häggas. Han bi-tägkt säj ién stunn, so gä an päggar för bryodema. Senn sku dom följas liåt himm o komd ti ién skög. Daer vila dom säj brävi ién käldo, o an komd ti säta säj po käldtimbron. Bäst de va, so knuffa dom inn onom i käldon o fyord bodi prinsässon o fogeln o hästn ti kuggins guål. Men fogeln suggd int, o prinsässon griét, o hästn uåt int.

So komd raven ti käldon o kryop bäkländist irm o sa: „Holl däj fast nu i rompon min".

Pojkin jord så o, o po de sätte slapp an opp. Senn gikk an ti kuggins guål o prinsässon blié gläder o hästn börja äta o fogeln sugga. Naer de senn blié bikant, hur bryoderna ha jört, so blié dom häggda, men an fikk prinsässon.

Jiufr Nyland 11, sagan 210.

127. Skrtedarpojtjin, suin frälst prinsässon från trölle.

(Sarelaks i Pärnd).

He va äin skraedare, som hadd äin pojtji. Fadern vild lser onon ti skraedare, men han lserd int se. So sikka an onon ti äin skraedare i stån, än an sku IsBr se. NaBr to skraedarn så, än e va äin mytji livliger pojtji, so tykt an: „Vi mo nu försöka mädde". 0 so fikk an bli taer i laeron.

Naer to pojtjin hadd vari taer i par tri vikur o skraedarn så, än e igga vild bli noga ä onon, so läit an onon gå bortan. So gav an äin stérer kniv o äitt bält åt onon o så: „Nu får du bör vander".

So tägkt pojtjin, än an sku va jisell to räidan. So vandra an två dagar mä sléta länsvéjin. Men so hadd pojtjin hord, än ju mäiran jisellen får slita, bäter mästare blir dom. Naer an to hadd gått mä länsvéjin o tykt, än e iggon svårihäit va taBr, so tykt an: „Kansi ä e bäter, än ja jäver me ti sköks, än ja får slita mäiran".

Naer an to hadd ganji i sköjin äin stond, so komd an ti äin ägg. Tser lå äin kuddo i sägkon, som hadd liga daer i su år. 0 äitt läjjon o äin hunn o äin svanu o äin möiro lå taer o valla np te kuddon o tägkt ti it upp enna, men todist int börja för kvarådra. So så läj-jone åt hunn, som häitt Hurti, än an sku gå ti pojtjin, än an sku koma o byt kuddon åt dom. Hurti för ti pojtjin, än an sku koma, men pojtjin vild int; han va rädd, än läjjone sku it upp onon. Men pojtjin träggd gå o byt kuddon åt dom. So bytt an taerett, som

dom va störa. Men naer to pojtjin hadd jörd e, so synda an se vael fört bort taerifrån, för han va rädd, än djuren, naer dom hadd iti sin däilar upp, so sktt dom it honon bakett. Naer dom hadd iti, so sä läjjone åt Hurti: „Sprigg fast te pojtjin o bid onon kom tibdka, än vi får bitål onon för he, som an bytt kuddon åt os*.

Naer pojtjin så, än httnn komd bakett onon spriggandist, so tägkt an: „Nu laer dom ska it upp me änto*.

Men naer hunn komd o tvigga pojtjin ti koma, so modist an gå, fast an va rädder.

Naer dom to komd ti, som tom åder djuren va, so bå läjjone pojtjin koma némare, so sku an få senn bitålnigg.

So så läjjone: „Bara du saer: ha vari pojtji o blivi läjjon, men nii gaggor starkare, so blir duM.

So så Hurti: „Kom hi, ja ska o jäv noga. Bara du saer: ha vari pojtji o blivi Hurti o nii gaggor starkare ti sprigga, so blir duM.

So så svanun: „Kom hi, so ska ja o jäv åt de noga. Bara du saer: ha vari pojtji o blivi svanu, ä stond ti flyga nii gaggor starkare, so ä du*.

No, so så möiron: „Kom hi, ja ska o jäv noga*.

So tägkt pojtjin: „Kva sit mo du ska hå ti jäva, som ä so litn*.

So så möiron: „Bara du saer: ha vari pojtji o blivi möiro, nii gaggor minderi, so blir du*.

So börja pojtjin gå senn vég. Naer an hadd gått äin stond, so tägkt an: „Ja most försöka, om e va sant, som djuren så*.

O so så an: „Ha vari pojtji o blivi svanu, men nii gaggor starkare ti flyga*, o so va an.

Naer an to hadd fludji par tri dagar, so komd an ti äitt konug-gaslot, som prinsässon va spådd, än trölle sku far å mä enna, bara hun sku lägg huvu undi bår himil. So hadd kunjin luva, än han, som sku va stond ti fräls prinsässon undan trölle, so sku an få bli kunjins måg. Naer to pojtjin komd flygandist o va svanu, so va an o sattist i kunjis trägåm o börja sok se mât. So jörd an se so tåm mä foltji, som e sku ha vari äin tåmber fogel o läit tå fast se. So vild prinsässon, som alder slapp ut från slote, so jaerna hav te fogeln åt se ti sälskap. So läit kunjin jör äin bur, som fogeln sku setas yti. So låddist fogeln i burn o fordist åt prinsässon.

Naer e bläi mörkt, so så svanun: „Ha vari svanu o blivi pojtji*, o so va an. So tala an sakta mä prinsässon, än un int sku bli rädd, o so så an: „He ä ja, som ska frälsa prinsässon från trölle*. O so tala an för prinsässon alt, kva an kund jöra. — Om morin birätta prinsässon för kunjin alt, som un hadd fått vita.

Kunjin bläi mytji glåd o jikk ti pojtjin o fråga, om an kund jör se ti läjjon o bli nii gaggor starkare som äitt läjjon. So så poj-tjin: „Ha vari pojtji o blivi läjjon, men mi gaggor starkare". So va an jina véjin.

So hadd kunjin äin förskräklit störer o arger ukse, som dom alder förut hadd våga släpp ut. So släft dom ut uksn. Uksn rusa jina véjin up läjjone. So som dom skar isaman, so va läjjone o räiv uksn ti bara bitar. So tägkt kunjin: „Nö sku han nu budi va stond ti tå Kve å trölle".

So va e raett äin vaker sölsmsdå, som igga möln svndist up himiln, bara äitt riktit litet. So så kunjin: „I då ska vi försök släpp ut prinsässon, nser e ä so vakert väder".

Jina véjin, som prinsässon slapp ut undi bara himiln, so va trölle o för å mä enna. So så pojtjin: „Ha vari pojtji, men blivi svanu, ä stond ti flyga nii gaggor fördare".

So flöig an bakett trölle två dagar som an alti så å e; men tridi dåin so så an igga mäiran å e, men flöig alti ännu i sama vä-derstrik som förut. So komd an ti äitt liöukt bjärg. So sattist an up bjärji o börja hakka o sok ett måt åt se. So hitta an äitt runt hol i bjärji. So så an: „Ha vari svanu o blivi möiro, men nii gaggor minderi", o so va an mä sama. So släft an se inn ijinun hole i bjärji. So va di äin störer gamal häksa inn i bjärji, o prinsässon sat o lyska huvu hennars. So kröip an upp i prinsässos knaevitji o knäip lite, än un sku vita, än an va taer.

„Huh, jaer loftas kristi blöd!" så trölle.

So så prinsässon: „Ja skar me lite i figgre".

Mä sama so bå un: „Ja sku bé, än möster sku va so brå o lät me gå ut".

So så trölle: „Gå nu, men va int lägg". Naer un komd upp up bjärji, so så an: „Fråg nu, kvart un hår jomd donn

senn. O nsBi* un visar, so kléd e vaöl grant".

So jikk un nér tibåka, o pojtjin fölgd mae som möiro nér, än an sku få hora, kva trölle sku svara.

So så prinsässon: „Kvart ha möster jomd senn dod?"

So så trölle: „Huh, kva sku du to vila?"

„Ja sku kléd mösters donn grann", svara prinsässon.

So så trölle: „Menn dod ä taer i söpkvastn". So klédd prinsässon söpkvastn so grander.

So så trölle: „Huh, kva tu ä bårskli, menn dod ä so lagkt jaörifrån, fläiri hundradi mil. Ti kan iggan koma".

So börja hun to birätta: „Menn dod ligger lagkt jaer ifrån i äin störer möllnardamm. Taer ligger äin störer drak, som ska hå tri jödda svyn ti dåjin, o honon får iggan live å. O sku nogan få live å ho-non, so sprigger daer äin hari ur’n. O sku nogan få live å harin,so flyger daBr äin duo ut. O sktt nogan få live å te duon, so ä daer äin silverpaerlo i henna, o he ä menn dod“.

So så prinsässon åter: „Ja sku bé, än möster sktt va so gö o släpp mä ut".

„Huh, åter iit!M så trölle, „gå nu, men va int lägg".

Naer un to komd ut, so så pojtjin åt enna: „Naer un nu blir suker, so gå int naera til enna, för to väit du, än ja ä ihop mä donn hennars".

So så pojtjin: „Ha vari möiro o blivi svanu, men flyger n(i gaggor fördareM.

So börja an flyga o flöig i tri dagar, to kom an ti äin störer möllnardamm. So så an: „Ha vari svanu o blivi pojtji", o so va an.

So jikk an inn ti möllnarn o fråga, om an sku få bli drägg-pojtji taer.

Men möllnarn så: „Ja trör tu ä för litn, vi hår äin störer fåbru, som ska hå tri störa svyn ti dåin, tu orkar int bjär måt åt ononM.

Men pojtjin vild försöka. Första morin sikka möllnarn pojtjin ti mä äitt svyn. So ford an e ti bröen, o so släft an e häim.

Möllnarn fråga: „Kvaför tö int fåbru möt svyne?"

Pojtjin svara: „Han pinast suker".

Möllnarn så: „I midda ska an få två". Om middåin ford an två svyn, men naer an komd ti bröen, so släft an dom löusa åter. So murra dratjin o visa téndren åt onon o så, än an sku kross onon, om an int sku få.

Naer pojtjin komd häim, so fråga möllnarn åter: „Kva fäilas nu fåbru?"

„Han pinast ännu värre suk som i morist", svara pojtjin.

„No, i afton ska an få tri", tykt möllnarn.

Om afton ford pojtjin tri svyn. Naer an komd ti bröen, so släft an dom löus. So rykt e riktit i dratjin, som an bläi so förarga o tägkt koma o tå live å pojtjin, men so häjda an se änto.

Naer pojtjin komd häim åter, so fråga möllnarn: „Kvaför tö int fåbru möt svynen?"

„Han pinast ännu värre suk som i middast", så pojtjin. Aron morin sku möllnarn hav pojtjin ti fora fyra svyn åt dratjin, men to så pojtjin: „Ja for int noga åt’n mäiran, för ja tägker jyst gå o tå live å’n nu".

„För all tigg, jör int he, än du går o retas man", så möllnarn, „för om an blir förarga, so kastar an äiter yvi häila traktn, sön indjin kan bör va jaer o bö mäiran".

So birätta pojtjin för möllnarn, hur an kund bli ti läjjon o bli nii gaggor starkare som äitt läjjon. O so bå an möllnarn ti kom ti bröen o sia, hur e sku gå til.So så an: „Ha vari pojtji o blivi läjjon, nii gaggor starkare",

0 so va an läjjon. So huppa an mitt i forsn up dratjin jinarst. Naer dom to ihop tåda, so yrd vatne ikrigg, sön forsn bläi torrer, o stäi-nana flöig alt runterikrigg up bakkan. 0 so kvilast dom åter.

O so så dratjin: „Om ja sku hav äin kanno sotmjölk, so sku ja riv de i bara bitar".

So så läjjone: „Om ja sku hav äin kanno ol, so sku ja riv te

1 bara bitar". Nser möllnarn fikk hora he, so va han hiskeli fort o hänta äin kanno ol o kasta åt läjjone i gape, ti som e lå i forsn. O naer dom to to ihop, so va läjjone o fläkt upp magan up dratjin. So spragg daer äin hari tidan.

So så läjjone: „Ha vari läjjon o blivi Hurti, nii gaggor starkare ti sprigga".

So spragg an fast harin o räiv sönder onon. So flöig daer äin duo ut.

So så an: „Ha vari Hurti o blivi svanu, stond ti flyga nii gaggor starkare".

So flöig an fast duon o kråma sönder enna. So rann daer äin silverpaerlo ut från duon. So to an henna mässe o for ti bjärji, ti som trölle va. O trölle va so sukt. Men to jikk an inn störvéjin ti trölle. O trölle bå för all däil, än an sku jäv åt enna te silver-paerlon, so sku an få so mytji päggar o gull o silver, som an bara sku vil hava. Men han visa pserlon bara åt enna o börja klämma om pserlon. O värre som an klämd, so värre börja trölle pinas o skrika. So lådd an pserlon upa stäingolve o so tö an äin släddjo, som häggd upa väddjin o slö upa mä henna, sön paerlon sprakk.

So dö trölle.

So jikk dom ut upa bjärji, pojtjin o prinsässon. To så pojtjin: „Ha vari pojtji o blivi svanu, ä stond ti flyga nii gaggor starkare", o so bläi an. O so tö an prinsässon upa ryddjin o flöig ti konunjis gårn. O taer bläi äin stör glädji, naer dom fikk sia prinsässon, som dom trodd, än int alder mäir sku koma tibåka. O so bläi e stört bröllop. Pojtjin fikk prinsässon o bläi måg åt kunjin.

Jnifr Nyland II, sagan 180.

128. Torparpojtjis tjénsten.

(Embom i Liljendal).

He va äin pojtji, som hadd äin fati torpare ti fader. So tykt an, än an sku far bort o sok åt se äin anan tjénst. Fådern va först lite imöt o vild int släpp onon, för han va mäiran so öhéver, menti sista slut so fikk an änto lov ti fara. Pojtjin bläi to utrusta mä matapusa, o so gav an se i vég o börja vandra idjinun skoj in.

Naer an to hadd vandra äin tid, so träffa an äin jätte, som igga mäir orka stig upp. So så an åt pojtjin, än an hadd liga taer i hundra år, o va huggroger, o igga hadd nodjin djävi onon noga ti ita. No, pojtjin han tykt ygko yvy jättn o tägkt: „Ja mo nu djäv åt de lite ita“.

Naör to jättn hadd fått ita, so tykt an: „Ja hår nu iggan anan bilonigg ti djäv åt de, men tu får nu önsk åt de tri tigg“, tykt an.

No, so önska pojtjin åt se tri hästar, äin stålsködder o äin sil-versködder o äin gullsködder häst o granna kléder, o sedan ti te tridi äin värjo, än alt sku bli mä första huddji, som an sku slå mä ena.

Pojtjin han fikk alt djinast, som an önska se.

No, so to an sin hästar o värjo o kléder o for åter vidari. So kom an ti äin ståd to. Taer so lämma an sin hästar i sköjin o sin såker. So för an inn ti stån o sku sok ett tjénst åt se. So kom an ti kundjis slote. O so fråga an, om an kund få nogan tjénst taBr.

Kundjin tykt, än an int hadd nogan pasli tjénst åt onon, int.

So tykt pojtjin åter, än om int kundjin sku hav hälst nogan förtjénst åt onon, han sku va nöjd fast mä kva för äin tjénst som hälst.

So så kundjin: „Tu mo nu to få bli trappsöpare*.

O pojtjin han bläi to glader straks mä te ny tjénsten sin.

Nu hadd kundjin äin ormgård, som va tri drakar yty. Äin drak hadd nu äitt huvu, som drakana nu vånlit brukar hav, men te anan dratjin hadd två huvur o te tridi dratjin hadd tri huvur.

Nu hadd kundjin lådd äitt slika påbud taer i lånde, än tom drakana alti sku hava äin mänisa ti dåjin. Men naer tinn börja koma, än kundjis äjji prinsässon sku trägg offras åt drakana, to luva kundjin, än han som sku va stond ti tå live å tom drakana, so sku an få prinsässon ti jimål. Men drakana sku int få sutas, tom sku bara up ana sätt livtagas.

No, so kom e to prinsar ifrån all vaBrdens kanter o sku försöka ti få live å dom. Men nsör dom för ti ormgårdn, o drakana kom imöt dom, so bläi däiras hästar rädda o spragg ti sköjin, sön dåmbe stö ett dom bara.

Men so fråga han, trappsöparn, å kundjin, om han o sku slipp ti ti sia.

Men kundjin så bara: „Kva djör tu lilpyre ti, int kan tu nogon-tigg taer biställatt.

Men pojtjin tykt än, om an nu änto sku slipp ti bara lite o få sia, än han o sku få sia tilgandjin, hur an sku va.So så kundjin: „Tu mo nu fara“, o gå åt’n äin gamal häst, som dom kalla ti vatukogkarn, ti rida upa.

No, pojtjin satt se up hästryddjyn båkländjis o klappa hästn sakta up gompn o suggd äin munter viso: „Häj jö, o häj o hi!“

So räid an nér ti sköjin, o so lämma an vatukogkarn taer o to senn stålsködd häst o sin värj o. O so för an mäddom ti djur-gårdn ti sia.

Naer to dratjin kom imöt onon, so hugd an huvu å onon mä första huddji.

No, so för an tibåka ti sköjin o lämma senn stålsködd häst tser o tö vatukogkarn dserifrån o för ti slote tibåkas. So fråga kundjin å onon, om an så nogontigg o.

No, pojtjin så: „Nö så ja“, så an.

So anan dåin, so sku dom ti försöka åter, prinsana.

Nser dratjin åter kom, so för hästana däiras ti sköjin, sön snuse skaka up dom.

So så pojtjin åter åt kundjin, om int han o sku slipp o sia.

„Jå, kva djör tu ti“, så kundjin, „int kan tu nogontigg taer biställa hälder uträtta“. Men pojtjin läit int säj se, utan fråga änto, om an int sku slippa. So så kundjin: „Tu mo nu fara o tå vatukogkarn åter“.

Pojtjin satt se up ryddjyn åter bara o klappa hästn up gompn o suggd senn muntra sogg: „Häj o ho, o häj o hl'!“ bara. So bar e å nér ti sköjin.

To lämma an vatukogkarn taör åter o tö senn silversködd häst o sin värj o. O so räid an ti ormgårdn.

No, so kom tvåhuvud ratj in imöt onon o vild it upp onon up ställe. Men pojtjin räid up dratjin, o hästn trampa äitt huvu å mä fötn, pojtjin hugd ana huvu å mä värjon sin. So va tvåhuvudratjin do to.

No, pojtjin räid ti sköjin tibåkas o tö vatukogkarn senn o räid ti slote.

Kundjin frågar å’n åter, om an så nogontigg.

„Nö så ja“, så pojtjin o djikk åter ti sett vånliga arbäit.

No, tridi dåin so sku dom åter ti försöka onyo, prinsana alla först. Naer trihuvudratjin kom imöt dom, so bläi hästana rädda o vénd omm o spragg ti sköks, sön små stäinar flöug krigg orona.

Naer trappsöparn åter likasom tom åder dagana fråga lov, om an sku slipp o sia, so så kundjin: „No, tu ä nu riktit äin brotfaligg, som o ska ti kvar äinda då. Kva må tu djör ti, int får tu igga vita o sia änto, int“.

No, pojtjin tykt bara: „Nö får ja sia, bara ja slipper ti, int ä he nogon såk mä he, int“.No, ktmdjin så to: „Tu mo nu

fara o tå vatukogkarn mädde o si o djör, kva sit du vilw.

No, pojtjin, han satt se åter båkländjis up ryddjyn bara, o so för an å ti skoj in o suggd mä véjin likasom tom åder dagana förut. To tö an senn gullsködd häst o sin värjo, o so räid an, sön jugg-äildn stö ett hästrompon bara.

No, naer an kom ti ormgårdn, so kom trihuvudratjin imöt onon. So räid pojtjin bara råkt upa dratjin åter, sön hästn trampa mä båda frammfotren två huvur å dratjin. Te tridi hugd an sölv å mä värjon. So vénd an omm o för som äin pil tibåka ti sköjin o tö senn vatu-kogkare o för ti slote åter.

So fråga åter kundjin å onon, om an så nogontigg.

„Nö så jau, tykt pojtjin.

So fråga kundjin to, kvemm som hadd tajji live å drakana. So va daer indjin, som våga tjännas i vider to, int. Men so trodd kundjin änto, än nodjin å prinsana sku ha djörd e. Men han satt än to för dom äitt nytt prö, kvemm som sku va stond ti rid upp i äitt höukt glasbjärg ti prinsässon.

O so börja dom to försöka äin ett te anan, men iggan slapp upp, hästana däiras stalp ikull, sön poron stö upp bara.

No, so fråga pojtjin uto kundjin, om int han sku slipp ti ti

sia o.

Men kundjin så bara, än int han sku kuna biställa nogontigg ti.

Pojtjin han fråga bara mäir, om int han sku slippa. No, so så kundjin: „Tu mo nu slippa!u

Pojtjin fikk vatukogkarn senn åter o sattist båkländjis o för ti sköjin likasom förut o tö senn stålsködd häst o sin grannkléder upa.

O so räid an to ti bjärji o räid äitt gott stykk upp, men naer an int slapp lägger, so vénd an omm o för ti slote. So fråga åter kundjin, om an så nogontigg daer.

„Nö så jaa, så pojtjin bara.

No, anan dåin sku dom åter ti försöka up nytt. So för åter all prinsana, o iggan va stond ti slipp upp, bara hästana stalp ikull, sön bäklana stö i vädre. So för pojtjin åter å mä vatukogkarn.

So tö an senn silversködd häst från sköjin o för upp ti halva bjärji, än bara bitana stö krigg orona.

No, naer an åter kom tibåka, .so fråga åter kundjin, om an hadd sitt nogontigg.

„Nö så jau, tykt pojtjin o djikk bara ti sin vånliga syslo.

No, tridi dåin so sku dom åter all prinsana ti försöka. Tom räid, o tom skrapa, o tom försökt up alt möd, men hästana däiras för mä näsana i bjärji o stott téndren ur munn, än dom bläi liksom tannlöus tjäliggor, men upp slapp dom indjin.Pojtjin fråga åter, om an tridi gaggon sku slipp ti sia. Han slapp likasom förut, o för mä senn vatukogkare ti sköjin.

So tö an senn gullsködda häst o sin grannkléder upa, o so raid an, sön e skrapa krigg orona bara. So räid an upp ti prinsässon mä första tåji. So tjyst un onon up änne, o so bläi da?r äin roder fläkk bakett.

No, so vénd an omm o för som äin rakett tibåka ti sköjin o tö senn vatukogkare åter o för ti slote. So fråga kundjin å onon, om an så nogontigg o.

„Nö så ja", så an bara.

No, naer to prinsässon kom nér o birätta, än äina va uppridand til ena, o än un hadd lådd märk åt'n, so sku dom alla ti svnas to, kvemm som hadd märtji, men iggan prins hadd noga märk. So synast alla krigg häila lande, men iggan hadd märk. No, ti sista slut so träffa prinsässon trappsöparn o så åt onon, än an sku tå bort dutjin ifrån änne sett. Men han va blyger o sämdist o vild int tå bort dutjin. Men hun så: „Tu most tå, än ja får sia". No, pojtjin träggd tå bort dutjin, o so hadd an märtji i änne. O so så un åt'n: „Tu ä riktit äin stakkare, pakk de ett din hästar o

ett din kléder o ett din såker!" så un.

So för un inn o så åt kundjin, o han bläi riktit förvåna. O so börja an fråg å pojtjin, kva an riktit va för äin. No, pojtjin han träggd birätta altihöp, hur häila tilgandjin va.

O so för an ett sin hästar o sin granna kléder o sin värjo. So kom an ridand, sön jörden duna, o alla pörtar up slote ypnast. for onon, vaktren stö bara mä myssona i hånden o bukka. So komber kundjin imöt onon mä prinsässon, o so bå dom onon up nytt va vael-kommen. So tö bitjéntren hans hästar, o kundjis stallmästarn fikk dom i senn vård.

So bläi e förlåvnigg, som räkt i tri dagar. So taerbakett so bläi e bröllop, o so sikkast e ett all tom bästa musikantren, som © fantist i häila lände. Naer dom to alla stämd upp musik, so va © ännu néstan för svåger musik. So findist e ännu äitt instrument, som häitt säkkipyllo. Men nu va säkkipyllo i Håpjärv*) ti tétas, hun hadd djisna. Men te blåsarn, som sku spaela mä ena, träggd hav Su hästar, innan han va stond ti få ena daerifrån. Naer an to kom mä ena ti slote o börja blåsa o trumba, so börja korstäinspipona darra. So tykt kundjin: „Slika instrument ha int ja ännu sitt", o va riktit nöjd mä musitjin. So bläi daer äitt kalås, som ännu indjin hadd sitt. Tom dansa, o tom huppa, o tom djörd all möjli krusi-fikser. Äin o anan so börja dom to supa o smak upa, o börja rö

*) Namn på ott träsk i Liljondal.se up te vise o lite. No, tom börja nu drikk vin o puns o el o brännvin o all sorter, som e nu brukar va up kaläsen. To so fikk ja nu lite smak upa o daer mäddom, o alt sidan mäir o mäir, o ti sist börja man få lite ilt i huvu. O he va äitt slika kalås, som int ja ha sitt up jorden hälder hord ti talas omm. Tom börja nu alla ti slute hupp kråko o bläi likasom tassoga. So tägkt ja: „Nu bryr ja int me omm ider mäir“, o so räist ja å.

129. Om torparns säks syner, som bläi förvandla ti grå-stäinar o te sundi, som frälst dom.

(Embom i Liljendal),

He va äin torpare, som had su pojkar, o tom sku all hav host-ror åt se. So sku dom to bör djäv se i vég ett hostror. Säks å dom äider för, men te sundi va för ugger, han kund int fara.

Tom börja mars idjinun sköjin, so kom dom om afton ti äitt gamalt slot o lå taer yvy natten. Taer i te slote bodd äin gamal bisi hälder äitt sköksträll.

Han fråga å dom, kvart dom sku fara.

Pojkana så, än dom sku far sok åt se hostror.

Bisin han bå dom hänt äina åt se o. Tom luva to hänt åt’n, om dom sku få, o än e sku passa. Han luva åt dom äin gö bilonigg, naer dom sku kom tibåka, om dom sku hav hostro åt honon o.

So räkt e äin litn tid, so kom dom tibåka o hadd su flikkor mässe, äin för kvar bröder. Tom kora to åter ti sama bisin, o han fråga å dom, om dom hänta nogon åt honon o. Men tom så, än dom int fikk åt onon.

No, bisin han tala igga vidare to, int, bara laga åt dom måt, o hadd dom ti ita alla ti borde. O so trölla an dom alla ti gråstäinar. Bara te sundi, te yggsta å flikkona, bläi kvår.

Flikkan börja sörga o så åt bisin: „Int vil ja hav ider, som ä so gamal, ni kan snårt do, so blir ja äimsander i sköjin“.

Men bisin han så, än han alder sku do, utan påstö bara, än an sku va i live alti.

So så flikkan åter: »Kvaför ska int ni do?“

So svara bisin: „Näj, ja dor int, mett järta ä int jaer“.

So så flikkan åter: „No, kvart ä idart järta to?“

Men bisin så int straks, bara för bort.

No, undi tinn, som bisin va bort, so laga flikkan blomkransar o häggd up dörn.Naer to bisin kom häim, so så

flikkan: „Å idart järta taer i tom iaer blömkransana?M

Bisin så bara: „Näj, mett järta ä laggt jaerifrån".

Anan dåin för bisin bort åter. So laga åter flikkan blomkransar o kledd säggtättji grant. Naer to bisin åter kom häim o så te grann säggtättji, so fråga flikkan åter, om hans järta va taer. Men bisin så näj bara.

Flikkan börja ti gråta o så: „Ni juger!“ No, ettarst so modist bisin säjja, än järta hans va i äin Htn fogel, o te fogeln va innyty äin gamal tjörka, o so djikk taer åter äin störer kanål ikrigg te tjör-kan, o ikrigg kanåln djikk äin störer stäinmur, sön int äin mänisa va stond ti slipp ti.

Naer to igga tom säks brödren kom häim, so börja te yggsta brödern far o sok ett dom. So börja an marsa djinun sköjin. o so kom an om afton ti sama slote. So va daer äin tigger flikka inn, o han bäidist nattkvarter å lienna. Hun fråga, kvart an sku fara o kvartifrån han va. So så an, än an sku far o djift se. So bläi un so glader o så, än tom alla va taer, men än bisin hadd förvandla dom alla ti gråstäinar. Men naer e va so naera ti afton, so så un, än an int sku bli taer yvy natten, „för bisin komber snart häim, so kan an tröll te o ti äin gråstäin". Men so laga un åt poitjin äin störer matapusa. O so så un för onon, hur an sku få live å bisin, bara han sku hitt up äin störer mur o slipp inn taer o slipp yvy te stör kanåln, „o so ä daer äin gamal tjörkaw, så un, „o inn i tjörkan ä äin litn fogelu, så un, o bara an sku få fast te fogeln o få live å onon, so sku bisin do, „o so sku ja slipp jaerifrån", så hun.

No, pojtjin tö te stör matapusan, o för o soka. Om anan dåin, naer e bläi frukostdaks, so satt pojtjin se nér ti it frukost, o so sa an för se sölv: „Fins jaer indjin, som vil kom o spis frukost mämme?*

So kom äitt svyn från sköjin o så: „Uff, uff!w

Pojtjin så: „Va gö o säss ti ita!a

O svyne åt magan mätt o så: „Ja kan igga ana djäv åt dew, så svyne „bara om du fåilas nogontigg, so rop up svynew, o so spragg e ti sköks.

Naer e to börja bli middåin, so sattist pojtjin åter ti ita. So så an åter: „Fins jaer indjin, som vil spis midda mämme?“ „Böu, vöu!u så uksn o kom ut spriggandist mä rompon i vädre ifrån sköjin.

„Va so gö o it baraw, så pojtjin åter. Uksn åt o duktit, sön an fikk magan mätt, o so så an: „Nu hår ja igga ti djäv åt de, men om e fatas de noga, so röpa up uksn“.

So bläi e afton, o pojtjin satt se ti ita aftonmåltid. So så an åter: „Fins jaer indjin, som vil spis kvälsvåd mämme? M tykt an.So kora störa gripn nér, sön e svartna yvy häila jörden. So sä pojtjin åt’n: „Va gö o it bara!“

Naer gripn hadd iti se mätt, so sa an: „Ja hår iggan anan bi-lonigg ti djäv åt de, bara om de fatas noga, so ropa up gripnM.

So om tridi morin, so börja pojtjin vander åter. O so kom an ti först ti äin höuger stäinmur. So djikk an ikrigg murn ti sia, om an sku slipp yvy hälder slipp inn. „Näj“, tykt pojtjin, „int slipper ja ti nuM, tykt an.

Mä sama kom an ihog svyne. So ropa an: „Aj, om svyne sku va jaer, he sku ruff hol åt mett, tykt an. Mä sama kom svyne sprig-gandist mä rompon i kurr. So spragg svyne mä näsan mot murn o knuffa äitt stört hol upa. O so krak pojtjin inn. So kom an ti ka-nåln. So stö an o så o så, o iggan båt findist daer. Igga va an stond ti slipp yvy.

So kom an ihog uksn. O so så an: „Om uksn sku va jaer, han sku nö drikk onon torra, tykt an. Mä sama so kom uksn spriggand o böuland. O so börja an drikka. O i äitt mopp, so va kanåln torr.

0 so pojtjin ti sprigg yvy.

So kom an ti tjörkan, men tjörkan va stäggd. Men han börja bråka o arbäita o so fikk an dörn ypy o för inn. O so fikk an si äin litn fogel, som bara flöug o fladra krigg tjörkan so rysamt. He va umöjlit ti få fast onon.

Mä sama so kom an ihog gripn, o so ropa an: „Om gripn sku va jaer, han sku vael grip deu. O so komd stör gripn, än e svartna yvy alt. So tö han fast fogeln.

O so fikk pojtjin fogeln o sattfn i pusan senn. O so för an tibåkas ti tröllslote. Naer an kom inn, so birätta an, än an hadd fått fast fogeln. So bad flikkan pojtjin lägg se undi sändjin, för hun vänta snårt bisin häim. Pojtjin lådd se undi sändjin mä fogeln

1 hånden.

He räkt igga lägg to, so va bisin häim. O so pinast an so rysamt siiker.

„Ja väit int kva ja fäilas nu“, så an. O so lådd an se up sändjin ti kvila. So knäip pojtjin huvu å fogeln. O so bläi te gåmbel trölle do. No, so bläi pojtjin o flikkan so uändelit glada.

So för flikkan upp i vinn o börja soka, o so hitta un upa tröll-stakan. So kom un uffer o djikk o slö ti gråstäinana, tri smällar ti kvår stäin. O so bläi dom alla ti mänisor åter. O so bläi dom alla glada. O so hadd dom alla kvår sin hostror. O so börja dom alla far bort daerifrån o för häim. O alt gull o silver, som trölle hadd, so tö dom bort mässe.

No, naer dom to kom häim, so fira dom alla bröllop. O tom söup, o somliga drakk knorrar, o somliga drakk toddi, no, nogra drakknu lite ol o. Snart so börja nogan bli fulder o. No, tom börja sugga, o tom börja dansa, o tom börja stampa, o jud bläi e upp i tatji, men mest va e nér up golve. O ti sist bläi ja lite full o. So vild ja igga just lägger va mäddom, o so så ja: „Farvael mä ider nu!“ o so djikk ja.

130. Om kårn, som rädda prinsässon.

(Ingå),

He va én goggo en prinsässo, som bläi bortstuliger fron Lon-dom. So sikka kundjin ut et säp, som sku far o sok ätt un.

Öäpe va senn borta i tri års tid, o he herdist igga åv e.

So komd e en kår opp ti kundjin o fraöga, om an sku få far ut o sok ätt prinsässon. Han fikk låv o ti fara.

So lå an se i en slup ti sova, o slupen fikk fara, vart den vild. Den for ut ti soss o komd ti säpe. So bijaera an, om an sku få bli matros omböl. He va ryslit brå för kaftén, för én matros a dotfc o én fatast. Men so så kårn: „Naer månan ä fulder, so går ja från böl, fast he ä vart som hälst", o so jord an o. Men an hadd igga åror, so så kaftén: „Int kan tu fara utan åror".

So så kårn: „Int bihover ja nogo åror", o so för an i båtn. Som an komd i båtn, so lå an se ti sova, o båtn fikk ijänn fara, vart den vild.

So slö den möt strann, o t aer drö an opp båtn o stjälft omm den. Senn djikk an opp ti sködjin, o taer va en rovarkulo. He va su, som va tisammans taer, men e va int bara én himma. So fraega rövarn senn, va an va för en kår.

„Nuk ä ja sorovare", så an.

„He ä brå, he", tykt den ander, „vi ä haer su rövare förut, vi ska slå os ihop".

Om kväldn naer tom ander komd himm, so birätta an, at an va en sorovare, o at an sku kom i déras bolag. So åt tom, men bäst e va, so börja tom slåss. Tom slögdist omm, hokon som sku få far ti prinsässon, som tom hadd undi kamargolve, men ätt en stunn, so försvann én.

Ander dås moron för rovarena ti lans o rova, o an för ti soss.

Om kväldn naer tom komd himm, so gå an ot tom en gulldukåt o så: „De haer a ja vunni".

Men int va an lit o rova nogo; an lå bara i båtn o sovd. Tom tykt senn, at an va mytji brå; tom a vari säks ut o vunni indjin-tigg. So åt tom o börja slåss ijänn likasom förut, o bäst e va so va én bort, o igga vist an, vart an a tajji vaBdjin. Ander dådjin for tom åter säks — si, én bläi alti himma — o soman, an för ti båtn o sova.

Om kväldn, naer an komber himm, so jér an ot tom två dukåter o saer: „Ja a int fått mytji, men ja hår änto nogo

lite".

Tom ander bläi glada; si, tom a int fått indjintigg. So åt tom o slögdist som kväldn förut.

Ander dås moron för tom ut ijänn po sama sätt som förut, o naer e bläi kvälder, so hadd an tri dukåter mässe, o tom va glåda.

Po sama sätt djikk e, tärt an hadd su dukåter sundi dådjin ot tom.

Den ottondi dådjin bläi an himma sölv, o tö opp lukkon po golve. Taer så an en grander kamardör o djikk ti o knapra po un o fraega, hokon som bodd t®r.

»Prinsässon från Londom, som a blivi bortstuliger", svara he innifrån.

„Ja ä utsikkager från Londom o sok réda po unM, så kårn.

Prinsässon bläi glåder o komd ut från kamarn. So tår an alla päggar, som an a jivi, o ännu mera til, o so får tom nér ti båtn o säter se i denn.

Naer tom senn va po son, so sovd an bara, o båtn rak i lann po en krögarstrann. Ti opp för tom o tö nattkvarter o åt kvällsvål.

Nu va kaftén o styrman taer o, o tom va so opptajjiga, at tom sattist ti äta i tom bäter mmmena. Men kårn o prinsässon fikk äta po styvubörde, o naer tom a äti, satt an undi sin taldrik én dukåt o

un två undi sinn. To fikk tom si, at ä va bäter folk. Tom bläi

senn bäddaga i bästa rummena ti sova, när tom va so rika.

Om moron naör an stiger opp, so lägger an se ti sova i båtn,

o bäst e va, so slö båtn fast i säpssudn. So bå an, om an sku få

fölg mae et liti styttji. Han fikk låv ti kom om böl o. Tom gå ot an et rép ti bind båtn fast i säpe mae. Kaftén tö imöt prinsässon, o mä he sama kåpa tom répe. Si kårn sku gå tibåks ätt kappon ennas.

So lå an se ti sova i båtn, o an fikk fara, vart an vild. Ti

sista slute so slö an i lann, o so djikk kårn opp o stjölft ikull an.

So hord an et förskräkklit ygklit laöte i sködjin. Han djikk ti,

0 to va he en skräddare o en skumakare, som a vari doa i su år,

som karnabbast mä varann. Skräddarn a blivi syldiger ot skuma-karns far för et par halvsulur, so ländji an levd. So djikk kårn ti

skumakam o bitala halvsuluna, o tykt, at tom sku förlikas o vara

1 fréd o rö. So tykt skräddarn, at an o sku bevis an nogo gott tibåks. So gå an ot an en ny båt o en synål o en saks o en knivo en syl o en pänsil o so så an: „NaBr tu komber ti Londoms bro, so ska tu synd de i lann, — si, båtn sugker djinast. So går tu ti en skumakare. Si, he ä gruvlit brått i Londom, bo skräddare o sku-makare o alla hår dom brått. So ska tu säj, at tu ä en vandrandi jisäll o soker arbit. Tu bihover int vidare bara stikka mä syln o sära inä kniven, so blir e sköplagg, bo större o minder. So går tu ti skräddarn o säjjer, at tu ä en skräddarjisäll, som går o soker arbit. Tu bihover int bara stikk mä nåln o klipp mä saksn, so ä pladdji faerdit. So går tu ti målarn o säjjer, at tu ä en målariisälltt.

Kårn jord, som skräddarn bå, o naer an komd ti Londom, so djikk an djinast ti en skumakare. So stakk an mä syln o skår mä kniven sin, o so hadd an alt skumakarns lädre sytt. So djikk an inn ti skumakarn o så, at alt va faerdit.

„Nu most vi gå opp ti kundjin o få bitålt", så skumakarn.

„Näjj“, så kårn, „ja most gå bort lite först".

So djikk an ti skräddarn, o naer an komd ti, so va tser tygpak-kor, o an jord po sama sätt: stakk mä nåln o kliffc mä saksn. So djikk an inn ti skräddarn o så: „Ja hår alt faerdit".

So tykt skräddarn: „Tu most kom m® ti kundjin o få bitålt-.

Si, skräddarn hadd int so mytji päggar, som an sku bitål an mse.

„Näjj", så kårn, „ja most gå bort lite först".

So djikk an ti målarn, o målarn satt i sändjin o grét. Han sku hå arbite f®rdit ot kundjin ti en bistämder då o hadd indjin målare.

„Å", så kårn, „he ä bötliger såk eu.

So to an pänsiln från fikkon o bijynt stryk opp i tåtji, o so va hela rumme o alt målat.

„Nu most tu kom opp ti kundjin m® o få bitålt", så målarn.

„Näjj, ja most gå bort lite först", tykt kårn ijänn.

So djikk an ti skumakarn, o skumakarn o an följgdist opp ti kundjin o fikk sin bitålnigg uto kundjin.

So djikk an ti skräddarn o följgdist mä an ti kundjin.

Naer an komd ti, so fraega kundjin, va an va för en kår, som va bo skumakare o skräddare.

„He ska ja säj, naer ja komber tridi goggon opp", så kårn.

So för an mä målarn ti kundjins gål o to tö an prinsässons kappo mässe. So fraega kundjin åter, va an va för én.

„J6", så kårn, „ja ä den sama, som a frälsi prinsässon".

„A he sant he o?" så kundjin; „bo kaftén o prinsässon säjjer, at he va kaftén, som frälst un".

„Bé un kom inn bara, so får vi si", så kårn åter.

Prinsässon komd inn, o an stég opp o buga se o gå kappon ot un.So tö un an om halsn o pussa an o så, at an va sama kårn, som a frälst un. To vänd un se ti fådran o så, at un modist jör tokon éd för kaftén, för un va hötager ti live. So åvlivast kaftén o bisättnindjin aristérast, o kårn, som a hitta un, fikk un ti jimål.

131. Håns, som frälst prinsässan från sorovarena.

(Sarvlaks i Pär nå).

He va i förra tider äin arbetskårssonn, som bläi satt i fläira sorters laeror. Men pojtjin, som häitt Håns, bläi int nogan hantvär-kare, fast an hadd vari i so magg sorters laeror.

Nu händ e so, än kunjin i Pröjsn hadd äin störer jakt ut i sin skogar. O alla uto häila kuggliga huse va mm, bodi jindråler o alla, tilomä kunjis äjji prinsässan va mae.

O undi tinn va e äin hop mä sorovare o lådd mä senn oggbåt i lånd o va o reva bort prinsässan; hästn hittast, men iggon prin-sässa. Kunjin läit soka häila skoj in ijinun, men igga hittast prinsässan. So läit kunjin förhyra folk up äin brigg o sikka ut o soka ti soss ett prinsässan, naer un int hittast up lånde. Han, som sku va st ond ti hitta up enna, sku få enna ti jimål åt se.

Undi tinn fikk Håns o hora omm he taer. O Håns tö hyro o gav se ti soss o tägkt, än an sku va passli ti soss, naer an int dogd anarstäns.

O naer dom hadd sigla i två månar, so jord dom äitt litet haveri. So full Håns i sonn, men hadd lykko ti få äin plagko mässe. O som kukk so hadd an äitt bräitt bält o äin kniv o mässe.

Naer an hadd fluti mä vågona äitt par dygn, so flöit an ti äitt lånd, som an igga tjänd. Trottoger som an va, naer an komd i lånd, so orka han int mäira gå nogarstäns, utan träggd sok se nogarstäns, kvart an sku få ligga. Up jorden våga an int hälder lägg se, för an va rädd för vilda djur; taBrföri so tö an o takla upp i äitt stört tr®, som

d®r va i naerhäiten, o låddist ti sova taer.

Om morin, naer an vakna, so jikk an höger upp i trae, än an sku få sia hur te lånde riktit så ut, o hur stört e sku va. So hord an noga jud, likasom uto nogan masm. Naer an börja si nögare ett, so så an äin litn oggbåt, som va ti agkars; o i stranden va äin so-bödo o äin bryddjo, som jikk äitt stykk ut i vatne. O naer an så o så äin litn tid, so så an äin fint klédd härre, som komd marsan-dist o som an trodd, än va kaptäin. Bakett honon komd äin säkssu åder karar, som an trodd, än e va sofolk. O so jikk dom ombord up oggbåtn o lätta agkare o gav se ti soss.

So tägkt Håns: „Ja ska gå ti stråndbödon sia, kva dom riktit hår daer“. So va daör äin häil hop mä sigel o trossar o somans-kléder, som äin däil va blödoga tilomä, o häggd alt runte rikrigg väggana.

„Aha, mina härrarw, tägkt Håns, „he ä ni, som ha fari å mä prinsässan".

Ifrån broen jikk uppåt sköin äin Htn smålder vég. Håns böija gå mä sama véjin. Naer an hadd ganji äitt litet stykk, so bläi véjin slut. O naer an så nögare för se, so så an äin Htn liikko hälder dör, likasom äin putétsgröpsdör. Håns tö ypi te dörn, o naer an så ett, so va di äin åron dör imöt. Håns bulta up döm. So ropa äin gamal tjäligg o fråga: „Kva e glömd, kva e glömd?"

Håns svara int noga. Naer tjälinjin ypnar dörn, so stäig Håns inn o liugd tjälinjin mä knivn i armn. So häggd daer äin sabbil up väddjin. So tö Håns sabbiln o hugd nakkan å enna. So så Håns ikrigg se vidare, o so så an ännu äin dör. So ypna han dörn, o so så an tri prinsässor, som sat ti innanföri o sydd o virka. So fråga han: „Ä Pröjsns prinsässan jaer?" So stäig te yggsta å dom upp o näig för onon o så: „Nö ä ja från PröjsnM.

So fråga han, om un sku vila bort daerifrån, so sku an fräls enna. O hun va mytji glad ti slipp bort.

So jikk dom nér ti strånden båda o börja flagga. Håns va rädd änto, än dom sku kun koma i nogon ölykko, o so bijaerd an, än an sku få halva rinjin å prinsässan. Hun jikk inn up e, o so klöiv dom rinjin o tö kvar sin halvo.

Undi tinn hadd tom, som va up briddjin, som Håns hadd vari upa, vari i land o repréra sett fårtyg o gav se ut ti soss åter. So naer Håns flagga, so så dom mä tjikarn från briddjin, än d®r va nogan, som bihovd jölp.

Naer dom komd némare lånd, so komd kaptäin mä äin Htn båt ti strånden o hord ett, kva dom sku vila. So träffa han prinsässan o Håns taer. Kaptäin jord se mytji glad, naer an hitta up prinsässan o Håns taer, än an int träggd fara lägger bort.

So ford an dom ombörd up fårtyji. Men kaptäin tö jinarst prinsässan mässe i kajutan, o Håns fikk stå i kabysn o köka Hkasorn förut. So tvigga kaptäin prinsässan ti jäv äitt löfte, än un sku säjja för kunjin, än e hadd vari kaptäin, som hadd frälst enna, o int Håns. So tala kaptäin mä bisättninjin, än dom alla sku sanna mae, än e hadd vari kaptäin, som hadd frälst prinsässan, so sku an jäv åt dom äin summo päggar. O so vild an ännu, än dom sku kasta Håns i son, o satt äin viss då, som e sku sé.Håns hadd äin kambråt, som va äin mytji gö vänn mä onon, som birätta för onon: „Te afton kastar kaptäin de i son. Lag nu åt de i åmigg äin lukko o äitt räip, o bind te räipe omm de o anan éndan fast i lukkon. So kan du fräls de änto sidan up noga sätt, naer du blir kasta yvi börd“.

Naer te afton komd, som va utsatt tärmin, so ställd Håns se, som an sku a vari halvdo, ti stå laggsmä räilinjin. So komd kaptäin o jord äitt hurrarop. Mä te sama so kasta dom Håns i son. O kaptäin för häiman mytji glad o bläi mytji vael imöttajji uto kunjin. O so rustast daer ti bröllop.

Undi tinn hadd Håns fluti i lånd ti äin holma, som hadd vari fastnigg upa, o va mytji glad, än an slapp ti låns mä live, fast an va mytji huggroger o utfari. So låddist an ti sova o sku k vil se.

Naer an to lå, so hord an äitt knaplanjud. So så an upp. So så an två dodor ti slåas. So stäig an upp o fråga: „Kvaför slåss ni?“

So så te äina: „Jå, han va syldo åt me päggar, medan an livd, som an alder bitåla tibåka. O taerföri slår ja onontt.

„No, men om ja bitälar för onon, får an int va i frid tott, så Håns.

„Jo“, svara te doda to, „nö får an to va i frid*.

O Håns bitåla to skulden mä tom sista päggana, som an hadd.

To så te ana doda åt Håns: „Nu här ja int ana ti jäv åt de, men om du bihover noga jölp, so ska du röpa: Bäinraggel o riddare, kom o jölp, so ska ja koma o jölpa de*.

Håns lå se ti kvila åter o fikk riktit sov i frid.

Naer an vakna o stäig upp, so börja han fundera, hur an sku slipp ti Pröjsn. Mä te sama komd an ihog riddarn, so så an: „Bäin-raggel o riddare, jölp me ti Pröjsn!* Mä te sama va riddarn taer o sa: „Sät de up menn rygg, so ska ja for de*.

Håns sattist up bäinraggle, o so för e, so än e fraest ikrigg orona.

NeBr an komd ti Pröjsn, so jikk an ti kunjis gårn. So jikk an ti slotsskraedam o så, än an va äin utritjis skraedarjisell o fråga, om an sku få arbäit.

Skraedarn bläi ryslit glad, för han sku jör åt prinsässan bru-klénigg utan mått o utan mönster; han sku bara si, hur stör prinsässan va. Men hun vild hav kléninjin jörd mytji fint o up utritjis möd.

Jiselln åtö se ti jöra kléninjin utan bitälnigg, bara han sölv sku få fora häim onon. O so bijaerd an äitt silt rum. O mästarn gå åt onon tyg o rum, o alt kva han bijaerd.

Men första dåin arbäita han int noga, bara kvila se. Naer mästarn komd inn o sku sia up arbäite, so hadd igga jiselln börja änn. So trödd mästarn, än te jiselln sku va äin stör skojjare, än e int sku va noga mä hansis arbäit.Men Håns så: „I moron bitti so ä kléninjin fserdi*.

Nser afton komd, so så Håns: „Bäinraggel o riddare, kom o jölp me mä tetta arbäite!" O ett noger minuter, so va kléninjin fserdi.

Om moron, nser mästarn komd inn, so häggd kléninjin upa vådd-jin, o va so fint söima, än int äin söim syndist. So bäidist jlselln lov, än an sku få fora kléninjin ti prinsässan. O skraedarn gav lov, sosom akorde va. Nser an komd i tjotji, so fordist kléninjin ti prinsässan, o hun märka up se onon, o te kléninjin passa mytji brå, o prinsässan va nöjd mä onon. So sikka prinsässan lit äitt glas vin åt jiselln. So släft an te halva gullrinjin öförmärkt i glase o så, än an int bruka drikk vin o bå, än dom sku fora vine tibäka åt prinsässan. So fikk un räido upa, än daer va te halva rinjin i glase, o va o märka ihöp mä te halvön, som un sölv hadd, o så, än e va uto sama rinjin, som un hadd däila mä Håns. O so jikk un i tjotji o sku sia, kva e sku va för äin jisell.

Nser un fikk sia Håns, so jikk un til onon o pussa onon mitt up munn o röpa: „Jaer ä han, som ha frälst me!“

So jikk un o så åt kunjin, än han va tser, som hadd frälst enna. O so tala hun omm alt, hur e hadd ganji häila räison.

So stö kunjin o fundera. O so gav an åt onon silt rum o läit kléd o stsed upp onon, än an va som äin finer härre, o hadd onon jomas alt ända ti bröllopsdåin. Nser som jästren alla sat ve borde bröllopsdåin o hadd iti, so fråga kunjin, kvaför äin döm äin sliker mann sku få, som hadd tajji live å äin slikan, som hadd frälst äitt liv. So så brugomn to, än e sku va smält bly i halsn åt äin sliker, som va so ögudaktoger.

So så kunjin: „Nu ha kaptäin domd se sölv“. O so töddist an fast o bandist. O so fikk Håns te seran, som an hadd förtjéna, än an fikk bli måg åt kunjin.

132. Vallpojtjin, som bläi kugg i Spanjän.

(Eskilom i Liljendal).

He va äin bisi, som djikk vall mä häila bysses krituren. So fikk pojtjin hansis bör fölg mse ifrån litn, än han o sku bör lser se ti gå vall.

Nser an bläi so hév, än an kund bör gå vall, so börja an gå äisamber mä häila bysses jörden.

Nser han to va i sköjin, so lådd kuddona se ti sova i äin bakka, o sölv lådd an se ti ligg undi äitt stört trse. So

drömd an, än ansku få prinsässon i Spanjän ti jimål, o sölv sku an få bli kugg. Naer an dräiv häim kuddona sm om afton, so birätta an för fadern o mödron, hur an hadd drömd, o to bläi föräldrana förarga o börja grael up onon. So tägkt an för se sölv: »Dromber ja äin gaggo til, so far ja ssekert ti“.

Anan dåin so för an åter ti sköjin o lådd se undi sama trae, o so drömd an åter lika. So tägkt an: „Dromber ja äin gaggo til, so ä e saökert än ja far“.

Tridi dåin so drömd an lika, o so dräiv an kuddona häim mitt om dåin.

Taer bläi äitt grsel o äitt tjiv i häila byin, naer an hänta kuddona häim so tidit. Men han brydd int se om he, bara lådd å ti fila so brått, som om an sku ha tägkt hinn ti Spanjän sama dåin. Men nö vist man, hur lagkt han sku hinna, so bläi han trottoger up véjin o låddist ti sova i äin skӧksbakka. So hord an jud å noga folk o so tägkt an: „Nu får ja saekert nattkvarter4*.

So kom dsör fyra rövare, som hadd vari ut o stuli, o so börja han fölga ett dom, o so smogd an se inn i stuvun o djomd se imillan halmn up britsn.

O so kom rövarens hovdindjin framm o fråga, kva dom hadd

stuli.

So stäig te första framm o så, än han hadd stuli äin hatt, som söut ifrån all fyra sidor, o ju mäir an skaka up hattn, ju mäira söut an.

So stäig te anan framm o så, än an hadd stuli äitt svaerd, o mer man slö mä te svaerde i jorden, so stäig äitt rijimente ett te ana mä vael rusta soldåter ur jorden.

O so stäig te tridi framm, o han hadd stuli äitt par läderbyksor,

0 naer an skaka up tom byksona, so kom e bara päggar ur dom.

So stäig te fjaerde framm, o han hadd stuli äitt par sumila styvlar.

So så hovdindjin: „Dett mr brå!“ O so traktéra han dom so, än dom bläi mitt i fyllon, o so sovna dom.

So naer dom to sovna, so stäig pojtjin upp o klédd up se häila rustnindjin, som dom hadd stuli. O innan som sölen ännu hadd stigi upp, so va pojtjin räidan inn i huvustån i Spanjän o tö inn up äitt värshus. O so fråga han ett slote. O värshusvaerdn bjöud se jinast ti visa o fråga, om int han vist, som va militaer, för he va öfrid

1 lånde.

So räist an å jinast ti kundjin. So så kundjin åt’n jinast, än om an sku va st ond ti biségra fiendena, so sku an få prinsässon. Hiskeli fört so för an ti kridji o biségra alla fiendena o kom häim ti prinsässon.Nser an kom häim, so fikk an prinsässon, o so gav an tibaka alla såkren, som an liadd tajji. Tom såkren va stuli uto äin major. So för an mä hästar o vagn ett fadern o mödron. O so fira dom bröllop i äin viku. O so fikk an bli kugg.

133. Képmanspojkin, som såld saltfårtigi åt kuggin.

(Weckjärvi i Borgå).

He va äin képman, som hadd tri siner. So gav an äitt fårtig åt dom ti mans.

So sigla te älsta äin litn stomp, so kom han tibaka åter.

O so för te millersta ut. So sigla han ännu lite lägger.

Sedan för te alli iggsta ut, o han för alli läggst.

Han hadd äitt saltfårtig. So sigla an alt ända ti kuggis slote.

So köka kuggis kokkin suppo. So kasta an äin näva salt ti i suppgriton hansis.

„Kva tägkt du nu upa, som kasta slikt taer i min grito?" tikt kokkin.

So så an, än e va kridder, som an hadd.

O so férd kokkin suppon framm åt kuggin.

So tikt an! „Hur ha du fått köka so gö suppo i då?" tikt an.

So så kokkin: „Hser va äin kår, som kasta kridder i griton

min".

So så kuggin: „Gå bäd'n kom hi, än ja får tal mae onon", tikt kuggin.

„Kva hår tu far kridder, som tu kasta i kokkis suppgriton, som suppon smakast so brå?"

„Ja hår äitt saltfårtig", tikt an. „Vi brukar slik kridder ti åt vonn sido."

„Tu kan säl åt me te taer saltfårtigi, som tu hår", tikt kuggin.

So så pojkin: „Ja kan int säl e, far ja ska tå häim e".

wNo, tu kan nu gäv åt me e", så kuggin, „tu ska få halva mett riki o döt ron ti gumma åt de".

„Jå no", tikt pojkin, „up tom vilkona kan ja nö säl e".

No, so lämma an saltfårtigi sett ti.

So sku an far häiman. So kom bruden hans to mae, som an sku far o vis åt senn fåder.

Sedan up vaegin, naer han för, so meter han te älder brodern.

„Nu ha ja vonni mä menn räiso so miki", tikt te taer igger.0 so så te älder: „Igga får tu far lägger nu", tikt an. O so to an o kasta onon i sénn.

So tö te älder bruden, o so för han häiman.

Sedan kom vålfiskin o sluka i se te igger brodern. O so spruta an ur se onon åter up äitt häll, taer äin érn hadd sett bö.

Sedan so bärja an vistas taer naer te érn, som te érn hadd ug-gar, som an bärja mata.

So kom érn o så åt uggana: „A ni noga huggroga o?" tikt érn om afton.

„Haer ä äina, som ha hänta måt åt os", tikt uggana.

„Hur störer ä an? A an so taer stör?M tikt érn o lift lite up viggana.

„Nö ä han stére", tikt uggana.

„No, ä an so taer stör?" tikt érn o lift lite mäir up viggana.

„Nö ä han stére ännu, tikt åter uggana.

„No, ä an so taer stör?" tikt érn o slö ut mä viggana.

„Jö, so stör ä an", tikt åter uggana.

„No, to är e äin fullstör kår — ja vil si te kårn", tikt érn.

„Näj, int visar vi onon; kanski ni tår live å onon", tikt uggana.

„Int tår ja live å onon, int", så érn, som bara sku hav framm onon.

So visa dom to up'n. So så érn to: „Hur i vaerden ha tu komi hi?"

„Jö, vi hadd äitt fårtig", bärja han fårklara, „vi hadd äitt fårtig ti mans — vi va tri pojkar, o ja sigla alli läggst ända ti kuggis slote. O tom åder brédren sigla int so lagkt. O so kom ja mä saltfårtigi taertil. O so köka kuggis kokkin suppo. So kasta ja äin näva salt taeriti. O so tikt kuggin: „Hur ha du fått so gö suppo i då?" So så kokkin: „Haer va äin kår, som kasta kridder i griton". Men kuggin, han tikt, än suppon va riktit gö. Sedan so så an: „Bäd

nu te kårn kom hi, än ja får tal mae onon". So så an: „Kva ä he får kridder, som tu kasta i kokkis griton?" So så ja: „Slik kridder brukar vi ti åt vonn sido". So tikt kuggin: „Tu kan säl åt me te saltfårtigi". So så ja: „Ja kan int säl e, ja ska tå häim e“. So så kuggin: „Tu ska få mett halva riki o min dötro ti gumma åt de, bara du gäver te saltfårtigi åt me", så an. O sedan so för ja häiman mä kuggis dötron mämme. O so räist vi, o so métt vi te älder brödren åter up vaegin. So birätta ja alt får onon, hur ja hadd vonni mä min skuto. „Nu ska ja far häim mä min brud o vis åt får", tikt ja. „0 sedan so ska vi håld bröllop." O sedan so kasta te älder brödren me i sénn. O so kom vålfiskin o sluka me i se. O sedan so spruta an me ur se up äitt bjärg, taer, som érn hadd uggar. O so kom ja hi!"

No, naer nu pojkin så, hur ettan han hadd blivi bihandla, so så érn: „I afton är e bröllop up sama kuggis gårdn, taer tu va mäkriddren, mä tenn älsta bröder o kuggis dötron. O nu ska du säss up merin rigg, so ska vi fiig ivi ti ti te slote".

O so lämma érn onon ti, nser kuggis vallbisin.

So gikk te bröllope so lagkt, innan prästn kom ti. So så kug-gin: „Skikk ett vallbisin, än an komber hi o talar gåtor nu so lägg tett prästn komber".

So så képmanspojkin åt vallbisin: „Tu kan nu lät me far o tala får de. So gäver du tin jakko o misso åt me", tikt képmanspojkin.

O so för pojkin o kom inn i bröllopssåln liksom i vallbisis ställe. So bärja an: „He va äin képman, som hadd tri siner. So gå an äitt fårtig ti mans åt dom. O so sigla te älsta äin litn stomp o te anan lite lägger, o te tridi sigla to o kom mä saltskuton sin ända ti kuggis slote. Taer so köka kuggis kokkin suppo. So tö an äin näva salt o kasta iti griton. So nser suppon va faerdi, naer an férd inn enna, fråga kuggin: „Hur ha du köka så gö suppo i då?" So så kokkin: »Haer va äina, som kasta kridder i griton min". O so så kuggin: „Bäd onon kom inn, än ja får tal mae onon". So så an: „Kva ä he far kridder, som tu kasta i kokkis griton?" „He va äin näva salt; vi brukar ha slik kridder ti åt vonn sido", tikt te anan. So sa an: „Tu kan säl åt me tom kriddren din", tikt kuggin. „Näj, ja kan int säl dom, ja most fér häim dom“, tikt te anan. „No, säl nu", tikt kuggin, rja gäver halva mett riki o dötron min ti hostro åt de", tikt kuggin. No, han såld ti sista slute. So sku dom to far häiinan. So méter an te älder brodern up vaegin, som dom sigla — — — ".

„Tig! Tu får igga tala mäir!" ropa brugomn.

„Näj, näj, lät gubbn tal sin gåto ut", tikt kuggin.

------„0 so tö an bruden å me, o so kasta an me i sénn", så

an. wO so kom vålfiskin o sluka me i se. O so spruta an ur me åter ti up äitt höukt bjärg, som érn hadd bö. O so bärja ja bär måt åt eras uggana. O so kom érn om afton o fråga å uggana: „Ä ni noga huggroga o i afton?" „Näj", tikt uggana, „haer ä äin, som ha hänta åt os måt". So kom érn anan afton åter o fraega uta uggana: „Ä ni noga huggroga o?" So så uggana än: „Näj, haer ä äin, som ha hänta måt åt os. Yi ska säjja, kvart an ä, bara ni int slår ijael onon". »Näj, int slår ja ijael onon", tikt érn, „bara ni bara saer". O sedan so kom ja framra, o so farklåra ja mett eländi fär érn, hur ja bläi illa bihandla. O so så érn: „Nu ska du säss up menn rigg. so ska ja flfg mädde ti kuggis slote — ti ä bröllop i afton". So flöug an taertil, som vallbisin gikk vall mä kuggis kudduna. O so tikt kuggin, än naer he räkker so lägg, tist prästn komber, so ska vi hav vallbisin ti tal gåtor. Sedan so så ja åt vallbisin: »Släpp me titala far de“. 0 han släft me. 0 haBr ä ja just te sama nu, som dom ha bihandla so illa."

„No, ä du riktit saeker up de?a så kuggin.

„Jöw, så bruden. „Nö ä han te sama.w

„Haer ä riggin, som ja fikk ti minne å enna“, så pojkin. O so slapp an to ti bli måg åt kuggin, men te älder brodern lät dom skjut ijael.

134. Kuggliga hörngardi.

(Hommamby i Liljendal).

He va äin forvislöus pojtji, som va utan fåder o mödro. So va e äitt folk, som to onon o sku foster upp onon, til an sku bli stori. Naer an to hadd vari taer äin tid o bläi stori, so sikka dom ut onon, än an sku sok se vallställe. O so djikk an, o kom ti äitt härrgårsställe, o so fikk an valltjénst taer. Men so fikk an äitt dålit gardi, som an sku bör gå vall mä, fikk int ana bara kattor o hundar.

Första dåin som an va vall, so va hundana o bäit onon, o kat-tona klost onon, sön an va mytjy önöjder mä vallgandjin senn.

So kom frun o fråga å onon, kva an tykt om garde sett. Men so tykt an, än e va mytjy dålit ti gå vall, naer hundana bäit onon o kattona klost onon. So så-frun: „Vi ska gå ut o sia upa dett garde, hur dom läiker tisamans*. So hadd an äin litn hunn änto ifrån sama s&lskape, som alder hadd djörd noga illa åt onon. So stö pojtjin i forstodörn o fundera, om an sku bör ryma hälder, kva han sku bör djöra, för han vild int gå vall, int. So kom to te taer lil hunn, som alder hadd djörd noga illa åt onon, o drö onon i byks-bäine, liksom an sku ha vila hav onon ti kom bakett se. Naer hunn hadd drajji lite, so släft an å o börja gå åt äin skaffridör, som daer va. Men pojtjin han försto int hunns mäinindjin o djikk int iggar-stäns.

So kom hunn åter til onon o djörd up sama sätte.

Naer hunn ännu kom tridi gaggon o djörd lika, so börja pojtjin förstå, än e va nogontigg, o börja gå bakett. So tö an ypy skaffri-dörn, o so djikk hunn föri inn. So börja hunn ti soka i knutana o so hänta an framm åt onon äitt par skönar o äin tjäpp. O so kund hunn bör tala, o so så han åt onon: „Täss jaer skönana ska du hålda, för tom blir ti stör nytto åt de i frammtinn. An om du vil nogon gaggo fört framm, so bara du säter täss jaer skönana up de o tvinnar de tri kvarv ikrigg, so ä du ti, som du ämnar de“.Te taer tjäppn, som an gav åt onon, so va han slikan, än a] alti sku bjär onon i handen, o naer an sku kom ti gå yvy noga sil ver, so sku tjäppn flyga två gaggor i vädre, o naer an sku gå yvj gull, so sku tjäppn flyga tri gaggor i vädre.

So va pojtjin o röum daerifrån o för ifrån sett vallställ. Sköi nana o tjäppn tö an mässe. Naer an kom up véjin, so fundera ani „Nu sku e va rölit ti få sia te stån, som kundjin bör yty“. So töj an sin skönar up fotren o tvinna se tri gaggor ikrigg o önska se ti| te stån, som kundjin bodd yty. Mä sama som an tvinna se tridi kvarve, so va han ti o.

Naer an to kom i äin so störer stad o va so dålit klédder, so fundera an, hur an riktit sku bör tå se framm daer.

So kom äin härre marsandist mä gåtan. To fråga pojtjin å te härrn, kvart kundjin bodd.

So så härrn: „He ä nu tesama för te kvart kundjin bör, int slipper tu inn til honon änto, int“.

Men so visa an onon ti änto, o so för pojtjin ti ti kundjis slote.

Naer an kom ti, so stö daer vakter utanför pörtn.

So fråga vaktren ån: „Kva vil tu hava?M

So så an: „Ja sku vil inn ti tals mä kundjin“.

So tykt vaktren som so: „Ti slipper du int!“

So fråga vaktn åter: „Kva sku du hav för aerand ti kundjin?-4

So så pojtjin: „Ja sku vil fråg å’n, om an sku vil kom rida hälder sprigga i kåp mämme“.

So så vaktn åter: „Tykker du, än du sku va stond ti sprigga?“

„JÖ“, tykt pojtjin. So djikk äin å vaktren inn ti kundjin o så: „Jaer ä äin litn pojtji utanför pörtn, som sku vil fråg å kundjin, om an sku vil kom o rida hälder sprigga i kåp mä onon“.

So kom kundjin ut o fråga å pojtjin, om an va stond ti sprigga.

„Jö“, så pojtjin, „he ä te sama, om kundjin vil kom o sprigga hälder rida mä te bäst hästn senn“.

So så kundjin åter: „Säter du upp live dett, so komber ja o rida mädde“.

So tykt pojtjin åter: „Jö, nö komber ja“.

Kundjin han sku to fara o rida i kåp mä pojtjin mä te bäst hästn senn. Galjin läit an alt ställ i årnigg, som pojtjin sku häggas yty, om an int sku ork sprigga.

So mäta dom upp äitt håld, som pojtjin sku sprigga, o kundjin sku rida mä. So tö dom to äitt stykk mässe, som dom sku fora ti éndan up te hålde o lämm e taer. O han som sku koma bakett, so sku han hänt e tibåka.

So va daer mytjy folk ti åskodare, som sku sia, naer kundjin skn rida o pojtjin sku sprigga. So satt kundjin se up hästryddjyn, o sospänd an spurana i sidon o for daerifrån, o pojtjin bläi stå tser. So börja foltji skratta o så: „Nu mister du live dettu. So börja pojtjin sprigga o undi tinn, som an spragg, so spragg an ut tom tser tri kvarven, o so va han tser ti te hålde, som an sku til, o lämma styttji sett taer, o so tvinna an omm se up sin skonar, o so va an tibåka. O so va kundjin först halva véjin, naer pojtjin kom tibåka.

Naer to kundjin kom ti sama ställe, so fikk an tå pojtjis styttji, o so fikk an kom tibåka. 0 so så kundjin åt pojtjin: „Nu most du bli jser åt me ti budbärare o bräivforare", så an. Si he fantist igga tilifuner o tiligrammer änn te tinn. So va kundjin o klédd upp onon to likasom äin prins. So to pojtjin to skönana sin o för ti skuma-kårn mäddom o läit reprér o blagk upp dom. Mä tjäppn för an o ti snikkarn o läit puléra upp onon.

So hadd kundjin äin prinsässo o, som va i sama oldern som pojtjin. O so läikt dom tisamans för kvar då i kundjis trägårn. Men naer dom bläi stori o älderi, so börja dom tal om frieri. So hord kundjin äin då, än dom tala om frieri, o so så an åt pojtjin, än om an int sku liåld upp mä he, so sku an trägg mist live sett. So luva pojtjin to, än an int sku djör e mäira.

So djikk dom åter tisaman äin tid i trägårn. So va e äin då, naer pojtjin djikk i trägårn, so flöug tjäppn ur hånden hansis två gaggor i vädre. So så pojtjin åt prinsässon: „Jaer fins silver*.

So djikk pojtjin upp ti kundjin o så: „Kundjin hår silver i trägårn senn*.

So så kundjin: „Säter du upp live dett, so läter ja gräva, men int annors*, så an.

„Jö“, tykt pojtjin.

So läit kundjin gräva, o he fantist silver uvånlit mytjy.

So djikk dom åter tisamans äin tid, prinsässon o pojtjin, i trägårn. So börja åter pojtjin tal om frieri. So stö kundjin o hord. So bläi an so förarga up pojtjin, än an läit kall framm bodiana o sku hav dom ti tå live å onon. Men just naer an sku dödas, so så an åt onon, än om an sku va ur lånd o rik innom tjugu timar, so sku an änto få va i Jive. Men so tö kundjin å’n skönana o tjäppn, o so fikk an fara. O so knalla pojtjin i vég.

Naer an to hadd sprondji häila dåin, se komd an ti äin störer odimark. So djikk an inn i sköjin, o so tö an se nattkvarter. So lådd an se undi äitt stört trae, o so sovd an taer ända ti morin.

Naer dåin komd, so va an bodi huggro o trotto, o int våga an se hälder ti nogan by, int. So börja an vandra i sköjin, o so kom an ti äitt stört frukttrae, som va mä svarta frukter upa. So djikk an npp i trae o tö nér noger frukter, än an sku få bör smak up dom, för han va so ryslit huggro. O so sattist han ti ita. Fruktrensmaka brå, men naer an hadd iti äin stond, so tjänd an, än © börja koma små knölar i huvu up onon. O naer an hadd sluta ti ita, so hadd an fullväksta hörn i huvu. So tykt an: „Nu ä ja aldäilis oly kkli, för nu täks ja int vis me för nogan mänisa mäir hälder, intu.

So börja han åter vandra lägger innåt sköjin. So kom an ti äitt ana frukttrae, som va mä roda frukter upa. So tykt an: ^Tom budi int va sämber som dom första fruktren, ja budi smak up tom o“.

So tö an äin par tri stykkna å tom o, o so börja an ita å dom.

Naer an hadd iti äin litn stond, so tjänd an, än hansis hörn börja minskas, o naer an hadd sluta ti ita, so va han aldäilis utan hörn. So tägkt an för se sölv: „Tetta kan va lika stör lykko åt me likasom tjäppn o skönanaM. So tö an noga räido up sköjin, hur dser va, o so djikk an ti lånsvéjin tibåka.

So kom an ti äin by, o i början up byin so va daer äin smiddjo. So djikk an inn o bäidist åt se arbäit. O so fikk an

arbäit, tom tö onon likasom ti smidilaerigg. O so fikk an äin litn dakspägg for kvar då. So naer an hadd vari äin tid, än an hadd fått såmbla åt se lite päggar, so kosta han åt se äin frakk. So va an ännu äin litn tid daer, o so tjoft an åt se äin hatt o ti sista slute äitt löus-sägg. So tö an räispass å sminn o för daerifrån. O so tjoft an ännu äin korg mä lok upa åt se, o so djikk an upp ti sama sköjin, som an hadd komi ifrån. O so tö an åt se frukter korjin full, o so för an tibåka ti sama stån, som kundjin bodd yty.

So djikk an upp ti kuggliga slote. To fråga vaktren å onon, kva han vild. So svara an, än an hadd frukter ti sålo. So djikk äin å vaktren inn ti kuttjin o så, än daer va äina, som hadd frukter ti sålo. So kom kuttjin ut ti si up dom o fråga lov, om an sku få for äin par stykkna upp ti slote ti visas.

Jö, han gav lov, men han satt to äitt mytjy höukt pris up sin frukter.

Naer to kuttjin hadd vari inn o visa tom fruktren o kom tibåka, so så han: „Tom mo kosta, kva dom vil, vi tår dom allaM. O so knalla pojtjin ostå åter, naer an hadd fått senn bitålnigg.

Kuttjin åter ställd ti äin störer middå o laga fruktrena ti stu-nigg. Naer e to va duka, so sattist häila kuggliga svitn ti ita. So djikk kundjin ti först ti borde o tom andra alla ett åmigg, so än prinsässon, som va yggst, sattist alli sist vider bérde.

Naer dom to hadd iti äin stond, so så kundjin, naer an så up prinsässon: „Kva ä he för knölar, som tu hår i huvu dett?“

O so börja dom si up kvarådra, o so hadd dom allihop knölar. Ett äin stond, so sprakk e ut fullväksta hörn.

So så kundjin: »Härijésta, kvart ska vi nu tå véjin, nu ä vi alla äitt hörngardi*.So läit an gå lysniggar o bräiv ikrigg all vaerdens trakter ett doktorer, som sku kom o bot dom. O so luva an, än han, som sku kun bot te sukon, so sku an djäv åt onon halva ritji o päggar ännu til, so mytjy an bara sku vil hava. So kom e doktorer från all vaerdens kanter o alla försökt ti bot te sukon, men indjin kund.

Men so tägkt pojtjin: „Nu ska ja försök ti far o böt te sukon*. O so såmbla an ihop all sorters gräs o örter, o so tjoft an ännu til äin bok, som an låddist läsa ifrån, o so for an ti slote to.

Naer an kom ti slote, so så an: „Ja ha hord, än jaer up slote ska va äin svår sukdöm, o ja sku kom o böt te sukon. Men ja sku vila hora först, kvaför äin bilonigg man kan få, om man botar te sukon*.

„He ja ha luva, halva ritji o päggar til, he ska du få“, svara kundj in.

„Jå he ä néstan för lite*, så pojtjin, „men om ja får häila ritji

0 päggar til, to ska ja bota*.

„He kan ja int djäva*, så kundjin, „men ni kan ju nu försöka änto*.

„Ja kan ju nu försöka, so får kundjin sia, om ja int ä vserd he för mett arbäit.*

So börja an ti köka, o so köka han äin häil då midisiner. So kom prinsässon to o fråga, om int midisinen snårt börja bli fserdiga.

So svara an: „Jö, men nö kan he räkk ännu*.

Men so så han: „Sku int prinsässon önsk se ti bli djift?*

„Jå“, svara hun tibåka, „kvemm sku vila hå os, som ä äitt slika hömgardi?*

„No, men om ja sku tå bort hörnen å prinsässon, kanhända än prinsässon sku djift se mä me.*

Nu tjänd prinsässon pojtjin up rostn o så: „Aj, ä int tu te-sama, som ha läikt tisamans mä me?“

So kund int han håld se bara svara: „Jö*.

So så prinsässon to: „Om e ä so, än du kan tå hörnen bort å me, so ska vi djift os, o so ska du tå hörnen ännu å all tom ådra, men int å kundjin*.

So slö han nér sin midisiner, som an huld upa ti köka, o so börja an kök å sin frukter to.

No1 nser midisinen bläi köka, so så an til to, än tom kuggliga sku få sät se ti börs, kundjin först o tom alla andra bakett, men prinsässon sku få sät se ti sist. O so hadd an äin kupp, som an lådd midisinen yty, o hadd uträkna, än an sku djäv två säidblad åt kvar o äin, men nser an sku kom ti kundjin, so sku han va utan.

So gav an två säidblad åt prinsässon, o so börja han stå o läsa

1 sin bök. O so gav an dylikt åt tom ådra,, o stö o las för kvar o äin.So så kundjin, än prinsässos hornen börja minskas, so bläi an so ryslit glader. Men naer pojtjin kom ti kundjin, so va an utan midismer. So så an åt kundjin: »Sku ja int vara vaerd för mett arbäit ti få he, som ja ha bäidast, o nu tår ja int hornen å kundjin, om ja int får häila ritji4*.

So så kundjin: »Näj, he kan ja int djäva, men kom i menn skrubbkamare o tå taerifrån tom dyrbårast styttjin, som daer fins“.

So vist pojtjin, än skönana o tjäppn mostist finnas ti. So djikk kundjin förut, o pojtjin kom bakett. So så kundjin to: »Si, jter

hår du nu, väl åt de nu, kva du vil havaM. So djikk pojtjin upp ti

knutn, taer som an så, än skönana o tjäppn stö, o so tö an tom. So

tö an skönana up fotren o tjäppn i hånden, o so räiv an säddji å

se o så åt kundjin: »Kanhända ni tjänder me nu?4*

Naer an hadd sakt he, so tvinna han se ikrigg up skönana o so räist an å. So va alla ådra utan hörn, men kundjin bläi mä hörn. So bläi kundjin i stör sorg, naer an int kund vistas tisamans mä tom ådra kuggana, naer an hadd höm i huvu.

Men so hadd prinsässon o pojtjin to räidan förut tala mä kvar-ådra, sön prinsässon vist, kvart pojtjin va.

So va e äin tid to bakett, som pojtjin hadd fari daerifrån, so tykt kundjin: »Om nu pojtjin sku kom tibåka o tå hörnena å me, so sku han få häila ritji“.

»Jö“, tykt prinsässon, »nö komber han tibåka, ja skriver ett onon“.

O so komd pojtjin tibåka, o so så kundjin åt onon: »Ja djäver häila ritji åt de, bara du tår hörnen å me“.

So svara pojtjin: „Jö, bara kundjin djäver åt me prinsässon ti fru“.

»Näj, he sku ja int vila, he“, tykt kundjin.

»Jå, so tår ja int hörnen bort hälderM, tykt pojtjin.

Men ti slut so träggd kundjin luva, än an sku djäv prinsässon åt pojtjin o ritji til, bara han sku tå bort hörnen.

„JÖ, men ja tår int ännu bort hörnen, förän kundjin skriver åt me häila ritji först o prinsässon til“.

O to träggd kundjin skriva ritji åt pojtjin o prinsässon til. Men so tö an int ännu hörnen bort, förän han fikk håldi bröllop mä prinsässon. Men naer häila ritji va skrivi åt onon, o bröllope va håldi mä prinsässon, to först tö an hörnena bort å kundjin. To va pojtjin kugg, o kundjin va indjintigg.135. Om skraedarn, som fikk å jättn äin duk o äin käpp o förvärva se riki.

(Öfvitsböle i Mörskom).

He va tri skraedare, som jikk ut o vandra, he va so fat i tider. Bäst dom vandra hitta två å dom i skogin silverknuppar, som va liksom äpel. O tom plukka so myky åt se, som dom tykt, at dom sku bihova. Men te tridi han hitta igga.

No, dom for häim dom två, som fikk, men te tridi han bläi o soka ännu. O so kom han ti äin gamal jätt, som lå o kampast mä dodn. O han ba, at han sku slå ijael onon. Han hadd kampast i fem ti år, o igga kristit folk hadd komi

o tajji live å onon.

„Nou, tykt han, „ja hår igga, kva ja sku slå mae“.

To så jättn: *Ti»r ä äin klobbo båk huvu; tå lienna o slå'.

„Men int jör ja he utan bilonigg*, så skraedarn.

„NoM, tykt jättn, „ja hår igga vidare ti bilon de mä, bara äin gamal duk o äin käpp. Naer du vil hav måt, so bräider du ut dukin o slår mä käppn tri gaggor, so komber he måt alladi sorter*.

No, han gjord so, slö ijaefn o fikk dukin o käppn.

O senn va han o mott äin stafett, som kom ridandist. O han så: „Ja ä so huggroger*.

„No“, tykt skraedarn, „vi ska tå o försöka ti få lite ti muns*. O so bräidd han ut dukin, o so fikk han ita. O senn naer dom to hadd iti, so bijaerd stafettn te dukin. O han hadd äin pipo. Naer han sku blås i te äin éndan, sku he kom tibåka alt, som va förlora,

0 i anan éndan, so sku he kom kriksfolk.

Naer skraedarn jikk åter, blåi han huggro. Men naer han blåst

1 éndan, fikk han dukin tibåka, o so fikk han ita. Naer skraedarn jikk häiman, så han åt sin hostro: „Lag alt i senn årnigg räint*.

So va han to o bjöud myky jäster. So så tom ådra: „Si kva han ä tökoger. Nu ska han it upp o drikk upp te lilla, vi gav åt’n*. Men han hadd nö.

Senn blåst han i pipon, o so kom he kriksfolk. So börja dom suta o kriga o söut kuggis flygeln å. So laga kuggin ti sia, kvaför äin främand krikshärre, som sku ha komi. O so jälft igga he hälder, fast dom va o sia. O to modist kuggin ut sälv ti bisi, kva he sku vara. So va he bara skraedarns tilstälniggar.

O so laga han senn duk o laga åt kuggin ti måts o. So va kuggin to o bijaBrd te dukin o gav äin däil å sett riki för dukin åt skraedarn. Naer he to lite va, va skraedarn o blåst i pipon, so fikk han dukin. O so hadd han riki, o so bläi skraedarn raett rik, fast han hadd vari raett fati.136. Torvil-Håns.

(öfvitsbÖle i Mör8kom).

So va e åter tri broder, två stora o äin litn. So va he äin prin-sässa, som dom alder fikk ti skratta. Alla, som ti skn gå, skn hav rölit mae enna, nogra prädika som sti präster, o nogra suggd som §u klukkare. Men iggin fikk henna ti skratta. Men so sktt he tagas tri räimar ur ryggin up honon, som int skn få enna ti skratta.

To fråga te minsta brodern å fadern: „Får int ja gå ti o?“

„Gå bara, men so tår dom tri räimar ur ryggin up dett. O te pojkin, han häitt Torvil-Håns.

No, so så han: „Igga ämnar ja gå ti o lag enna ti skratta. Ja ska fräst gå ti drägg åt kuggin".

Han jikk, o so fråga han, om han skn få bli drägg åt kuggin.

„No", tykt kuggin, „kva skn tn to jöra, tn som iggintigg orkar o iggintigg kan?"

„No", tykt pojkin, „ja mo nn bär inn véd o vatn".

So bar han vatn inn. So mer han va ett vatn, so va daer äin furu i bäkkin, o som han tö vatne, fikk han äin fisk, som va äin gullfisk, i ämbare sett. O so kom äin gumma marsandist, som läidd ett se äin gullgåso. O so så gumman åt’n: „Vili vi byta".

Hun gav gåson åt honon, o han gav fiskin åt henna. Om nogin skn koma o känn upa gåson, so skn pojkin säjja: „Vil dn va mae, so sit på".

So kom äin gumma först, o so så han: „Vil dn va mae, so sit på". So fasna gumman fast.

Senn kom äin kår o skn spark gumman loss. So så pojkin åter: „Vil dn va mae, so sit påM. So fasna han fast, so han fikkhupp up äitt bäin.

So komber sminn o skn mä taggin tå löus onon.

„Vil dn va mae, so sit på", så pojkin. So fasna sminn kvar. Senn läidd han dom alla ti koksfönstre.

So kom kokspigan ut o hadd släiven o vispiln i handen, o so går hun ti o skn känn up dom. So"så pojkin åt henna o: „Vil dn va maB, so sit på". O so fasna hun fast. So läidd han häila hopn utanför prinsässans fönster, o to skratta hun so, at kuggin modist håld i enna, at hun int skn stjälp ikull. O taer fikk Torvil-Håns häila prinsässan.137. Gullgåsn.

(Tenala).

He va én gogg en bonde, som va riker o hadd tri söner. Han så o t den älsta sonn, at an sku gå hugg fammvéd.

Han jikk, o to komd ti an en vitklaedder mann, som bijaerd lite måt, för an va so huggroger.

Pojtjin sa: „Int jér ja, för ja bihover e sölvw.

Gobben jikk från an, o pojtjin börja ti hugga. De första trae an hugd, so hugd an se i hann o fikk gå himm.

Nu säter bön ander dåjin den millersta pojtjin ut. To komd ti åter sama mann, sorsli o bidrovager, o bijaerd lite måt, men an fikk sama biséd, som å den första pojtjin.

To an bijynt hugg, so hugd an se i bäine o orka int kom tädan, men grannana, som o va ti sköjin, jölft himm an.

Tridi dåjin säter dom ut den yggsta.

To komd åter sama mann ti den plassn o bijaerd måt.

„He ska ni fulvael fåa, så pojtjin, „ja åt frukost himma, so ja no kan slå me ut utan måt“.

Gobben börja to äta, va pojtjin gå, o an sölv sku bör ti hugg.

Men to så gobben: „Hugg int änn, sät de nu nér so länji ja äter, so ska ja senn vis ot de, var du ska hugga“.

Pojtjin jord so.

Naer gobben hadd äti, so jikk dom ti en ék, o den sku pojtjin hugga.

„Naer étjin senn falder*, tykt gobben, „so tår tu e, som ä undi rötren. Senn bihover tu int far himm mér, utan gå ut i vaerdn o sok din lykkow.

Pojtjin börja hugga, o gobben jikk bort. Naer étjin stalp, so va daer en gullgås undi. Pojtjin tö opp un, o gå se po vandernigg, men vist int, vart an sku gå. Naer an hadd vandra hela dåjin, so komd an ti et rusthold o bijaerd nattkvartér. He fikk an o.

Nu va i rustholde tri flikkor, én fullstörer o två tvilliggsflikkor. Den stör flikkon fraega, om un sku få en fjäder å gullgåsn, men pojtjin tykt, at un int sku kun få. To tägkt flikkon: „Ba tu nu somnar i natt, so ska ja nö kom o tå åv de“.

Pojtjin jikk i sitt rumm o lå se o satt gullgåsn bräivi sändjin.

Naer alt va tyst o stilla, so saer den stör flikkon ti dom små: „Nu ha an somna, o ja ska gå ätt en fjäder åv gåsn, men om ja blir för länji, so ska ni kora ätt meM. Hun smog se nu inn, men naer un tö i fjädren, so fasna un ti. Dom små komd to ti sok un, men naer dom sku tå ennas händer loss, so bläi dom o daer.Ander moron stäig pojtjin opp i gö tid, tö guUgåsa o ga se ut på vandernigg; flikkona fikk fölg mä an, all tri.

Naer nu rustholderskan vakna, so sku un gå väkk opp sina flik-kor, men dom va bort. So jikk un i he rumme, daer an hadd liga, o an va o bort. Hun jikk nu ti rustholdarn o sa: „Si po dom bad-dars flikkona, nu ha dom alla fari bort mä den pojtjin, stig nu opp, so vi får far o sok!M

Rustholdarn stäig opp, o so för dom o sokt. Dom hitta o po dom, men naer rustholdarn m® nu sku tå händren

däiras loss, so bläi dom o daer. So kom daer två ditjisgrävare, o naer dom sku bryt loss händren däiras mä spadana, so bläi dom o daer. Ju lägger pojtjin jikk, täss méra folk fikk an.

Slutlijen komd an ti en grévisgål. Den gréven hadd en dö t ro, som alder hadd skratta. Gréven hadd sakt, at den, som sku få un ti skratt, sku få un, om an so sku va greve hälder drägg. To nu pojtjin komd mä hela sitt följi, so börja un slå händren ihöp o skratta, to un fikk si hela kogkaroggin.

Gréven komd di o fraega, va som va po faerde.

„Pappa komber o si, so ska ni få si, toko som ni alder änn ha sitt“, tykt im, o un stormskratta, so un rätt vild digna nér.

Men gréven stö vi sitt ord, o pojtjin fikk grévedötron ti hustru.

Pojtjin, han röpa nu: „Loss!M So slapp dom all från gåsn o för ti sitt, men pojtjin, han bläi gréve senn, han.

138. Om bön, som fikk fämm önskniggar för fvra kalv-fötter o en fj aerndel bro.

(Tenala).

He va en fati bönde, som hadd sold kraek o skog, so an int égd bara husen o mytji barn o hustru, men igga mat. Bånen larma ätt mat, dom, men an vist int, va an sku få ti jé dom.

En moron stiger an opp o sku far hugg et lass véd o sölg e, so at an sku få lite ti bro. Vi första trse jikk yksn sunder, o so satt an se po trae ti gråta.

Nu komd ti en gobbe o fraega, vaför an grét.

„Sku du kun jölp me, so sku ja nö säj“, så bön.

„Säj nu bara!M tykt gobben. Han birätta to, hur he va po raku mä an, hur an hadd sold alt bort för måtn o ti slut hadd yksn hansis gått sunder för an. Grannas mör hadd jétt ot an fyra kalvfötter o en fj aerndel bro ti måt ti sköjin.„Vil tu jé ot me den rnåtn", tykt gobben, „so ska tu få önsk ot de étt tigg för vår fot o étt för brobitan".

„Nuk ä ja brå utan o sku trägg hold den måtn sölv, men nuk ska ja jé an änto", svara bön.

Naer bön sku gå himm, so sku an senn få jör dom famm önsk-niggana, o för brobitan sku an önsk se he nodvändigasti.

Bön går himm.

So önska an se först för brobitan Guts nåd, som alla bihover. För första kalvfötn önska an, at hansis visthus alltin sku va fult, för den ander at hansis tjällare alltin sku va full, för den tridi, at föuse hansis sku va fult åv kraek o lädun full åv ho, o för den fjaerdi so önska’n, at hansis pugg sku va full åv päggar.

Han går nu himm o säter se bakom böle. Senn så an: „Tu ha väl inte laga ti måt, gumma?"

„Jå, va sku ja laga åv?" tykt un.

„Gå nu ti visthuse o sok, om int daer ä nogo, som duger äta!" så bön.

Naer un komd ti visthuse, so va e fult mä rog, ärter, fläsk o

alt möjlit. So va he bara ti tå inn o äta. Naer dom hadd äti, bå

bön gumman ti gå ti tjällarn o sok drikka. Gumman jikk, fast un trodd, at daer int sku finnas. Men naer un komd ti tjällarn, stö frag-gan ur oltunnona, o so va e bara ti tå inn o drikka.

NaBr dom hadd drukki, so saör bön: „Ha du vari o jétt måt ot

kriandin?"

„Vist fänin ha tu blivi full åv ole nu", tykt gumman, „hälder va talar tu i önodon, int hår vi ju nogo kraek".

„Men ja tykt än he röuta i föuse, naer ja komd himm, so at gå nu bara", svara bisin åter.

Gumman jikk.

Naer un komd ti, so stö all bås o tjättor fulla åv kraek. He va it nogo vidare to bara ti jé måt ot dom, ättsom lädun o va fulder åv ho. Naer un komd inn från föuse, so börja un fundér, hur he nu alt hadd gått té. Bön birätta to ot un.

Som nu tjäriggar alder kan hold i se nogo, so för un ti grann-gålsmor o skråvla omm e. Nu va int grannbön himm. Men naer an komd, so tykt gumman, at an o sku far ti sköjin o hugg véd, so sku un lägg ot an fyra kalvfötter o et hélt bro. Han lova fara, men an va riker. Naer an nu hugd första trae, so jikk yksn sunder, o an satt se nér, förstås, ti gråta.

To komd sama gobbe ti an o fraega, vaför an grét.

To börja bön juga o så, at an va so fatiger, at an int sku få yksn stålsatter, o at an int hadd mér måt som fyra kalvfötter o étt bro.„Vil tu jé ot me de, som tu hår i posan, so ska tu få önsk de étt för vår kalvföt, men int nogo för bro?" så gobben.

„Nö ä ja nu utan, men ja ska änto jé", svara bön. Po vaejin sku an senn få önsk se.

So jikk an himm. Naer an komd himm, so fråga hustrun hur e hadd gått, o om an sku få önsk se nogo.

„Jö", tykt bön, „men ja sku nu lät de önska". To bläi gumman so glåder, so un önska för första fötn, at hela stuvun sku bör dansa. Naer stuvun börja dansa, so börja alt ti rambel o gå sunder. To mostist bön önska för ander fötn, at stuvun sku stå stilla. Naer stuvun stanna o an fikk si, at alt va sunder, so bläi an arger o önska för den tridi fötn, at an sku fasn i den önytto munn po gumman. Int kund un gå o bär kalvfötn all sin tid, utan un modist for den fjaerdi fötn önsk bort un, o so va dom int fléran.

139. Skräddarns tri söner.

(Passila i Sjundeå).

De va ién goggo ién skräddare, som add tri söner. Ién blié svarvare, den ander snikkare o den tridi skräddare. Dom kalla skräddarn ti den logga, snikkarn ti den tjokka o svarvarn ti den dumba.

So för snikkarn först ut o gå säj ti vandra, o anses riéskost blié slut. Senn komd an ti ién störer skög, o daer myett an ién kår, som fruåga, va sors yrki an add. Han. så, at an va snikkare. So bå den daer kårn onom ti följ mässäj. Senn komd dom ti iétt riktit vakert slot, o daer bödd kårn. Dom tö riktit vael imöt snikkarn o gå ot onom kvällsvål, o ander dågin so fikk an arbet.

Naer an senn a vari daer ién vika, so så den daer kårn, at an int bihyovd onom lägger, at an sku fuå gå. Naer an sku bital onom, so gå an int päggar bara iétt börd o bå onom säjja, naer an sku bli huggroger: „Börd, duka däj!" so sku de var fult ota dom finaste måterna.

So för snikkarn himm mä börde sit, men dom stjål de uå onom po vaegin.

Naer snikkarn komd himm, so för skräddarn ut o vandra. Hanses riéskost blié o slut, o an komd ti sama skög som brödran hanses.

Daer myott an o ién kår, som fruåga, va sors yrki an add.

»Skräddare", svara an onom. Do bå an, at an sku följ mä onom. Dom komd ijänn ti sama slot, o skräddarn blié myki vael imöttajiger. Anderdås moron fikk skräddarn arbet, o naer an a varidaer ién vika, so så kårn: „Nu bihyover int ja däj lägger; ja vil aerlit bital däj, men int mä päggar, ja ska gié ot däj ién åsna, o naer du säjjer: häj hopp, min åsna! so får den över bodi bärg o skögar“.

So för skräddarn himm, men po vaegin stjål dom åsnan uå onom.

Äfter ién tid gå svarvarn säj ti vandra, o anses mataposa blié o slut. So komd an ti ién störer mörker skög. Daer komd sama kår imöt onom o fruåga, va sors yrki an add.

»Svarvare“, svara an.

„Fölg mä mäj do“, så kårn.

Svarvarn jord så o. Dom komd ijänn ti sama slot, o svarvarn blié myki vael imöttajiger. Naer an a vari po slote ién vika o ar-biéta, so så kårn, at an sku fuå gå, o gå ti bitålnigg ot onom ién säkk mä ién knyolpuåk i. Han sku bara bihyova säjja: „Ur säkkin mä däj, knyolpuåk!“ so sku den koma ota säkkin o sluå o dägga, tiss an sku säjja: „I säkkin mä däj, knyolpuåk!“ So så den dsör kårn senn: »Dina bryoder a läggi stjäla uå säj alt, va dom a fuått, hur ska de int gå mä däj, som ä dumber“.

Naer svarvarn för himm senn, so va dom o o stjål den uå onom. Do skriék an: »Ur säkkin mä däj, knyolpuåk!“

Knyolpuåkin ti sluå tjyven, tiss an modist gié tibåks bodi säkkin o borde o åsnan. Si, de va sama tjyv, som a stuli alt.

Naer svarvarn a fuått sina o bryodernas såker, för an himm, o dom ständ ti iétt stört kalås daer senn, men int fikk ja var mae po de.

140. Hur bön bläi riker.

(Ingå).

He va én goggo en bonde, som hadd tri syner. En då senn sa den älsta ot fådran, at an sku vila a ut sin arvilott. Han sku far ut o sok sin lykko i vaerdn. So fikk an o o gå se ut ti vandra.

Naer an a gått en bit, so mott an en gobbe po vaedjin, som fraega, vart an sku gå.

»Ut o sok lykkon“, så pojtjin.

„Jé ot me päggana dina, so ska ja jé de lykko“, tykt gobben.

Pojtjin jord så o. So gå gobben ot an et börd, o an sku bara bihov säj: »Börd, duk opp!** so sku an få gö måt. Senn tö pojtjin borde sit o för o sova i et krögarställe.

Om nattn senn så krögarmör ot gobben sin: „Vi hår et dylikt börd, vi ska tå o byt mä an“. — Si, un va bara po tjuvsko.Om moron, naer an stég opp, so to an e borde, som tom ständ ot an, o for himm o ständ e i såln. Senn for an ut o bå mytji folk ti kalås, o naer alla va taer, so ropa an: „B6rd, duk opp!“ men igga duka he nogo.

So bå den ander sonen, at an sku få sin arvilott ut. Han sku o far sok sin lykko.

Naer an djikk, so mott an åter sama gobbe po vaedjin. Gobben fraega o uta an, vart an sku gå.

„0 sok lykkon min*, tykt pojtjin.

„Vil tu jé ot me dina päggar, so ska ja jé ot de lykko. Tu ska få en åsno, o bara tu säjjer: „Åsno, slå opp!* so jér den ot de mytji guUpäggar. Pojtjin jord så o. Han gå ot gobben alla sina päggar o to åsnon. So för an ti sama krögarställe, som brödran o vila om nattn. Undi tidn an sovd, so va krögarfoltji o ymsa åsno ot an. Tom tö liansis o gå en anan i ställe. Naer pojtjin vakna, so tö an åsnon o för himm o ständ un i ställe. Senn va an o bjod alla sina vänner, at tom sku kom si, va an a fått. Naer tom komd i ställe, so så an : „Asno, spark opp!“ men åsnon stö taer som en anan trse-märr, o igga slö un opp.

So vild den yggsta pojtjin liå ut sitt arv. Han sku o far ut o försök sin lykko.

So mott an alt sama gobbe som brödren hansis. Gobben fraega ijänn uta honom, vart an sku fara.

„Ti sok lykkon min i vaerdn*, så pojtjin.

„Jé ot me dina päggar, so ska ja jé ot de lykko*, tykt gobben åter. Pojtjin gå o. So fikk an en tjäpp, som gobben kalla ti knölpåk, o an bihovd bara säj: „ Tjäpp, dansa!* so dansa an, o „ Tjäpp, slå!* so slö an.

So för an o tö nattkvarter po sama krög, som brödren hansis a vari. Taer tö krögarmör åter o ymsa tjäpp ot an.

Men naer pojtjin vakna, so ropa an: „Knölpåk, var ä tu?*

„I kamarn*, så knolpåtjin.

„Knolpåk, va värksam po tom, som a fori de ti!* så pojtjin.

Knolpåtjin po krögarmör o ti slå.

„Knolpåk, va värksam po tom, som a tajji brör mins borde!“ Knolpåtjin po krögarmör åter o slö, tärt un modist jé framm börde.

„Knolpåk, va värksam po tom, som tö brör mins åsnon!* så pojtjin.

So fikk an altsamans o för himm. Taer ständ an börde i såln o bjod mytji vänner o främan ti si, va an hadd.

So så an: „Börd, duk opp!* O börde duka opp tom all bästa rättren, som fantist. Naer tom alla a äti, so för tom ti ställe.

Taer så an: „Åsno, slå opp!* O åsnon slö opp gullpäggar, so at e small i ander väddjin bara.So sku tom far ti o plokk ot se, men to så an: »Knölpåk, va värksam!" Knolpåtjin ti mänt omm alla, o igga päggar fikk tom int. So bläi an so riker, naer an fikk brödrens lykkor maB, men tom bläi fatiga.

141. Om den ugga dränjin, som slö ijael rövarn.

(Tcnala).

He va én gogg en drägg o en pigo, som ska jift se. Dom hadd tjéna tisamans i tri år o fått tjaerlék ti varann. E fjaerdi åre tö dom int tjänst mér, utan bodd tisamans i en litn stavu. He va lite po jsegarsidon mä den dränjin.

En då jikk an ti sköjin o sot lite.

Ander dåjin jikk an åter ut o tägkt få mér, men to mott an su rövare. Dränjin va ugger o starker. Han slö ijael säks, men den

sund i bläi vi lite liv o jikk int åt.

Na faelast an alla dår i sköjin, sot o sold. To sku dom hold bröllop ti juln. Undi tidn bläi rövarn frisker o börja fap.las ti flikkon om dagana, naer dränjin va borta, men ti kväldana för an därifrån.

Na passa an int mér mytji po dränjin, senn an add fått tjaerlék ti

rövarn. Rövarn o flikkon börja to fandér, hur dom ska få live åv dränjin.

To så rövarn ti flikkon: »Säj i afton, at tu ä saker o at tu blir frisker, om tu får vargmjölk. Naer an to far ti mjölk vargana, so tår dom ful live åv an“.

Om kväldn jog brudn at un va saker o vild, at an sku skaff vargmjölk, at un sku få drikk o bli frisker.

Dränjin tykt, at e va synd mä un, o jikk ti vargana. To komd en hél höp vargar o sku rus po an, men en gamal varg så: »Kansi an har nogo aerand, vi ska lät an först säj utu. Dom fraega va an vild, o an så, at an sku vil hå vargmjölk. En tiko jikk framm, o an mjölka stöpe fult. Senn gå vargana ot an en pipo o så: »Om tu komber i stör nod, so blås bara i den pipon, nu ska vi kom o jölp de“.

Han jikk himm, o flikkon drakk opp mjöltjin.

Senn för an ut o jaga åter. Naer dränjin jikk bort, so komd rövarn di.

»A an i live änn?“ så rövarn.

»Jö, nuk ä han hew, tykt flikkon.„No, nu ska tu int stig opp, utan narr an i afton ti bjornana o mjölka, nuk ska dom vallan tå liv© åv an“. Flikkon jörd så o, o dränjin, som nuk vist, var bjornana bödd, för di mä bläkkstöpe. En hél höp ugga bjomar komd to framm o vild ta live åv an, men d»r va en gamal én, som så: „Kansi han har serand, vi ska lät an säj ut ae rande först“. Dom fraega åv an, va an vild, o to an så sitt aerand, so fikk an mjölk en tiko. Dom gå o ot an en pipo, som an sku blås i, om an sku kom i nod, so sku an få mytji björnar ti jölp.

Dränjin jikk nu himm ti flikkon, o un drakk opp bjornmjöltjin.

So för an ut på jakt åter. Int hadd an rö ti va himma.

Naer an hadd far i, so komd rövarn di. Han fikk to åter vita, at an va i live. To så rövarn: „He va nö at int bjornana tö live åv an. Nu ska tu int stig opp, utan i moron ska tu po sama sätt narr an ti läjjona ätt mjölk, tom ska nö tå live åv an".

Flikkon jörd som rövarn bå, o fikk an narra ti läjjona ätt mjölk, to un så, at un sku bli frisker åv läjjonmjöltjin.

Dränjin bigå se åv följandi moron ti läjjona. Daer komd to ut ugga läjjon o sku tå live åv an, men et gamalt läjjon så: „Vi ska först fråga, va an hår ti serand". To an så at an sku vil hå mjölk, stäig en tiko framm, o an mjölka hela stöpe fult. Läjjona gå o ot an en pipo o så: „Om du komber i stör nod, so blås bara i un, so får tu mytji läjjon ti jölp".

Dränjin jikk senn himm ti flikkon, o un drakk opp läjjonmjöltjin.

Senn jikk an åter ut jaga.

To komd rövarn åter ti flikkon o så: „Va e int nö, at int läjjona tö live åv an, men nu ska tu int stig opp, utan säj, at tu sku bli frisker, ba tu får bada, o bé an éld bastun. So nser ni badar, ska tu säj, at tu int ha sitt nogon båkbundi. Senn ska tu båkbind an o sät räipe vi stigan o bör skrik. To komber ja mä kniven o tår live åv an".

Flikkon jörd alt va rövarn vild. Dränjin élda bastun. Denn dåjin fikk an va himm o slapp int ut jaga.

Om kväldn jikk dom bada. I bastun så flikkon: „Hor tu, ja ha alder sitt nogon båkbundiger, lät me båkbind de".

Han lå un o, för an tykt omm un. Hun band räipe vi stigan

0 börja ti skrik, o jinast va rovara daer mä kniven. Han va nu vad

1 den nod sköksdjuren hadd sakt.

Han så to: „Får ja leva änn en stund, so ska ni få hor en vaker musik?" Dom tykt to, at an sku få sin sista vilja framm. Han

tö senn framm vargpipon o blåst, men int komd daer nogon. To

lova an änn jör vakrare musik o satt all trf pipona i munn o blåst.

To komd di bodi vargar, björnar o läjjon, o int rord dom honom,men sku inn i bastun. To va dser en gamal, som fråga, va dom sku jör ot dom. Han så, at dom sku tänd éld po bastun o bränn opp dom. Dom jord så o, o rövarn o flikkon fikk brinn opp.

Senn gå an se ut po vandemigg o tö mässe en varg, en björn o et läjjon.

Han komd nu ti en kuggsgål. Dser hadd kunjin vari fast för et troll, som an int va stond ti slipp, förän an lova ot an prinsäs-son. Nu va he en viss då, som trolle sku kom o tå prinsässon, men an sku int kom ti slote, utan un sku foras ut ti en ypiger plass. To dom alla va so äggsliga po slote, so frsega dränjin, vaför dom va så. Han fikk to vita, at e va denn dåjin prinsässon sku tås åv trolle. Dränjin för to mä sina krsek ti den ypiga plassn. Nu sildist prinsässon från föräldrana sina o dser bläi su sorger o nie bidro-velser.

En kaftén sku nu for di un, o om an sku va stond ti fräls un fron trolle, so sku an få un. Nser kaftén kömd et styttji po vaejin, so våga an int gå nämmare. So fikk un gå aléna, o kaftén lät hästana stå o bläi dser. Nser un komd ti dränjin, so frsega an, vart un sku gå.

Hun tykt: „Int kan tu jölp me".

Men an så: „Nu kan ja, gå int lägger, utan bli nu hser bräivi me!"

Han satt se to nér.

To komd jyst o trolle o stö nér i bakkan o sku tå prinsässon.

Men dränjin så: „Int får tu prinsässon, om tu int dansar tri goggor mä mitt läjjona.

Dom börja to dans.

Först goggon dom dansa, so nettist trolle opp jäms mä knse-nana, ander goggon jäms mä middjon, o tridi goggon va he slut mä an. Nu tö dränjin prinsässon o sku for un ti kunjin o säj, at an hadd rädda live hennas.

Men nser dom jikk förbi vagnen, så an inn di, o to kåpa kaftén nakkan åv an.

Kaftén tö prinsässon i vagnen o hadd un ti jör éd på, at he va an, som hadd frälst un från trolle, annors sku an tå live åv un.

Hun mostist e o birätta o så för föräldrana.

So sku he bli bröllop åv. Stör glädji bläi i slote, men dränjins djuren fikk stör sorg ätt sin hussbön.

To så varjin: „Ja hår en gamal mör, ja ska gå ätt un, kansi un kan lag liv i ana.

Varjin jikk ti mör sin o birätta omm e. Han fikk to bara stryk för a t dom, som va so mogga, int hadd tajji live åv kaftén, men int fikk an nogo böt int. Varjin komd tibåka o birätta hur e hadd gått.To jikk bjorn ti sin mör. Nuk fikk an o stryk jyssom varjin, men igga böt.

Nu går läjjone ti sin mör, o un laerd, hur dom sku jöra. Dom sku for an ti en bäkk o tvätt huvu o sät e åter po ställe, so sku e väks fast, o an sku åter bör leva. To läjjone komd tibåka, so jörd dom så, o so fikk dom åter dränjin ti leva. Nu komd an ihåg prinsässon. Han tö sina kraek o jikk inn i kunjins traegål. Daer va bråsko po kuggsgåln, för nu sku he bli bröllop.

To så dränjin: „Nu ä daer väl råd po vétbro, den som bara sku få lite?“ Naer varjin hord he, so räist an åv ti tjotji o tö den störst vétbullan o ford i traegåln.

To så dränjin: „Nu hår vi vétbro, nu sku vi bihov fläsk ow.

Napr bjorn hord e, so för an inn ätt fläsk. Senn åt dom all fyra o bläi torstoga.

To önska dränjin vin, o he fikk läjjone skaffa. Nu så kunjin i fönstre o fråga, va he va för en lanstrykare, som hadd sin djur ti jör illa i tjotji.

To komd prinsässon ti o va faerdi brud. Hun så: „He ä injin lanstrykare, he ä han, som frälst live mitt. Men hur an ha fått liv, väit ja int, för kaftén tö live åv an“.

To nu kaftén o prinsässon sku vigas, so så kunjin, at he sku få stå, so länji an sku tal mä dränjin. Kunjin fraega to, om he va han, som hadd rädda prinsässons liv. „ Jå, int ha de nu vari ja prä-sist, men ja ha bifalt kraetjin mina ti jör ea, svara dränjin, o so birätta an alt, hur e hadd gått til. To nu prinsässon hadd sama tål, so fikk dränjin prinsässon. Hun pussa an jinast. So vigdist dom, o kaftén fikk dans famm minuter mä läjjone, o so va e slut mä an. Dränjin bläi kugg ätt svärfadern, o djuren fikk vistas daer, so länji dom vild.

142. Om den trogna dränjin, som tjéna en bonde i tri år, men int fikk nogon lon.

(Tenala).

He va én gogg en drägg, som va mytji tröjin i sin tjänst. Han tjéna en bonde i tri år o hadd int tajji ut nogon lon, för an va so noga. Han tägkt tå ut alt i étt slag. Bön vild, at an sku tå ut lonena, men an tö int. Po tridi åre brann byin opp o böns pägg-skrine mae. Nu va bön lika fatiger som dränjin. Han hadd int ti jé.Den dränjin hadd brud o. Hun tjéna i granngåln tri år. Naer hestn komd, so sku dränjin ti flytt. To så bön: „Vaför ha tu int tajji ut lenena, nu hår ja int mér nogo. Men to tu nu ska jift de, so ska ja jé de tri får, so får tu tjyt o päls ti vintern*. Nu gå bön ot dom en litn stuvu. Han tö igga daksvärkare he åre. To nu pigon o dränjin jift se, va dom lika fatiga båda. Dom bodd to bara tisa-mans o sku lät bröllope va, tärt dom sku få bäter råd.

Dom va drar noger vikar, so tö alt slut. To fundera dom, hur dom sku få nogo ti bro. Dränjin sku to far ut o sölg et får. Ander dåjin jord an så.

To mett an en gobbe, som fnega, va an sku vil hå för e.

„Päggar sku ja vil hå, at ja sku få måt“, tykt dränjin.

„Vil tu int jé e ot me? Ja ska jé de en bysso, mä hokon tu kan suta alt va tu vil hå*, så gobben.

Pojtjin tö bysson o gå ot an fåre.

Nööi* an komd himm, so va brudn arger. „Å, kansi ja blir riker änn?“ tykt dränjin. „Ja ska i moron gå sölg he ander fåre, so får ja väl päggar.* Han jord så o.

To mett an åter sama gobbe, o gå fåre ot an för en tjäpp. He va en tokon tjäpp, at om an sku slå po nogo o fraöga, va e fåilast, so sku an få svår jinast.

Naer an nu komd himm o visa tjäppen, so börja brudn ti gr»l änn mér o så: „Ja får ju rätt svält ijael*. To slö dränjin flikkon mä tjäppen po tjölana o fraöga: »Tjäpp hojj, hur mogga friare a den flikkon havi?*

»Tu laer ful vara den första*, svara tjäppen. So tö dränjin e tridi fåre o sku far sölg e for päggar.

Men so träffa an åter sama gobbe o sold e ot an för en fiol o tri hundar. Hundana sku alltin stjydd an, o om an sku späla po fiöln, so sku alt bör dans, som liv sku hå. Den första hunn hétt Ål, den ander Tål o den tridi Altål, o dom bihevd injin måt.

Nsbi* an nu komd himm, löBr flikkon ha vari skaplit arg po an. To börja an späla o brudn ti dansa so länji an späla.

Ander dåjin jikk an ut ti sut o fikk mytji foglar. To an sold dom, fikk an mytji päggar. So jikk e då ätt då, o dom börja leva brå.

Men nu jikk foltji o klaga ti bön, at dränjin jikk i skoj in o set, o så, at an sku tjer bort an.

Bön tö främan mann mässe, jikk di o så, at an sku flytt bort inom tjugufyra timmar. Nu vist dränjin int, vart an sku tå vaejin. Han tö to brudn o sitt mässe o jikk bort. Naer dom hadd gått, so komd dom ti den kojjon, daer gobben bodd, som hadd tajji fåren åv an. Naer dom komd inn, tjänd gobben o dränjin varander. To fraega gobben: »Hur komber tu nu hi?*So så an: „Bön tjord bort me, naer ja set foglana. Men int lser ni nu sku vil lät me bo haer?“

„He ska tu no fåM, så gobben. Dom bläi daer, o dränjin for ut

0 jaga om dagana. Nu börja flikkon o gobben si ot varander, o dom sku ha vila hå live åv dränjin. Dom fundera to, hur dom sku få live åv an. Gobben så to, at un sku kok gö gröut o sät markuijon i, so sku an nö lägg bäklana i vädre. Hun jörd så o, men naer an komd himm, so satt an först lite mat ot hundana. Dom åt int, o naer int dom åt, so åt int an hälder. Han jikk öätiger fron börde. To så flikkon: „Vaför äter tu int den gö gröutn?“

„Han most int va gö, naer int hundana äter ana, så dränjin.

Ander moron för an åter ut po jakt o tjoft ot se mat, för an passa int på flikkon mér, to an hadd märt falskhet.

Gobben fikk nu flikkon ti bak vétbro o så, at un sku lägg toko

1 åter, kansi an nu sku äta, to naer an sku kom himm. Hun jörd så o, men naer dränjin komd himm, so brot an först ot hundana, o naer int dom åt, so åt int an hälder, utan jikk sova utan mat.

To så flikkon: „Ja trör, tu ha blivi tökoger nu om kväldana, som tu int äter mér. Ja väit int, va man ska lag ot de?“

„Int most he ha vari gott, naer int mina hundar hälder äter eu. tykt dränjin.

Ander moron för an int ut po jakt mér. Nu så an ot flikkon: „Vaför ha tu blivi so falsker nu? Nu försöker tu bara få live åv me. Ja bryr me int mér om de, utan ja tår mitt o räis min vaegtt. So jörd an o.

Naer an hadd gått et stykki po vaejin, so mett an en präst.

„Kan tu suta po fri hann?a fraega prästn.

„Jö, he kan jau, tykt dränjin.

To komd dom ti en störer grån, o daer sat en soro, o bräivi grän va en törnboska.

„Kan tu sut nér den soron, so mo tu va en frisyttM, så prästn. Dränjin sot, o soron full nér i boskan. To sku prästn gå tå opp un. Men so börja dränjin späl po fiöln o prästn ti dans i törnbo-skan, so an vild dans ijael se.

Naer dränjin ti slut stanna, så prästn röliger ut, naer an komd från tömboskan. Mä e sama för an o sin vaeg.

Dränjin jikk vidare o komd om kväldn ti et bönställe. Han bijaerd nattkvartér o fikk o.

Bön sku snårt hold bröllop ot älsta dötron sin, men an fåilast fogelstäik. Dränjin lova to skaff ot an, o i ställe sku an få böns yggsta dötron.

Ander dajin sot an en hél säkk. Bön va glåder o hänta flikkon ot an o frapga, va an tykt omm un.Dränjin slo flikkon po tjöln o fraega: „Tjäpp hojj, hur mogga friare a den haer flikkon havi?"

„Gå o räken poslinstaldrikana po hyllon!" svara tjäppen. Dränjin räkna, o so va dom tjugufyra. To vild int dränjin mér hå un, naer un hadd so rayfcji.

Nästa dåjin jikk an därifrån o kom ti et stört härrgålsställe. Han jikk in o fraega ätt nattkvarter. He fikk an o. Haer sku dom o hold bröllop, o härm jord opp mä an sama akord som bön, at an sku få hansis yggsta dötro, bara an sku skaff foglar ti bröllope.

Ander dåjin fikk an åter hela sättjin mä foglar. Men an slö

0 härrns dötro po tjöln o fraBga, hur mytji friare un hadd.

„Gå o räken hästana i ställe!" så tjäppen.

Dränjin jord so, o dom va älva. Han tö to int enna hälder, utan för därifrån.

Nu lät bodi bön o härrn stämm dränjin, för at an hadd holdi dom ti spitåtjil. He bläi tiggssåk åv. Domarn kalla an ti borde o fraega, vaför an int hadd tajji möt böns o härrns dötror, naer dom hadd bjudi.

„Ja vil int tå dom", så dränjin, „lor ja väit, at dom ha havi so mytji friare".

„Hur väit tu he?" så domarn.

„Nuk väit ja he", så dränjin, „o om dom komber hi, so ska ni alla få hor åv e“.

Två nämdimän för to ätt flikkona. En i sänder slapp dom inn. Först bönflikkon, o tjäppen gå sama svår. So jikk e o mä härrgålsflikkon. To tö domarn o rättn he för trolleri, o so bläi an domder ti halshuggas.

Först sku nu prästn biréd onom. Naer an to sku halshuggas, so komd di folk, hur mytji som hälst. Innan an halshugdist, so fikk an ännu lov ti drå po fiöln en gogg. Nu va denn prästn daer o, som hadd dansa i törnboskan. Han hadd dom ti bind se först fast

1 en kvistoger grån. Naer an nu börja späla, so börja alla dansa, o prästn räiv alt tarmana ur se i grån. Domarn mostist to jé nåd ot an, ba an sku slut ti späla.

Dränjin för nu ti en ståd, daer e fantist en störan draka, som vår då sku hå en mänsa. Fikk an int he, so spruta an jift po hela stån. Dränjin komd ti kuggsslote jyst to kunjins sista dötron sku rit. Daer va stör sorg. Dränjin jikk nu ut ti den plassn, daBr drakan sku kom o tå un. Aléna komd un ut di o birätta ot an, hurdan dod un sku få. Dränjin ygkast yvy un o lova fräls un. Mä he sama komd o drakan so he fjua i luftn o slö se nér.

To så dränjin: „A1, Tål o Altål, gåin ni brotas mä drakan!" Dom jord so o räiv an i bitar. To bläi prinsässon so glåder, at ungå dränjin två pussar, o so jikk dom båda ti slote. D®r firast senn bröllop millan dom. Kunjin va glåder, o alla va so glada, o i sama glädjin komd ja himm åter.

Jni fr Nyland II, sagan 232.

143. Pojtjin, som tjéna naer bifallniggsmann.

(Siifträsk i Liljendal).

He va äin pojtji, som tjéna naer äin bifallniggsmann. Han hadd so litn len, bara äitt penni i åre. Naer an hadd vari taer i tri år, börja klédren hans bli so dåliga, o so sku an gå ti stånn o skaf! åt se ny kléder. Men han hitta igga, han villast bort up véjin. So kom an ti äitt höukt bjärg o lådist ti sova.

Men to kom äin sondroger bisi o väkt upp onon o bad för Guds skull, än an sku få äitt penni.

Pojtjin tägkt: „Kansi ja nu får åt me kléder för två penni*, o so gav an äitt penni åt bisin.

Sidan djikk an o djikk o kom heger upp up bjärji o lådist åter ti sova. So kom äin anan sondroger bisi o bäidist åter äitt penni.

Pojtjin gav he o.

Sidan djikk an åter äitt stykk o kom riktit upp up bjärji o lådist taer.

To kom åter äin bisi o bäidist äitt penni.

Pojtjin så, än an int hadd bara äitt penni, men han tykt ygko yvy bisin o so gav an onon te sista penni, som an hadd. O so börja an gå o sku sok ett véjin ti stånn. Men to ropa bisin, än an sku kom tibåka o so så an, än e va han, som hadd fått all tri pennin an. „0 naer du va so gojärtli, ska du få önsk de tri tigg, som du hälst vil hava, men önsk nu, so än e bityder nogatt, så bisin.

Pojtjin önska se först äin bysso, som alti sku träffa, men int tykt bisin, än nu he bitydd noga.

So önska han äin sliker fjål, än alt sku dansa, bara an sku bör spael up te fjåln.

„No, önsk nu noga bäter tridi gaggon*, så bisin.

„Ja önskar, än indjin ska kun näikk me, naer ja bäiss noga*, så pojtjin. He tydvt bisin omm. O pojtjin fikk alt, som an önska se.

So djikk an ti stånn o kom inn ti skraBdarn o bäidist äin ny mundérnigg. Skraedarn synda se jinast ti tå från väddjin tom finast klédren, som an hådd o gav åt onon häila mundernindjin.

Sidan djikk an ti skumakårn o fikk åt se styvlar. Men so modist an ännu gå tibåka ti skraedarn, han glömd ti bäidas åt se nyer mysso.To va an uppklédd riktit från tupp o til tå, o so djikk an ti traktorn o åt o drakk, sön an rsett bläi mitt i fyllon.

Naör an to kom ut, tjord äin finder härre inn up gårn o hadd äin sliker fördärvat grander häst o slida.

„Aj, djäv åt me te hästn", så pojtjin.

„J6, jö“, så härrn o stäig ur slidan, o so satt pojtjin se yty o för häim.

Up véjin mott an bifallniggsmann, men han tjänd igga pojtjin mäir. Men pojtjin ropa: „Häj, gudå, int ska tu va so stör up de mäir", o so börja dom språka. So så dom äin såro up rysamt lagkt håld upp i äin gränskata, o pojtjin luva sut nér ena mä bysson sm, men bifallniggsmann tykt, än an int sku kuna. So huld dom våd o satt upp hästar o slidar o ännu tässutoin hundra mark. Pojtjin söut o såron full nider jinast. Men bifallniggsmann va nyfitji ti si, om un nu rsett va doder, o so spragg an ti. Nu va daer äin förskräklit störer tömboska nidanför trae, o ti i te boskan hadd såron falli. Bifallniggsmann gräina o gräina o kom ettarst rsett mitt i boskan. To tö pojtjin framm fjåln o börja spsela o bifallniggsmann ti dansa. Han räiv alt sönder klédren sin o fikk mogg ställ hol up sinne, men pojtjin spaela bara. Naer an ettarst sluta, va bifallniggsmann mytjy värre sönderrivi än pojtjin, naer han för först gaggon ti stånn.

So vénd pojtjin omm hästn o för mä bå hästana ti stånn o gav åt härrn hästn tibåka, men såld bifallniggsmanns hästn.

To djikk bifallniggsmann o angav onon för stassbitjéntren, o tom sku kom tå fast onon. Men pojtjin tö fjåln o börja spaela, o to böija stassbitjéntren alla dansa.

Sidan sikka dom två kompanier soldåter ti tå fast onon, men pojtjin spaela bara, o soldåtren dansa, sön dom vild do.

Men sidan djikk pojtjin ti traktorn åter o drakk so mytjy, än an sovna, o to tö dom fast onon o tö fjåln å onon. So ford dom onon ut ti stupstuttjin, men pojtjin bad, än an sku få säj noger ord ännu. Tom kund int näikk onon, o so bad an dom hänt fjåln. He modist dom o. Men bifallniggsmann, han bläi alt rädder räj, o så, än dom sku bind fast onon vider bjärtjin.

Pojtjin fikk fjåln o börja spsela, o tom alla ti dansa, bo prästn o klukkam o bitjéntren o alla, som va mge. Men värst va e mä bifallniggsmann. Int kund han stå stilla, fast an va bondi. Han räiv alt sönder klédren o sinne o skava ettarst tjytbitana ur kruppn, nser an huppa o dansa möt bjärtjin. Sidan fråga prästn, kvaför pojtjin va so llak mä bifallniggsmann, men pojtjin så, än e va för he, än bifallniggsmann hadd plåga onon o tvigga onon ti tjéna o trgela för so Htn lon.

Jmfr Nyland II, sagan 278.1“. Pojtjin mä te gö bysson o fjåln.

(Garpom i Liljendal.)

He va äin pojtji, som äin gaggo fikk äin stor flundro i émbare. naer an sku tå vatn ur tjéldon. So bad flundron so, än an sku släpp ena mä live, so sku han få önsk se tri tigg, kva han sku vil hava. So önska pojtjin se, än an sku få äin bysso, än alt kva an sku sikta upa mä ena, so sku e modas falla. 0 te ana, som an önska se, va äin fjål, som alla sku modas dansa ett, naer an sku spaela. Te tridi, än an sku slippa ti himilritji, naer an sku do. 0 so fikk analt, som an önska se.

So äin då, so tö an sin bysso o senn fjål up ryddjyn, naer an vandra ut. O so mott an äin stör härramann, som o va äin snäll isytt, o so börja han ti djör narr å onon o så: „Alt kva tu söter, so vil ja it upp ti äin frukost*.

Mä sama so kom äin störer orrtrupp flygandist, o so sikta han up tom, o so full daer nér äitt hälft lass orrar.

O so bläi härrn arg o stämd onon ti låg för trollkonster. O härramann, som va rik o pojtjin fati, so bläi an domd ti donn. O so naer an sku avrättas, so bijaerd an, än an sku få fjåln mässe, än an sku få spaela lite ännu. He fikk an to lov til. So som an börja spaela, so börja domarn sprigg förut i riggdans o dom andra bakett. O so tykt domarn, än e sku va synd, än äin sliker sku livtagas, som so kund roa ådra, o so bläi an binåda. O nu går pojtjin alt ännu omkrigg mä sin bysso o senn fjål.

145. Fjåln o bysson.

(Nickby i Sibbå).

De va äin brö, som va yvi äin fors. O han, som vild laer se

späla, sku for senn fjål di. O han, som va skytt o vild laer se ti

skjuta po logga holl, sku for sin bysso di. Men han, som ford senn fjål häller bysso di, sku säta noga märki på, för naer dom va daer yvi natten, so komd äin anan dylik fjål häller bysso til. Daerför sku man säta noga märki på, än man sku vita tå sinn égi. N®r man späla senn mä den fjåln, so mostist alt dansa, som liv o anda hadd, bara äin polska, som int kund slutas, förän nogon slapp ti skär å sträggana po fjåln.

So va e do äin pojki, som hadd ford bodi bysso o fjål di. Senn

so gå han se ut po skytte, o tö bodi bysso o fjål mässe.

aSo va äin präst ut po skytten o.

So va daer äin fogel opp i äin traeskata po logkt åvstond, o prästn va tri, fyra goggor némare som pojkin, o huld de ti va för loggt, men pojkin sköut ifrån de ställe, som han va, o fogeln komd nér.

Daer roa e prästn ti gå o sia, hur po sätt de to, nsBr de va so l°8gt.

Fogeln hadd falli i äin gåmbel, torrer törnboska. Naer prästn kröup inn i tömboskan, so börja pojkin späla. Prästn

ti bör dansa o räiv alt sönder, bo hénder o ogor o kléder. O so förarga han se po pojkin o stämd onon ti tiggi, för at an hadd yvifalli onon; för prästn täktist int säjja, än pojkin hadd späla, so än han hadd träggd dansa o po de sätte hadd rivi sönder se. Pojkin bläi dömfäld ti spod.

O naer tidn va inne, än an sku få sina spod, so hadd an fjåln mässe.

So roa de prästn o ti gå o sia, naer an sku få spod.

So bigaerd pojkin lov uto länsman, än an sku få späla lite först, innan an sku bli oppdrått po pålan. O pojkin fikk lov ti de. So vist nö prästn, hur tokon dansn sku bli. So stö daer äin kärrflaka opp mä äin vägg riti. So stäld prästn se mä ryggin opp mä kärr-flakan, o bå tom åder åskodaren bind onon fast taBri. O so naer prästn va fastbondi, so börja pojkin späla, o so alla ti dansa, o prästn mä kärrflakan po ryggin. Pojkin bläi befria från spod. O lägger va ja int mäddom.

Jmfr Nyland II, sagan 278.

116. Tri gruvli ölykkor.

(Böle i Ingå).

He va én gogg en konugg, som hadd tri syner. Dom sku senn far ut o sok se hustrur o få var borta i tri år. Naer tri år va framm-gådda, so sikka kundjin bud ätt tom; tom sku kom himm o få se hustrur himma.

Naer tom va po himmvaedjin, so tö tom nattkvarter naer två trollpakkor. NaBr tom senn om moron rest so glömd den älsta han-skana sina. So tykt an ot tom ander, at an sku far tibåks ätt han-skana.

Naer an komd ti, so stäld an se i farstun o lyddist, va tom tala. So så den ygger ot den älder, at den yggsta ä en vaker kår.

„Jå, men, han hår en gruvli ölykko po sin hédersdåa, tykt den älder.

„No, va sku he var?M tykt den ygger.„NaBr an siter brävi borde o äter, so får an fallsukon o falder o slår sunder alt.“

„No, fins e int nogo böt för e?“ så systron.

„ Jö, bara tom saer an i vänster namlosfiggre o släpper tri blöd-droppor ut, so blir e brå.

„ Jå, men den millersta va o en gnivlit vaker kårw, så den ygger.

„Jö, men an hår en svårer olykko po sin hédersda.“

„No, fins e int nogo böt för e?“ så den ygger.

„Jö, bara han säras i höger loggfiggre, so blir e brå.“

„Den älsta va o en vaker kår“, så den ygger ijänn.

„Jö, men an hår en gnivli olykko po sin hédersdå“, så den älder.

„Va e he, kan e int botas?a fraega den ygger åter.

„Näjj, igga kan e botas. He komber en varg o äter opp an, naer an äter.“

So jikk an inn ätt sina hanskar, o so rest dom liimin; o mer dom komd ti, so vild fådran, at den älsta sku jift se ti först. „Näjj-pappaa, så an, „vi ska lägg den yggsta jift se först“.

So jikk e o. Bröllope bläi, o bäst an sat vi borde, so fikk an

fallsukon o full o slö sunder alt. Brödran spragg djinast ti o skår an i vänster namlosfiggre o släft tri blöddroppor ut, o so va he brå.

Senn vild fådran åter, at an sku jift se. Men an så, at e va ander brödrans turn.

Bröllope bläi, o naer brödran sku sät se vi borde o äta, so bläi an so tömer, at an åt opp bo sédar o fåt, koppar o

måt. To spragg älsta brödran ti o skår an i höger lianns loggfiggre o släft blöd ut, o so va alt brå ijänn.

So sku fådran hå han ti jift se, men an så: „Näjj, so ha he gått mä mina broder o so går e för me o. Naer ja äter, so komber

en varg inn o äter opp me, o he kan int botas.

„Å, lägg gå bara, ja svarar nuk för e“, så fådran.

Han sikka ut militaerer mä hästar o hundar, at tom sku slå imöt vardjin, men he tyja indjintigg; vardjin komd bara. Senn fikk an sölv en häst o hunn o réd undan vardjin. So réd an o komd ti en gumma i sködjin. Uto henna fraega prinsn, om un sku kun jölp an.

„Näjju, så un, „men ja ska jé en bäter häst o en bäter hunn, rid ti min ander systro“.

Naer prinsn komd ti, so fraega an, om un sku kun jölp an från vardjin.

„Näjja, så un, „men ja ska jé en bäter häst o en bäter hunn; rid ti min älsta systro“. Naer an komd ti, so fraega an, om un sku kun jölp an för vardjin. So gå un ot an en tjäpp o bå an säjja: „Hél me o släpp me o släpp me ti et ana land“.So bläi taer en storer so millan vardjin o prinsn. Senn för an himm uttrottager o gå tjäppen sin ot kamarjomfrun o så, at un sku bivår den vsel. Senn jikk an opp i en kamare o bant alla sina hundar fast vi en pilare po golve. Öölver kasta an se utmattager i sändjin. So va vardjin taer o förskåft se ti en kvinno o bijserd uto kamarjomfrun tjäppen. Som un fikk tjäppen, so va un djinast för-vandlager ti varg o för opp i härrns kamare. Mä sama so rusa hundana ti, o pilarn full ikull o slö vardjin ijael. En klö bläi bara héler, alt ana jikk sunder.

So stég prinsn opp uta sändjin o så ot vardjin: „So mogg goggor ja a fari unda de, so ligger tu taer nu o kan int jör ot me nogott.

Bäst e va, so flog klon opp uta golve o flog prinsn i bry ste. Po den hunns hals, som an fikk uta älsta systron, va de en fiasko o po den va he påskrivi, at om an sku bli skadager uta vardjin, so sku he smörgas mä he, som va i fiaskon. So brot dom ut klon senn o smörga såre, o so bläi an frisker åter.

147. Tom bå skrinen.

(Kullå i Borgå).

He va äin gaggo äin gumma, som hadd äin äigi dötro o äin stidötro. So va hun alti so ilaker mä te stidötron, men äigi dötron tikt un omm. Äin då so baka un, o hur e va, so trilla äin bulla up golve o trilla alt ut iginun däm. Stidötron spragg bakett o sku tå upp te bullan, men gumman bläi fårarga o röpa: „Far åt helviti !a

Flikkan spragg bakett bullan alt kva im orka, men bullan för alti undan. So métt flikkan up vaögin noga, kva e nu va, som så åt enna: »Sprigg upa bara so läggi, som du komber ti två kistor, äin blåer o äin réder. Te blåa ska du tå bort, men te röda ska du lämmatt.

Naer flikkan hadd sproggi äin stond, so komd un ti dom kistona, hälder he va likasom noga skrin. Te äina va blått o te ana va rétt. Te blåa tö un bort., o te röda lämma un.

Naer un komd häim mae e, so så stimödron: „Kvart mo tu lägg te skrine haer? Men i svinstion kan du nu just få lägg e“.

Flikkan férd sett skrin ti svinstion. Naer im tö ipi loki to up te skrine, so bläi häila svinstion full mä gullpäggar.

Naer stimödron fikk sia he o fikk héra, kvart flikkan hadd fått skrine ifrån, so ständ un åter ti baknigg. Naer un to hadd baka ogrädda o t6 sin btdlor ur unn, so släft un åter äin bulla up golve. So hadd un räidan fånit tala mä äigi dötron, än un sku sprigga ett bullan, om un sku bär trilla. Bullan bärja trilla o, likasom förra gaggon, o flikkan spragg bakett, sosom hun va bädi.

Upa vaegin 'tnétt hun o äina, som så, än bara hun sku sprigga äitt stikki, so sku hun träffa up äin réder kisto hälder skrin, o hun sku få tå bort e, om un sku vila. Flikkan spragg so läggi, tils un hitta up skrlne, o so tö un bort e o férd e häim mässe.

Naer un komd i stuvun mse e, so sku dom tå loki ipi åter o si ett, kva dl sku va i te skrlne. So som dom fikk loki ipi, so slö bara äild ut ifrån skrlne, äildn slö ut ikrigg häila stuvun o bränd upp alt, kva dom hadd.

Jrafr Nyland il, sagan 227.

148. Om hönsplgon, som bläi kundjins jimål.

(Dal i Ingå).

He va én gogg en kugg, som hadd en aléna dötro. So sku an far ti krig. Men an va ryslit rädder för dötron sin för pojkar, so an int tordist lämm un po slote. Han tö o bygd en underjör-disker kamare ot un o gå un måt ti tri års tid.

Nser tri år va frammgådda, so börja un gräva innifrån ijinnm. Bäst e va, so va he hol po väddjin. So gå un se ut o vandra i sködjin o vist igga, vart un sku gå.

So träffa un en vallholigg o fraega uta henna, om un vist, om kundjin a komi himm från krldji rén.

„Den gambel kundjin bläi ijaelslajjin i krldji, o haer fins nyer kugg nu o nytt slot mae", svara vallholindjin.

„Gu nåda nu me, stakkars flikko, vart ska ja tå vaedjin, vil tu va so biséli o vis me vaedjin ti he ny slote?" så prinsässon. Nser un komd tf, so hadd int un anan råd bara modist tå se ti hönsplgo.

Kundjin va öjifter, o brudn hansis va o laga se po tdk mä stalsdrändjin, so at sama då tom sku vigas, so fodd un bån i ställe.

Undi tldn som hästana sålast, so laga gummona, som alti ä full i faen, po hönsplgon, so un va lika vaker som kundjins bruden. So så tom, än un int sku få säj, at un va hönsplgon, bara at un va hansis brud.

Naer un komd ut po gåln, so jikk un ti en fola o så:

„Stå, stå tu fola grå!

Haer a min såliga för krontast uppå".„Va så tu, min vänn?" så kundjin.

„Indjintigg, ja tala mä min häst", så hönspfgon.

So komd tom ti en brö, so så un:

„Holl, holl, tu småla brö!

Haer rider två konuggabårn uppå!"

„Va så tu, min vänn?" så an ijänn.

„1ndjintigg, ja tala mä hästn min", svara un.

So red tom åter en bit, so komd tom ti en tall, o taer va en kukku, som gala i talln. So så un:

„Gåla, gåla, tu jok i din tall!

Tu vét int, at kuggabrudn a fodd bårn po stall".

„Va så tu, min vänn?" så kundjin ijänn.

„Indjintigg, ja tala mä min häst", så un.

So réd tom åter en bit o komd ti et sund, o taer va agkor, som sima i sunde. So så un:

„Påras, påras agkor, vår vi sinn!

Naer kväldn komber mister ja minn".

„Va så tu, min vänn?" så an.

„Indjintigg, ja tala mä hästn min bara", så un.

Senn komd tom ti he gambel slote. So bijynt un gråt o så:

„Haer a ja druttji bo mjed o vin.

Nu går e inn bo hundar o svin".

„Va så tu, min vänn?" så an.

„Indjintigg, ja tala mä min häst", så un.

So komd tom ti tjörkon o bläi vigda. So laest an en gulltjéd po halsn ot un, men nytjiln to an sölv. Senn pina an en gullrigg po figgre ot un, som int sku kom tärifrån utan smé. So réd tom himm tibåkas, o naer tom komd ti, so klaedd tom å hönspigon o klaedd på kundjins brud.

So satt tom kundjins brud i sändjin mä kimdjin. Naer tom lå i sändjin, so fraega kundjin: „Va mena tu mä he? Naer vi va haer po bakkan, so så tu:

Stå, stå, min fola grå!

HaBr a min såliga får krontast uppå.

Int va din får kronter, int!"

„Int tala ja nogo", så un.

„Naer vi komd ti bröen, so så tu:Holl, holl, tu smala brö!

Haer rider två konuggabårn uppå.

Int va din får kugg int, va sku tu säj så!M „Int så ja nogo“, så un ijänn.

„Naer vi komd ti bakkan ti, som kukku ropa i talln, so så tu: Gåla, gåla, tu jok i din tall!

Tu vét int at konuggabrudn a fodd bårn po stall.

A tu fodd bårn po stall, tu?“

„Int a ja tala nogoM, så un.

„Hur så tu, nser vi komd ti sunde:

Påras, påras, agkor vår vi sinn!

Nser kväldn komber, so mister ja minn?

Hår tu int me haer nu?M „Int tala ja nogoM, så un bara.

„Naer vi komd ti he gambel slote, so så tu:

Haer a ja druttji bo mjod o vin,

Nu går e inn bo hundar o svin.

Nrar a tu druttji mjod o vin, tu?M „Int så ja nogou, så un ijänn.

„No, vår ä gulltjédn, som ja hest po halsn din?“ fraega an. „En lägk brast, o ia tappa den, men hönspigon jikk bakätter o un hitta ful denu, svara brudn.

„No, änto gullrindjin, var hår tu den?M så kundjin ijänn. „Den va so trogger, at naer ja hold i tylana, so brast den, raen hönspigon hitta ful den“, så un.

Naer hönspigon komd inn, so hadd un gulltjédn po halsn o rindjin po figgre. Hun kund svara po frågona. To så kundjin: »Haer ä hun, som ja ä fäster mae, o henna ska ska ja håw. 0 po he sätte bläi un kundjins jimål i ställe för hönspigo.

Jmfr Nyland H, sagan 249.149. Om torparflikkon, som bläi prinsässo.

(Böle i Ingå).

He va ti et torparfolk, som e én goggo komd en prins o bijara nattkvarter. Han fikk o. Om nattn senn bläi torparhustrun suker o sku foda bån. Torparn for ätt en gumma, som sku kom ti o förlos un. Naer gumman komd ti, so så un: „He ska jölpas o he ska sé, för un ska fod et vakert flikkbån, o he ska bli en prinsässo åva.

Prinsn bläi lésn o tykt, at e va omöjli t, at un sku bli en prinsässo, som va uta so rigga stond. So tjoft an e båne senn o la e i en ask o kasta den i en å.

Astjin flot senn ti en kvarn, o mölnarn to opp astjin o så fn. Naer an så, at e va et vakert flikkbån i astjin, so jikk an djina vaBjin ti gumman sin o så: „Om tu sku vita, va ja a hitta i då, so sku tu bli so glåder, at" — si, mölnarfoltji hadd int nogo bån, int. „Ja a hitta et vakert bån i kvårnrännon", så an. „He ska vi tå ti vår fösterdötro o foster opp e.tt

Mölnarfoltji hadd un senn, tärt un va fämton år. Senn bijynt un gå vall mä fåren i åkern.

En då, nser un va taer o suggd för se sölv, so komd sama prinsn åkandist mä vaejin o bijynt språk mä un. Nser an fraega, va un va för én, so så un, at e a vari en prins, som a satt un i en ask o

kasta astjin i ån, at an sku tå live å un. Senn komd e en mölnare

o tö opp un från ån o bijynt foster opp un.

To bläi prinsn so léssiger o för inn ti mölnarfoltji o tjoft un åter. Senn ferd an un logkt inn i bloka sködjin o laet spik opp un millan två traer. Nu ärhindra int an, at sigellédn jikk strakst po ander sidon. — Si, he va riktit lunt väder. Taer lå et §äp utanföri jyst o svajja, o foltji po säpe hord e ygkliga laete. So så kaftén ot

bisätnindjin sin: „Vi ska far i land o si, va he ä, som låter so illa

ti opp i sködjin".

Naer tom komd ti, so töist un nér o fordist omböl på säpe. Nu va un utmärkt vaker flikko, o kaftén va öjift o sku tå un ti hustru ot se.

Kaftén bodd senn i sama stå som kundjin, o naer an komd himm jikk an djinast ti kundjins slote o säj, at an sku jift se — si prinsn o kaftén va ryslit göa vänner.

So bijaera prinsn ti fo si brudn hansis. Naer an fikk si un, so vild an hå un ti jimål ot se sölver.

Kaftén gå un o ot an, o so jift prinsn se mä un. Igga tjänd an, at e va sama flikkon, som an vild tå live å. Men un jikk alti mä vantar po händ ren sina.

En moron senn so så an: „Hor tu min vänn, vaför hår tu alti vantar po händren?" So vild un int säj för an, men ti slut modistun änto. So birätta un för an senn hela sin lévnashisturjo, hur e a vari en kår, som a tjoffc un, naer un bläi fodder, o hur den kårn senn sku drägk un. 0 naer un komd ti de ställe, som un va opp-spikager i trae, so to prinsn se so naer, at an dodd po flättjin.

150. Om aptékardötron o dom tri studentren.

(Tenala).

He va én gogg en aptékare i Svärj i, som va mytji rik. Han hadd en vaker dötro.

So va e tri studenter, som fria ti un, men un va falsker o hold opp dom bara mä go min o gott tål.

En gogg jikk e so logkt ti väga, at dom sku hå jå. Nu vist dom int åv varander at dom fria, utan den éna komd då o den ander då. Nu sikka un bud på dom én kväld, at dom sku koma alla tri, so sku dom få jå. Den första sku koma klokkan su, den ander otta o den tridi nie.

Naer klokkan va su, komd den första. Han så: „Nu ä ja haer, ska ja få jå nu?*'

„Näjj, ni kan int få jå änn, men po tjörkgåln ä en ypin grav. Om ni ligger daer hela nattn, ska ni få jå, naer ni

komber hi tibåkas i moron bitti.M Han jikk ti, o stilla lå an.

Klokkan otta komd den ander mä fiöln i hann. Mä honom jikk e lika. Hun sikka onom ti sama gråven o späla hela nattn, so sku an få jå. Han jikk.

So komd den tridi o fraega likasom den första o andra. Flik-kon tykt åter: „Om ni går o dansa po den daer grå ven hela nattn, ska ni få jåM. So jikk an ti.

Den första va i gråven, den ander späla o den tridi dansa. Mörkt va he, o alla va dom rädda för varander. Indjin tala, bara vår o én fikk hold på mä sitt.

Naer klokkan va tri om moron, va an först i turn, som hadd liga i gråven, ti gå därifrån.

To an komd ti flikkon, så un: „Den, som läter kvinnfolk narr se, får igga jå, utan gå er vaeg baraw.

So jikk e mä dom ander o.

So komd dom därifrån alla tri.

Nu va dom alla tri studenter. Dom komd ti studéra i sama rumm, o so börja dom birätta, var dom hadd vari. Dom bläi nu kloka på, at dom alla hadd fria ti én o sama flikko. En so hogmodi flikkosom e va, et toko näderfall fikk un ti slut. Studentren bislot ti hämnas.

Där fantist en ugger rakkare, som så brå ut, om an va fint klaedder. Dom ford an ti symagasine o klaedd opp an o så, at an sku far fria o skryta duktit, hur mytji an riktit hadd. Rakkarn kl sedd opp se, o studentren skaffa ot an häst o saes, o så tjord rakkam råkt inn po aptékargåln, jikk inn o så serande sitt. Han vist nu int riktit, hur an sku säjja, to un int tjänd an. So börja an skryta o så:

»Väl hafver jag ett slott utaf bly;

Behagar sköna jungfrun spatsera däruti?

Rätta läkaren är ej kommen än.

Väl hafver jag tolf äppelgråa hästar;

Behagar sköna jungfrun gå rida på den bästa?

Rätta o. s. v.

Väl hafver jag både åker och jord

Och tio, tolf drängar, som duka upp mitt bord.

Rätta o. s. v.

Väl hafver jag både åker och äng

Och tio, tolf pigor, som bädda upp min säng.

Rätta o. s. v.tt

Nu bläi un glåder, at un sku få en so riker mann, o un gå jå jinast.

So tö dom ut lysnigg o fira bröllop, som räkt i fäinm dygn. Po famti dygne sikka studentren rakkardrändjin ti rakkarn, at an sku kom tå sinne åv en häst, som hadd storkna po gåtan. Nu vild un alldélis få slag, naer an komd o tala toko, to sölva biskoppen tilomä hadd vigd dom.

»A he hansis jöra, he?“ fraega bnidn.

„Jå, vist ä e he“, så drändjin. »Mästarn sölv brukar drå sinne åv, o ja holder i.M

Va råd sku un nu tå se! Hun va vigder mä rakkarn o mostist fölg mä an ti hansis kojjo utanför stån, o daar va injintigg. To börja un fr se g uta an:

»Och hör du rike mannen, hvad jag nu säger dig,

Hvar har du ditt slott utaf bly, som du lofte åt mig?u

»Aldrig har jag något slott utaf bly,

Och aldrig har jag någon skjorta ny.“»Och hör du rike mannen, hvad jag nu säger dig,

Hvar har du dina äppelgråa hästar du löfte mig?"

„Aldrig har jag några äppelgråa hästar,

Men långa björkspön ha varit mitt bästa."

(Si, han va basare mae!)

»Och hör du o. s. v.

Hvar har du åker och jord åt mig?"

»Aldrig har jag åker och aldrig har jag jord,

Och aldrig har jag spisat vid ärlig mans bord."

„Och hör du o. s. v.

Hvar har du den åker och äng du lofte åt mig?"

»Aldrig har jag åker och aldrig har jag äng,

Och aldrig har jag hvilat i ärlig mans säng."

»Och hör du o. s. v.

Hvar har du dina pigor och drängar åt mig?"

»Aldrig har jag hvarken piga häller dräng,

Men mycken ohyra det har jag i min säng."

»Rackarfrun går då strax till sin far,

Förbannar alla rackare, som i världen var.

Rätta läkaren är ej kommen än."

Nu bläi fådran léssin mse. Dom jikk ti biskoppen o sku hå silna, men fikk int, o rakkarfru fikk un bli för hela sin livstid.

Si, hogmöd går för fall.

151. Härrn, som va ut o fria.

(Öfvitsböle i MörsJcom).

He va äin härre, som sku gå ut o fria, bara han sku hitt äin vsel riker o rasker flikka.

So visa dom honon ti äin härrgård i skögin, o han för ti to o hadd raett gullvagn mä två hästar föri.

O so kom an ti äin tallskog, o so tjord han ginum tallskögin.

Senn kom an ti äin gränskög, o he gikk alt brå.

O han tjord alt vidare, o so kom an ti äitt tjärr. Men i tjärre va gropar, o bäst an tjord, so sälft he, bodi vagn o alt sälft. O brn-gomn bläi sit i äin äinnsboska. O so för vagnen o altsamans.Men bmgomn han tykt, at he int sku pass se för äin brugom ti gå ti fots o fria. So for han häim o to silvervagn o två hästar föri. So tjord han alt sama végin. O jorden, hun dofta o blöma o va so grann. Men äin stjöro sat o vippa up stjärtn o skratta åt’n. „Skratt tu, kva du vil, men sku ja hav mm bysso, so sku ja släpp d© äitt skot i stjärtn.

So naer han to kom ander gaggon mä sin hästar o vagn, so mindist han igga gropen, som va i tjärre, o he sälft åter, o han bläi sit i sama äinrisboskan.

So tykt han åter, at he igga passa se för äin brugom ti gå ti fots o fria. So för han häim o tö tridi vagnen o två hästar. O so for han tridi gaggon, men kom int ihog tjärre, utan sälft i sama äinrisboskan.

Men naer he nu jikk tri tåg so haer, to jikk han ti fots. O so naer han to kom ti härrgårdn, fråga dom, kvatt han sku fara.

So så han, at han sku gå fria.

„Jå, ti drägg kund du nu vara, men int ti friaa, så flikkan, si hun tykt, at han va för simpel.

„Ja ska hav honon, som hadd hästar o vagn o för förbi."

„No, ja kan nu va ti drägg o bär inn véd o vatn åt pigan", tykt han.

„ Jå, o naer e so blir host, kan du få den lill kokspigan", så hun.

Men han va int ti hostn hälder, bara för bort förut. So fråga han å enna, om han sku få te lill kokspigan. O hun hadd int bara äin klänigg, o han va blå o kvit, men alt, som hun hadd, va räint o häilt. O so tö han henna o skikka bitjént ti hans härrgård, än dom sku kom ti mä hästar o vagn.

Naer dom to kom, fråga kuskin, kvart som härrn va. So svara to bruden: „Int ä haer nogan härre".

„ Jo, vist ska haer finnas härrn", svara han. To fikk bruden äin bråsko. To sku hun hav ny klänigg o duk o sålar, o to sku hun far mae. Men hun slapp int. Han tö bara te lill kokspigan. So ettan va he.

152. Om två pukelryggiga skräddare, som bodd i én by.

(Tenala).

He va en gogg två pukelryggiga skräddare, som bodd i én by. Den éna va rättviser o hadd mytji arbit åv foltji.

Den ander va orättviser o vild alder for himm arbite ot foltji. Alti fikk dom vänta. Ti slut vild injin for arbite ot an mäir.Den biséliga skräddarn fikk mäir arbit, än an orka mae.

Nu tykt den orättrådiga, at e int kund va två skräddare på én trakt o vild, at den ander sku flytta, to an hadd komi senare ti dom ögona. Nu mostist an tå sitt prässjaern o sin saks o far lägger o sok se plass. Men lika, vart an komd, so va daer skräddare.

So komd an ti en bongål o vild hå nattkvarter. To så bon: „Daer i ander stuvun får ni ligga". Han jikk ti o lå se om kväldn. Mitt i nattn kom ti inn en ugger rasker kår mä rakanborsta o saks o bå an vänd opp ryddjin. Naer an jord e, so to den ander från rakburtjin smörjo o smörd pukeln, o senn börja an raka. Skräddarn lå bara stilla, för e to int sårt. So tö an se båk o tjänd, at an injin pukel hadd mäir, o so bläi an so glåder.

Ander moron naer an stiger opp, får an himm ti den ander skräddarn o birätta, hur an hadd sluppi pukeln, o bå o den ander skräddarn far ti, at an o sku slipp sin pukel. Han för o o slapp sova i sama stuvun. Han kund nu igga sova, bara lå o vänta po kårn.

To an ti sista slute koind, så skräddarn: „Vart ha tu vari so ländji, ja ha haer liga o vänta po de?"

„Va sku du to vila?" så rakarn.

„Ja sku vil hå bort pukeln", tykt an, o so vänd an opp ryddjin. Rakarn tö to ti kniven o börja sära, men an smörd igga. To böija skräddarn skrika, o rakarn sluta. Skräddarn tjänd ätt pukeln, o an va kvår.

„No, int raka tu bort an hälder", så an to ot rakarn.

„Jåsså, tu ska hå bort pukeln", tykt rakarn o lå en ander till. Naer nu skräddarn tjänd ätt, hadd an två puklar, o dom fikk an holl, för rakarn hadd fari. So för an himm, o daer va an int gö möt den ander, ska ni trö. Den ander skräddarn mostist nu åter far bort. Han sold to prässjaerne o saksn o gå se ti drägg ot en slaktare. Ätt en tid jift an

se o ständ opp äjji slakteri. Naer en tid hadd vari, jikk an ut o tjoft två kör. Om moron stäig an tidit opp o slakta dom i gö tid. So bå an gumman ti gå sok nogon tjärigg mässe o vänd opp tarmana o slaktn. „Ja hår int tid ja", tykt an.

Gumman jikk ti noger ställer, men fikk indjin. So komd un himm o så, at an sku få koma sölv. Naer dom nu hold på ti vänd tarmana i sostranden, komd läjjone ti o fraega, va e va för tarmar.

„He ä läjjontarmar", så slaktarn.

„Varifrån ha ni fått dom?" tykt läjjone.

„Jaegarn min ha skaffa dom", så slaktarn. Läjjone jikk nu lite ot sidon.

To komd bjorn.

„Va ä he för tarmar?" så bjorn.

„He ä bjorntarmar", så slaktarn.So koind åter vardjin o fraega, va e va för tarmar, o bon så, at e va vargtarmar.

Nu tägkt all vildjuren far bort, men dom vild först si jaegam. He lova slaktarn. Han satt dom nu alla i en bastu o satt på et fåt mä lite måt o bå dom va vael stilla, so sku dom fo si jaegarn, naer an sku kom äta om nattn. Bjorn lå se po lavan, läjjone i en tjällare

0 vardjin po un. Mitt i nattn släpper skräddarn inn en katt, o an börja jinast o äta ur fåte. Nu va dom alla rädda. Läjjone, som va

1 tjällam, hadd svårt ti si o lyft ogona möt en spriggo. Men et ora stakk ut, o kattn, som trodd, at e sku va en rotto, rév halva ora åv läjjone. Nu rusa dom alla ut. Läjjone för ti ander länder, men vardjin o bjorn, som va troga ti sprigga, bläi haer i Finland.

153. Om tri bryoder, som sku tjiéna ién bonde.

(Passila i Sjundeå).

JDe va ién gogg tri bryoder, som sku tjiéna ién bonde.

So för den älsta först o tö stäsel. O dom jord tokon akord, at om int dom sku va nöjd mä varann, sku dom fuå hugg näsan ota varann. So för dom ti rian o tryska.

After ién stund komd bön o bå all ander ti äta bara int dräg-gin. So blié dom ovänner, o bön hugd näs^n ota dräggin. Dräggin gå gudå ot altsammans o för sin vaeg.

So komd den millersta o tjiéna ot bön. O dom för ijänn ti rian o tryska. O bön bå folki ti kom o äta, men bå int dräggin.

After ién tid komd den yggsta o tö stäsel, o folki för ijänn o tryska. So hänta bön kaffe ti rian o bå all ander ti kom o drikka bara int dräggin. Senn tö dräggin ién ruågtunna po ryggin o sku far o sölg den, at an sku fuå kyop kaffe ot säj. Do myott an bön po vaegin, o bön fruåga uå onom, vart an sku far.

„Ut o sölg ruågin, at ja fuår kaffe ot mäj, o ä du int nöjder mä de, so skaer ja näsan uå däj“.

„ Jö, jö“, så bön, si an blié rädder för näsan sin. Ién gogg senn för mör o bön ti körkon, o bön bå onom köka fläsksoppo ti midda o säta pärsilja i. Dom hadd senn ién hunn, som hiétt Pärsilja. O pojkin tö o slö hunn ijael o lå skinne po dörahanntågi o köte i gryten.

Naer dom komd himm, so fruåga dom, va an a jört ota hunn diéras. So så an: „Ja sku ju säta Pärsilja i soppon, o ä ni int nöjda mädde, so skaer ja näsan ota bön“.„JÖ, jö“, sa bon, for an vild holla näsan sin. So blié bon rädder o så, at den akordn int sku stå lägger, som tiss kukku sku ropa. O so va an o fundiéra, har kakka sku koma fort; so tala an mä mor o så, at un sku fara ti hagan o kukka i ién björk. Bon for inn senn o så ot dräggin, at an sku koma ut o hyora, hur kukka ropa. Men dräggin vist uå de, at de va mör, som satt i trae, o stakk säj ti skögin o slö ti björkin, so at mör full niér o slö ijael säj. So gikk dräggin himm o så, at an int va nöjder mä bön, o skar näsan uå

onom.

154. Om torparpojkin, som gikk i tjyvskölan.

(Svedja i Sjundeå).

De va ién gogg ién torparpojki under ién prässguål, som va i skumakarlseran.

Äfter ién tid tykt an: „Int is ja lägger var i skumakarlaeran. ja ska bör gå i tjyvskölan“. Han jord så o.

Nser an senn komd himm därifruån, fruåga prästn: „Ä du full-lserder nu?“

„JÖ“, så pojkin.

„No, du ska fuå alt ti iégi, som du ä kår ti stjäla ota mäj*. tykt prästn — si an trodd, at an int sku va stond ti stjäla nogo.

„Ja hår ién kår, som ärjar po uåkorn mä iétt par oksar. A du kår ti stjäl dom?“ så prästn. „Jöw, tykt pojkin. So gikk an opp po iétt hyokt bärg brävi uåkorn o börja rop öfter jölp. Kårn fundiéra ién stund, men so gikk an o si. Undi tidn so för Jussi — so hiétt pojkin — o tö iéna oksn o skår rompon uå den o stakk den i munn ot den ander.

Nter kårn komd tibåks ti uåkorn o suå, so spragg an ginast ti prästn o så: „Nu a den iéna oksn äti opp den ander“.

„Aha, nu a Jussi vari framm“, tykt prästn o fundiéra va an nästa gogg sku lägg för onom.

Naer Jussi komd ti prässguåln, so fruåga prästn: „Kan du stjäla miéra?“

„JöM, tykt Jussi, „ja kan stjäla, va ja vill“.

„Ja ska skikk famm par oksar ti kvårnen, fuå si om du kan stjäl ota domm o“, tykt prästn.

„Ja ska försyok“, så Jussi. So så prästn ot karana, at dom sku akt säj för Jussi. Jussi gikk förut o ställd säj ti hägg i ién gran.„Aha, daer hägger an nu“, så karana. „Int bihyover vi var rädd for honom miér.a

Jussi komd niér ijänn o for i ién ander gran o hägga, som dom sku fara förbi. Naer karana fikk si onom daer, so så ién diél: yjDaer hår vi onom nu, de förra va bara hanses kombel*.

Hur dom striéd daBr, so bislyot dom ti far tibåks o si. Undi tidn tö Jussi oksana o skår rompona uå dom o stakk ändana i jördn. Karana för himm o birätta de daer för prästn.

Naer Jussi ijänn komd ti prässguåln, so fruåga prästn, om an kund stjäla nogo vidare.

„Jö*, så Jussi, „ja kan fast stjäla riggin ota pröstns hann*.

„No, tå o försy ok do“, så prästn.

Om nattn senn so tö Jussi o satt ién stiga opp möt prästns kamarfönstre, o so tö an ién dyoder mänisa från körkguåln o satt den po stigan.

„Si so, nu ä Jussi haer*, så prästn ot frun sin o stiég opp o slö ti den dyoda, so at den trilla niér. Senn gå an riggin ot frun o tö den dyoda o fy ord den ti ién tömer grå v po körkguåln. Si, prästn blié rädder, at an sku slipp ti Kakula.

After ién litn tid komd Jussi inn ti frun o så: „Tå hit riggin nu, int stiger an opp därifruån miérw. Si, an härma prästn.

Frun gå riggin ot onom o. Naer ién stund a gått, komd den riktiga prästn himm o bjaera riggin.

„Va sa*, så frun, „fikk int du riggin jyst?*

Do suå prästn, at Jussi a vari daer.

After noger dagar komd Jussi ijänn ti prässguåln.

„Va kan du ännu stjäla?* fruåga prästn.

„Ja kan stjäla va ja vill*, så Jussi.

„No, de fins i grannsökn ién riker präst, kan du stjäl onom fatiger?* tykt prästn.

„JÖ*, så Jussi o gå säj i vaeg dit. Han gikk ginast ti körkon o kliédd den riktit grander o tänd iéld po jusena. Naer prästn suå de daer ifruån prässguåln, so kila han ginast ti körkon o naer han suå Jussi, som va opp po läktern, so fruåga han, va han va för ién kår.

„Ja ä den allviétandi Gudn, ja*, så Jussi.

„Aj, slipper ja snårt ti himmeln o?“ fruåga prästn.

„JÖ“, så Jussi, „bara du häntar hit alt, va du aeger o hår*.

„Slipper gumman min o?* så prästn.

„Näjj, int kan un slipp ännu*, så Jussi.

Prästn för himm spriggandes o Jussi båkäfter o ständ säj båk fönstre o lydist.

„Nu slipper ja ti himmeln*, så prästn ot hustrun sin, „men ja most tå alt mämmäj, va ja aeger*.„No int kan du lämm mäj hrnr blott o bårer hälder, lämm nu päggana o silverkannon ot mäj", så frun. Prästn jord så o.

So patika Jussi i vaeg tibåks ti körkon. Naer prästn komd inn raä dörn, ropa Jussi: „Du ä ién skryntare, var hår du päggana o silverkannon?"

Prästn kila ginast hiinm o så ot frun: „Han viét alt, nu fuår du bli utan; nu most ja tå päggana o silverkannon mämmäj ot onom, annos slipper int ja ti himmeln".

Nser prästn komd ti körkon mä päggana o silverkannon, bå Jussi onom ti kryp i ién säkk, o so börja an taggla onom över stok-kar o stiénar.

„Aj, aj, de tår so suårt", vojja prästn säj.

„Jå, a du int hyord, at den vsegin ä svuår, som dråger ti live?" så Jussi.

„No, ä de logkt änn?" fruåga prästn.

„Näjj, hyor du int, hur ägglana sugger i himmeln", så Jussi. Si, an fyord onom nmra ti ién gåskätta, o gössen kakla.

„Nu ä vi framm", så Jussi o kasta prästn i iétt liérgol.

So för Jussi ti ander prästn o så: „Nu ä an so fatiger han kan bli, o daer ligger an o slipper int därifruån utan jölp".

Anm. Varianter af denna saga finnas upptecknade från LapptrUsk och Ström fors.

155. Pojkin, som skri gå i skolan.

(Teissala i Borgå).

He va äin bisi o äin gumma, som sku hav pojkin senn ti gå i skolan. O tom fårvåra so onon, innan an gikk, än an int sku få gå i stört sälskap, o int sku an få drikk stark drikker, o kva dom alt permänta mse’n.

Men bräiväder te sama vsegin, som an sku gå m®, va äin krog,

0 nser pojkin kom ti krögin, so gikk an inn ti, o taer va an häila dåin.

Naer an to sku gå häiman om afton, so vild igga vaBgin hinn til åfn. Han slapp änto ettarst häim, men fåräldrana så nö ginast, än e int stö rsett til mse’n. Tom fråga to å onon, hur an nu hadd bärga se, än an kom häim up te vise. Men pojkin tikt bara, än an nö hadd gjörd som an hadd blivi lserd til; vatn kund an int drikka, får kva ä starkare som vatne, he driver ju bodi kvsemar o sågar;

1 stört sälskap sku an int hälder få gå, men om an sku ha gått ti skolan, so sku an ha komi ti va i stört sälskap, taerfari tö an riktitskilt rum åt se, o taer va iggan anan mäniskja i fålgi mae*n up häila dåin.

Anan dåin sku int pojkin få gå anarstäns bara i skolan. Naer an to gikk, so métt an äin tjuv upa vaBgin.

„Kvart ska du gå?" fråga tjuvn.

„Ja ska gå i skölan", svara pojkin.

„I kva får äin skola?" fråga tjuvn åter.

„I läsanskölan", mäina pojkin.

„No, men sku du int vil koma i stjälanskölan?" så tjuvn.

„Jå no, he laer nu vara te sama, kvafär äin sköla ja går iti", tikt pojkin.

Tom bärja to fålgas åt båda. Allifärst so stjal dom äin störer ukse.

Naer dom to gikk båda mä te uksn, so bärja pojkin fundera, imr an äimsand sku få håld onon. Tser so träffa han ti hå äitt par göa vantar i taskon. So spragg an ti skögin o skäit i te äin vantn o kasta onon up vaegin, so än igga tjuvn så.

Naer to tjuvn kom o så te vantn, so så an: »Taer ligger äin vant, men han ä so skitiger, igga is vi tå te skiti vantn", o so läit dom onon ligga.

Naer dom åter hadd gått äitt stikki, so kasta pojkin te anan vantn, men honon lämma han räinder. Naer to tjuvn åter så te vantn, so tikt an än: „Ha ja nu änto komi ti tå upp te anan vantn, so nu sku ja ha havi häila pare. Men tu kan nu stå haer o håld uksn so läggi", tikt an åt pojkin, „so sprigger ja tibåka ett te anan vantn".

Medan som tjuvn to spragg tibåka, so för pojkin häim mä uksn.

„Kvart ha du fått te stör uksn ifrån?" fråga fåräldrana.

„Ja ha vari i stjälanskölan", tikt pojkin, „o nu fikk ja äin slikan ukse räidan farst dåin; so nö tikker ja, sän e änto lönar se allibäst ti bär stjäla", mäina an.

Färäldrana bärja to fundera, kva dom nu sku bär gär mä pojkin, naer an ännu hadd bärja tå slik ödigder far se. Käliggin räist å ti prästgårdn o biklåga se far prästn, hursliker pojki dom hadd, o bäiddist råd, kva dom sku bär gär mae’n. Prästn tikt än dom sku skikk pojkin ti, sän an sälv sku få tal m8e'n.

Naer pojkin kom ti prästgårdn, so fråga prästn å’n, om an räidan va fullaerd tjuv.

„Jö", tikt pojkin.

„No, om du i natt ä stond ti stjäl min båda arg hundar, so to ä du riktit äin tjuv", så prästn.

„Ja får vael farséka", mäina pojkin. Pojkin gikk häim o tö äin störer säkk; o naer e bläi märkt, so gikk an tibåka ti prästgårdn o bräidd ut säkkin framfar hunnkojjona, taer som hundana lå o sovditi. Nser an to buldra, so spragg hundana inn i säkkin. Pojkin va int gamal ti bind säkkmunn fast o ti jägk se bort.

Om moron, nser prästn stäig upp, so va pojkin taer mä htmdana i säkkin.

„0m du i nästa natt ä stond ti stjäl te stör svart higgstn, som ja hår i ställe, so to ä du riktit äin tjuv“, så prästn. „He ska ja gära“, svara pojkin.

Om afton lådd prästn två karar ti vakta framfar stalldärn o te tridi ti sit up higgstns riggin i spilton. Sedan bakett so gikk pojkin ti ställe mä äin dukti b ränn vinsfiasko mässe o bistö åt karana so miki dom vild supa. Karana tö mäira duktit o, än e int sku bli kålt far dom ti stå dser häila natten.

Nser pojkin kadd vari bort äin stond, so komber an tibåka åter ti ställe, o to lå vaktren alla o sovd. To tikt an, sän e sku va bäst ti far å mä higgstn.

Tom karana, som lå bräiväder stalldärn o sovd, tom bihévd an int va rädd fari, men värre va e mä honon, som satt up hästriggin. Men pojkin va iggalunda rådlöuser. Som an hadd tajji äin räip-stomp mässe, so tö an o band äina aendan fast i spiltstolpan, o anan sendan stald an i hånden åt kårn, som satt up hästriggin. Nu va e te värsta, hur

pojkin sku få onon bort från hästriggin, litn o svåger som an va ti bär lift te stör kårn. Men hur an to jägka, än an fårst fikk kåms äina bäine ivi spiltbalkin, o sedan stua han ett so miki an orka, sän kårn bläi o rida up spiltbalkin. O so räist pojkin å mä higgstn.

Om moron, nser prästn vakna, so va e te fårst arbäite ti gå o si ett higgstn. Han så to ginast, än higgstn va bort, o vaktren lå alla o sovd. Tom som lå utanfär stalldärn fikk fårst göa örfilar, sän tom vakna, o so gikk prästn i ställe o skräik åt honon, som satt o sovd up spiltbalkin. Nser an to vakna, so trodd an, än an alt ännu satt up higgstriggin; mä sama som an to rseta upp se, so ropa an: „Ptrööu, o so full an vidipi mitt i spilton, sän e smala bakett.

Ett äin stond komber pojkin åter vakert ridand mä higgstn ti prästgårdn.

Prästn tikt to åt pojkin: „Om du ännu ä stond ti stjäl riggana från fruns figgren, to ä du fårst riktit äin tjuv“. He lova pojkin o gära.

Om natten gikk pojkin bakom säggkamarfänstre, tser som prästn o frun lå båda, o bärja knapra up fänstre. Prästn stäig upp o gikk ut o sia, kva e sku vara. Medan so spragg pojkin anan vsegin o gikk inn ti frun o så sakta åt enna: „Gäv nu åt me riggana, än int te tser tjuvpojkin komber o far å mäddorn“.Frun drö riggana å figgren o gav åt pojkin. Naer prästn kom inn tibåka, so va bodi riggana o pojkin fari.

Dåin bakett, naer pojkin komd tibåka mä riggana ti prästgårdn, so tikt prästn, än ettsom pojkin hadd visa se ti vara äin fullaerd tjuv, so vist an int anan råd mae'n, bara än an sku drägkas.

Prästn tö äin störer säkk o stuppa pojkin iti, o so bar an onon nér ti ån. Men som e va om vintern o va kalt, so hadd vakin frusi fast om natten, o prästn komd igga ihog hälder ti ta iks mässe, so träggd an lämm säkkin mä pojkin iti ti ligg up isn, o sälv fikk an gå häim ett iks.

Medan so kom daer äin härre kérand färbi mä två hästar färi. Naer härrn to så säkkin, som lå up isn, o pojkin lå bara i säkkin o sj tiggd o tralla, so huld an häst ana stilla o fråga, kvart han sku fara, som hadd so rölit.

„Ti himiln", svara pojkin.

„No, men kan int ja slippa i tett ställe", så härrn, „so ska tu få min båda hästar o slädan mae ännu".

„No jå, sama ä he, bara ja slipper ut härifrån", tikt pojkin.

Härm tö säkkbånde ipi o släft pojkin ut från säkkin o gikk sälv i ställe. Pojkin band fast säkkin, o so räist an å mä hästana.

Naer prästn kom nér mä iksen, so hugd an färst vakin ipi, o so vältra han säkkin ti o trödd, än nu va vist vaerden åter mä äin tjuv minder.

Men he va int so vael. Ett äin viku kom pojkin åter ti prästgårdn släppand mä två slik duktiga hästar färi, sän e fraest bara. No, prästn bläi int lite häpiger, naer an så, än pojkin hadd blivi äin sliker äin härre, än an riktit kérd mä två hästar färi i ställe, som an sku ha budi vari dé räidan får laggosedan.

„No, kvartifrån hår du nu fått slik granna hästar?" fråga prästn.

„Häj, ti undi isn fikk ja dom", tikt pojkin.

„Fins di mäir änn?" sa prästn.

„Nö fins ti fast hur miki", mäina pojkin.

„Sku du int vila va so gö o fér me ti undi isn o, ti kvart dom miki hästana ä", bad prästn.

„No, nö kan ja ju alti gär te tjénstn", så pojkin.

Prästn kröup to i äin störer säkk, som pojkin åter band fast. 0 so bärja han slaepa säkkin mä prästn iti nér ti ån, o naer an kom ti, so vältra han prästn i vakin, o ti bläi an.

Jmfr Nyland IT, sagan 272.156. Naer gardiskårn o kuggin va o stjäla.

(Nickby i Sibbå).

De va äin gardiskår, som alti hadd supanpäggar, för han slapp alti i bagkin o stjäla. So va dom o annmaela för kuggin o klaga, at gardiskårn bruka va i bagkin o stjäla. So vild kuggin sia, om e sku va sant, o so klédd an se i gardisuniform o. So gikk han ti honon o fraega, kvartifrån han alti fikk supanpäggar. „Kom mae o siau, så an, naer an va o fraega, „men tu får int tå bara säks skiligg*. Naer dom to gikk ti bagkin, so tö gardiskårn sina säks skiligg, o kuggin börja os fikkona fulla.

Gardiskårn tö o dåmba til onon äin dukti örfil o så: „Ja så , ju, din svinhunn, än du int sku få tå bara säks skiligg. Väit da int, än hans majistaet hår mogg tjyvar?"V Flocken.

Skämtesagor och -sägner.

157. Om bon, som va so riker, at an alder bihovd andras

jöip.

(Tenala).

I Somero sökn bodd i svenska tidn en riker bonde. Han skräiv po stuvukniitn: „Haer bör en riker bonde, som alder bihover lit andras jölp. Han bihover alder tigg hälder lån åv andra, för han hår alt va an bihover".

Byin lå vi störa lansvmjin, so at mogga fikk si den lappen. Kundjin räist to o én gogg förbi o så lappen. Han sikka to ätt bön o fråga, om an va so riker, at an alder bihovd andras jölp.

„Jå, he ä ja", så bön.

„He va underlit", tykt kundjin. „Ja ä kugg o får so ofta lit andras jölp; men ätt tri vikar ska ja kom tibåks o täll ti de frågor; kan tu svar po dom, so ska tu slipp mä live, annors most tu do."

Kundjin räist bort, o bön börja fundäira starkt po dom frågona, hur e rätt sku gå mä an, to kundjin sku kom tibåka. Naer e börja lid o t sista dagana,, biklaga bön se för drändjin.

Drändjin tykt to: „Jéin åt me dom klaedren, som ni hadd sist, to kundjin va haer, so ska ja nuk gå ut o svar för er".

Nu saer bön: „Men om tu komber i fåra, so ska tu int bli arger".

»Igga“, tykt drändjin.

To den dåjin komd, som kundjin sku innfinn se, tö drändjin böns klaedren, o bön jikk.

To kundjin kom, jikk drändjin ut.

Kundjin trodd at e va bön o fraega: „Va tror tu ja nu ä vaerd, to ja rätt ä i mitt majestaet?"

„Jå“, så drändjin, „vår Härre o Frälsare kosta trätti silverpäg-gar, o ja tykker, at ni ä én billigare".To fraega kundjin: „Va kan en famm véd väga, senn an ä opp-bränder?"

„No“, tykt drändjin, „först väger man opp askon, o rästn bistår åv rok o falsko".

„Hur mogga såar vatn fins ä i vaerdshåve?" fraega kundjin åter.

„Om én så sku va so störer, at alt sku gå ti, so sku he int bi-hevas flera", tykt drändjin.

Den fjaerdi frågon, som kundjin ställd ti an, lydd: „Sku tu slå de ut mae ti drikk opp alt vatn, som i håve fins?"

„JÖ, om hans majistaet stägger all åar o bäkkar, som flyter ut ti, so ska ja drikk opp e“, tykt drändjin.

Ti sista slute fraega kundjin: „Väit tu, va ja nu tägker?"

„Jö, ni tägker, at ni ska tal mä bön, men he ä bara hansis drägg", så drändjin. Kundjin bläi misslynter o för bort, men bön bläi so glåder, at an gå älsta dötron sin o hela byn ot drändjin.

158. Mölnarn, som int hadd nogo bisvaer.

(Tenala).

He va én gogg en mölnare, som int hadd mala po länji. Tri dräggar hadd an, som §ott om kvårnen. Han bläi hogmödiger o skräiv po grinnstolpan: „Haer bör mölnarn, som lever utan bisvaer".

Mogga så lappen, men naer kunjin o räist förbi, tykt an int rätt omm e utan så: „Ska he va nö, at en mölnare ska lev utan bisvaer, o ja ä kugg o får hå so mogg goggor bisvaer", o so sikka an bitjäntn ti bé ut mölnarn.

To bitjäntn kom inn trodd mölnarn, at e sku va nogon bonde, som sku kom o mala. Han så däför: „For inn dina säkkar i kvårnen o tig senn, för ja ska vil nu!"

Bitjäntn va int séner ti gå ut o säj ot kunjin, hurdant svår an hadd fått. Kunjin bläi arger o tykt: „Nu ska vi få bisvaer änn ot an", o so räist an ostå jinast förbi mölnarns fönstre.

Naer to mölnarn så, at he va en gullkröno po vagnen, so jissa an, at e va kunjin, o at e hadd vari hansis bitjänt, som va inn, o so tykt an: „Gu nådi me nu för he svåre ja kom ti jé ot bitjäntn".

Mölnarn lägger se åter ti vila. Två timmar taBrätt so komber länsman ti an o saer, at an strakst sku innfinn se hös kunjin för ti få bisvaer. Nu börja mölnarn fundäira o sörg so an, tjokker som an va, bläi po två dagar en halv åln smålare. Naer tri dagar hadd vari, börja an rust se. Han förvårna dräggana, at dom nu sku mala brå o sot om kvårnen. Han hadd två gambel dräggar, som bodd ikvårnkamarn, o én ugger én, som bara fikk bo i kvarnen, o han häitt Pälle. Naer an nu hadd bistyrd omm mä dom gambla, so börja an tal mä Pälle o tykt, at an nu sku va biséli, naer han sölv sku va borta.

„Vart ska ni to fara?" så Pälle.

„Jå, he ä nu såk sama, om ja saer e ot de hälder int", så möl-narn, „för int kan tu jölp me änto".

To tykt Pälle: „Ni kan nu säj e änto".

„Jå", så mölnarn, „he laer ha vari kunjin, som för haör förbi. Han sikka inn bitjäntn sin, o ja bå an tiga, to an bå ut me, o nu laer he int gå brå för me, för nu ska ja ti kunjin o få bisvaBr. Kansi ja får et toko bisvaer, so ja alder ork tibåkas mäir."

To så Pälle: „Kan int ja få fara i ért ställe, int tjänder an ju oss als, so han kan trö, at ja ä mölnarn".

„Men hur sku tu slå de ut taer?" tykt mölnarn.

„0, lägg me bara försök", så åter Pälle.

„No, far to", tykt mölnarn, „men syll int po me, om tu komber i knipa".

Pälle tö to sin mjöliga jakko po se o för ti kuggsgåln. Naer an kom ti, so visa pörtvaktn inn an i störa såln. To han kom inn ti, so va taer fult åv folk, o dom trodd, at he va mölnarn. Yi första fönstre satt en finer kamarhärre o tala fina språk, men Pälle förstö e int, för han va int laerder po toko. Naer kamarhärrn hadd sluta sitt tål, so ropa kunjin: „Stig opp höger ti me, mölnare, so ska ja fraeg de tri frågor. Kan du svar po dom, so slipper tu mä live, men annors tår ja live åv de".

Kunjin fraega to: „Huru många sandkorn tror du det fins i hafvet?"

Pälle lå se po golve o börja räken mä en kritbit, som an hadd räkna säkkana i kvårnen mae.

To e va faerdit, so så an: „Etthundratusen miljoner, famtitusn o trättitusn miljoner ännu, o vil int härskape trö me, so kan den daer kamarhärrn, som si ter taer i fönstre, gå räken sölv".

So fraega kunjin ander frågon: „Huru långt är det mellan himmel och jord?"

„En knaesläggd", så Pälle.

„Huru vet du det?" tykt kunjin.

„JÖ", så Pälle, „he häiter i bibeln, at himiln ä Guts stöl o jördn hansis fotapall, o to kan e int va bara én

knaesläggd hälder", så Pälle.

Et stört skratt bläi i såln ot Pälles fiffiga svår.

Nu saer kunjin: „Nu skall jag fråga af dig tredje frågan", o so drö an värjon framm. Frågon va: „Vet du hvad jag nu tänker på?",„Jöuu, så Pälle, „ni tägker, at he ä mölnarn, som ni talar mae, men he ä bara hansis dräggu.

„Ja, det var rätt svaradt", så ktmjin, o so fraBga an åv Pälle va an sku vil hå ti bilonigg. Pälle tykt, at an int vild liå anan bilonigg, bara at kunjin sku lät mölnarn va po sitt ställe o int tvigg an ti slote, för han va int håvlaerder, tykt an.

Stör glädji bläi he i kuggsgåln, o Pälle fikk en säppo päggar.

Han räist senn himm o birätta ot mölnarn alt, va an hadd sitt, va kunjin hadd fraega, o hur fånot kamarhärrn hadd tala. Mölnarn bläi so glåder, at an gå an dötron sin, o so bläi Pälle mölnare, o hår ni nogontigg ti mala, so farin bara ti Pälles kvårn, so ska ni få hor den hser sågan ännu bäter.

Jmfr Nyland II, sagorna 85—88.

159. Kuggin o pojkin.

(Wcckjärvi i Borgå).

He va äin litn kojjo, o taer bodd äin pojki. So komd kuggin ridandist o stäig inn o fråga: „Hokko ä hser inne?M

„ Halvanan kår o äitt hästhuvuM, svara pojkin.

„ Kvart ä får din?w fråga kuggin.

„Han ä ti skögin o huggaM, tikt pojkin.

„Kva hugger an?“ fråga åter kuggin.

„Han hugger te védn, som vi bränd i fjöderst*, tikt pojkin.

„No, kvart har du mör din?* fråga åter kuggin.

„Hun ä o gär åt grannmor slikt, som int hun kan gär åt henna i vöerden*, tikt pojkin.

„No, kvart ä sister din?* fråga åter kuggin.

„Hun gråter åt he, som un skratta åt i fjöderst*, tikt pojkin.

„No, kvart hår du bror din?“ fråga åter kuggin.

„Han ä ut o foggar djur, o tom, som an int får fast, so häntar an häiman*, svara pojkin.

So så kuggin: „I moron ska du kom o klarér dina ord. Fär väit du, än ja ä kuggin, o du svarar me so sturskttt, tikt an.

Pojkin gikk anan dåin til kuggin. So fråga kuggin: „Kva inäina du mä he, som du sa, än får din va o hugd te védn, som ni bränd i fjöderst?u

„No, igga anau, tikt pojkin, „än at i fjöderst brändist e svidi-länd, o nu va får o hugd rästn slut, som int i fjöderst brändist alt klårt“.„No, kva gjörd mor din åt grannmor, ettsom int liun sku kun gär te sama åt henna i vaerde.n?“ fråga kuggin åter.

„Hun va o tvétta grannmor, som va i lik“, tikt pojkin.

„He har du riktit raett iM, tikt kuggin åt pojkin.

„No, kva mäina du mä he, som du sa, än sister din gråter åt he, som hun skratta i fjöderst?“ fråga kuggin.

„No, int just ana än, at. hun i fjöderst spragg i dansar o läikar, men i år so får un sita o gråta veder vaggon“, mäina pojkin.

„Jä, he kan du hå riktit raett itiu, tikt kuggin åter.

„Men kva mäina du mä he, än brör din va o fogga djur, o än an sku hänt häiman tom, som an int sku få fast?“ fråga kuggin.

„Jö, han va o kåmba lissen ur huvu sett, o tom, som an int sku få fast, sku an hänt häiman“, tikt pojkin.

„Jå, he hår du o riktit raett iti“, tikt kuggin, naer an svara alt riktit.

160. Bönn o kundjin.

(Drombom i Liljendal).

Förr i vaerden so vild alti tom kuggliga hå räido upa, hur som foltji levd. So kom kundjin äin gaggo ti äin bönde o fråga, hur an riktit hadd sett livnadsförhollande.

„Två kopek lånar ja ut om dåin, äin kopék bitålar ja i gamal skuld o två kopék kastar ja ut idjinun fönstre“, så bönn.

Ett äin tid, so kom kundjin tibåka o fråga, kva bönn riktit mäina mä he, som an hadd sakt.

To svara bönn: „Två kopék om dåin, som ja lånar ut, so djäver ja åt min pojkgx; äin kopék, som ja bitålar i gamal skuld, so räknar ja he til, som ja foder menn gåmbel fäder; två kopék, som ja kastar ut idjinun fönstre, mäinar ja mä he, som ja djäver åt min doter“.

161. Den snåla bön o drändjin.

(Tcnala).

He va én gogg en snåler bönde, som va mytji riker. Han vild int je måt ot tjénarn hälder o fikk int mäir tjénare, för an va so snåler. Nu händ e se po he vise, at an fikk en énfaldiger drägg,som alder hadd tjéna förr. To jord dom tokon akord, at an sku få lite lon, men int nogo måt bara förstdåjin, to sku an änto få supa o äta so mytji an sku vila. Men sku drändjin tykk illa po bön, so sku an få kåp ora ån. Men sku bön tykk illa po drändjin, so sku an o få jöra po sama sätt.

Nu so kom drändjin ti om alhälgon.

Första dåjin fikk an o alt. Ander dåjin sku an ti trysk ärter. Naer frukostn kom, so kom drändjin himm ti sok måt. Men bön så: „Int får tu nogo måt, tu åt ju i går räi för hela åre".

To fikk drändjin gå ti rian tibaka o tryska ti middåjin. So jikk an åter himm. Men bön gå ot an sama biséde. To bläi drändjin arger o så: „Int kan man arbita utan måt; so ä all annstans o. Men haer most man arbita o får injin måt".

»Tykker tu illa vara över e?“ så bön.

„Jå, int tykker ja nu vael hälder", så drändjin. So kåpa bön

ora å’n.

Drändjin för to tärifrån. So moter an en soman po vaejin. So-man fraega: »Var a tu vari, som sir so ut? Tu a vael vari o slajdast?" saer soman.

»Näjj", svara drändjin, »int ha ja vari po slaksmål; men ja kom ti jör en so tököger akord mä en bonde".

O so birätta an, hur alt hadd gått té. Hur an lite börja sposla mä bön, o hur an slö ora.

„So va tu nu dumber o", så soman, som int bäter förstö. „Vis nu me ti, so ska ja jör sama akord, o so ska ja böt an." Drändjin visa soman ti, o soman jör sama akord mä bön. Han bläi taer strakst o fikk äta o supa den dåjin, so mytji an orka, o ander dåjin satt bön an ti trysk ärter. Han tiyska ti frukostn, o so bläi dom slut. To jikk an himm o sku ha måt. Men bön svara an po sama sätt som drändjin.

Soman jikk tibåka, jord ärtren réna o ford dom ti granngåln

0 tjoft se måt. Senn jikk an ti bön o så, at ärtren va tryskaga o fraega, va han senn sku jöra.

To tykt bön: »Vi ska gå o maet opp dom först". Naer dom kom ti loan, va taer int et korn po golve.

»Vart ha tu jört åv ärtren?" tykt bön.

»Ja sold bort dom o tjoft måt. Tykker ni illa vara över e o?" så soman.

»Näjj, va sku ja nu tykk illa vara över lie", så bön. Nu satt dom an ti tjor traede po åkern. Soman tjord so länji hä räkt o åt

1 granngåln, o naer he va slut, sold han oksar o plog för måtn. So jikk an ti bön o fraega, va an nu sku jöra.

»Hår tu traede slut nu?"„Jöu, så soman.

„Men vart hår tu oksana o plöj in?" tykt bon.

„Dom sold ja bort för måtn. Tykker ni illa vara över e o?" så soman.

„Näjj, va sku ja tykk illa vara över he“, så bön.

Nu satt dom an ti sködjin ti hugg tjugu fammar véd.

Soman hugd famm om dåjin. Men vår kväld kom grann ti o tjord fammana över ti sin skog.

Naer nu soman kom himm o fraega, va han sku jöra, so så bön: „Vi ska först maet opp fammana, at ja får si, om tu hår torkanmån o po dom".

Dom går ti sködjin, taer drändjin hadd hugd, men tser va bara stobbar o riskor.

„Var ä védn?" så bön. „Den sold ja bort för måtn", så soman. wTykker ni illa vara över e o?"

„Näjj", så bön, „va sku ja tykk illa vara över he". Nu kom holdtum ti bön. Han sikka soman ti hold mä två hästar o et duktit lass ho, men igga bro, som dom va so rädda, at an sku ät opp e. Öoman för åv.

Holdturn sku räkk i su dygn. Han fikk injin suss, bara sop o åt dom su dygnen. Naer turn va slut, sold an hästar o tjärro ot jässivarn för måtn, o so kom an ti fots.

NaBr an kom himm så an, at holde va slut o bijaerd nytt arbit.

„Var ä hästana o tjärron?" så bön.

„Dom sold ja för måtn. Tykker ni illa vara över e o?"

„Näjja, så bön.

Nu vist dom int, va dom sku jé ot an ti arbit. Dom sku ha vila slipp an. Men an hadd bisluti, at int gå, förför dom sku jé an lon hälder an sku få ora åv bön.

To rusta dom an ti kvårnen ti mala mä den ugga hästn. Dom tykt, at an sku hå försyn för an o int sölg an.

Naer an kom ti kvårnen, so sku an hå konjak, kaffe o måt. So lät an mölnarn mala o sölv pläga an se. Senn sold an lass o häst o jikk himm ti föts. Naer an nu kom himm o bijaerd ana arbit, fraega bön, var kvåmlasse va.

„He sold ja för måtn. Tykker ni illa vara över he o?"

„Näjj“, så bön, „men nu får tu gå".

„Ja går int, innan ja får lon", tykt drändjin.

Men bön vild int jé. Drändjin hadd injin bråsko ti far bort. Päggar hadd an nö o måt tö an i granngåln. Nu hadd dom en litn vallflikko. Naer un kom himm mä kuddona o satt dom i faegåln, so för Soman ut o släft ut all kraetjin. So sträkker dom ti sköks alli-höpa.„Va fån jör tu nu?" så bön. „Tykker ni illa vara?" så somaa. „Visst faen tykker ja nu illa vara", så bön. To slö sornan ora åv bön, o so för an.

Anm, En variant af denna saga Hr upptecknad i Liljendal.

162. Hur pigan fikk en gö mann.

(Helsinge),

De va én gogg en rik bonde, som sku resa ut o fria, o han vild hå en hustru, som va rénli o snygg. Han rést, o so komd han ti en gård.

Dötron o pigan va himma, o dötron va nättare som pigan.

Han bijaerd do å dom ti få tokon dég, som va vikagamal undi naglana, för han sku bota hästn sin mädden, så han.

Do så pigan: „Ja hår int, ja; i går baka ja, o i då solda ja, o int hår ja kvar nogo, men kanski hiises dötro har", svara pigan.

„JÖ, ja hår, för ja baka i förra vikan."

„Jasså", så bön, „do vil ja gifta mäj mä pigan do, för liun ä rénli å säj, hun". O so fikk pigan en gö mann, o gårdns dötro fikk bli utan.

163. „Ja tägka må, va bårne ska heta".

(Lotnböle i Borgå.)

He va äitt ställe, som äin sku kom o fria ett äin flikka. Hun hadd ännu mödro o fader i live.

So naer han to komd daer, so sku dom gäv drikka åt'n, o so för hun i källarn o tapp drikka, te bruden. So bläi hun ti i källarn, o tom bärja vänta o vänta, at hun sku kom tädan, men igga komd hun.

So för mödron ti bakett, o so fråga hun, hur him sat ti so

läggi.

So så hun, at hun sat o fundera, kva te farst båne sku häita. So bläi mödron sit ti o, o båda bläi o fundera.

So vänta dom to brå läggi, o naer dom igga komd tädan, so för fadern bakett o sku far ett dom to. O so naer fådern för di, so fråga han to, kva dom sat ti o fundera.„Komin tädan nu!“ så an. So så modron: „Vi funderar, kva te först båne ska häitau. So bläi han o sit ti o fundéra mäddom, o brugomn bläi äimsand.

So sat han to o vänta äin stond, o när dom igga komd tädan, so lådd an äin stagg up lukkon o undi tåki, o so för an bort o lämma dom sit ti.

164. Kloka Elsa.

(E sk ilom i Lilj endal).

He va äitt folk, som hadd äin dötro. Him häitt Elsa o va so kloker. Naör un bläi älder o kom ti djiftanoldern fikk un friare o. Naer dom to sat ve borde o åt, friarn o svaörfådern o alla, so hadd dom igga drikka. So sikka dom Elsa i tjällarn ti tappa. To så un äin stäinhakko i vädertrattn, o so tägkt un: „Om nu Håns o ja djifter os o får bån, so kan tom gå hi i tjällarn, o te hakkon kan fall nider o slå dom i huvua, o so börja un gråta.

Naör un bläi so lägg, djikk mödron o si, kva e failast, o flikkan förklåra, kva un tägkt om hakkon, o so börja mödron o gråta, naer te flikkon va so rysamt klöker.

To djikk fådern i tjällarn o sku si, kva e raett fatast, men naör an fikk hora, hur e va, börja han o gråta.

Brugomn sat äinsam bakom borde o börja skrap se bak ora, o so mostist an gå i tjällarn ti si ett dom. Men to så dom för onon, kva Elsa fundéra upa, naer im nu sku va so rysamt klöker. Men han tykt to te brugomn, än an int bihovd äin so rysamt klöker hostro. O so lämma an dom taer ti fundéra to, o taer fundérar dom vael änn i då.

165. Äin ugg bondes frieri.

(Hindsby i Sibbå).

He va äin ugg bonde, som tägkt narr åt se äin riker brud. So för an ti äin ann sökn, som an int sku va känder, o tö

mässe äin talumann, som vaöl sku kun skryta, o så åt honon, at han sölv sku närnm omm alt, som an hådd, o bå talumann sät mäir til, o fördubbel alt, som an sku nämm omm.„J6, he ska ja nö göra", saer to talumann.

Naer dom komd ti äitt rikt ställe, börja to brugomn nämma omm alt, som an hadd.

„Ja hår nu noger hästkrakar", saer an förstan.

So saer to taltimann: „He va int nogo krakar, he, som sir ut liksom ståtshästar, o naer man släpper ut dom ti vatnas, so lägger dom rompon opp o sprigger, so än man int vil få inn dom up halva dåentt.

„So hår ja nu noger kuddkragkor ou, saer brugomn to.

So saer to talumann: „He ä int illa nogo kragkor, he, som ä so faita som sölana, o naer man släpper ut dom, so lägg6r dom rompon opp o sprigger liksom om sumarn, naer dom bénder undan bromsen".

„So hår ja nu noger fårkårtar oM, saer brugomn. So saer talumann : „He ä int illa nogo kårtar, hew, saer an åter, „som häila föuse ä fult mä slik får, som ä so ludiga, som —“ ja mins int hur talumann riktit vräid ihop.

He va myki ännu, som brugomn birätta omm, kva an hadd, o talumann fördubbla alt, men ti sist nämd an om äitt, som sku ha budi vari önämd. Han så: „Ja hår äin litn boldkvisu up låre, som ja hår svårt ti få sita föri".

So saer talumann: „He ä int nogon litn kvisu, som halva låre ä rutit".

So tägkt bruden: „Te tår ja int, tu mo nu vara mä häila denn rikidöm, naer du hår toko fail".

O so hadd dom igga för sett frieri.

166. „Naer vår gär kattn alt arbäite."

(Teissala i Borgå).

He va äin gaggo äin flikka, som va so fåslit later. Ettarst fikk hun änto äin friare o, som vild gift se mae enna.

„Nö kund tu ju få enna", så fådern, „men hun ä so later, igga gär tu mä henna".

„Int ä he iggan fåra mä he", tikt kårn, „naBr vår gär kattn alt arbäite".

„Jå no, om e ä up te vise", så bisin, „so nö kan tu ju gaerna få enna, men int is hun noga gära, int".

„N6 ä ja näjder ti tå enna sliker hun ä", mäina te anan bara.

Han fikk to lov ti få enna, o so huld dom lisniggskalås o bräl-lop, liksom folki brukar.Naer dom to hadd flitta, o uggfår farst dåin gikk ti arbäits, so så an åt kattn, innan an gikk: „I då ska du lag däig!M

No, nö vist man kva kattn sku lag däig.

Naör uggfår komd häim om afton, so fråga han, om kattn hadd laga däig.

„Näj“, svara hostron, „haer ha kattn siti bräiväder me i korstäin häila dåin, int ha han laga noga däig".

He fikk to bli taermä vael te dåin.

Anan dåin åter, innan kårn gikk ti arbäits, so så an åt kattn, än an sku lag däig, men igga bläi he mäira däig laga, som dåin farut hälder.

Tridi dåin så kårn riktit skarft åt kattn: „Om du int i då lagar däig, so vagkar e strik i afton, naer ja komber häim".

No, naer an to komd häim tridi afton, o igga däigin ännu va laga, so så an åt hostron, än un sku klaöd träjjon å se, fär hun sku trägg va mä bara särkärmana, naer un sku ti håld i kattn, naör kattn sku få strik. Han ständ to kattn up hostros riggin, mä frammtas-sana ivi hennas akslar, o so sku hun to få hålda up te vise kattn fast. So som kårn to slö färst gaggon mä spraggon up kattns riggin. so spura kattn til o klést, sän hostron bärja bedja, än an far Guds skuld int sku få slå mäira, nö sku hun gär arbäite, nö, int sku kattn bihéva gära noga mäir, int. O taerett so bläi hostron äin sliker äin arbäitsmäniskja, sän e int va lite hälder.

167. Te lidiga dötron.

(Lomböle i Borgå).

He va äin flikka, som sku gift se, o so huld dom to kal ås. So så mödron åt enna o laerd enna: „Tu ska nu lägg bäinen up taldri-kin o!"

Hon va so taBr dumber o äinfaldoger å se. O so naör hun to sku lägg bäinen up taldrikin, lådd hun sin äigi bäin up borde. So så to mödron åt enna, at hun int saettan sku gära, utan sku lägg fiskbäinen, o so lådd hun to.

O so sat hun o så bara ikrigg se o igga så up brugomn.

So så mödron åt enna: „Tu ska lite kast ögona up brugomn o!"

So tö hun o bärja tå ögona ur fiskin o kast up onon. O so mostist åter mödron opraett henna, at hun int saöttan sku gära, at hun sku si up honon. So gikk he til väder te brällopsbörde.168. Gobben o gumman, som bödd bräivi prästgåln.

(Tenala).

He va én gogg en fati gobbe o gumma, som bödd bräivi prästgåln. Båda va dom mytji orkislosa. Gobben orka bara millan sän-djin o spisn, men gumman va änto lite raskare.

Nu va gobben ut en då o hord, at dom tryska po prästgåln. Han tala to mä gumman, at un sku gå ti gåln o bijaer lite nyrog, so dom sku få gröut. „Int kan vi nu svält ijsel hälder", tykt an.

Gumman jikk, men int ti prästgåln utan ti rian, taer dom jyst kasta o sku o så. To röpa un: „Giid, jé tunno ätt tunno o näva ätt näva!M

So tjord karana un tärifrån o så: „Ska man int få mäir som tunno ätt tunno, va ä he to ti böt, at foltji plögar o soter jördn?"

Nu för un himm ti gobben. Han lå o vänta, at an sku få nogo ti måts. „No, va fikk tu nu?" tykt gobben.

„Int va ja ti prästgåln, bara ti rian", så gumman, „o taer kasta dom som bäst o sku ut o så, o naBr ja så: Gud, jé tunno ätt tunno o näva ätt näva, so t jord dom mä tärifrån".

„Va sku tu ti löan jöra?" tykt gobben. „0 passar he ti säj so? Tu sku ha sakt: Gud, jé tiisnfalt ijänn!"

Hun ränder åv åter, men to jikk un ti prästgåln. Nu hadd pigona en störan posa fulder mä kattuggar, som dom sku ti drägk. Gumman röpa to: „Giid, jé tiisnfalt ijänn!"

Flikkona tjord un tärifrån o tykt: „Önsk int oss tiisnfalt ijänn, vi får nö änto drägk tiräklit".

Gumman jikk åter himm o birätta, hur e hadd gått. To så gobben: „Va sku du säj po he vise? Tu sku ha sakt: so fors ail höror o konor ut!"

To går gumman åter ti gåln. Men nier un kom ti, so holder bnidsaeton på o klser prästns dötro ti bnid. Taer sku bli bröllop den dåjin. To taörnona lédd briidn inn i såln, so röpa tjämdjin: „So fors all höror o konor ut, so fors all höror o konor ut!"

To bröllopsfoltji fikk hor e, bläi dom rasandist arga o så: „Lag de nu himm o kom int hi mäir!"

Hun för åter ti gobben. So så an: „Int ha tu fått nogo änn, va ha tu nu åter riktit jörd?" Gumman birätta, hur prästns dötro va bnid o hur un skräik ot un. Nu bläi gobben förargager o tykt: „Int jölper he als ti tal mä de. Bäter ha e vari, om tu sku ha sakt: Gud, jé tokon glädji i vår by!"

Nu räist un åter ti prästgåln. To va éldn los i prästns rian. Ti va grannar, bröllopsfolk o alla o släkka. Tjärndjin jikk to båkomrian po en bärsklakk o skräik: „Gud, jé tokon glädji i vår by, tokon glädji i vår by!u

Dom tjord un tärifrån o fraega, om un tykt, at e va nogon glädji, naer rian brann, afc un sku bihov önsk e ti vår by.

Nu för un åter himm ti gobben sin. Alt lå an änn huggroger o vänta po måt. To an så, at gumman int hadd fått

nogo, fråga an, hur e hadd gått. Gumman birätta to, at prästns ria brann, o hur

un hadd röpa. Gobben svara to, at dom int hälder bihovd jör ana

bara tjor bort un, naer un skräik så. „Bäter ha e vari“, tykt an, „at tu sku ha tajji et vatuämbar o kasta på, so sku dom timinstnindjin

ha sitt, at tu ha havi viljan, o so sku tu ha kuna få nogontigg

för ew.

So för gumman åter ti prästgåln. Rian va nu släkter, o alla va i såln o sku få lite traktémigg, förför prästn sku ti viga. Naer vikseln senn börja, so jikk tjärndjin i tjotji o tö et fult vatuämbar o kasta över prästn o röpa: „Gud släkki de, Gud släkki de!“

Nu bläi hela bröllopsfoltji arga po un o strätk ut un ur såln o sä, at un sku lag se himm o alder kom ti mäir. Prästn mostist nu klae omm se o sålsgolve torkas. Undi tidn för tjärndjin. To så gobben: „Tu ha ju int fått nogo nu hälder; hur stö he nu rätt té?“

Gumman birätta, at rian va släkter o at un hadd kasta vatn po prästn undi vikseln o röpa: „Gud släkki de!“ Do tykt gobben, at un jörd rakt åv bara gålnskåper, o så: „Tu sku ha vänt orona té, so sku tu ha fått hor lite Guts örd o, för he sku tu nö bihov*.

So för un åter ti prästgåln. Vikseln va förrättager o un hadd räi jört so mytji illa, at un int mäir våga gå inn, utan jikk i tjoks-farstun. Daer va störa hundar, som åt opp et tjytstyttji. Tjärndjin pläggd se imillan dom o satt orona millan hunnmunnana, at un sku få hor Guts örd. To bäit hundana nakkan åv un. Int kom un alder ti gobben mäir, o taer fikk den stakkarn do, om int nogon förbarma se över an.

169. Om gobben, som add ién pråtsammerska ti hustru.

(Purnus i Sjundeå).

De va ién gogg ién gobbe, som add ién pråtsammerska ti hustru ot säj. Ién gogg hitta gobben ién skatt i jördn o an vist int, hur an sku fuå himm den. So för an o vitja sina bragder, o daer va ién tjäder i fallon o ién gäddo i rysjon. So satt an gäddon i fallon o tjädern i rysjon o gikk himm.Om moron gikk gobben o gumman ti skögin o hänta skattn, o naer dom komd himm, sku gumman ti grannguåln mä alt vold ti birätt omm de.

Under tidn, som dom va daer i skögin, a fyra hälder famm hun- | dar ruåka i slaksmuål om ién kofot. So så gobben ot gumman: „Hyer int du, hur hustrun sluår mann sin?tt '

„Jö, nu hyer ja", så gumman.

O naer gobben add skattn sin himm, gikk gumman tid it om I moron ti grannguåln o så: „Nu a vi hitta ién skatt i jördn, o naer vi va o vitja, so va daer ién tjäder i rysjon o ién gäddo i fallon".

„Naer går ién tjäder i rysjon tistu minder ién gäddo i fallon", så bön.

„Å ja, de ä sant", så gumman, „vi gikk haer förbi jyst, naer hustrun din piska opp däj".

„Naer a min hustru piska mäj, du juger altsammans; pakk däj ginast bort!" så bön o blié arger o kyerd ut henna, o öfter den bitan add gumman iggin lust ti gå ti grannguåln o birätta om skattn.

Anm. En variant af denna saga är upptecknad i Helsingo.

170. Prästn o vaegvisarn.

(Bromarf).

En präst jikk ut po jakt aléna o jikk vils. So kom an ti et torpställe o bijser ti få nogon vaegvisare o får torparns lill sonn mässe. Under tidn som dom går, språkar dom om étt o ana. Prästn fraega åv pojtjin, hur logkt e va ti stån, men an kund int säj, hur logkt e va. Nu vist int pojtjin, at e va en präst an följd mae. Prästn fraega nu vidare, hur dom sku få vita, hur logkt e va ti stass.

„Jå, he ska ni vael få vita, naer vi komber ti prästn, so får härrn sölv si", tykt pojtjin.

Naer dom senn hadd gått en stund, kom dom ti störa lansvaejin, o daer va en korsvaBg. Daer står en stolpa som vaögvisare mä én arm åt vårdera vaejin o namm o virsttåle på.

To fraega prästn åv pojtjin: „Vaför kallar ni den daer stolpan ti prästn?"

„Jö", svara pojtjin, däför at an står i vägasile o visar ot båda vägana, men går int injindéra vaejin sölv!"171. Prästn o sölaskyttn.

(Hitulsby i Sibbå).

He va äin sölaskytt, som äin goggo fikk myki sölar. O i te soknen va slikat möd, än prästn sku få tionde uto alt. Naer prästn fikk hora, än te sölaskyttn hadd fått so myki sölar, so för han ti o vild hav tiendi uto alla, som an hadd fått.

Men so svara skyttn: „Väit pastorn, ja sköut alder bara nie ett kvart ana. Naer ten tiendi kom, so så ja: tu her prästn til, tu får fara. O so sköut ja åter me. O po te vise tykker ja, än int pastorn kan få te tiendi, naer ja int sköut onon. Ä e nu so, än pastorn vil hav ten tiendi, so kan pastorn fara o skjut sin sölar sölv, för ja sköut alder ten tiendi".

172. Gulldukåtren, som färvandlast ti méhumblar.

(Tei88ala i Borgå).

He va äin präst, som hadd äggana sina mäira lagkt häimifrån. Naer e to bläi hégerstinn, so skikka han dräggin o månakårn sin ti, än dom sku bärg hé. O som e va om måndåin, to naer dom sku fara, so läit prästn lägg mat mäddom so miki, än dom int sku bihév kom häim up häila vikun.

Tom för so o va borta häila vikun. Men som di int va nogin o så ett dom, so iddist dom igga gära, bara som dom lå up lädu-bakkan o söla se. Naer so lérdåin komd, o igga va gjörd, so bärja dom fundéra, kva dom sku säj åt prästn, naer dom sku kom häim.

Men taer so hitta dom up äitt méhumbelbö, som va fult mä méhumblar. So tö dom o stuppa te méhumbelböe, mä kva taer va iti, i äin litn pusa o tö häim mässe om afton, naer dom för häiman.

Pusan visa dom sedan åt prästn o så: „Haer ä äin pusa full mä dukåter, som vi hitta ti i äggin. Int väit pastorn vael nogin, som sku a tappa äin slikan?"

„Jö, he väit ja vist", tikt prästn, „fär he taer tiks just va sama pusan, som ja tappa i fjöderst, naer ja va ti ti sama äggin".

„No, om e ä so, än e ä pastorns pusan tetta, so sku vi lämm onon åt pastorn", så dom. „Men om e int ä pastorns, so ska alla dom gulldukåtren, som taer ä iti, fårvåndlas ti bara méhumblar; o alt te hé, som vi ha slajji i täsn vikun, so ska e stig upp tibåkas".

Tom lämma to pusan åt prästn o gikk ut.Men ett äin litn stond, so hérd prästn, än e bärja surra so underlit i pusan. Han ipna to pusamunn o så ett, om e sku ha gått so, som karana så.

No, naer han fikk pusamunn ipi, so så han, än daer va bara méhumblar i pusan. Prästn röpa to åt sonn senn, än han sku skind se vael fört ti äggin o sia, om hé o sku ha bärja stig upp tibåka.

Pojkin spragg ti äggin alt k va an orka.

Naer an korad ti, so så an, hur gräse stö o väkst likasom e alder sku ha liga ikull hälder — som sant va — bara laggsmä lädudärn lå e lite ännu, taer som karana hadd liga o söla se upa.

Naer prästns sonn to komd häim, so så an åt fådern: „Gräse hadd alt stigi upp räidan up häila äggin, bara undi lädudärn lå e lite ännu, men lie bärja jämst räidan småniggon raet upp se“.

173. Iggman o prästn.

(Bromarf).

I Täinal fantist förr i vaerdn en bönde, som häitt Iggman, o en präst, som ja int mér mins, va an häitt. Dom va mytji komtanta, so dom kalla varander ti du, o grannar va dom o.

Nu hold Iggman bröllop ot dötron sin, o prästn va o viga. Et duktit bröllop va e, so daer int failast äta hälder supa. Jästren va daer ti logkt inn po nattn, men sist å alla bläi prästn kvår, föl-an tykt, at an, som bodd so naera, nö alti sku hinn himm, o so brygd an åter en knorr.

Bön åter hold föri, at prästn ti först sku ha buda gå bort, o bläi ti slut läissen po an, naer an vild bli daer häila nattn. Ti slut fraega an åv prästn po de vise: „Väit tu, brör, hurdan färg jaevlana riktit hår?u

Prästn vist int. Bön börja to räken opp all färjer an tjänd, men prästn så alti, at dom int hadd den farjin.

Ti slut kom bön ti svart, o to så prästn: „Jå, svarta ä doma.

„So ä all präster oM, så bön. He jölft — prästn jikk jinast bort.174. Pastorns ål.

(Lomböle i Borgå).

So va he äin präst, som va so snål ett ålar, at han gjord k va som hälst, bara nogin gav åt’n nogan ål. Taer so tö äin bonde o laga o stoppa upp äitt ålskinn mä sand o férd åt prästn. So sku prästn förlåt sindren hans, som han hadd gjord so miki, so. So bikänd han all sm sinder, än han hadd slajji hostron mä stäveln i huvu. So hadd han klappa om pigan o slajji dräggin. O so hadd han sovi i kirkjon. O so sku to prästn farlåt alt, o han fikk för-låtelsi o.

So hadd pigan bärja räns te åln, o prästn gikk ut o sia, o bonn han laga se bort. Taer so så prästn, än he va bara sand, o han bläi so arger so o skräik: „Kom tibåka, stor sindare! O Pål, 6 Pål méd din sandiga ål, du dräggdäggare o pigsändare, du ha sovi i Guds hus; dina sinder skola dig aldri fårlåtas!u

175. „Va säjjer David?*

(Lomböle i Borgå).

So va he äin präst, som va so taer fati, än han int hadd råd ti bitål he, som han sku köpa. O han tö up skuld naer äin handelsman, som häitt David. Om sundasmoron skikka han äin gaggo dräggin senn ett noga våror ti handelsmann. O so naer han to va i stör skuld, so gav igga handelsmann mäir, fårän han sku bitål te gambla. O so för dräggin häim to o för til kirkjon. To nu prästn prädika o i sin prädikan just hadd: „Va säjjer Dåvid?M To så dräggin: „Han säjjer: Bitål farst bort te gåmbel skulden, so får du bär tå up nitt ijänn!*

176. „Vemm ha utjivi lågin?“

(Lomböle i Borgå).

He va äin präst, som alti svor so miki, o so sku dom vil hav åvskéd åt’n. O so va he äin skomare, o dom tala to ihop, hur dom sku få åvskéd åt te prästn. To tö skomarn o slö i prädikstöln nub-bar o pliggar — si, han vist, än prästn alti bruka slå handen i prä-dikstöln.

So sku prästn bär prädika o lift upp handen: „Vemm ha utjivi lågin?" so slö han mä handen i pliggana. „Ajj fån", så han, o so fikk han avsked, naer han svor i kirkjon.

177. Ién bonde, som int kund läsa.

(Pumu8 i Sjundeå).

De va ién gogg ién bonde, som int kund läsa. So lova han ot prästn iétt pår oksar, bara han sku säjja, hurtokon bit an sku fuå läsa po laesförhyore. So så prästn, at an sku läsa: „Går ut i hela världen och lärer alt folk, döpande dem i namn Faders och Sons och Den helige AndesM. O so naer bön sku läsa, so lämma han „Sonen“ bort. O prästn fruåga: „Var blié Sonen?" „Han kommer äfter mä oksana", svara bön.

178. Pojkin po laesförhyore.

(Pumu8 i Sjundeå),

De va ién pojki, som va po laesförhyore, men fådran va int mae. So fruåga prästn ota pojkin: „Var blié pappa, naer an int ä mae?"

„Han va ut o stjäla i natt", svara pojkin.

„Hujjuja, tykt prästn, „de va för grovt!"

„So tykt mamma o", så pojkin, „men pappa tykt, at nu duger de ti säkkar ändo".

179. Hur prästn kom ti rid up galtn.

(Öfvit8böle i Mörskom).

Siskander *) va klukkare i Lappträsk o va äin slikan äin spion, än han altjämt narra pastorn o ana folk mae. Äin gaggo jikk Siskander ti tjörkväktarn undi prädikan o så: „Nu ska du gå himm o släpp

*) Om denne Siskander, som „undcr svenska tidenK (mot slutet däraf) var klok-karo i Lapp träsk s:n, går i Ostra Nyland Un i dag som är en mängd sägner och anek-ut din galt o, naer gudstjénsten blir slut, han som ä so tåm o snäll, nö får vi honon inn i tjörkan".

„Näj, fågkin", så tjörkväktarn, „slikt vågspel vågar vi int", så han.

„Ah, int jör he iggintigg", så Siskander.

No, dom jikk o släft inn svine, o senn lost dom dömana fast.

Siskander sku gå ti sitt himm o jikk förbi tjörkan. So hord han, än he va äitt jud som äitt svinruffel. Som han vael vist, kva he va, so jikk han ti prästn o så: „Ti ä äitt övånlit djur i tjörkan, som liknar alldäilis äitt svin o hår svinjud o".

So så pastorn: „Gå o si!"

„Naei“, så Siskander, „nö most pastorn, som ä äin mäir bildad o laerd kår, kom mae".

Naer dom kom ti tjörkan, så pastorn åt Siskander: „Tå upp dörn!w

„Naei", så Siskander, „nö most pastorn tå, som ä äin mäira laerd kår". Pastorn jikk némare o némare ti tjörkdörn, o so kom svine alt némare o némare, naer he hord folkjud o sokt se utåt. Pastorn krokt se åt döralåse o ämna småniggom tå dörn ypy. Naer dörn lite ypnast, o pastorn stö bräid i bäinen, spragg galtn ut millan pastorns bäinen, o pastorn fasna up galtns ryggin o mä sama to han adjo å Siskander o så: „Adjo mädde nu, Siskander!" Han hann igga vidare funddéra.

180. Hur Siskander såld honan åt prästfrun. (ÖfvitsbÖle i Mörskom).

Naer pastorn altjämt bläi narra, så prästfrun åt prästn: „Du is nu alti låt den daer Siskander narra däj".

So så pastorn åt Siskander: „Hor du, Siskander", så han, „tå nu o försök narr pastorskan, men int altför gröft", så han.

dofcer (Jnifr Nyland II, sägn. 300). Han tyckes att döma af do glada, stundom något för plumpa anekdoterna varit en sorglös och uppsluppen man, full af upptåg. Själf har han skildrat sitt lif i en i Lappträsk upptecknad visa, hvars första vers lyder:

„Hvad kan mig stå till tvång och nöd,

Då Sibbens*) mor mig föder;

Hon spisar mig mod fisk och bröd Och mig till svagdrickskippan leder.

*) Sibbens = namn på ett hemman i Kappelby.„Jo", så Siskander, „nö ska ja jör hew.

Äin kväll — he va äin lordasafto — kom Siskander ti präst-gårdn. Som an va öjift kår o husholla äimsand,

birätta han, htir han hadd ställd ti tékoknigg åt se, o so hadd an ställd senn téservit ut up borde. O just som han sku sät se ti drikka, så han, at honan flöug ner. O kva te honan nu bläi rädd o flöug o hävd häila té-servitn sönder bodi kuppor o alt, birätta han. „So bläi ja so arg uf> honan", så han, „o tägkt hugg nakkan å enna", så han. „Men so kom ja ihog", så han, „at pastorskan alti ha önska äin kvit hona til henna, som pastorskan räidan har. To fundera ja mä te sama, o so kom ja hi mä honan", så han, „om pastorskan sku vil tjop henna", så han.

„Jo, jö", så pastorskan, „för all tigg", så hun, „va sku Siskander nu hugg nakkan å én so vaker hona?"

So ropa hun ett flikkona: „Tåin nu o forin te honan ti föuse".

Men Siskander så: „No, mä sama ja nu går häim o går förbi föuse", så han, „so nö kan ja ju for henna ti mä sama", så han.

No, om morin, naer flikkona jikk ti föuse, so så pastorskan, nser flikkona kom inn: „No, hur mår nu Siskanders hona?" så hun. „Int så han nu sät den på nogon vagglo", så hun, „så ni henna di o?"

„Näj, int ha ti vari bara te kvit honan, som vi hår förut", svara tom.

Mä sama som flikkona he så, tägkt pastorskan: „Få si, om Siskander ha narra me nu!" So jikk hun inn ti pastorn i kamarn om sundåsmorin o så: „Nu tror ja, at Siskander fikk likavael narra me". To bläi pastorn glad o så: „Ähä, nu ha du alti sakt, än ja lägger Siskander narr me, men nu bläi du sälv narra o".

181. Ién präst, som int vild fuå ot säj folk.

(Svedja i Sjundeå).

De va ién gogg ién präst, som int vild fuå ot säj folk. Ién gogg gikk an ut o försyokt stäsel ot säj, o do myott an ién kär. Prästn stäsla den daer karn, o so fruåga an, va an hiétt.

„Ja hiéter Iggin", svara kårn.

Äfter ién tid myott prästn sama kår ijänn, men igga vist prästn, at de va sama. DaBr stäsla prästn kårn o fruåga, va an hiétt.

„Ja hiéter Jåg", svara kårn.Po de daer sätte stäsla prästn onom ännu ién gogg. O naer an fruåga va an hiétt, so så kårn: „Du". Nu gikk prästn himm o birätta ot frun sin. „Nu har ja fuller besätnigg ti tryska. Naer Jag o Du ä i loan o tryskar, so ä Iggin i rian".

182. Klokkarn o prästn.

(Teissala i Borgå),

He va äin gaggo äin präst o äin klokkare, som va liksom lite gråa up kvarådra. Si, klokkarn, han lävd nu int ratt so ordentlit, som prästn tikt, än e sku ha tola, taerfäri so komd an lite ti gral up onon o tikt, än klokkarn sku vénd omm se från sett sindiga lävemi. Klokkarn åter vist no, än an int lävd riktit, som an sku ha böda, men an tikt nu änto, än e int anngikk prästn, o taermä so va an arg up onon o fundéra, hur an sku kun gär noga skälmstikk åt onon.

Äin moro so gikk klokkarn to ti prästgårdn o så so äinfåldoger ut. Naer an to farst hadd hälsa, so så an åt prästn: „Väit pastorn, ja hadd äin so underli drém i nattM.

„No, kva drémd du to?" så prästn.

„Jå, han va so fårli, än ja väit int, om ja ratt ska tordas tal omm onon hälder", tikt klokkarn åter.

„No, tu mo nu änto våga birätta far me, vi som alti ha vari mäira göa vänner", mäina prästn.

„Jå, men bara int pastorn blir arg", så klokkarn, „får he sku ja int vila".

„Näj, no kva sku ja nu bli arg up te får he", svara prästn, „hokko kan nu sälv råda fär sin drémar?"

„Jå no, ettsom pastorn sälv bäder me o int lovar bli arg, so nö kan ja ju birätta to", så klokkarn. „Ja tikt än ja va

dé, o so sku ja far ti himiln, o naer ja to komd ti pörtn, so va an stäggd. No, ja bärja to bulta up portn. Pétrus komd to o ropa ginun nikil-hole o fråga, kva ja va far äin, o kvafåri ja sto taer o bulta up portn. No, ja ä nu klokkare tser o taerifrån, svara ja, o nu naer ja hår blivi dé, so sku ja bé, om ja sku kun slippa inn haer. — No ja, no sku tu ju annors få koma, men tu ha int vari ti skrift up so o so magg år, o slika släpper vi alder inn. — No, men naer e int vael mäir annors kan ändras, tikt ja, so sku e int gå ann, än ja sku få bli skrifta haer. — Näj, vi hår igga präster haer, svara Pétrus, o so räist an å".Naer prästn fikk héra, än di igga präster va i himiln, so blåi an fararga o läit stämma klokkarn ti tiggi.

Naer klokkarn to komd inn i tiggssåln, so ropa domarn åt’n gina vaegin: „Kva ä he far drémar, som tu hår?"

„Jå, ja drémd i natt o", svara klokkarn.

„No, kva drémd du to?" så domarn.

„Jå, ja väit int, om ja raett sku tordas tal omm e hälder, får he va so fårlit", mäina klokkarn.

„No, nö kan tu ju birätta äntoM, tikt domarn.

„Jå, men bara ja int får noga skilt straff ännu far heM, svara klokkarn åter.

„Näj, he får du int", så domarn.

„No jå, he ä nu snårt birätta", tikt klokkarn.

„Ja drémd i natt åter, än ja va dé, o to tikt ja, än ja hadd komi i helviti. Naer ja to så äin plats, som va liduger, so sku ja gå ti o sässas neder, men to komd två jaevlar gina vaegin o så: Int får tu sita haBr, tetta ä domarns platsn".

To bläi domarn arg o läit kast ut klokkarn. O up te vise komd an ti bli utan straff.

183. Bara äin frågo.

(Hindershy i Lappträsk).

He va äin gaggo äin kår, som hadd fått stämnigg till tindji. Han hadd förbruti se noga, kva an nu hadd förbruti se, men man hadd igga vitn up*n.

Domarn fråga to å onor, om an hadd djord e, men han va tyst som murn.

„No, tu mo nu ktina svar jå eller näj", tykt domarn.

„Näj, int kan man alti svar jå eller näj, int", tykt kårn.

„J6, he kan man vist", tykt domarn.

„No, får ja först djör äin frågo åt nådi domarn", så kårn, „so väit ja sidan, kva ja hår ti rättställ me ett".

„No, fråg bara!" så domarn.

„Tår nådi domarn imöt mutor änn?" så kårn. O teer va domarn fast, för int kund an svar jå o int kund an hälder svar näj, för to sku e råkt a sitt ut som an änto förr sku a tajji imöt mutor.184. Foggin.

(Hindsby i Sibbå).

He va äin foggi, som stö innför rättn o sku dömmas ti straff. Men so sku han bli befria från straff, om han sku kuna göra äin tokon fråga, som int häila häradsrättn sku kun svara. So fikk han gå ut.

Naer han komd inn, so så an: „Rålos gikk ut o rålos komd inn, fant råd o fant int, o fant su suggande tuggor i étt kropplost huvuw.

Han hadd hitta äitt fogelbö i äin gamal hästskalla o taer va su ungar i, o he va tom tser su suggande tuggona, he. Iggin i häila häradsrättn kund svara po te frågon. O so gikk foggin fri.

185. Malkolfus.

(Öfvitsböle i Mörskom).

Malkolfus va hovnarr, som dom förr i vmrden huld narrar ti rö se, o va i myky aeventyr. Äin gaggo sträid han mä kuggin, at na-turn sku va starkare som lsBrdömn. Men kuggin bisträid, at laerdömn sku övergå naturn. So hadd kuggin äin katt, som va so laerd, at hun sku lysa vi måtbörde. Som dom äter, so hadd Malkolfus tri myss i fikkon sokt åt se, o so släpper han äitt myss loss up börde. O kattn hun hadd titta so gladlit, men våga int ror se. So släft han te ana mysse ut; o he hadd rykt i häila kattn, men hun våga int ror se. Nser han tridi gaggon släft ut mysse, kasta kattn juse o spänd he bums. So sa Malkolfus: „Ä int naturn starkare som laer-dömn nu?tt så han.

186. Kuggins gästabud hös kolagobben.

(Palmgård i Sjundeå).

De va ién kugg som gikk ut o jaga o so syokt an säj nattkvarter hös ién kolagobbe i skögin. Gobben tö myki vml imöt an o bistö ot an ién prydli kvälsvål. Senn naer dom add stigi opp ifruån börde, so tö gobben framm älgastiék o sa: „Sku kugg Kröknäsa vita de hser, so sku an int vara so gö po osu.Kuggin uåt ota stiéki o tala int iggitigg. Senn so frilåga kiig-gin, naer gobben ska ti riva railon sin. Gobben sa, naer de sku skié. Do lät kuggin ställa til iétt stört kalås, o so skikka an äfter kola-gobben o, o an sku koma dit, so sötiger an va.

Naer an komd framm ti slote, so bjyodist an inn tokon an va. A"i kalåsbörde so blié an fyorder opp i liyogsaete brävi kuggin. Do va kuggin försidder mä älgastiék o, o tö framm de o så: „Sku kugg Kroknäsa vita, at vi hår älgastiék, so sku an int vara för göw.

Kolagobben blié flater för säj o rädder mae, at kuggin sku straff an. Han fikk int ändo iggf* straff bara förbjyodist liaeräfter ti skuta älgar, som bara kuggin fikk skuta.

187. Hur de komd säj, at Bellman blié håvnarr.

(Skräddarskog i Sjundeå).

Ién goggo va kuggin ut o rida, so komd an ti iétt torp, o daer va ién litn pojki himma. „Ä du aliéna himma?" så kuggin.

„NäjjM, så Bellman — si, de va han — „ja hår halver kår o halver häst maett. Styvudörn va opp, o kuggin riéd so naera.

„Var hår du pappa?u så kuggin.

„Han ä o bjaer myki ota liteu, tykt pojkin.

„Var ä mör?M så kuggin.

„Hun ä o bakar toko brye, som uåtist i fjölu, svara pojkin.

„No, var ä brör?w fniåga kuggin.

„Han ä i skögin o jagar, o dom juren, som -an fuår fast, so lämmar an i skögin, men dom, som an int fuår fast, tår an himmtf, så pojkin.

„No, var hår du Systran din?M så kuggin.

„Hun ä i bastun o gruåter ot de, som un skratta i fjol otu, svara Bellman.

„I moron ska du koma ti mäja, så kuggin, „men int om dågin o int om nattn, int nakiger o int mä klaederna puå o int uåkandes o int gåandesu. Bellman jord så o.

I gruåniggin tö an en gamal rysiarm ikrigg säj, o so tö an en kälka o satt iéna miédan po vjegin o ander po dikisbrantn, iéna biéne add an po kälkan o mä de ander so skuffa an äfter. Po vsegin so hitta an ién gamal traeskö o ién dyeder kruåko.

Naer an komd ti kuggins guål, so hold dom puå o stiékt kyk-liggar. So så Bellman: »Stiékin ot mäj min kruåko oM.„Vi har iggin koppo ti sät den i“, så dom.

„Haer ä väl koppoM, så Bellman o gå traeskön ot dom.

So stiékt dom kruåkon ot an, o an uåt opp den. Fruån den dågin blié Bellman senn håvnarr ot kuggin.

Jni fr sagan 159.

188. Hur Bellman jölpt kuggins stalsdrägg.

(Pulkbacka i Sjundeå).

Ién goggo som Bellman va tokon daer håvnarr po kuggins guål, so komd stalsdräggin o bå, at Bellman sku jölp onom — si, kuggins bästa hästn va suker, o kuggin a sakt, at den, som sku koma o säjja, at hästn sku var dyo, sku kastas i fåggelse.

„Int ska du var rädder för de, ja går väl o säjjau, så Bellman.

Ander moron va hästn dyoder. So gikk Bellman opp ti kuggin o så: „Ja viét int va den hästn fiélas; den äter int o int drikker den, int ryor den säj hälder“.

„No, den ä dyo do“, så kuggin.

„Ja, de ha iérs majistaet sakt, men int jåg“, så Bellman. Po de sätte gikk stalsdräggin fri.

189. Hur Bellman slapp sin lansförvisnigg.

(Nyby i Sjundeå).

Ién anan goggo a Bellman jört nogo tämpor ijänn. So tö kuggin o lansförvist an. Bellman för ti Danmark o tö lite jord himm mäs-säj. So lå an ota den daer jördn, som an hadd mässäj, i stövlana.

Naer kuggin suå Bellman, so svor an o så: „A du haer nu ijänn din kanalji*.

„Int ä ja po iérs majistaets mark nuu, så Bellman, „ja ä po danska kuggins mark“. So visa an muldn, som an add i stövlana, o birätta, hur de va, för kuggin. So lå kuggin an koma tibåks ti håve sitt ijänn.190. Hur Bellman b 1 ié lansförvister.

(Näsby i Sjundeå).

Ién anan gogg va Bellman o drö päggpuggin po ién kälka, naer som kuggin for förbi.

„Vart ska du nu fara?" så kuggin.

„Jö, iérs majistaet", så Bellman, „ja most bigråv päggpuggin min, som den ä aldiélis tomer. Ja hår so rnyki skulder, at ja viét int, vart ja ska tå vaegin".

„No, ot veinm ä du skyldi?" fruåga kuggin.

. „Int ä ja bara ot tvuå", så Bellman.

„Ot vemm do?" så kuggin.

„Ot Yoster o Väster", svara Bellman.

„No, int ä de so myki, vi ska lägga lysa, so fuår dom koma hit, so ska ja bitåla", tykt kuggin. Dom lyst i yoster o väster, o de komd folk som gruåa kattor — si, Bellman va myki skyldi. So blié kuggin arger po an o lansförvist an. Do syokt Bellman iétt gamalt hästskråv o lå säj inn i de, jyst naer kuggin sku fara förbi. Naer kuggin komd ti hästskrove, so stakk Bellman hyvu ut.

Kuggin blié arger o så: „Jassa, du ä haer ändo, fast du int sku fuå vara i mitt riki".

„Int ä ja i iérs majistaets riki nu", så Bellman, „ja ä i korpanas riki".

Kuggin börja skratta o tö an tibåks ti sin guål ijänn.

191. Bellmans ruåd.

(Skräddarskog i Sjundeå).

Ién goggo sku ryssn kyop ién holma ota svenska kuggin. Kuggin sku fuå myki päggar för den holman, o an va i störa fundié-riggar, om an sku gié den hälder int. So ruådfruåga an säj mä Bellman o an så: „Sölg bara, men naer iérs majistaet a fuått päggana, so säj, at ryssn ska flytt bort holman härifruån o".192. Naer Bellman riéd i kap.

(Näsby i Sjundeå).

Ién goggo som dom i Stokkolm sku ha toko daer spasl för säj, som dom sku luådas sluåss ti si, hokon som sku vinna, so sku Bellman var mae o. So vild kuggin gié ot an den bäst hästn, men Bellman så: „Näjj, iérs majistaBt, ja kan rid nakkan uå mäj, o folki kan säjja, at ja a gått i undergogg, gié nu ot mäj ién sömber häst!u

Kuggin jord så o, han gå den sömsta an add. Dom ander fryos o vänta, at an sku koma. Ti sista slut komd Bellman o, o so ropa dom alla: „Vart a du vari so läggi?w

„Oj voja, så Bellman, „ni kan int tro, kära bryoder, hur jaha havi svuårt ti slipp hit mä den gambel hästn. Ja ha försyoki alla tämpor tilomä den hserw. So drö han mä skråvlon iétt tåg. Dom andras hästana för ti skögin, so at kvistana flyog bara. O po de sätte vann Bellman denn goggon.

193. Bonn o grödona.

(Garporn i Liljendal).

He va äin bonde, som slakta kuddan sin o för ti stån ti söl tjyte. Naör an kom häim, so tjord an förbi äin pott, som grödona läikt yty. So så an åt grödona: „Ni ska int säjja seks, seks, för he va su riksdaler, som ja fikk för tjyte“, så han.

Grödona porla bara.

So så an åron gaggon: „No, ja så ju, än e va su riksdåler, som ja fikk för tjyte, int ska ni säjja, än e va seks, seks“.

Men grödona tom porla upa bara.

So så an to: „Ider dumma knek, inä störa munnar o glasogor, som int kan räkna ti su riksdåler fult!“ So kasta an alla päggar, som an hadd fått för tjyte yty pottn o så: „Su riksdåler va e som ja fikk, taer hår ni, räknin sölva!“194. Bonn o drändjin.

(Pockar i Lappträsk).

He va äin gaggo två bönder, som slö ho up kvar senn däil up ändjin. Nu hadd dom kvar sin lädu o up sama lädubakka. Nu va te äina mäiran i légervåld. Nser an to tö ypi astjin, taer an hadd tjyt o, så an ot drändjin: „Vi ska bara lådas it tjyt, nser tom åder sir*.

Nser dom sidan hadd kvilast o stäig upp ti slå, lossa drändjin lian från ärve o kasta onon ti skoj in.

„Kva tägker du nu upa?“ så bonn.

„Vi ska bara lådas slå, nser tom åder sir“, så drändjin.

Sidan näikka int bonn onor mäir ti smak up tjyte o.

195. Hur dom salta grétn.

(Kroksnäs i Borgå).

He va äissen äin skraedare, som va äin stör filur, o han häitt Blummkvist. Han va ti arbäits i Lonnbéle. He va just bästa ann-tinn, so at folki hadd brått mä arbäite sett.

So komd värdinnan inn o satt upa grétn. O nser an köka, so salta un onon o.

Ett äin stond komd dötron inn o smaka igga up grétn. Hun rérd bara noger tåg mä släiven o tö äin näva salt från kåre o salta onon åter. O so gikk un åter iit up arbäit.

Ett äin stond so komd pigan inn, o nser un så än grétn köka, so rérd un o lite iti’n, o ti kasta un o äin näva salt.

To stäig skrsedarn upp från borde — han som hadd sitt häila spitåkle — o satt o äin grabbnäva salt från kåre i

grétn.

No, om middåin, nser dom to sku bär it te grétn, so va an so skarpsalta, än dom bara spotta o baggast. To bläi e to fråga omm, hokko som hadd salta onon.

To så värdinnan, än „nö satt ja salt i'n, o int väit ja, än ja sku a salta'n mäir än vånlit, int". To så dötron: „Härri Gud, salta ni onon räidan? Nser ja komd inn, so rérd ja i grétn o salta onon". „Aj jéstandist", så to pigan. „Igga vist ja häller bäter. Nö va ja o o salta onon".

To så skrsedarn: „Häj, ja trodd än e va bruklit hser i huse, än alla sku salt grétn. So nser ja så, än tom åder salta grétn, so gav ja onon o äin grabbnäva. Tsermä komd e se vsol, än grétn ha blivi lite skarpsalta".196. Bonn, som hadd äin hostro, som igga skti få äta.

(Backböle i Mörskom). *)

He va äin bonde, som sku gift se, men han sku hav äin slikan, som igga sku äta. Ettarst fikk han äin. Men hun åt änto, fast hun åt stjälandist. Men so så han åt dräggin: „Tnt väit ja", så han, „men he saknas so i måtn. No most hun äta*4. Men dräggin han va falsker. Han huld mä henna, o hun huld mä honon. „Men hur sku ja få sia?*4 så han åt dräggin to.

„Igga väit ja", så dräggin, „bara hun int äter, naer hun kökar".

„Jå, hur ska ja kom åt ti sia?" så han.

„Ja ska lag eder ti i korstäinstutn, so får ni sia", så dräggin. No so laga han ti honon ti sia.

„Nu ska ni akt eder", så dräggin åt henna, „nu ska ni akt eder o igga äta, naer ni kökar; han ä ti i tutn, bonn".

So så hostron åt pigan, at hun sku gå ett lite äinris, tom sku bär rék bikkliggar. O ti vild dom riktit tå live å onon i rékin.

Naer han to jälft onon diifrån, så dräggin: „No, fikk ni noga sia o?" så an.

„Igga", så han, „nu sku hun ti rék bikkliggar", så han, „o raett vild hun tå live å me mä te rékinw, så han.

„Men om hun int iter i källarn", så dräggin, „naer hun ä o tappar drikkaw, så han.

„Jå, hur ska ja kom åt ti sia?" så han.

So va di äin stör tunno, som va gistiger ti i källarn, o so så dräggin: „Ja ska lag eder ti i tunnon", så dräggin, „so ska ni liira ginun spronde. „Nu ska ni int ita noga, naer ni går tapp drikka i källarn, fär får vonn ä ti i te stör tunnon".

So så hun åt pigan, at dom sku taot te stör tunnon, som ä i källarn, o lag lite häitt äinrisvatn. No, tom bärja häll te varm äin-risvatne i tunnon, men bonn tordist igga tala. So naer to dräggin va o släft honon tiifrån, så han: „No, fikk ni noga sia o?" så han.

„Näj, nu sku dom ti taet tunnon, o raett vild dom bränn upp me", så han. „Ja ä so full å blåsor, so", så han.

„Men bara hun int iter i bödon", så dräggin, „naer hun går ti".

„Jå, hur ska ja kom åt ti få sia?" så bonn.

So va di säggklaeder upp i taki i te sama bödon. So så dräggin: „Ja ska sprätt ipi äitt bolster, so kräker ni ti iti, o so får ni lura", så han.

„Nu ska ni int äta noga, naer ni går i bödon, för får vonn ä ti i äitt bolster*4, så dräggin, „o han ska lura*4, så han.

*) Borgå mål.„Tn ska kom så hostron åt pigan, „vi ska kast ut tom

klaedren o lite pisk dåmbe ur dom".

No naer dom bärja dåmba, so slo dom so farskräklit, so; alt, kva dom orka. No dräggin gikk sedan o släft tädan

onon, o so fråga han: „Fikk ni noga sia o?“ så han. •

„Ojj, ojj, igga orkar ja mäir. Tom slö me so farskräklit, än nn fikk ja riktit dodssukonM, så han. O han bläi sviker o, som dom bada honon so ti i te bolstre. Naer han to bläi suker, skn hun stäik två kikelnggar, som han skn fä, naer han lå up siiksäggin. Men naer han igga orka, bärja hun stå väder säggin o äta o riva framfär égona, o so to e honon änn värre. Han knnd igga tala, han va so suk, bara „Bäggi två o altihöpM, så han.

No, tom för ett bifallniggsmann, o han nndrast, kva he skn bitida: „Bäggi två o altihöp“.

„Han hår två häimand. Kanski han luvar tom bå gårdana åt me“, så hostron, „o alt te ana“, så hun. No, so fråga bifallniggsmann å honon: „Ska him få bå gårdana o altiliöp?w

No, han knnd igga ana säjja bara: „Bäggi två o altihöpu, o so fikk hun altihöp. Bonn, han dö han, naer han va so snål.

197. Te allvisa doktörn.

(Pockar i Lappträsk).

He va äin gaggo äin bisi, som djikk vall mä bysses knddona. So hadd an taer i skoj in bråndar o. So fikk an äin räv undi brånn.

So så rävn: „Släpp nn me, so ska ja laer de äin gåtoM.

„Tal nn gåton först*, så bisin.

»Naer dn går i sköjin*, så rävn, „so ska dn int stig upa noga surt trae, annors falder dn omknll o stöter de“.

»Hår dn int nogon bäter gåto?“ så bisin o hnld bara rävn i nakkan.

„Jö“, så rävn, „om dn väit, än din grannar hår noga imillan se, so kan e va brå ti vita, men illa ti tal omm e“.

»Hår dn iggon bäter gåto?w så bisin o hnld alt bara rävn fast i nakkan.

»Jö“, så rävn, „om dn vil knni böt all sorters Sukdömar o skaff framm stnli göds, so most dn vita all tigg, fast dn int väit noga als; he ä brå för te, o int ti skada för åder“.

So fnndöra bisin lite o so släft an rävn.So djikk an ti stån. So sku an först tjop åt se äin bök. So gav dom i böklådon åt onor äin åbisbök. So tjoft an åt se äin fullmakt o, o taer sto skrivi: „Här bor doktor allvetande; kan träffas hvilken tid på dagen som hälst“.

Naer an to komd häim, so spika an te fullmakten up väddjin. So djikk an inn o to sin bök o sattist ti si np te grann kukkublade, som dmr va. So undi tinn so komd äin härri räisandist, som hadd mista äin stör summo päggar.

So bå an kustjin håld stilla, än an sku få läs up plakåte. No, han las: „Här bor doktor allvetande; kan träffas hvilken tid på dagen som hälstu.

So tägkt härrn to: „Ettsom han ä allvétande, so väit an vael, kvart min päggar ä o“.

So djikk an inn o fråga to, om härr doktörn sku va häiman.

„Si so“, tägkt bisin, „nu får ja räidan bli doktor*.

So så härrn to: „Ja a komi hi mä hästar o vagn, om doktörn sku va so gö o föli mse nu“.

Naer an komd ti härrgårn, so börja daer ställas til middå. So stäig härrn mä frun sin o doktörn ti börs.

Nu hadd te sama härrn tri bitjénter, o he va tom, som hadd tajji tom päggana, som va bortan.

Räidan naer dom fikk hora, än kustjin sku fara ett te all visa doktörn, so va dom so rysamt rädda för se.

So sku första bitjéntn inn mä första rättn.

So så bisin to: „Si, he va te förstaM. Si, han va so glåd to mä senn rätt.

Naer han to komd ut, so fråga dom andra bå bitjéntren: „Så an noga o?“

„Jö“, så bitjéntn, „han så, än ja va te första*.

So sku te anan bitjéntn inn mä te anan rättn. Naer an komd inn mä te anan rättn, so bläi bisin so glåd, naer an så so mytji gö måt, o så: „Si, taer ä te anan*. Bisin mäina, än e va te anan rättn.

Naer bitjéntn komd ut ti dom andra, so fråga dom: „Så an o noga?w

„JÖ, han så, än ja va te anan; nö väit han alt*.

So för te tridi inn mä te tridi rättn. So så bisin åter: „Aj, si taer ä te tridi“, så an.

Naer te bitjéntn åter komd ut, so fråga dom åter båda: „Så an åt te o noga?*

„JÖ, han så, än ja va te tridi“.

So sku doktörn få silt rum, än an sku få kvil midda.

So va äin å bitjéntren o djemd se imillan murn o väddjin, än an sku få hor, kva doktörn sku tal mä härrn.So va doktorn åter o sku tå framm botjin sin. Han skn åter si up te grann kukkublade. So blädra an o sekt i botjin, men va int stond ti hitt up kukkublade. To så an: „Va nu bara djomas, va nu bara, no laer tu äin gaggo ska trägg kom framm, nö“.

So stäig bitjéntn framm, som trodd, än e va honon an mäina, o så: „Nu ska int härr doktorn va för strägg mä os, fast no ä he vi, som a tajji harms päggana“.

„Jaha, jå, jåu, svara bisin. O so komdérast bitjéntren inn, o so bitjänd dom.

Men härrn gav åt te allvisa doktörn äin stör bilonigg, o so sus-sast an häim tibåka. O sidan komd e folk ifrån östan o västan, o han vist alt, fast an igga vist noga mäir än åder. Si, han hadd tajji råd å rävn. O he a sidan blivi til äitt ördstaev, än man hår rävn båk era.

Jmfr Nyland IT, sagorna 310 oeh 311.

Anm. En variant af donna saga iinnos upptecknad från läljcndal i Sv. litcra-tursilllskapets samlingar.

198. Tri gummor, som hitta äin do varg.

(Finnbg i Ström fors).

He va äin gaggo tri gummor, som hitta äin do varg. O so vild dom hå onon all tri. So för dom ti tinji, mer dom int fikk räido up afaern annorlunda.

Hun, som to sku va stond ti svar klokast, sku få varjin.

So kalla domarn inn först äina å dom. So fråga an: „Kva väit ni säjja?“

„Te varjin, han ha nö spronji mäira i sköjin, som up lånsvéjinw, så gumman. O he va rastt nö svara.

So kalla an inn te åron. So fråga han å henna: „Kva väit ni säjja?“

So så hun: „Nö ha han iti mäiran rått tjyt som kökau, som an o vael hadd djörd.

No so kallast te tridi gumman inn. So fråga han å henna lika.

So svara hun: „Te varjin hadd alder vari so suk, som nu naer an dö“. O he va sant. O hun mostist få varjin.199. Om dom tri kontbisana.

(Helsinge).

De va én gogg tri kontbisar, som slö säj i slag mä varandra, o dom Hktist so bra t isammans, at dom bislot, at dom int sku skiljas, föran i bléka dodn. O däför so tö dom et braed o laga tri hål i de, ett i mittn o ett i vardera ändan, o so trädd dom huvuna iginum holena’ so at dom bläi riktit ihöpöka.

En då komd dom senn ti Djuptåde, ja tror nästan de va i Sundom. O som kantren va höger som sölva vaegin, so räktist int han, som va i mittn, mä föttren ti jördn als, otan han fikk hägga o slägga framm o tibåks, o so dö han, för si han va int kår ti andas.

Dom två andra, dom bläi nu liksom lite rädda för säj. Men so tägkt dom, at dom nu ändo skii gé ot honom en ontli bigråvnigg, o so gikk dom ti pröstn o tala mä honom om bigråvniggin.

So saer först den éna å kontbisana: „Vil int vördi pröstn nu holla en granner likprediknigg över kambråtn vår? Yi ska gaerna bitåla va som hälst. Men va nu so snäll o gör honom so såli som möjlit!M

Jö, de lova pröstn.

Men när den doa vael va i jördn, so så den andra kontbisin: „Hudant mo de vara i kimiln — mo daer ska finnas nogo brännvin o?" så han.

„Näj, för alt", så pröstn, »daer fins igga brännvin !" — „Jå, do ä kambråtn vår nö tibåka innan moros kväll". O so tykt dom, at de va önodit ti gé ot pröstn nogo för hans bisvaer.

Nu gikk dom båda ijänn mä vaegin, o so komd dom ti et iholit trae, o daer va de en gétiggspylla.

Do så den éna: »Anfäkta, si haer får vi ju honugg", tykt han, o so börja han o pota inn i trae o slå mä ålnstakan, ti få Kve å mo-humblona. Men gétiggana surra å ut o stakk bisin so, at igga bi-hovd han tägka po nogo honugg mér. O den andra, han slapp nu jämt o nätt undan mä live. O so va han énsam ijänn.

Dågin öfter de haer so kommer han ti Krabbrön. Daer moter han en törndivel.

»Oho! I går hadd du en randi tröja, i då hår du en svart. Går du po bron, so går ja i bäkkin", tykt kontbisin, o so hoppa han i bäkkin.

Men mä desama so spänd törndiveln ut viggana o börja flyga o surra. O do bläi kontbisin so rädder, at han gömd säj po bäkkis-botne, o daer ligger han ännu i denna då, för han ha alder våga stikka opp huvu o titta öfter, om den svarta ha flygi bort.200. Somann, som hadd stuli äin hatt i Skåne.

(Homtnan8by i IAlj endal).

He va äin soman, som hadd vari fläira år ut ti soss. So up sin häimräiso kom an to ti gå upp i äin stad, som häitt Skåme, o taer va han to o stal äin hatt åt se.

Naer an to kom häim, so va an so ryslit rädd, än an int vild vis se åt noga folk, int. O so va an so rädd, än han int todist ga äimsand ut hälder om afton sidan sölen hadd gandji nér, utan han mostist alti hav sin gumma mse. So sku han ut to åter äin afto up sin afserder, o so sku han åter hav gumman ti kom mässe. Naer dom to hadd komi ut, so så gumman: nDet lyser so klårt i fullmåne".

„Kommer dser äitt sip ifrån Skåne?" så an.

So så gumman åter: „Gud jive oss en rolig göd natt!" så un.

„Frsega dom äfter äin hatt?" så an.

201. Tri somänns önskniggar.

(Pockar i Lappträsk).

He va äin gaggo tri somänn, som komd inn up äin krog. Tser so börja dom ti kavér o skryt, kvemm som sku va hévast ti önsk se rikidömar.

„ Ja sku önsk me", så to te äina, „än voron tjörka sku va full mä nålar, o än man mä tom nålan sku sy säkkar, tils dom sku va utsliti, o sidan än tom säkkan sku va full å päggar".

„O ja", så te anan, „sku önsk än alt vatn up jorden sku va bläkk, o mä te blättji sku man skriv bara siffror; o so sku häila summan bli min".

„0 ja sku önsk me", så te tridi, „än faen sku tå ider båda, o ja sku få ärv rikidöman ider".202. Lätin.

(Nickby i Sibbå).

De va tri hammbusar, som lå laggsmä äin mur.

So komd tri härrar spasérand o så: „Hokko å eder ä den lata-sta, so ska an få äin slant?"

So stäig äina opp o så: „N6 ä de ja, no".

Te anan satt se opp o så: „N6 ä de ja, nö".

Te tridi skrua se lite po sido o to mä handen po fikkan o så: „Stikk hi onon!" O han bläi do vinnare po lätin.

203. Hur Helsiggi ha fott so mogga rustholl.

(Hels inge).

Förr i forna tider när lande först komd undi svenska välde o de sku gés namm ot ställena, om di sku bli rustholl häller bönställ, skikka svenska kuggin en kär hi, som sku dela ut titlana. Två stora säkkar lagast fulla; den éna mä bönder o den andra mä rusthollare.

Yi Gammelstas ån stég han i land mä säkkana o börja därifrån fara mä häst. Säkkana lassa han båkpo åkdöne, o sölv satt han säj frammpå o kord.

När han komd ti Malm, gikk den säkkin opp, som rusthollarena va i, o di börja rinna ut mä vsegin. Först, so läggi säkkin va full, so full di tsetare o senn alt glesare o glesare. Däför ä rusthollen taetast i Malm.

Hur de nu skaka o gnava, so gikk de hål po den säkkin o, som böndren va i, såt nogon bonde imillanåt full ut mae. Däför här Helsiggi okkson nogot bönställ.

När kärn mä säkkana komd ti Sibbo så han hur de hadd gott, men do va säkkin mä rusthollare nästan töm. Sibbo fikk däför bara nogra rustholl o Borgo ännu minder.

När han komd ti Mörskom, hadd han bara et pär rustholl kvär, o domm lärarna han daer. Mörskom här däför bara två rustholl.204. Yaför di störa adelsgodsen alla ä höger opp i lande.

(Uclsinge).

Förr i tidn när fån liadd större välde som nu, so rest han ikrigg i utlande o samla ihop ådelsmänn, som han senn mä et fartyg sku hämta ti Finland, för at di haer sku förtrykka böndren.

Resan gikk brå ända tils han komd utanför nyländska kustn. Daer spragg färtygi läkk o börja sugka. Nu vist int fän nogon anan råd bara ti bör luva lastn i land. Men när fån riktit kasta alt va han orka, flog di rikasta o största, som va tyggst, logkt opp i lande; di fatigare, som va lättare, full lite tidigare nér. Däför ä störådeln höger opp i lande o di små ve kustn.

205. Hur Öundoböana fuått namme liummelposana.

(Kvarnby i Sjundeå).

De va förr i vaerdn, so fyord man myki humla härifruån ti Svärji. Do add vår bonde riktit störa hummelguålar, so at an kund fuå fliéri, fliéri pund humla om uåre. Naer den senn a torkast, so pakka man inn den i spiltrser. De skiédd po de sätte, at man satt spiltrse niére i visthuse ti stå po ända, o nu va de so logkt, at de räktist opp ti millantåki, o so tö man opp ién pår tiljor o däriginum stjölft man senn humlan i spiltrae o so ti pakka o stampa mä logga ståvrar. Ibland add man fast nogon pojki ti trampa i. Senn naer de va fult, so slödist ändan fast likasom po ién fisktunno, o so fyor-dist den niér ti kustn. Daer add fliéri bönder slaji säj ihop o byggi skäp, o dom kyoft senn humlan o fyord den ti Svärj i. Bland add noger bönder haer i söknen sölv byggi farty ot säj o för o sold humlan sin ti Svärji. Naer Sundoböana so daer myki handla mä humla, fikk dom yoknamme hummelposana.

206. Hur Loppis ha fuått sit namm.

(Pulkbacka i Sjundeå).

De va fån, som diéla soknana förr i vaerdn, o naer an a diéla hiéla Finland, so komd an ti Loppis, o de ä bara kärr o moräs. So idist int an gå lägger, bara släft ut ién ota sina karar ti föde daer o så po finska: „01koon loppu nyt!M O därota ha Loppis fuått sit namm.207. Hur Bäinbole fikk namrn.

(Pockar i Lappträsk).

He va äin gaggo äin störtju, som stal alt kva an yvikom. Ain gaggo djikk an omm äin galg, taer dom däin förut hadd hängd äin riksförraedari. Han hadd aldäilis gö laggskafta styvlar up fotren, o nyss halvsula va dom o. Tjun fikk lust til dom, men nu hadd fotren redan honni frys fast, so än an int fikk löus dom mä minder, än an mostist hugg bäinen å onor.

Ti natten komd an sidan ti äin by o bijaBrd nattkvarter.

„Häj, nö kan härrn få nattkvarter*, så värdinnan o visa onor inn i lilkamarn. Han stäld to te stuli gödse sett ti tin o lå se sölv ti sov.

Nu hadd nyss äin kuddo kalva tser i gårdn, o som e va kalt te vintern, hadd dom hänta onor inn i stuvun. Hur e nu va, stomla an inn i kamarn om natten o ståna bräivider styvlan o röuta til.

Tjun vakna o bläi skraemd, naer tom stuli styvlan mä fotren yti börja röut. Han ut up äin dör o för senn vég.

Men he bläi int äin litn upstondelse, naer föltji om morin komd inn i kamarn o så, än kalvn hadd iti upp härrn, so än bara fotren fantist kvar i styvlan. Ti komd häila byin, o tom fann iggon åron råd än ti bränn upp te kalvn, som hadd börja it föltji. O tom sku bränn onor mä stuvu o alt.

Nser to stuvun börja brinn, o rotjin träggd framm yvi alt, stakk kalvn huvu ut djinun hole up forstodöm o röpa: „Bäm-bole! Bäm-bole!* O taerett börja dom sidan kall byin ti Bämbole.

208. Hur Bämbél fikk namm.

(Tcissala i Borgå).

He va äin gaggo äin gisäll, som gikk o vandra mä lånsvsein. O fårr i vserden som e va iniki vargar, so hadd dom to niss färut iti upp äin kår, so än int ana va kvar bara stävlana, som hadd blivi ti ligga up lånsvsein mä fétren iti o bäinen jämsmä stävelskaften, som int vargana hadd vari stond ti kom åt. Nser to gisälln kom ti sama ställe o hitta stävlana mä fétren iti, so tikt an än: „Fast taer nu ä fétren iti o tom tiks va frusiga* — si, he va kalt om vintern o fétren hadd frusi i stävlana — „so naer e tiks va nia o starka stävlar, so kan ja tå dom mämme taertil, som ja ligger ivi natten, so får ja tina upp dom, o to får ja nö fétren ur dom*.Gisälln tö so stävlana mässe, o naer an gikk häila dåin, so komd an ti äin bi, o so gikk an inn taer ti äitt häimand o bäiddist nattkvarter. Husfolki tikt än: „Vi hår nu raäira knaft om rum haer i stuvun, men vi hår baston varm, om du vil gå ti, so taer kan du nö få ligga ivi natten“.

No, gisälln va miki näjd mä he, o so to an stävlana mässe o gikk ligga i baston. Tréttoger som an va, so sovna an gina vaein, an låddist. Naer an to va mitt i sin bästa svemm, so vakna an o känd, än noga vått snuta onon i ögona. No, gisälln bläi rädd, som int va so miki ti undras ivi, o tö ti sappn o glömd stävlana ett se til-omä. Som dom hadd mäira litet föus o miki kuddur up te sama ställe, so mostist dom hålda äin kalv i baston, fast dom int komd ihog om afton ti säj ja åt gisälln, taerme bläi an so rädder om natten, naer kalvn komd ti snut onon i ögona.

Om moron, naer husfolki gikk sia ett kalvn i baston, so va igga gisälln ti mäir bara stävlana mä fétren iti, som an hadd glömd ett se. Tom trodd to, naer dom igga så ana bara kalvn o tom taer stävlana, än kalvn sku ha iti upp gisälln. So bärja dom funderа, kva dom sku bär gära mä äin slikan kalv, som åt folk. Tom mäina to, än e sku va bäst ti drägk häila kalvn, o so lådd dom kalvn i båtn o rödd ut up sön mae onon. Naer to kalvn komd ut up isén, so bärja an röuta o så: „Boomboo!“ Folki bärja sedan kalla te biin, taer som e händ se, ti Bämbél, o so häiter an änn.

209. Hur Korvbakkan fikk sett namm.

(Pockar i Lappträsk).

Bämboliggan hadd hord än prästsättj in ä botnlöus. So mäina dom bör försök upa, om dom int sku kuni fyll onor. Tom slakta su par uksar o laga å blön äin korva, som va so stör, än su par uksar nätt o jämt orka drå’n. Prästn sat häim o smakka räidan gott, bara an tägkt up te stör korvan. Men so sprakk te korvan o bläi sidan til äin bakka, som dom kalla ti korvbakkan.210. Hur Bämboliggan bar inn jus i tjörtjon.

(Pockar i Lappträsk).

Äissen når bämboliggan bygd åt se tjörka, glömd dom ti lag fönster o, o he bläi so mörkt i te tjörkan som i äin säkk.

„Kva soten ska vi nu djör?“ frsega bämboliggan o så up kvaråder.

„Vili vi försök ti bjär inn lite sölsin“, så äin.

Tom ti bör bjär inn solsm mä sålde.

„Ä he nu visklit ti bjär inn juse mä sålde, som int hålder vatn äin gaggo“, så äin anan bämbeligg.

So tö dom äin sésvakka mä sölsin. Men naer dom komd inn i tjörkan, va sölsme ysom bortblåst i dråji, nser dom lådd dörn fast. So satt dom sölsme i äin follbägk o lådd hakan upa. Men när dom komd inn i tjörkan o ypna follbäntjin, va e kolandi mörkt.

Nu vist dom int, kva dom sku bör tå se til. Men so komd e äin utbyssare tjorandist. Han ståna o hugd fönster åt dom up tjörkan.

211. Hur bämboliggan sådd salt i åkern senn.

(Pockar i Lappträsk).

Äin gaggo sådd bämboliggan salt i åkern senn. He väkst bara fräkngräs o blistror, men nser bämboliggan smaka up dom, tykt dom: „Häj, nö smakar he alti lite ti salt änto“.

Jiufr Nyland It, sagan 353.

212. Hur bämboliggan sägkt tjörkklukkon i trästji.

(Pockar i Lappträsk).

So va e alt gott o vsel, men so komd ryssn i lånde.

„Jesus jälp! Kva ska vi nu djör?“ fråga bämboliggan.

Men tom som tö til pakun, så: „Säntjin tjörkklukkon i trästji!“

Bämboliggan rödd ut up trästji. Men när tjörkklukkon djikk til botn, so än bloddrona stö up ur vatne, så bämboliggan: „Men hur ska vi nu kom ihog kvar tjörkklukkon ligger?“

„Vi ska stjär hol i båtkantn“, så han, som va hévast å dom. O so skar dom hol i båtkantn; men tjörkklukkon ligger i trästji änn i då.213. Bäinbéliggana, som sku fogg lkorne.

(Teissala i Borga),

He va äin gaggo två bämbéliggar, som va ut o gikk i skögin. Taer so träffa dom up äitt iköm, som satt upp i trae. Tom tikt to, än dom sku fogga e. Men än dom int båda sku bihév sum se, so tikt dom, än äina å dom sku sprigg häim ett grito, medan te anan fogga lkorne, so kund dom alt få koka e taer mä sama.

Tom gjord so.

Han, som to bläi i skogin, krak upp i trae, taer som lkorne va, o sku ti tå fast e. Men lkorne bärja to huppa från te äina trae ti te ana. No, kårn sku to o bär farsék ti gär lika. Men taer so likkast e int bäter färin bara, än an full nér imillan traedren o slo mä hakun up äin tjärustobba, so än an dö up ställe.

Te anan, som va häim ett griton, gikk e int stört bäter mae. Som an komd gä vand mä griton mässe o räidan hadd hon ni brå lagkt, so slinta fötn fär'n, o so full an o slö griton i bjärgi, so än griton för ti bara bitar. Mä te sama så an kambråtn, hur han lå up stobban o grina, so som an hadd blivi, to naer an hadd falli neder. Han trodd to, än an bara sku ligg taer o grin åt honon, som slö griton sönder. Taerfäri so röpa an to åt te anan ännu, som va dé: »Grin tu, kva tu grina vil, men halva skadan ska du bitåla".

214. Hur bäinbéliggana gjord, naer dom va ti talkon.

(Teissala i Borgå).

Bämbéliggana va äin gaggo ti äin vädatalko. So för dom to ti skögin kérand o va fläira i äitt fälgi. Naer dom hadd kérd äitt stikki, so fåld han, som kérd färi, iksen ett se. O naer te kårn, som kérd taernäst, så, än iksen lå up vaegin, so så an: „Taer, som grann lämma senn iks, so lämmar ja menn oM. O so kasta han iksen ett se.

No, tom andra, alt som dom komd kérand ett hånd o så, än tom, som kérd fåri, hadd lämma iksana ett se, so tö tom o o kasta sin iksar daer.

Naer dom to komd ti skögin o sku bär hugg lass åt se, so va dom alla utan iksar. So stö daer äin tvågräinoger tall. Äina uto karana, som häitt Matte, så to åt dom ander kambråtren: „Nu naer vi igga iksar hår mae os, so hår vi svårt ti få lass annors, men rao int he sku gå ann, än vi sku drå ikull te gräinoga talln. Ja taklarupp i onon o säter huvu imillan gräinana, o so tår ni me i fétren o drar, o värre som ja skriker, tisto värre ska ni dråu.

Tom andra tikt än: „Vi mo färséka!"

Matte krak upp i trse, o tom andra drö onon i fétren, sän nak-kan brast, o huvu bläi up äina sidon om trae o kroppn up anan sidon, men igga komd talln ikull far he.

So träggd dom gå tibåka ett iksana, o so hugd dom lass åt se. Tom Eérd to häila dåin o läit Matte ligga i skögin. Hästn liansis band dom fast bräiväder o läit honon o stå taör. Om afton sedan, naer dom komd ett sista lassen, so to dom loss hästn o band Matte ti sita up slädan mä töumona i haendren, liksom an sku ha siti o kérd. Huvu hansis to dom o o ständ ordentlit up kroppn, sän e så ut i skimniggin, liksom an sku ha vari levandister. So släft dom hästn löus, o han for häim, so som an va vån.

Naer hästn komd up stallbakkan, so ståna an taer. Men naer igga Matte gikk å slädan, so gikk hostron hansis o sia, kva an sku failas. Hun trodd to, än an sku vara mitt i fillon, likasom an bruka vara imillanåt, o so to un o torva til onon, sän huvu trilla up bakkan.

Käliggin bläi farst häpiger, naer un så, kva un hadd gjord, men so bärja un fundera, än kanski an räidan hadd skada se up noga sätt i skögin. Fär saekerhäits skuld, so gikk un to o fråga uto dom andra, som o hadd vari ti talkon, om Matte va riktit frisk o faerdi, naer an skildist ifrån dom. Men tom svara bara, än dom igga fail vist mä onon, naer dom sist så onon. O so bläi gumman i te tron, än un hadd slajji ijael bisin senn. So fånot gjord bämbéliggana fårr i vaerden.

215. Hur bembölingama sköto.

(Esbo).

Tjugu bembölingar hade en gång tillsammans köpt en bössa. När de hade beslutit att företaga något tillsammans, så skulle ju alltid de öfriga göra efter, hvad den första gjorde förut. Så också nu. När de skulle ladda, så laddade de efter hvarann hvar och en sitt skott i samma bössa. När de sedan skulle skjuta, skulle alla på en gång göra det, men så rymdes icke mer än nitton att hålla i bössan och så kommo de öfverens, att den tjugonde skulle ställa sig oeh titta i bössmynningen, när hela smörjan skulle komma ut.216. Bembölingarnas stockforsling.

(Esbo).

En annan gång, när bembölingarna skulle föra stockar till Helsingfors, satte de stockarna tvärs öfver på sina slädar, och när de komrao till stadsporten, sluppo de naturligtvis icke igenom. De foro då hem tillbaka till skogen, och där svängde de sina stockar långsmed släden, foro så åter till staden igen och sluppo igenom.

217. Färden till Gammelstadskvarnen.

(Esbo).

Färden till Gammelstadskvarnen, då de dummaste af bembölingarna omkommo, gick så till: De följdes som vanligt åt alla tillsammans. När de voro på hemvägen med mjölet, körde den förste in på Klapp-träsket. Medan de andra höllo på med att få upp honom, gick en säck sönder och mjölet rann ner i träsket. De tykte det liknade sig till gröt och menade, att det ju kunde vara bra att få sig gröt så där utan vidare, hvarpå de alla tömde sina säckar i vaken. När de ansågo gröten vara färdig, klef Makas’n, en af männen, ned för att smaka på gröten. Då han icke kom upp igen, trodde de andra, att han blef där för att ensam äta upp altsammans. De kommo sins emellan öfverens om, att Makas’n icke skulle få äta upp deras gröt, utan kunde de ju alla krypa dit med och få hvar och en sin del. Sagdt och gjordt. I vaken kröpo de, den ena efter den andra, och de allra dummaste af bembölingarna var det, som sålunda drunknade.

218. Hur bembölingarna bygde kyrka.

(Esbo).

En gång skulle bembölingarna bygga sig en kyrka. De bygde den också och hade den så nära färdig, att de höllo på med att draga upp kroppåsen på den. Då tykte en af dem, att det skulle vara bra lustigt att se, huru den åsen skulle fara nedför igen, när de väl hade fått den högst uppe. Detsamma tykte de andra, och så läto de den fara ned tillbaka. Det tykte de såg så roligt ut, att de begynte kasta altsammans ned ända till grunden, och utan kyrka äro bembölingarna ännu i denna dag.219. Äin sannsagu.

(Lomböle i Borgå).

He va äin kår, som gikk ut o jaga. o han skjöut so miki, sän hans hagel bläi slut. Men äitt skot hadd han ännu kvar. So komd han ti sprigg ginun äin risuhaga mä bisspipon uppåtvaend. Taer so slö äin kvist möt égloki hans, sän he gnistra o slö äild up fagg-pannon. O so-brann skote å o tö mä te sama äin lö, som sat upp i äitt trae, sän han dö o full nér från gränen, o so tö han honon. Sedan komd han ti äitt träsk, o so va taer tri holskrakstuppar. So va han utan hagel, o so lådd han laddstokkin i bisson, o so skjöut han ut honon, o so för he ginun dom all tri. O so tö han laddstokkin o band honon ikrigg se o band aendana ihop. O taer so bärja dom o fliga o flöug upp ti månan mae onon. O taerifrån va han int stond ti slipp nér. So träggd han ti kép äitt pund hampo, hälder he most nu kanski ha vari två pund, o so träggd han läig käriggar ti spinna. O so laga han äin lägger tråd. O innan han komd nér ti jorden, bläi trådn slut, so han igga vist, hur han sku slipp nér. Taer so släft han se to, o so full han inn i äin ruti ålstobba. So va han int i stond ti slipp tädan, utan träggd häim ett äin iks, o so hugd han se taerifrån.Yl Flocken.

Historiska sagor, sägner, notiser m. m.

I. Sagor ooh sägner om den svenska befolkningens bosätt* ning i Nyland, ortsnamns uppkomst m. m.

220. Hur svenskana a komi hit ti lande.

(Palm gård i Sjundeå).

Förr i vaerdn i hédnatidn brukast i Svärji po riksdagana bislu-tas, at alla, som va säkstifyra uår, so sku dom avlivas, o po ién riksdä so komber ién ota riksdasgobbana himm, o do fikk dotron hanses hyora dom ålderstignas döm uåter. Do utropa hun: „Va ska vi do göra ota vuår göa famu, som nu ä i uåren inne! Men fantist de nu iggin, som kund gié ot kuggin nogo bäter ruådu, tykt flikkan, „än ti sluå ijael oskyldiga mänisor? A ja vari daer, nu a ja vita bäter ruåd, ja nuw.

Senn bå un får sin vandra ti kuggin o fruåga, om int un sku slippa ti tåls mä kuggin, hun sku nö vita gié bäter ruåd. Fådran gikk o hänta ti dötron ién tokon hälsnigg, at un sku innfinn säj innom iétt uår, men int i ny o int i nedan, int då o int natt, int tvättager o int ötvättager, int klaedder o int öklaedder, int sku un fuå uåka o int rida, int guå o int kräka o int rulla. Sku un int innfinn säj po sagder tid, so sku un i spiktunnon.

Flikkan lova ti fara. Först so räknar un ut tidn för muånas-ömsniggin millan daksmärk o sölgogg, som i den tidn int räknast för då hälder natt. Senn satt un säj ti riésa mä ién giétabokk i säl-skåp, o naer un nalkast slote po litsagder tid, so tvuådd un iéna hann o halva ansikte o sviépt hiéla sin kropp i ién flörsduk. Senn tår un giétabokkin i hörne o säter iéna knae sit po magkan hanses o guår mä ander biéne, o po de sätte komber un framm ti slote. Hun giér senn tikänna, at riksdasmans Stina ä daer po utsatter tid. Kuggin fuår vita de o kallar opp henna.Senn sammankallas ny riksdå, o den sku do bara lyda för dom gambla. Po riksdågin blir Stina tilfruågager, va ruåd un add bäter än ti avliva dom gambla. „Jö, mä yodmjukhiét mitt hyoga ruåd*, va hennas svår, „at gié dom gambla ién hansk mä håvra i den iéna hann o ién kratto i den ander o skipa dom lit i yodimarkin, o vill dom int senn leva daer, so mo dom dyo*.

Hennas ruåd blié gilla. Dom ålderstigna skipast ut i yodimarkin, o daer bosatt dom säj senn näst ti håvskustn, som finnana riédan lit© add arbeta puå. Dom ödla mark o fogga jur, men värst va de, at dom igga peniggsvil hadd. Diéras handel gikk i byte ota varandras våror. Men senn so fikk dom underrättelse fruån Svärji, at dom fuått tilstond ti koma o handla dit o sölga sina vildjurshudar o fuå säj peniggsmynt.

Riksdågin blié nu slut, o Stina vandra lyklit himm ijänn.

Lite lägger framm fuår hennas får ny bifalnigg ti innfinn säj hös kuggin. Do uålägger kuggin an, at dötron hanses sku förskaffa ién fiol ota sitrönskål. Fådran komber himm bidryovager o fy or framm hälsniggin ti dötron.

„Iggin fåra!* så dötron. „Lägg ni, får, kuggin vita, at den ä rién faerdi, bara kuggin säter strokan til*.

Fådran får uåter mä båd ti kuggin, at fiöln va faerdi rién, o do säter kuggin ginast sina grannasti hästar föri o skikkar äfter flikkan o lklaer säj äktnskåp mä henna, o so bläi un, som va riks-dasmansdötro, drotnigg i Svärji.

O ginast naer un add blivi drotnigg, so komd dom fruån yodi-markena mä sina skinn o oppställer so ién ny markna, o den kallast Justinamarknan äfter drotniggin. Den våra läggi o vael i Svärji.

Naer dom gambla alla uår sedermiéra skipast ut alt miér ti yodi-markena omkrigg Svärji, so plantast o svenska bifolkniggin lägger o lägger o komd o hit ti Finland o bosatt säj haer po kustn.

221. Hur svenskana ha komi hi ti lande.

(Helsinge).

De hadd förr i vserdn bislutast po riksdågin, at alla gambla sku sätas i varmt vatn o åderlåtas o dyodas po de sätte.

Naer nu riksdasmannen kom himm, so va de äin gumma, som gikk o fraega, hur de sku gå mä dom gambel. „Som förut bara, at dom ska dödas*, tykt riksdasman.„He va äitt dålit bislut“, så gumman o laga so, at un slapp ti tåls mä kuggin. Naer un kom inn, so så un ot kuggin, at de va äitt dålit bislut, at hun vist bäter.

„JåM, så kuggin, „ja liar nu int tid o tillfälle ti tal mäddäj i då, men äin anan gogg får du koma, men int i ny o int i nedan, int då o int natt, int ridandest o int gåandest".

O hun kom o. Nu tö’n äin get o stodd säj mä äina knae po gétn, o so kom un framm, naer de va nytännigg i skymniggin om afton. Him kom ti kuggin o så, at „de fins äitt land di över, skikk dom di o gé dom lite proviant mae o lite ti börja mä!u Kuggin tykt, at de va bäter, o dom bläi senn överskikka hi, o po de sätte börjast svenska bifolkniggin hser i lande.

222. Hur Nyland bläi bibödd.

(Nickby i Sibbå).

De va äin bonde, som va ti riksdågin. O naer han komd himm, so fråga dötran, hur di bläi bisluti. So så han, än de bläi bistämd, än naer folki sku koma ti äin viss older, so sku dom slåss ijael.

So svara dötran: „Ohhoh, ja ä äin rigga kvinna, men bäter råd ha ja kuna finnaM.

So gikk rykte omkrigg om de, som hun så, o gikk so logkt, än de komd ti kuggin. So bläi hun ålådd, än un sku ti

svårs för kuggin. Men hun sku int få koma i ny o int i nedan, int klaedd o int öklaedd, int åkand o int ridand o int gåand.

So taemd dom äin galt, än un kund styra honon, hur un vild. So passa hun på just i de minutrena, som nye tändist. O naer hun börja sin räiso, so klaedd hun å se alla sina klaeder, bara sväift äin nötkärso ikrigg se. O so huld hun äina fötn po galtns ryggin o den ander ligka hun breve po jördn mä. So komd hun do ti kuggin po de sätte.

So fråga kuggin å henna, om un hadd sakt: „Ja ä äin rigga kvinna, men bäter råd ha ja kuna finnaw.

„JÖ, de ha ja sakt, Hans Majestaet!“

„No, va råd sku du ha funni do?“

„J6, daer i nördn ä äitt land, som ä öbibödd, skikk di folki o hå dom ti bör arbeta daer, men slå int ijael domw. — O haer ä vi nu alla nördbaggar, som hi ä flytta.223. Kjefsalöbornas härkomst.

Kjefsalöborna i Pärnå skola enligt en gammal sägen härstamma från Ormsö (Wormsö).

224. Hur svenskana ha komi hi ti Torparbyn.

(Rönnbacka iorp i Tusby),

De va äin härre, som häitt Nysten, o han kom hi ti Mariefors mogga år föm ryssn kom i lande, o han hänta myki svenskar mässäj från Svärji. O dom hadd fått jord ti arbita opp haer i Torparbyn, o dom ha arbita opp de haer torpe mä (Bönnbacka). Dom bihovd igga bitåla ti gårdn för jördn, naer dom laga opp’n. O naer dom hadd fått äitt torp opplaga faerdit, so for dom ti äitt ana ställe o laga opp de åter. Po de sätte lagast haer opp fläiri ställer ota grömma skogin.

O dom svenskana va brå mogga haer, o dom bröut so po svenska.

225. Om böare i Stikka kärre.

(Helsinge),

I Stikka kärre hi opp i gårs skögin most folki a bodd förr i gambla tider. Daer ä alt tömtn kvar ännu, stäinfötn o alt, o daer sku a vari äitt träsk, fast de int fins nu mäira, o dom sku a bodd i träskisstrann.

Nu växer daer alt störer skog, men stäinana syns ännu i skögin, o dom ä so radaga i råd, som stäinfötn ska vara.

226. Den första gård i Ingå.

(Ingå).

Den första gård i Ingå säges vara Malmgård i Degerby församling. Hvarifrån de första inbyggarna härstammade, uppger sägnen icke.227. Kungskällan, Kungsböle, Kungshamn och Kungs-

backen.

Invid Borgå finnes en Kungskälla, som har sitt namn däraf, att en svensk kung — några säga Gustaf D3 — druckit ur densamma.

Nära Andersböle haltpunkt finnes likaså en källa, som bär sitt namn, Kungskällan, af en liknande anledning.

Kungsböle i Strömfors socken har sitt namn däraf, att en af Sverges konungar under en resa i landet där rastat. En backe, hvar-est han spisat middag, visas ännu. Denna backe kallas Ratubacken, emedan konungen säges hafva kallat den så „för dess ohyggelighets skull".

K. G. Leinborg, sid. 47.

I Pyttis skärgård finnes en hamn, kallad Kungshamn, som fått sitt namn däraf, att konung Karl IX, under det han kryssade emot ryska flottan, någon tid legat där med fyra skepp.

K. G. Lemberg, sid. 49.

På Kungsbacken nära Mosakrogen i Borgå socken skall svenska kungen blifvit påskjuten. Där bredvid finnes Kungsängen, genom hvilken Kungsbäcken flyter, där han hade tvättat blodet af sig.

En annan sägen, måhända mera sannolik än den föregående, är förknippad med Kungsbacken. Härtig Karl hemsökte Hans Johansson Stålarm, som hörde till hans vedersakare. Härtigen sökte honom först hemma på Dregsby, men där träffade han blott Stålarms hustru Elin Flemming, som tog väl emot honom. Därpå vände han sig med sitt följe åt Borgå till. Här i Kungsbacken blef det härtigliga följet påskjutet af Stålarm, som här lagt sig i försåt. Man lyckades ej träffa härtigen, men en i hans följe sårades, och man berättar, att dennes sår tvättades i den nedanför Kungsbacken flytande bäcken. Stålarm åter måste rädda sig genom flykten.228. Om Mickelspiltom.

(Liljendal).

Mickelspiltom by har enligt folksägnen följande tilldragelse att tacka för sitt namn:

En rysk officer af hög rang blef en gång under en marsch på vägen från Lappträsk till Mörskom äfverfallen af omnäjdens allmoge och med sin trupp i trakten af ofvannämda by instängd liksom i en spilta och där nedgjord.

229. Sägner om Öfvitsbole.

(Öfvitsbole i Mörskom).

Ett brådodn va i häila byin bara äin piga up Pétbakkan. O senn va täsin byin ti krönan, o so kom he äin som häitt Stål, som menn faders fåfå jikk i skolan naBr, o han va nu ti soss. Naer han hadd vari ti soss noger år, sku han kom häim o bitål Ståln för skolan. O han hadd hänta kuparplåtar i äin säkk, men Ståln hadd sakt: „Far du o förtjén mäir päggar, int hinder he tser tilu. So för han ti Lovisa. Taer bitåla han tri års skatt, som Ståln va skyldi til kronan. O to fikk Ståln sé ut. O so komd han to o tö Finnes o Eskos. Senn naBr han to bläi bonde, tö han senn svåger ti jälp. Han såld to äin däil åt svågern senn. O so börja dom bygga. To häitt e Gdisbol, men sedan ändrast he ti 0vitsbol.

I Skumarbol va int hälder bara äin skumare, naBr brådodn tö live å folki.

230. Heickbackas uppkomst.

Yästersundom skall i äldre tider legat på Gölabacka invid vikbottnen af Borgarstrandvik, som nu är uppgrundad. Då handeln, fisket och sjöfarten begynte blifva mindre lönande, började Väster-sundomboarna egna sig åt åkerbruk. Heickas hemmans åboar voro de, som enligt traditionen först bröto upp från Gölabacka. De flyttade Vi mil uppåt land. De andra följde småningom deras exempel. De flyttade alt högre och högre uppåt land, uppodlade åt sig åker och röjde äng. Men inbyggarna kallas ännu i dag, som är, Heick-backaboarna.

Reinholmska s.

—-------------- 33231. Om Dregsby.

Dregsby i Borgå socken skrefs i äldre tider (1548) Dragsby samt sedermera omväxlande Dracbsby och Drexby, tils skrifsättet i vårt århundrade stadgade sig till det visserligen icke rätta Dregsby.

Enligt sägnen hade Svartsån fordom förmedlat någon trafik mellan orterna norrut och hafvet. Om så varit fallet, har man möjligen sökt skaffa sig fram till farbart vatten genom att undvika den s. k. Riddare- i Borgå målet Ridanforsen äfvensom Björkviks-(Björkvika-)forsen. Då bildade den gent emot Dregsby på Munkby-sidan nu för tiden gående „bäcklégden“ eller dalen en naturlig fåra, hvaraf man i så fall kimde betjäna sig. Sägnen vet ock förtälja, att i den nuvarande s. k. „MunkbylégdenM fordom varit så mycket vatten, att där fiskats med rysjor. Öfver det grundaste stället måste då farkosterna dragas. Självfva ordet drag hade betydelsen smalt ställe eller näs; däraf namnet Dragsby, nu Dregsby.

232. Om Köttboda.

Köttboda, beläget under Kardrag gård i Borgå socken, har visat sig ha förmågan att låta personer hopfantisera rätt roliga förklaringsgrunder till detta sitt namn. Här må blott anföras den sägen, som, utgående från namnet,

tyckes ha en viss sannolikhet för sig. Fiskaren på den närbelägna Korsön berättade, att hans far angifvit namnets uppkomst sålunda: „Förr i tiden hette stället „B6datt. Mellan Köttboda nuvarande stugubyggnad och nothus finnes en gytjig dalsänka. I äldre tider var denna dalsänka till stor fara för koma, som öfver den sträfvade fram till den betesrika landtungan, men någon gång blefvo i sänkan och omkommo. Blefvo sedan korna borta någon afton, hette det: „Nå, ni har dem väl nog i köttbodan*.

Däraf namnet.233. Hur Trimansmosan fikk namm.

(Esbo).

Nser ryssn komd i lande, so va folki undanflytta ti Mösnkärr, men noger sku a gått imout ryssn, nser an komd över från Helsiggi, o daer sku dom ha doda tri kasakker o grävi nér dom daer naera en mosa, o däför ska mosan ännu heta Trimansmosan.

234. Ryss-stenen.

(Öster sundom).

En hög sten bakom Krogars ria i Östersundom har sitt namn, Ryss-stenen, däraf, att en rysse en dag under stora ofredens tider klättrat upp på den och ropat: „Komin inn o äta!M åt folket, som hade gömt sig i skogen. Men folket lämnade icke sitt gömställe.

Lass-Bengts värden i Östersundom hade ryssarna bundit naken i en björk och piskat till döds.

235. Rysjholmens växlande namn.

Rysjholmen kallas i 1500-talets handlingar en holme i Sibbå skärgård — förmodligen af där utlagda rysjor.

Senare bar holmen ui*der svenska tiden länge namnet Krugers-holmen efter handlanden Kriigers fartyg, som där förliste.

Då namnet Rysjholmen åter senare togs till godo, hade det af folketymologin ombildats till Ryssholmen och kallas numera Tor-stenholm.

236. Repuksholmen*), Ängsholmen och Lomnäs.

Repuksholmen i Helsinge skärgård lär någon tid omotiveradt burit namnet Repoholmen.

*) Repuks = siklöja.Ängsholmen („Äggisholmanw), belägen något väster om Borgå ås mynning, omdöptes för några årtionden sedan till Kaunissaari. Numera tyckes „Borgå ångsågw i sin tur vara på väg att tillbaka-tränga detta namn.

Lomnäs gård i Lappträsk har sedan seklets förra hälft bland omnäjdens allmoge burit namnet Vallis efter en Walle, som under någon tid var innehafvare af nämda egendom.

n. Sagor ooh sägner om städer, borgar, grufvor m. m.

237. Tuna.

Det gamla Tuna påstås egentligen varit på prästgårdens mangård, trägård, potatisland och grannens under prästgården mot stranden belägna åker. Selin*) upptog från denna plats mycket sten från de forna stadstomterna och bygde af den staket-rundlar upp till toppen af den framför prästgården vid åstranden belägna kullen, hvilken han kallade Lustigkulla, en lång stengård på öfre sidan af åkern till kyrkan m. m.

Rcinholmska s.

238. Om Visborg och Gennäs.**)

På Degernäs udde nordost om Fiskars bruk ligga Visborgs uråldriga ruiner, en rektangel af löst radad sten och några jordvallar, som antyda den forna byggnadens utsträckning. På Degersjöns östra strand finnes ett par källarhvalf kvar af Gennäs borg, nu tjänande som grundval för den nya byggnaden.

Gennäs upphof är lika höljdt i mörker som Visborgs, men folksägnen vet, att riddarna på de båda borgarna drabbat samman i blo-

*) Präst i Snappertuna.

**) Hvad sägnerna ha att förmäla om Visborg i Pojo, Junkarsborg och Grab-backa i Karis, Raseborg i Snappertuna, en fomborg i Helsinge på n. v. Borgs rn sthålls ägor, Sibbesborg i Sibbå och Borgbacken i Borgå, hafva vi tidigare refererat. (Jmfr Nyland IV, sidd. 2—3.)diga fajder, samt att Gennäs-herrarna farit fram med sjöröfveri och plundring. Sedermera har Gennäs varit släkten Boijes stamgods. Nu tillhör både detta gods och Visborg Fiskars bruk. Vid Gennäs finnes en 1736 bygd bod med Carl Klicks och Märta Boijes initialer öfver dörren.

Rcserutcr i Finland II.

239. Från Raseborgs slott.

Sägnen vet ännu att förtälja om det tyranni, som Levenhaup-tarna utöfvade mot sina underlydande. I östra delen af borgen skall fångkättan hafva funnits, dit människor kastades in bland ormar, om man får tro sägnen. Borgen gick nu sitt förfall till mötes. När den omsider öfvergafs, är obekant; i 300 år har den säkert stått öde. Folksägnen berättar, att danskarna förstört den genom bombarde-ment. De landstego vid Sandudd, drogo kanonerna upp på Uvala-bärget vänster om ån och besköto fästet därifrån.

Reseruter i Finland II.

240. Från Raseborgs slott.

Från Uvalabärget säger ett ännu allmänt gängse rykte, att slottet blifvit beskjutet och tvunget att gifva sig. Fienden, som sägnen föregifver varit danskarna, skall sjöledes ha kommit till Sandsund och därifrån dragit sina fältstycken öfver Knopböle bys så kallade Bomans äng. Därpå har han först dragit sig ifrån Uvala-bärg, avancerande småningom långs bärgsryggen framåt. Vid belägringen skall slottets garnison gjort föga eller intet motstånd, och då den som öfvervunnen därför blifvit hånad af sina besegrare, skall densamma begärt, att på Uvalabärg måtte uppsättas ett mål, mot hvilket den ville skjuta, för att visa sin färdighet. Då uppsattes på ett stenröse en tunna, hvilken vid första skottet så träffades, att spillrorna däraf kringspredos i luften.

Reinholmska s.241. Från Raseborgs slott.

På yttre sidan af bottenvåningen till tornet på sydöstra hörnet skall, enligt folksägnen, en fogde ä öfverstebostället med några af ställets underhafvande på 1700-talet gjort försök att genombryta muren (hvarefter spåren till en god famnsvidd och 11/* alns djup äro åskådliga) för att åtkomma en förment myntkista och andra dyrbara klenoder, de där skola kvarblifvit förborgade uti en mörk lya, till hvilken de invigde endast krypande kunnat intränga genom ett manstjokt hål, hvilket efter hvarje besök oigenkännligen tillmurats. Företaget hämmades likväl, icke så mycket af gårdsherrens upprepade förbud, som fastmera af murens fasta föresats att trotsa åtminstone ett årtusende.

Reinholtnska s.

242. Om Raseborg, Grabbacka och Junkarsborg.

Bo Jonsson Grip skall i sällskap med tvänne sina bröder an-ländt från Sverge till Finland.

Han skall då ha uppfört åt sig Raseborg, medan hans bröder hvar för sig uppbygt den ene Grabbacka, den andre Junkarsborg.

Ungefär två km. från Svartå, där ån faller ut i Mangårdsträsk, ligger en holme, hvars växtlighet betäcker de ringa lämningarna af Junkarsborg, om hvilken historien icke har något minne. Fordom-tima hafva Junkarsborg, Grabbacka och Raseborg stått i vattenkommunikation med hvarandra genom en kanal från Läppträsk till Karis å, hvaraf ännu synas spår nära Kila, väster om Karis station.

lteserutcr i Finland II.

Huruvida Junkarsborg funnits mera än till namnet, tyckes icke en gång folksägnen med visshet kunna afgöra. Vid Romsarby ström, där Svartå å faller i Mangårdsträsk, synes ännu en bågformig lägre jordhöjning, liknande en medeltida borgvall. Stället har redan länge varit så öfvervuxet med buskar och löfskog, att man icke med säkerhet kunnat konstatera, om dessa vallar äro annat än naturliga åbräddar, möjligen förorsakade af den gräfning strömmen gjort, då nämda å banat sig väg till Mangårdsträsket.Traditionen vet, att här funnits spillror af en kalkugn, där man bränt kalk till murbruk vid borgens uppförande. Andra tro, att den här brända kalken blifvit använd vid Karis kyrkobyggnad.

Kalksten finnes icke på orten, utan har säkerligen blifvit hit-hämtad annanstädes ifrån.

Spår af en stengata har man vid gräfning funnit å ängen mellan Junkarsborgs ström och Romsarby.

En sägen vill veta, att man värkligen börjat uppföra Junkars-borg, men då grunden beständigt sjunkit, alt eftersom arbetet fortgått, har man varit tvungen att upphöra med företaget. En annan sägen åter vet, att borgen varit färdig, och att en enka en gång bott här. Hon skall sedan gift om sig med en enkling och då blifvit så elak mot sin styfson, att denne varit tvungen att söka sig tjänst som dräng på Mölnarby Antas.

Suomi 1866, sid. 305.

243. Sibbåvallsbacken, Slottsbärget, Borgbybärget och Kilbärget.

Sibbåvall skall ha varit en gammal amiral, som fordom haft under sig mycket land i Sibbå. Storängsbacken kallas ännu allmänt „SibbovallsbakkanM, som förmodas hafva varit befäst.

Jrafr Nyland IV, sid. 2.

Slottsbärget kallas den i Helsinge socken vid ändan af Botby viken belägna, fordom befästa bärgsklacken.

Remholmska s.

Borgbybärget hade för omkring 70 år sedan stensatta vallar, som, ehuru i nedrasadt skick, synbarligen rundt om garnerat bärget.

Reinholmska s. I

I Baggböle i Borgå socken har sjön gått och går ännu vid högt vatteji upp till det s. k. Kilbärget. I bärget skall ha funnits järnringar och i trakten fartygsvrak.2“. Jerusalems gator.

Invid Bärgstad i Borgå socken finnes en bärgsklack, hvilken enligt folktron Jesus af Nazaret under sin jordiska vandring beträdt. Som illustration härtill afbilda tre stycken hällristningar den korsfäste. På bärgets topp funnos (1871) lagda fem labyrintplaner eller »jungfrudanser", här kallade »Jerusalems gator".

245. Kasabärget, Skeppsängen.

Vid Borgarstrand viken iVästersundom ligger Kasabärget, h varom traditionen vet, att där under forna fientligheter varit eldar upptända till signalering af fientliga anfall.

Förr hade på bärgstoppen varit uppstälda stenar, så att dessa bildat en i cirkel gående mur med en fördjupning därinom — måhända en fornborg. Hvarför heter väl viken Borgarstranden ?

Labbas hemman har vid Borgarstrand en äng, kallad Skeppsängen, som har sitt namn däraf, att där, enligt gammalt folks berättelser, förr skall ha legat ett tremastadt fartyg.

246. J ärngrufvor.

I Tavastby af Helsinge socken upptog man i slutet af 1700-talet och äfven senare järnmalm. Man arbetade i fem mindre grufvor, af hvilka den djupaste lär varit tretton famnar. Malmen, som, ehuru icke särdeles rik, skall gifvit godt järn, släpades till en masugn vid Kvarnbacka fors i Vanda å, där silfvermalm från Degerö i forna tider bearbetades. Bet hämtades järnmalm äfven från Sillböle grufva, upptäkt omkring medlet af 1700-talet, äfvensom

från Munksnäs, bägge belägna inom Helsinge socken.

Borgå Tidning 1839, N:o 85.247. Vajhålet.

Yajhålet, en passage mellan fastlandet och några klippor V2 mil väster om Djupsund i Sibbå, skall förr varit berömdt för sitt utmärkta strömmingsfiske. Invid god fiskmarknadsplats.

Här bröt Ehrensvärd kalk för Sveaborg.

Reinliolmska s.

248. Om äldre farleder.

I Karis å skall vattnet fordom stått så högt, att hon blifvit befaren af stora pråmar och farkoster, livilka färdats högt upp i landet.

Uppför Borgå å skola i äldre tider färdats stora fartyg. Det markeliga är, att denna sägen i all korthet anföres på samma sätt redan i handlingar från medlet af 1500-talet.

249. Vägar i äldre tider.

(Hindersby i Lappträsk).

Vattenvägen var förr i världen den enda. Senare fick man en ridväg till kyrkan. Den tiden gick skjutsningen på hästryggen. Man hade visst bultkärror (kärror med stora trähjul utan hjulring af järn), men liken måste man forsla sommar liksom vinter på släde.

HL Sagor och sägner om kyrkor, kyrkklockor m. m.

250. Om Pojo kyrkas uppbyggarinna.

Inhysesmannen f. d. nämdemannen Karl Holmberg i Västerby har berättat, att han i sin ungdom hört af sin farfars half bror, som fordom bott i Skuru, att en hälgonbild föreställande en kvinna med trenne barn i famn och uppstäld i kyrkans numera borttagna södra förstuga, skulle ha varit kyrkans uppbyggarinna. Hennes namn hade han uppgifvit vara Regina. En tradition säger, att kyrkans plats först varit i Trädbolstad (Trälbolstad), men att genom något under,

34förmodligen af sagda Regina, den nuvarande platsen blifvit anvisad.

En marknad eller mässa har fordom och ända till senare hälften af förra seklet hållits å Slättböle nära kyrkan — såsom det tros — i september månad.

Roinholmska s.

251. Pojo kyrkas skyddshälgon.

En öfver sjuttio år gammal man, vid namn Fors, på Fiskars bruk sade sig ha hört af sina föräldrar, att Pojo kyrka haft Maria till skyddshälgon, och att ryssarna under stora ofreden därför ej begagnat den till stall, såsom de gjorde med andra kyrkor t. ex. Karis.

Roinholmska s.

252. Om Sundo körkon.

(Petäjärvi i Kyrkslätt).

Sundo körkon laer dom först a tägki bygga daer, som Sunby störbygniggin nu ä. Men de som karana bygd opp éna dågin, de bläi om nattn nédrivi. Ena gaveln bläi likavael ti stå, o den laer ännu vara kvar i Öunby bygniggin.

En natt, naer klokkan va millan älva o tolv, laer klokkskällona ha börja flyga. Naer dom komd ti Bolstaträski, laer en flikkhasso ha ropa: „Körkskällona flyger nu!M Do plumsa éna inn, so at de så pull, pull äfter bara, men den ander flog ti de ställe, som körkon nu står. Senn satt dom et par oksar ti drå en stén, men iggin sku få styr dom; dom sku få fara di dom vild. Dom oksana stanna o daer, som skällon a stanna. So laer dom a börja bygga

körkon daer, o do laer de ha gått brå. I Sunby ska dom ändo ha predika i träti-famm år.253. Om Sjundby kyrka.

(Sjundeå).

En skjutsgosse berättade 1878, att hans för femton år sedan aflidne sextio- å sjuttioåriga far sagt sig hafva hört af någon äldre person, att denne skulle i sin tidigaste ålder varit inne i Sjundby kyrkan under gudstjänst.

Roinholmska s.

254. Om Körslät körkon.

(Petäjärvi i Kyrkslätt).

Körslät körkon a förr i vserdn vari et kloster. Nunnona bodd i körkon o senn komd di karar o, o dom fikk far o bö ti et ställe, som heter Mugkulla, o de ä int als logkt ifrån körkon.

Mugkana laer a laga ot säj en underjordisker gogg, o den goggin ska int a vari bredare bara at én kår a kuna gå i den. I Mugkulla ändan, säjjer folki, at a vari en störan jaerndör. Nu ha man försoki sok äfter den, men igga ha man hitta.

255. Om en kyrka i Helsinge.

Midtemot Forsby gård i Helsinge socken finnes vid landsvägen den s. k. Altarstenen. Äfven där tros hafva varit en kyrka och en begrafningsplats.

256. Om Norrkulla kyrka i Sibbå.

Nära Norrkulla egendom i Sibbå har man i den s. k. Kyrkbacken hittat en stenläggning, och säges där förut hafva stått en kyrka.

Att där varit en begrafningsplats, förmodar man däraf, att människoben ymnigt hittats där, En liten åker „rundtomkring hym-pelnM därstädes kallas ännu Kyrkåkern.

Rcinbolmska s.257. Oin Sibbå „gamla kyrkaw.

En annan sägen förtäljer följande: Kyrkan skulle byggas på den kulle, där nu Norrkulla vackert belägna karaktärs byggnad tronar. Men hvad som om dagarna bygdes upp, nedrefs om nätterna af onda makter. Man enades då om att spänna två starka oxar för en släde, låta dem gå samt bygga kyrkan, där de skulle stanna. Oxarna blefvo stående midt på Broböle bron. Men då man icke kunde placera kyrkan i ett rinnande vatten, påmanades djuren ännu en gång, och de gingo då till det ställe, där kyrkan nu är belägen.

258. Om Sibbå hälgonet.

På Siffertlandet fans förr en ringformig jättehög med sten-rundlar. En stor tall, två alnar tolf tum i omkrets, paraderade midt på högen.

Jättarna höllo, berättar sägnen, sin gudstjänst på Siffertlandet. Sibbå hälgonet var Sigfrid.

Jmfr Gottlunds rosa 1859.

259. Om kyrkan invid Vajhålet.

Vajhålet, kalkbrott m. m. (Jmfr sid. 265). Sjötrakten hade då för de talrika arbetarna härstädes egen präst och egen kyrka.

Rcinholmska s.

260. Om Pärnå kyrka.

Flere sägner gå äfven om kyrkobyggnaden i Pärnå.

Den skulle först byggas på en malm invid Malmgård. Emellertid skulle den för sitt obekvämliga läge för skärgårdsboarna blifvit flyttad till Sarvlaks. Då jättarna om natten här nedrifvit, hvad man bygt om dagen, skall den blifvit flyttad dit, där den nu står.

Jmfr Nyland IV, sid. 125.261. Om Pyttis älsta kyrka.

I Pyttis skärgård kallas ett ställe Malmlandet, där lämningarna af en gammal kyrka uppvisas. När denna kyrka blifvit uppförd, vet ingen numera. Den påstås hafva varit den första i hela näjden.

K. G. Leinbcrg, Bidrag.

262. Om Pyttis kyrka.

Pyttis nuvarande kyrka hade äfven varit ämnad att uppföras på ett annat ställe, men alt, hvad om dagen blef bygdt och muradt, kullföll om natten. Omsider hade en obekant liten fågel sjungit: „Pyttis, Pyttis", hvilket blef tydt såsom en anvisning att uppbygga kyrkan vid Pyttis by, där den nu står.

K. G. Lcinberg, Bidrag.

263. Om begrafningsplatser i Pojo.

På Angsholmen skall ha funnits en hälgedom, kyrkogård eller dylikt.

På östra sidan af Jussarö (emot Lill-Jussarö) var en kyrkogård, där människoben och skatter hittades den tid stranden planerades till lastageplats för järnmalm (1850-talets början).

En grafsten med en oförklarlig inskrift lär ha hittats på ön. Denna sten togs 1840 till byggnadsmaterial vid uppförandet af en tillandningsbrygga.

Iteinholmska s.

264. Om grafvar i Ekenäs skärgård.

På Julön mellan Hangö och Jussarö hittades (1850) lämningar af ett trästaket. Innanför detta funnos åtskilliga gropar, uppenbarligen grafvar, och i midten en pyramid af knappersten. Enligt sägnen skola de i ett „ryskt-svenskt krig för ett sekel sedan" fallna krigarena här blifvit begrafna.

Reinkolmska s.265. Om en stor pest i Helsinge.

Under en stor pest hade i Helsinge Malmby alla — så när som på en enda människa — bortdött. Inbyggarna i de mindre smittade grannbyarna, som kände medlidande med de af folktomheten lidande kreaturen, men icke vågade komma in i byn, inkastade åt dessa hö öfver staketen.

266. Om pest och bråddöd i Sibbå.

En förfarlig pest skall i äldre tider i många byar i Sibbå utrotat hvarenda människa och det så hastigt, att i familjerna hvar efter annan föll ned „nästan med ensM. Nysning var dess första symptom. Man gaf sig då ej tid att uppkasta grafvar, utan gräfde långa diken, i hvilka liken blefvo lagda bredvid och på hvarandra.

Många finnar skola denna tid kommit från de öfra socknarna och nedsatt sig i de öde byarna Borgby, Paipis m. fl. De till Paipis inflyttade skola gifvit den backe, där liken begrofvos, namnet Kuo-lemanmäki, hvarför den ock än i dag kallas „KålbakkanM.

En senare pest skall hafva härjat mindre.

I Sibbå Pigby finnas grafvar från bråddödens tider i den s. k. Storängsbacken.

Nära Ostersundom by ligger den s. k. Tågsbacken, där man begrof under pesten 1710. Alla hade dött i byn med undantag af värdinnan på Krogars.

267. Om en begrafningsplats i Borgå socken.

På Andersmalm mellan Kullå och Mickelsböle i Borgå socken finnes en gammal begrafningsplats, ur hvilken man vid sandkörning uppgräft ben.268. Brådodn.

(Öfvitsböle i Mörskom).

Naer brådodn i vaerden va, so hadd två karar vari ut o suta. Tom lå yvi natten i skogin. Bäst dom taer lå, hadd he komi två. O so hadd dom sakt te äina åt te ana: „Ska ja stikka?u — „Stikk nn!a så te ana. O senn åter naer dom dansa o dansa, så te äina: „Ska ja stikka?" — „Naeia, så te ana, „han hor vael boviln til“. O so bläi han kvår. Slika, som tö live å folki, va he vist. Brådodn gjord se ti all sorter. Hitta man fast äin ridanspraggo o to yty henna, kund man do.

269. &undo störklokkon.

(Krejans i Sjundeå).

Förr i vaerdn, naer ryssn grasiéra haer i lande, laer dom a nio-dast gömm undan bodi körksilver o körkklokkor o alt. Öundo störklokkon ska dom a fyori ti Bolstaträski o sägki niér den daer brävi en bärgisklakk, som dom kallar ti Skällbärsnokkon.

Senn naer de ijänn blié friéd i lande, laer dom a försyoki hål opp den. Folki pråtar, at dom a havi den rién ti buåtsudn, men at daer a vari ién kärigg, som a ropa: „Si so, nu komber &undo stör-bombon opp!a Som un ropa de, so för den ti botns, so at porlona flyog bara. Senn laer de int miér a vari vaert ti försyok fuå opp den.

270. Om Espo stourbombon.

(Esbo).

I et stourt göl i Körkby ån, so sku dom ha sägki nér Espo körkklokkon, naer ryssn komd i lande. Senn sku dom tå opp den o hadd havi et par tvilliggsoksar föri, o dom hadd fått den et stykki opp o, men so hadd de o komi en gamal gumma o sakt: „Nu komber Espo stourbombon opp ijännu, o so hadd kättiggin brusti, o klokkon hadd fari tibåks i göle.271. Om Helsigg körkbigarn.

(Källarhult i Hausjärvi). *)

Hi opp i Nurmo fins äitt stört bärg, o inn i de bärgi ä likasom rum, dser trollena ska ha bodd i förr i vaerdn, o dser syns ännu dörnar i bärgi. Ain gogg ska äin dragon från Helsigg sökn ha ridi dser förbi om jiilmoron o sitt jiis brinna i alla fönster. Han rider inn o sia, o do sir an, än dser bör troll. So bijaer an drikka, o do häntar dom ot’n mä kuddhörn o toko. Do frsega an, om dom int hår bäter drykkiskärild, o do häntar dom ot’n mä äin silverbigare, men igga drakk han, bara kasta de över vänster akslan, o de va so starkt, än naer de full bak po hästryggin so ford e alt hårena bort. So hadd an vändi omm o fari bort o ford bigarn mässäj. O han hadd ridi so myki hästn hadd för live orka, men ändo so vild trollena få fast’n. Do hadd e ropa ot’n från höjdn, än an sku rida po välsignader jord, po åkorjörd, o do hadd dom int havi makt ti fölga?n. Men dom hadd vari so nsera räidan, än dom hadd laga bigarn ti smälta i äina kantn. Han räid senn ti Helsigg körka o för mä sama fårtn inn i körkan o gå bigarn ot prästn, som just stö för altare, o naer han välsigna bigarn, so hadd int trollena nogon makt mäiran.

272. Om några kyrkklockor i Helsinge.

På Bäskis åker i Helsinge Staffansby gick en gammal karl, kallad „Gambel Jussew och plöjde. Hästen stannade plötsligt, emedan något tog emot plogen. „Gambel Jusseu hade då svurit och — kyrkklockan — ty det var en kyrkklocka — hade med en klämtning sjunkit, så att man icke fann spår af den engång.

Yid Tväran i Yanda å i Helsinge Staffansby finnes en kyrkklocka, hvilken man försökt taga upp med tvillingsoxar. Men då hade en gumma kommit och sagt: „Si so, nu får di opp Helsigg störböularn!4* hvarpå klockan sjönk.

Likaså tros i Klockpott vid Henriksdal i Helsinge socken kyrkklockor vara nedsänkta.

Invid Gammelstaden skall äfven i saltsjön en kyrkklocka finnas nedsänkt.

*) I donna tavastllindska sorkens sydligaste del Hr en bop svenskar bosatt, hvilkas förfader ditflyttat från Nyland — ifall nian får sluta af dialekten från Tusby och Helsinge socknar.273. Om Borgå kyrkklocka.

I Mätäjärvi*) är äfven en kyrkklocka nedsänkt. Man försökte en gång taga upp den, men då kom en gumma

gående längs landsvägen och sade: „Si so, nu får dom opp Borgo störbombon!“ Så sjönk den och har sedan dess aldrig mer visat sig.

Samma klocka var enligt sägnen så stor, att man, medan den hängde i klockstapeln, icke vågade ringa med den under fisketiden.

274. Om Paerno tjörkklukkon.

(Pärnå).

Tom gåmbel bisana jaer i söknen ha äin gaggo, når som te stör ofridn va i lande, säntji nider te stör tjörkklukkon i jölen upa Ny-gårs änjin vider PaBrnovitjin, än int ryssn sku far å mä henna. Aina ha sitt klukkon uvanupa jölisbryne o tala omm e för tom ådra. To jikk dom ti o lådd stavurn undi klukkon. Men når som klukkon räidan va upp i vatubryne, kom daer äin tjäligg röandist yvi vitjin, o når hun bläi vårs klukkon, skräik hun: „Häjj, si taer får dom upp Paerno störbombon!" To brast stavurn, o klukkon för jinast ti botn åter, o alder mäira fikk dom si Paerno störbombon. Slikon skada jör tjäliggona i vaerden.

275. Om en skatt.

På Johannisbärgs gård i Tusby socken hade plötsligen dyTkt upp från ån en brännvinspanna full med penningar.

Ett par oxar skulle förmå draga upp den, så lydde offerlöftet.

Men just i det afgörande ögonblicket ropade någon: „Se, nu kommer den upp!w och så sjönk pannan tillbaka, och man har icke sedan dess sett af den.

*) Fordom ett litet, numera torrlagdt triisk invid Borgå stad.276. Om en skatt.

På Svedja gård i Sjundeå, berättar folktron, finnes en stor skatt begrafven. Här bodde en gång en fru, som i många år för-gäfves sökte denna skatt. Slutligen fick hon höra, att i Stockholm fans en spåkvinna, som af jordens beskaffenhet kunde utgrunda, om någon skatt låg gömd i den. Då begaf sig frun till Stockholm med jord i skilda strutar från gårdens alla källare. Spåkvinnan bestämde också ganska riktigt, i hvilken jordart skatten skulle finnas, men o ve, under vägen förväxlades strutarna, och skatten blef omöjlig att finna.

Roseruter i Finland II.

277. Ringning med „lilklukkon" vid jordfästning.

Förr i världen voro Pellingeboarna sjöröfvare.

En höstnatt förliste ett fartyg utanför Pellinge. Kaptenen ensam lyckades hålla sig fast vid relingen.

När Pellingebåten kom för att lägga till, såg han, att man tog fram sina yxor.

„Ni kan ta alt, blott Ni skonar mitt lif", sade kaptenen, i det han räkte sin guldklocka emot dem. Männen studsade. Men då sade han, som satt vid rodret: „Tänk på barnen!" I detsamma glimmade yxan, och kaptenen störtade i liafvet.

Men denna gång undgingo de icke sitt straff. Och det ringdes under långa tider för Pellingebor, när de skulle „i jorden", blott med „lilklukkon".

278. Den blödande stenen i Yånå kyrkomur.

(Borgå).

He berättas, än e sku a vari äin kår i vserden, som sku a blivi oskild it annklaga för noga sors stört brot. O nan* an int hadd nogin, som kund vitna, än an vå öskildi, bläi an dömd ti dédn.

Men just fåran an sku åvrättas, sat an up äin stäin o så: „Ettsom iggin kan vitna, än ja ä öskildi, so ska vml täsn stäinn gär e. Lika ssekert som e ä, än ja ä öskildi, lika ssekert ä e, än täsn stäinn ska blöda blöd".0 so gikk an. O tom som a räist farbi Våno kirkjo, ha sitt sama stäinn, o han ä änn i då aldäilis blödré. So än he lser vara riktit sant.

IV. Sagor och sägner om historiska personligheter.

279. Sagan om släkten Bondes upphöjande i adligt stånd.

(Kyrkslätt).

Det hände sig en gång, att konungen blef sjuk och ordinerad att rida en timme hvarje dag för sin hälsa. En dag förlorade han då sin medaljong. Sedan lät han kungöra i kyrkorna, att den, som hittade medaljongen, skulle föra den till slottet och få en hederlig belöning.

Så hände sig, att en bonde hittade den och gick med den upp till slottet, men så träffade han en falsk vakt, som sade åt honom: „ Hvart skall du taga vägen, bonde ?*

Bonden svarade: „Jag har hittat konungens medaljong; skall jag icke slippa in för att lämna den åt honom?*

„Icke slipper du fram annars, om du icke lofvar gifva åt mig något af din hittelön*.

„Det må vara. Du skall få en fjärdedel*.

Han slapp då igenom och kom till den andra vakten, som äf-ven frågade: „Hvart skall du, bonde?*

„Jag vill fram till konungen med medaljongen, som jag hittat. Jag lofvade åt den första vakten en fjärdedel, så släpte han mig igenom*.

„Nå, efter du gaf åt den första en fjärdedel, så kan du äfven gifva åt mig en fjärdedel, så slipper du*.

Det lofvade han och gick då fram till den tredje vakten, som också frågade af honom: „Hvart skall du, bonde?*

„Jag skall fram till konungen med medaljongen, som jag hittat*.

„Ja, men du slipper ej fram, om du ej betalar något. Huru har du sluppit fram för de andra vakterna?*

„Jag lofvade åt dem en fjärdedel till mans af min hittelön*.

„Ja, då måste du också gifva åt mig någonting*.

„Nå, det må vara, du skall få det, som blir öfver*.

Han slapp så fram och gick opp till konungen med medaljongen och sade: „Nu har jag kommit hit, för att återställa medaljongen, som jag hittat*.„Tack skall du ha for det. Hvad vill du ha i hittelön?w

„Förti par spö“.

„Är du galen eller hvad felas dig? Icke vill jag straffa dig, jag vill belöna dig“.

„Hans Majestät har ju sagt, att jag skall få, hvad jag begär. Det har jag begärt, och det måste jag få“.

„Nå, efter du nödvändigt vill hafva det, så måste jag väl begå så, att du kan få det“.

De gingo ner, och när de kommo till första vakten, så sad© bonden: „Följ nu med, så skall du få, hvad jag lofvade dig“.

„Hvad har han med att göra, och hvad har du lofvat åt honom?“ frågade kungen.

„De släpte mig ej genom, om jag ej skulle gifva dem någon del af min hittelön. Åt den första vakten lofvade jag en fjärdedel, åt den andra också en fjärdedel och åt den här, hvad som blir öfver“.

„Jaså, det är väl förtjänt“, sade kungen.

De fingo nu hvar och en sin del af hittelönen, men då sade kungen åt bonden: „Du skall icke häller bli obelönad. Kom upp i morgon till slottet, så skall jag adla dig“.

Bonden gick nu hem, men följande dag gick han upp till slottet, och där var tillredd en stor måltid, och höga herrar voro inbjudna. Bonden fick nu gå till bords med alla de stora herrarna, och när måltiden var slut, adlade kungen bonden och kom med en guldked på en tallrik och satte den på hans hals och lade sedan sin hand på hans

hufvud och sade: „Nu skall jag adla dig och gifva dig grefvetitel, och du skall heta grefve Bonde“.

280. Fäktmästaren och bonden.

(Karis).

En gång reste en utländsk officer som faktmästare omkring ifrån land till land. Han kom äfven till Finland. Officeren var en så skicklig faktare, att ingen ville pröfva sin konst med honom. Så var det en bonde, hvilken låg i fängelse och var dömd till döden. Han fick tillåtelse att fakta med den utländska fäktmästaren. Skulle bonden vinna, vore han fri sitt straff; blefve han ihjälslagen, finge han skylla sig själf.

Då man gaf honom värjan, svarade han: „Hvad gör man med den?“ I stället tog han en påk.De begåfvo sig därpå till en holme, där de skulle försöka sin konst.

Då de voro framkomne, sköt bonden ut ena båten i sjön.

„Hvarför gjorde du detta?" frågade faktmästaren.

„Det behöfs icke mera än en båt; icke komma vi ändå bägge härifrån med lifvet", tykte bonden.

De begynte fakta.

„Akta dig för hugg och stick!" sade faktmästaren åt bonden.

„Akta dig för bondeknep och påkeslängar", svarade bonden.

När de nu faktade, slog bonden med påken till fåktmästarens värja, så att det klingade i luften, då den föll i bitar ur hans hand. Därpå „smockade" han fäktmästaren med påken i hufvudet, så att han dog.

Jmfr sägnen om Mats Kurk.

281. Bo Jonson Grip.

(Väjby i Lojo). *)

Bo Jonson a byggi Rasibors slot. Han vild bli kugg över Finland likasom Flemmigg. Han skriév ién gogg ti kugg Iérik, at an sku kom ti Johanne ti visit, men an sku int fuå koma utan kulor o krut, för ti Johanne sku an fuå slote so faerdit, at de sku stoppa. Iérik komd o lå til mä sit skäp. Som kuggin skyot, so skyot an strakst sönder iéna sidan ota slote.

I sama slote fantist de ién källare mä jaerndör, o ién överst, som bodd po Rasibors boställe, a fari ti slote mä ién dragon som ornans ti si, va innsatser dser sku var. Dom band ién truåd ota iétt siégelgårnsnystan omm an, at an sku hitta tibåka. Dragon suå d®r bara ormar, so at an mostist koma därifruån. — Bo Jonson ä bi-gråvager po Iggo körkguåln.

e) Sjundoå mål.282. Nils Grabbe.

(Karis).

Nils Grabbe skall ha bebott Grabbacka i Karis (Jmfr sid. 262). En gång skall denne Grabbe kommit i gräl med fogden på Rase-borg. I sin förargelse skall han då bundit ett hästtäcke för ögonen på sin häst och ridit ned från ett brant bärg (Slottbärget) nära Grabbacka och sålunda omkommit.

En annan sägen vet, att han vid lutherdomens införande fallit hos regeringen i Stockholm i onåd för sin grymhet och sitt omänskliga beteende mot bönderna. Af fruktan för straff skall han då på ofvannämda sätt afhändt sig lifvet.

Som en stor bondeplågare framställer honom sägnen. „Han var så sträng mot sitt folk, att han lät fastbinda människor nakna vid träna i skogen och lät myror, myggor och modd äta dem till döds*.

286. Om slottsherrn på Raseborg.

Det var en gång en slottsherre, hård och grym. Han röfvade åt sig en brud från omnäjden, obekjunrad om, att hon

hade en fastman förut. Vid bröllopet infann sig en gråskäggig man och bad att få på harpa spela upp till dans. Det fick han lof till och spelade, så att unga bruden blef både röd och varm.

Under följande nätter satt hon i ett torn och lyssnade till har-polåt från vattendraget utanför. Riddaren frågade, hvad hon hörde på.

„Tyst, där sjunger en fågel så fagert för mig!* svarade hon.

„Den fågeln vill jag knäppa*, sade han, tog så sin stålbåge och sköt med en pil ihjäl spelmannen — den samme, som infunnit sig vid bröllopet, slottsfruns förra fästman.

I sin vrede lät borgherren då sätta sin gemål med bakbundna armar på en otämd springare och lofvade tro på hennes oskuld, om hon kunde rida tre hvarf omkring på murarna. Tvänne hvarf red hon lyckligt och väl, men vid det tredje skrämde hennes svajande upplösta hår hästen, och båda försvunno i djupet.

Finsk Tidskr. 1890, sid. 383.284. Om prins Gustaf.

Den varmhjärtade prins Gustaf, Erik XIV:s och Karin Månsdotters olyckliga, landsförvista son, skall en gång i hemlighet sökt sig öfver till Finland, för att där sammanträffa med sin moder. Han skall hafva landstigit i Pellinge, där gammalt folk ännu vet utpeka landstigningsstället, som bär namnet Kungshamn.

Ifrån Pellinge styrde den olyckliga prinsen sin kosa till Dregsby. Hans Stålarm, som å ena sidan var föga vänligt stämd mot Johan IH och å andra sidan rörd öfver den unga prinsens hårda öde, hade befrämjat hans sammanträffande med modern,

På vägen blef han emellertid af konung Johans utsände upphunnen och förföljd.

Då han red uppför den sedermera s. k. Kungsbacken, hade man genom ett skott lyckats såra honom.

Han imdkom emellertid och lyckades dölja sig under en trumma vid vägen. I bäcken, som flyter nedanom ofvannämda backe, skall han hafva tvättat sina nedblodade kläder. Däraf namnet Kungs-bäcken. (Jmfr sid. 256). Äfven i Sibbå går en sägen om prins Gustaf, som säges hafva landstigit i Vajpört.

285. Om prins Julus.

I Halkis by i Borgnäs kapell af Borgå socken fortlefver än i dag (1839) en tradition, att för flera mansåldrar tillbaka en prins, förföljd af en sin bror eller farbror, som varit Sverges konung, skall jämte några få följeslagar hafva tagit sin tillflykt till denna, då för tiden från allmänna vägar aflägsna och föga odlade trakt. Åboarna anvisade flyktingarna till vistelseort tvänne från bolstaden nära en half mil invid hvarandra belägna små skogbeväxta kullar, omgifna på alla sidor af kärr. På den ena af dessa nedsatte sig prinsen och på den andra hans folk, sedan de på bägge ställena uppfört sig kojor. Prinsens namn skall hafva varit Julus (bägge stafvelserna korta), hvarföre den ena kullen ännu kallas Juluksensaari (Julus holme) och den väg, som därifrån till hemmanets bolstad af prinsen och hans följeslagar blifvit upptrampad, Juluksen tie (Julus väg), hvil-ken dock numera, sedan kärren blifvit farbara ängar, icke begagnas. Den ena af kullarna tillhör Nikula, den andra Huovila hemman, och värden på hvartdera af dem påstår, att hans holme, ej grannens, varit Julus sannskyldiga vistelseort. För någon tid sedan skall manpå bägge funnit spår till byggnader, men sedan stenarna från det ena stället blifvit bortsläpade till en koja för hästvaktare, kunde upptecknaren, då han för en tid sedan besökte orten, endast på det andra upptäcka bestämda spår till en koja med eldstad, hvars stenar äro mycket brända och sköra. Julus skall dagligen, under det man uppeldade hans koja, kommit till byn, för att hämta föda, och under sina färder städse varit klädd i kvinnokläder.

En gång skola konungens utskickade hafva ankommit till Nikula hemman, under det prinsen fans där, och yfves värdinnan än i dag öfver den rådighet, som en af hennes företräderskor då visat. Denna skall nämligen med stränghet hafva förebrått konungasonen, det han ej skyndat med att tvätta några mjölkbunkar samt i detsamma kastat honom i händerna en näfverklut, hvarraed han begifvit sig till mjölkrummet.

Efter att i ödemarken hafva tillbragt åtminstone en vinter, skall prinsen förnummit, att han utan fara kunde

öfvergifva sitt gömställe, hvarefter han försvunnit från Halkis.

Sådan är traditionen. En gubbe på stället menade, att dessa tilldragelser skulle varit samtida med Klubbekriget i Finland. Att Julus ej är någon diktad person synes påtagligt; men hvem han varit, lärer icke vara lätt att utreda.

Yi föreställa oss, att förhållandet möjligen varit följande. Prinsen kom jämte sina följeslagar till Nyland, men viste icke, huruvida härtig Karl eller konung Sigismund vore den egentligen härskande i landet, och ville därför till en början utforska såväl detta, som huru sinnade hvardera de om tronen stridande parterna kimde vara emot den sannskyldiga tronarfvingen. Han dolde sig således såsom hans farfar fordom i Dalarna. Men ryktet om prins Gustafs resa genom Lifland och Estland samt hans ankomst till Finland nådde emellertid Flemming, som utsände personer att uppsnappa honom. Desse voro de, som med oförrättadt ärende bortveko från Nikula. Någon tid därefter hade prinsen genom sina kunskapare förnummit, det Flemming icke, såsom konung Johan i hans barndom, traktade efter hans lif. Då begaf han sig under sitt värkliga namn på resa till honom och möttes af Nervius med anmodan att vända om, men med tillåtelse för hans trotjänare Cathon att framföra ärendet till härskaren.

Borgå Tidning 1839, N:o 92.286. Om Pontus de la Gardi.

(Helsinge).

De va äin gindrål, o han häitt Pontus de la Gardi. Han add laga viborska smälln. Han add äin storer kitil, o va an nu hadd daer i kitiln, so väit ja int, men so hadd’n givi ot äin kärigg gull-klokko, at un sku ror i kitiln, o po bistämder tid so sku’n kasta äin katt i, o de hadd’n jord, o do hadd de smälli so, att ryssana hadd blivi rädda o fari.

Naer som an jord so illa ot ryssana, so hadd dom vila kop’n uta svenska kuggin. Han bå kuggin söl’n bara, o kuggin lova’n ot ryssana, bara dom sku gé so myky päggar, som sku täkka’n aldäilis, silverrublar radaga runt ikrigg’n. Han vist no, at dom int sku ha makt ti hoU’n änto, naer an förut hadd sold säj ot fån, o so sold kuggin an ot ryssn o fikk so myky silverrublar, som rumdist ikrigg’n.

Naer ryssana hadd fåttfn, so sku dom avlivad, men so hadd’n bett om ti få so myky tid ännu, förför an sku sätas po stupstokkin, at an sku få rita äitt skip, at dom o sku laer säj ti bygg skip, o so myky tid fikk'n o. Naerin fikk skipe rita, so hadd’n sakt: „Blås Kajsa! Styrman ä ja sölv“, o so bår de å förin. Do förin ti Svärji o igga fikk ryssana honon. Va sku dom, naer som an add jord förbund mä fån!

287. Om Pontus de la Gardi.

(Hehinge).

Han va so inmåriger o, at int fån hälder fikk’n. Han lova säj do, naerin va i full mundérnigg, men nu klaedd’n säj so, at’n hadd stövel po äina fötn o skö po den ander. So gikk’n, o po de sätte fikk int fån honon, naerin int alder va i full uggiform.

288. Om Pontus de la Gardi.

(Hehinge).

Den daer sama de la Gardi fraega äin gogg uta äin dragon, om an kund rida o.

„He no, daerti ä ja nu laeri", så dragon.

So fraBga’n å den ander, om han kund rida.„Jö no, daerti ä ja nu laeri“, så dragon, „vist most ja nu kuna“.

So fraega’n å den tridi.

Han så: „Ja kan rida fast på sölva hålan“.

„De ä brå, du ska få fara o rida“.

So gå’n äitt bräiv ot’n o äitt bäisel o så: „Naer du skakar po de haer bäisle, so komber de äin störer svarter häst, o

so rider du mä denn ti Svärj i o for bräive. Naer du komber framm ti Stokk-holms stå, so släpper du'n lost bara, o naer du ska ti baks, so skakar du i bäisle bara, so kombern åter“.

Dragon för o ford bräive o jord alt, som gindråln bå. Naer’n sku tibåks, so skaka’n po bäisle, so komd sama hästn framm åter. Naerin so sku stiga po ryggin o hadd fått äina fötn i stibyln, so hadd hästn nappa ti sprigga so starkt, at förför han fikk ander fötn över ryggin, so va'n över ottonde körkkamban räidan, o han komd lyklit tibåks ti gindråln ijänn.

289. Pontus.

(Pockar i Lappträsk).

Naer Pontus va o bada, läit an alti äin soldåt poster utanför dören. Bäst an nu huld upa ti bad upp upa lavan, komd ryssen. Vaktn ypna dören o så bara: „ Ryssen komber!“ To stäig Pontus nider ifrån lavan o tö fiderdynon, som an alti hadd mässe. Sidan djikk an ti dören o börja skak fidren ur dynon o så: „Häst o kår! Häst o kår!“ För kvart fider, som full ur dynon, bläi e äin häst o äin kår.

290. Pontus.

(Pockar i Lappträsk).

Äin gaggo naer Pontus hadd blivi tifoggatajji å ryssen o ford ti Péterbor, sku dom halshugg onor, för he an hadd spela so magg spitåkel mäddom. Men to frsega Pontus, om an int sku få ynsk se änn äin såk, förän dom nu tö live å onor.

No, tom läit onor ynsk se, o han bå to ti få rit äitt stjip i sann, förän an sku do. Men naer nu stjipe va rita, bå an dom stig inn ti si, om e va noga monlit stjip o. Naer to all djinråler o am-raler o åder höug härrar hadd stidji mn, fnega an dom, om e fatast noga änn. Tom tykt nu, än e int fatast noga.

„Näj, jaer fatas bara väder o vind! Blås, Kajsa!w så Pontus. 0 sö ford an dom all mässe ti Stukkholm.

291. Om Pontus de la Gardi.

(E8bo).

Naer Pontus härrn va lit i krig, so satt an säj ti äta först. Fienden stoppa på o skot kulor i smöraskin hansis. „Va ä de för blåbaer!" så an o kasta ut dom uta askin. Naer an a äti, so stég an opp o to en fjäderdyno o ypna opp den o skaka, o naer som fjä-drana blåst ut, so så an: „Häst o kår! Häst o kår!“ o so bläi de o, o do hadd an folk nou ti krig mse.

292. Flemmigg po Svidja.

(Sjundeå).

De sku a vari ién amma, som a vari ute mä buåne. Daer a un fari ti bränneri o si o a havi buåne po armen. So a un titta i blanniggskåre o buåne a sparka til, o fari i hiéta blanniggin o döi.

Hun sku do fuå iétt svuårt straff för de. Nu add an ién stör kitil, o dseri sku hun o buåne hennas kokas levandes. Naer dom komd i vatne, so hadd buåne ropa: „Aj, aj, mamma, va hser ä kalt!M

„Nu blir de varmt ännu, buåne mittt, a un svara tibåka.

Sama kitil a dom senn grävi niér i jördn, o hanntågi ska synnas ibland tilomä; o fliéri a vari o försyoki ti fuå opp den, men iggin ha fuått.

Ién gogg hadd an läggi säta ién i galgan po Svidja uåkorn, bara däför, at an a blivi ota grannana sina öskyldit anngivi, at an sku a vari o stjuli saed fruån Svidja uåkorn, fast de int va sant hälder, o fliéri andra illgserniggar gjord an.

De bläi vitlit för kuggin, o an lät kalla Flemmigg ti säj, men Flemmigg för int. Kuggin lå kalla an fliéri goggor.

Naer an int komd, so sku kuggin koma mä kriksmakt o aristiéra an. Flemmigg boda opp Finlans folk, o drö imöt

kuggins folk, o dom sku ha myettast bakom Uåbo. Naer kuggins folk briéd ut sinfana, so suå Finlans folk, at de va iégin fana, o do to dom int imöt. Dom skyot nu va dom skyot. Si, dom va rädda för Flemmigg o modist ändo skuta, men skyot mä förladdniggar. Naer Flemmigg suå, at de igga folk full, fast dom skyot, so vänd an om o riést himin o kuggin äfter. Dom va so naera po varann, at naer den iéna a riési fruån gässgivarguåln, so a den ander vari daer, o Flemmigg hann ändo so myki förut, at an hann tå inn förgift o a nu vari dyo riédan o oppburin i bygniggin, naer kuggin komd framm. Do a an guått ti an o sitt, at an nu va dy o, o a taji an i skäggi o sakt, at „sku du leva bara, nu sku ja vita, va ja sku göra ot däj".

„Jå“, a Flemmiggs hustru svara, „sku an leva, so a de ful int vari so ti tå an i skäggi". Daer so blié un ginast aristiérager o fyorder ti halshuggas o buånena mm, bara iétt litet, de add blivi binuådat, men fyordist ändo ti andra länder; de fikk int vara haer miérhälder.

293. Om Flemmigg.

(Sjundeå).

Flemmigg bodd po Svidja guål i Sundo. Han va strogger o ilaker. Ién gogg gikk bårnamman hanses mä iétt ota buånen po armen ti brännerie. Naer un komd ti iétt stort blanniggskår mä hiétt vatn, so så un: „Va straff sku ja fuå, om ja sku häv de haer buåne i kåre?"

Knaft a örde guått un ota munn, so full buåne i kåre o dö. Naer Flemmigg fuår vita de, so lägger an säta amman mä buåne hennas i ién störer kitil fuller mä vatn. Naer dom satt dit dom, so så buåne: „Huj, mamma, de ä so kalt!"

„Tyst, mit båm, nu blir de snårt varmare", svara mödran.

Dom iélda nu, o den stakkars amman mä buåne hennas blié levandes kökter. Kitiln va niérgräviger i jördn naera käldon. Ién gröp so störer som ién varggröp syns daer ännu. Dom, som a bodd po Svidja, a försyoki gräva opp den daer kitiln, men den a alti sugki jupari, ju miér dom a försyoki ti fuå opp den.

Annos saer o folki, at den daer kitiln ä innmurager i källarmurn i hy vubygniggin. Under denn ä fliéra valv o källarer, daer Flemmigg a havi foggana ti vara i. Daer ä ännu hål i väggin, daer dom a räkki inn måt ot dom. Senn sku kuggin ha fuått vita, hur Flemmigg a leva mä folki sit o sku straff an för de. Do tår Flemmigg inn förgift o dyor.294. Flemmigg.

(Väjby i Lojo). *)

Ién gogg a ién bonde stjuli ién stakk fruån Flemmiggs uåkor o tryska den. Senn a nogon sakt de ot Flemmigg. Han lå do strakst göra ién galga po sama uåkorn, dser stakkin a stuått, o häggd tjyven.

295. Flemmigg.

(Väjby i Lojo). *)

Flemmigg tägkt göra säj ti kugg över Finland. Han sambla kriksfolk o för ti Uåbo ti strid mä svenska kuggin.

Do kuggin komd, so hissa an opp svenska flaggan. Do Flemmiggs soldater suå de, so skyot dom över hälder o mä bara förladd-niggar. Do mostist Flemmigg vänd omm. Svenska kuggin följd do bakäfter o va naera puå ti hinn opp an. Flemmigg hann jyst riésa bort fruån ién gässgivarguål, nser kuggin komd. Flemmigg skynda se ti Svidja. Senn do Flemmigg komd ti Svidja, tö an inn ién drykk o dö. Do kuggin komd o suå liki hanses, tö an an i skäggi o så: „Hör du gubbe, om du hade lefvat, nog vet jag hvad jag skulle hafva gjort med digw.

Friherinnan så do: „Hade den gubben lefvat, hade det icke varit godt att taga honom i skägget*.

Po kuggins bifaluigg blié Flemmiggs kropp innmurager i käl-larvalve i bygniggin hanses.

296. Laiska Jåko.

(Väjby i Lojo). *)

Laiska Jåko fyord krig mä ryssana o hold puå läggi o vael. Senn so blié an tifoggatajin ota ryssana o fyord ti sårn ti Mosko. Dom vild nu vita, va dom sku göra mä an. Sårn va väl int imöt ti lägg dyoda onom, men an så: „Han most först laer os skäpsbyg-geri*.

:) Sjundeå mål.Jåko så do ot gindrålerna: „Fyorin noger plagkor niér ti syon**.

Do de va jört, so gikk an mä dom daer ryska gindrålerna niér ti strann o bå dom stig puå. Dom jord så o. Laiska Jåko stiég do sölv o puå o sparka äfter mä fotn, o so bår de uå ti Upsala.

Jåko gikk do opp ti kuggin o så, at an add ryska gindrålerna haör. „Va ska vi göra mäddom? Ska vi tå Hve uå dom?a frilåga Laiska Jåko.

„Lägg dom fara!w tykt kuggin.

Jåko fyord dom do niér ti plagkona. O naer dom komd po dom, so sparka Jåko mä fötn o so bår de uå ti Ryssland.

297. Laiska Jåko.

(Väjby i Lojo).*)

Frun po Prästkulla, som va gifter för nogo hundrafåmti uår senn, laer a bruka birätta om Laiska Jåko, at an add iéna stövelskaft© niérviki. N*r an va i sälskap, so satt an mä figgrana o pota om stövelskafte.

Ién gogg senn i iétt sälskap, so gå bitjäntn an ién yorfil. Jåko tägkt först bli arger, men naer bitjäntn visa po stöveln hanses, so takka Jåko an för puåminnelsen. Sku an a havi stövelskafte opp-viki, sku fen a fari uå mä an.

298. Laiska Jakob.

(Kila i Karis).

Laiska Jakob begärde en gång af kungen tillåtelse att få taga bort ryska flottan.

„Nej, vi skola låta Gud rådaw, sade kungen.

„Får jag då taga eld af ryssen?w frågade åter Laiska Jakob utaf kungen. Han fick lof. Han tog då eld af ryssen, och ryssen fick skjuta bäst han ville, då han var utan eld.

Sjundeå mål.299. Räntmästaren Thomas Adlercreutz lefvernes-beskrifning. *)

Anno 1643 den 30 september föddes min salige fader kungl. räntmästaren Thomas Adlercreutz i Nyland, Raseborgs västra härad, på Tötar hemman i Karis socken **), af ärliga föräldrar. Fadern var bonden Erik Thomasson, ägare af förbemälta hemman, modern åter Karin Persdotter, bondedotter från något hemman där i näjden. De hade tretton barn, mest söner, alla uppfödda till plogen förutom älsta sonen Erik och yngsta sonen Thomas, min salige fader. Sonen Erik blef strax i ungdomen satt i Lojo sockenskola, där han gjorde sådana framsteg, att han själf blef skolmästare i bemälta skola och för sin lärdoms skull där i orten kallades Erik biskop, hvadan hemmanet Tötar än i dag kallas Biskopshernmanet. Min sal. fader, ehuruväl han som dräng måste arbeta vid hemmanet samt utan skonsmål göra alt förefallande arbete — såsom bl. a. att kola och föra kol till det därintill gränsande bruket Svartå — använde dock sin broders information så till vida sig till godo, att han inhämtade de första grunderna i skrifning, räkning och latin, på grund hvaraf han lär ha fattat något högre tankar om sig, än att han velat lefva och dö som bonde. Men hvad som i synnerhet föranledde honom att lämna sina förfäders stånd, var förtrytelsen öfver den korg han erhöll af en förmögen bondedotter, till hvilken han, som då var 22 år gammal, friade. Han förfogade sig därför år 1665 sjöledes till Stockholm, hvarest han tänkte — som ordspråket lyder — „skära guld med tälgknifvena, men dock hade svårt att komma sig fram. Ändt-ligen, sedan han anmält sig hos kungl. rådet herr Erik Flemming, hvilken såsom varande finne och således patron af landet han höll före, att bäst kunde befordra hans önskningar, blef han af högbe-mälte herre antagen till husdräng. Och som han stälde sig ärlig och trogen samt bl. a. äfven kom i gunst hos bokhållaren i huset, hvilken lärde honom bokhålleri mot det att han för sin möda bekom en silfverked såsom det enda Thomas Adlercreutz (jämte tolf

kakor bröd) ifrån sitt fädernehem medbragt, så befordrades han därefter till lakej, sedan till taffeltäckare och omsider till bokhållare. Yid sistnämda tidpunkt kallade han sig efter hemmanet Tötar och en där förbi löpande ström Teutterström, hvilket namn han behöll till dess han blef nobiliterad. — Detta sitt herrskaps goda ynnest vann han sedermera så alldeles, att de angelägnaste sysslor blefvo honom anförtrodda, såsom bl. a. att resa till Est- och Lifland, hvarest herr-

*) Efter ett af hofrättsrådet Erik Adlerercutz efterlämnadt dokument.

**) Totar hOr numera till Lojo.skåpet hade ansenliga gods, bl. a. grefskapet Lais, för att efterse, huru ämbetsmännen höllo hus med herrskapets gods. Af denna sin bokhållarebeställning hade han sin goda utkomst, men hans traktan och begär gingo icke desto mindre ut på att kunna komma i publik tjänst. Därtill såg han sig hafva så mycket mindre bistånd af sitt herrskap, som det icke ville släppa honom ifrån sig. utan måste han mot dess vilja skilja sig därifrån, så lagandes, att han år 1669 såsom extra ordinarius fick komma in uti ett under kungl. kammarkollegium lydande kontor, i hvilken befattning han en rund tid måste hålla ut under brist och trångmål.

Huru som den gode Guden icke desto mindre sedermera underligen förde och välsignade honom med den ena hederliga tjänsten efter den andra, är att inhämta af hans sköldebref (nobil. 26 sept. 1700, introd. 1703). Under sitt vistande i Skåne, där han hade ett arbete vid indelningskommissionen, gifte han sig år 1688 vid 45 års ålder med öfverkommissarien Jöns Ehrenborgs dotter Sofia, med hvilken han sedermera hade nio barn. Han dog uti pesten i Stockholm den 15 oktober 1710 i en ålder af 67 år 15 dagar; såsom andra konungens betjänte för räntekammaren fick han nämligen icke tillstånd att aflägsna sig från staden. Hans hustru afled trenne år därefter, den 13 oktober 1713, i sitt 49:de åldersår.

Rörande de förhållanden, som gåfvo Thomas anledning att lämna faderns hus, äro berättelserna olika. Somliga säga, att vid ett tillfälle då han förde kol till Svartå bruk, bokhållaren därstädes gaf honom en örfil, hvilket högeligen förtröt honom, emedan de altsed an ungdomen varit kamrater och bägge bondesöner. På vägen därifrån hemåt råkade han en resande till Stockholm, hvilken han bad att såsom dräng få medfölja, hvartill denne äfven samtykte. Han förde då oxarna och kolskrindan hem och begaf sig sedan på väg.

Efter ankomsten till Stockholm kom han i tjänst hos Flemming först som stalldräng och sedermera som kusk. Under denna tid lärde han af bokhållaren därstädes bokhålleri och försummade därför som oftast de göromål honom såsom kusk egentligen ålågo. Däröfver blef Flemming flere gånger vred och beslöt att skilja honom ifrån sig, men på grefvinnans förbön, och sedan han en gång, då han väntade på sin vagn, fick se, att Thomas i stället för att spänna för hästarna sysselsatte sig med räkning, klädde han upp honom och flyttade honom till kontoret, där han blef anställd som bokhållare.300. Bonden, som blef adlad.

(Ingå).

Under Karl XI:s tid lefde i Sverge en förmögen bonde, som tillika var känd för sin ordentlighet. När kungen fick höra detta, beslöt han att besöka bonden. Klädd i en allmogemans dräkt kom han till bondens gård som en annan resande och begärde nattkvarter. Om kvällen, när de skulle sätta sig till bords, skulle kungen, som ville försöka sin värd, börja spisa utan att välsigna maten.

„Nej, håll! Maten skall först välsignas", tykte bonden och fattade i kungens arm.

Sedan maten vardt välsignad och de börjat spisa, frågade bonden af kungen: „Hvad heter du?“

„Karl", svarade kungen.

„Ja, Karl heter du, och Karl heter jag; Karl heter äfven vår nådige konung, och Gud välsigne honom, där han är", genmälde bonden.

Kungen svarade ingenting.

Yäl undfägnad efter ortens sed och bruk, lämnade kungen stället, sedan han hjärtligen tackat sin värd, som

ingenting tog för nattkvarteret.

En tid därefter fick samme bonde befallning att infinna sig på slottet i Stockholm. „Få se om icke den främmande, som låg här öfver natten, var kungen själf, ty han heter ock Karl", tänkte bonden och vardt litet illa till mods.

Han for till hofvet. Här vardt han väl emottagen. När han satte sig till bords, gaf kungen akt på, om han välsignade maten. Bonden gjorde så. När måltiden var slut, sade kungen åt bonden: „Det var jag, som gästade dig för en tid sedan. Du tillrättavisade mig, när jag för att pröfva dig, ämnade börja måltiden utan att välsigna maten. Hade du här icke gjort detsamma, som du fordrade af mig, hade du blifvit straffad. Men du välsignade maten, förrän du började spisa. Detta alt är bevis på ordentlighet, och därför blir du nu adlad".301. Kundjin o kolabrännarn.

(Hommansby i Liljendal).

Ain gaggo gav kundjin se åter ut up räiso o klédd ut se i si vila kléder. O so to an för se ti far ut i skoj in o bör jaga. So marsa an häila dain i te skoj in, o so villast an, än an int hitta ti nogan by, int. Men ti slut hitta an up äin kolabrännare, som bränd kol i skoj in.

Naer an to kom taer, so hälsa an först o so fråga an, om an sku få bli taer mä honon yvy natten, „för ja ha villast i då o hittar int änto ti nogan by“, tykt an sidan.

„No, kvaför kan du nu int få bli jaer, om du vil ligga i kojjon mä me, för ja hår varmer kojjou, tykt kolabrännarn.

No, naer dom to kom i kojjon, so tykt kundjin: „Hår du int noga måt ti djäv åt me; ja ä so ryslit huggroger, för ja a igga fått noga ti ita up häila dåinu.

„No, kvaför kan du nu int få, bara du ä stond ti håld munn denn“, så kojabrännarn.

„No, nö ä ja tystM, tykt kundjin.

„Jö, si du, ja hår slika, som man int hår lov ti havaM, tykt an, „för he ä älitjyt, som ja hårw, så an.

So tö han framm senn pusa, o so sku dom to ti bör ita båda.

So tö an framm sett tjytstykk, o so skar an daerifrån äin bita. So tö an te bitan o skaka frammför kundjis näsan o tykt: „Sku nu kugg Gusta Kroknäbb vita, kva vi iter, men han sku int va gladeru.

No, so börja dom ita. Naer e hadd vari äin stond, so tykt åter bisin: „Sku nu bara kugg Gusta Kroknäbb vita, kva vi iter, men han sku int va gladerM.

So tykt kundjin: „Kva väit han, kva vi båda iter jaer i sköjin*. Naer dom to hadd iti, so låddist dom ti sova. O naer e to bläi dåin, so visa kolabrännarn kundjin ti véjin. So räist kundjin häim.

Naer an to kom häim, so sikka han ekstra order ett kolabrännarn, än an sku innfinn se ti kundjin, o so sku an koma so sötoger o svarter, som an va to, ifrån skoj in.

So tägkt kolabrännarn: „Nu ha an vari o djävi ann me, te baddarn, som ja hadd mämme jaer i natt. Få si bara, hur e riktit ska bör gå mämme“.

No, naer an to kom upp ti kuggliga slote, so kom kundjin sölv o tö imöt onon. So tjänd igga kolabrännarn til onon, för an hadd klédd up se åder kléder. So bå kundjin onon ti kom inn.

So hadd kundjin o ställd ti midda o hadd o älitjyt åt se skalfa. So bå an kolabrännarn stiga ti börs mässe. Naer dom to börja ita båda, so tö kundjin knivn o skar äin bita uto älitjyte. So så hano: „Vi hår nu slika o jaBr, som vi int riktit sku hav lov ti hava. Men om du nu kan håld munn denn o int talar omm för kundjin, för ja hår älitjyt".

Jå, so förstö kolabrännarn nö, kva e va för äin kår, som an hadd havi mässe i skojin. So to knndjin to knivn o skar äin bita uto tjytstyttji o huld framm för kolabrännarns näsan o tykt: „Sku nu kugg Gusta Kroknäbb vita, kva vi iter, men han sku int va glader". Men so gå int kundjin än to noga straff åt kolabrännarn, för naer an änto hadd

djävi måt åt onon i skojin. O so fikk kolabrännarn räis häim.

Anm. En variant af donna saga är upptecknad i Horslök i Pilrnå socken.

302. Kunjin i sivila kléder.

(Horslök i Pärnå).

He va förr i svenska tid ren, so räist äin uto svenska kuggana haer ijinun Finland o komd ti äin sökn, fast ja int mins, kvaför äin sökn e va, som an to komd äin afto ti tjörkbyin o jikk inn ti prostn

0 bijaerd nattkvarter, o han gå int nattkvarter åt onon. Om an ha vita, än e va kunjin, so ha an vael troligen jétt, men naer an va klédd

1 sivila kléder, so trodd prostn, än e va äin anan räisander. Kunjin så injitigg vidare hälder, bara jikk ti kaplånn o bijaerd t aer nattkvarter.

Kaplånn tykt, än dom hadd mäiran knaft om husrum, men om an sku nöjja se mä te tilstälninjin, som dom hadd, so sku han nö få vara daer. O kunjin va nöjd. Senn om natten fikk prästns frun, som lå i rume bräivé, äin arvigg, so än kunjin bläi stord, än an int fikk sova po häila natten.

Om moron, naer bitjéntn komd inn ti kunjin o hälsa o fråga, hur Hans Majistaet hadd sovi, so så an, än an no annors sku ha sovi brå, „men jaer i rume bräivé komd äin stori räisand som ja, o han öröa me lite".

So fråga bitjéntn, kva he kund va för äin räisander, som va stori som Hans Majistaet. O to uttydd kunjin för onon häila för-hollande, än e va äin nyfodigg, som hadd komi, o han va int ti öfréda, han, han mostist frammför all andra hå nattkvartér. Naer kunjin hadd stigi upp, so va han o åvsatt prostn från sin tjénst o lådd kaplånn i ställe ti prost.

Naer an to sku fara vidare, so jikk an ti jässjivargårn o bijaerd hästar. O jässjivarn luva. Undi tinn komd söknes länsman o skuhå hästar, o taer fans int to fläiri. Jässjivarn så to åt länsmann: „Haer e äin ann räisander, som ha bistäld hästar o most få ti först*.

To så länsmann: „He mo vara, vemm de vara må, men ja most få ti först, för ni väit, än ja ä äin fäit kår, som most fara ti Stukk-holm o låta spinna istre ur me*.

To jikk jässjivarn inn ti kunjin o så, än länsmann va tser o sku hå hästana, för han vild int vänta.

So bå kunjin, om int han sku få lov ti skriva äitt bräiv o sikka mae honon ti Stukkholm til äin bekant.

„J6, men he ska gå fort, för ja hår int tid ti vänta*, så länsmann. Kunjin skräiv to bräive, o länsmann to e mässe o räist å.

Naör an komd ti Stukkholm o ford bräive ti, som e sku, so bläi an fasttajji o lådd i spiksmiddjon ti slå up jaerne äitt år. O naer äitt år to va gått, so jikk kunjin ti o si ett onon o fråga å onon, om an va lagum fäit, „hälder kansi e tol äitt halft år til*.

So fikk länsmann vara äitt halft år til, O nser e to åter va lidi,

, so jikk åter kunjin ti si ett onon o släft to loss onon o läit onon få tjénsten, men po dom vilkona, än an sku si til, än andra sku få hästar o slipp framm, sölv sku han få vänta; för han va ttertil lådd, än an sku si ett, än foltji sku slipp framm.

303. Kunjin, som bivisa bodi gott o unt.

(HorslÖk i Pärnå).

Kunjin laer äin gaggo i v Börden ha läti rö se yvi från Sjogårn ti Paerno. So hadd an fråga å honon, som rödd onon, kva an tykt om kunjin, — si kunjin va klédd i sivila kléder, än igga kårn, som rödd onon vist, än e va kunjin; taörföri vild an prova, än an sku få hora, kva foltji tägkt omm onon. „No, int väit ja nu bistämt, kva ja ska säj omm onon*, så kårn, „för int a han nu bivisa me varken unt hälder gott*, så an. Kunjin tala to igga vidare,

men naer dom komd ti åron stranden, ti som dom ämna se, so tö an o slö kårn två duktiga örfilar; mä sama so tö an o gå åt onon äin dukti sumino päggar. „Nu kan du säjja, än kunjin ha bivisa de bodi imt o gott*, så an. To vist kårn, än e va kunjin.304. Om Håns Rönn.

(HeUinge).

Förr i vaerdn sku min fafas får, Håns Rönn, blivi bortrovager ota kasåkrena, o han sku a vari bönson fråjji Kärras i Hétbakka, o han add do vari me år. Kasåkkin sku senn a sold'n ot löjtnantn o fått tjugufamm rubel. So hadd ryssana fari opp ti Österbotn, o han add daer träffa äin svensker skumakare, o han add fraega ota Rönn, om an int sku vila ti svenskana.

„JÖ“, hadd an tykki, „men hur ska ja slippa di?“

Skumakam hadd do lova ti tora'n ti svenskana. Men nu va de so, at dom modist gå ginun ryska lägre, o do hadd dom klsödi ut pojkin i kvinnfolks klaeder, o so tö dom äin nöt po äin logg stogg

0 gikk o bår den, o po de sätte slapp dom ginun lägre. So ford den daBr skumakarn pojkin över ti svenska armäin, o do hadd an vari i nie år mä ryssana.

Senn drö svenskana över norska fjällen, o han föld mse, o daer hadd vari so kalt opp po dom bärgana, at kårn, som an add siti po hästryggin, so hadd’n frusi ijael, o dom hadd kuffa nér’n, o daer hadd’n blivi. De sku a vari so kalt, at de hadd frusi logga isstiklar från näsan nér ti sålknappen.

Nu hadd lösn déras frusi ti först, o dom hadd senn gått vils, som iggin hitta vaegin. So hadd de fassna för dom äitt klaelass i snon, o naör dom hadd gått äitt dygn, so kom dom tibåks ti sama ställe ijänn. Dom hadd int havi iggitigg ti élständil, o do hadd dom modast spita bysstokkana sönder ti tändil. Daer hadd nu mogga frusi ijael, men han add ändo havi äin duktiger vammalspäls, o han bärga säj brå mä denn, o kom lyklit över fjällen ti Norji. Senn kom’n ti Svärji o därifrån slapp’n himm tibåks.

Naer an hadd komi himm ti mör sin — hun levd nu do ännu — so hadd’n börja fraega, om un int hadd nogon sonn. Do hadd un svara: „Nu hadd ja äin, men ryssana för å mae’nu, o do hadd’n sakt, at an va den sama, o hun hadd blivi so glåder, at un rätt gräit

1 bara glädji.

Naer ryssana kom ijänn hi i lande, so hadd dom komi ti äitt torp, Lindo, hi i Nakkbole, som han, Rönn, do hadd havi, o daer hadd dom bäita hästana i äggin hans. Naer dom senn hadd sovi, kasåkrena, so hadd an gått o tått äin kavaj ota kasåkren o klaedd^ på säj, o do kund an gå vart som hälst mä ryssjakkon, o han sku senn ha gjord mogga kaskunåler ot ryssana.305. Karolinen Sigfrid Poitz.

Vid Åhy fjärden, som intränger i östra delen af Borgå socken, ligger Kahalaks eller Kalaks, bestående af Öfver- och Nedergård allodialsäterier, hvartdera om 72 mantal, samt Sigfrids frälsehemman. Kaptenen Mårten Poitz, hvilkens stamfader Olof Poitz adlades 1463, omtalas 1585 såsom ägare af Kahalaks. Hans sista ättling var löjtnanten Sigfrid Poitz, hvilken enligt sägnen hade ett mycket sorgligt slut.

Under stora ofreden, då folket gömde sig i skogarna för att undgå ryssarnas förföljelser, förskansade sig löjtnant Poitz på sin egendom för att försvara sin faderneärfda jord emot en härjande fiende. Dagen efter det Borgå, oaktadt ett tappert motstånd från stadsboarnas sida, blifvit intaget, plundradt och uppbrändt, hvilket skedde den 12 maj 1708, ankom en ströfkår kosacker till Kahalaks, men blef af löjtnant Poitz och hans huskarlar, som lågo uti djupa skottgropar på en invid den till gården ledande vägen belägen sandbacke, emottagen med en så väl riktad salfva, att den efter stor förlust måste draga sig tillbaka.

Då emellertid löjtnanten fruktade, att fienden skulle återkomma med förstärkta krafter och kringgå hans ställning, öfvergaf han skottgroparna och förskansade sig i sitt hus, som han försett med skottgluggar. Fienden lät icke häller vänta på sig. Flere krigare framrusade ur skogen och stormade efter en blodig strid huset. Sedan husfolket stupat, öfvermannade fienderna den svårt sårade hjälten och bakbundo honom. De plundrade all hans egendom

och stucko hans gård i brand. Och därpå afsleto de ryggskinnet och skuro tungan ur hans hals samt kastade den tappra löjtnantens kropp i lågorna, som härjade hans fädernehem.

En modig kvinna hade i sista stunden kämpat vid hans sida samt äfven blifvit fängslad, men under villervallan undkommit och sedan berättat om karolinens sista strid.

Nvl. Alb. VIII.

306. Om rusthollarn, som bläi kapten.

(Hclsinge).

De va äin rusthollare i Espo, som hadd inisti häst o kår i krigi. So sku an skikka anan dragon ut, men nu hadd’n int iggin kår ti skikka, o daer so fikk’n fara sölv. So va de äin gogg senn som domstö möt fiendn fserdiga ti bör tå nappatag. De va ryssana, som dom do kriga möt.

So hadd de ridi äin rysker gindrål, o han sku do si ut ställe, som dom sku kriga. So hadd kuggin sakt ot härrana sina: „Vemm ota ér får di o skuter nér den daer gindråln?*

Dom så po varander, o iggin våga på ti fara. Do hadd den haer rusthollarn ridi framm o bett ti få fara.

„Va ska du gå di o gör ända mä däj*, hadd kuggin tykki, „nu ä haer andra*.

„Jå no*, hadd han tykki, „om ja nu faller, so ä de int so stör skada mämmäj häller*.

O naer iggin ann våga, so fikk’n fara. So hadd’n ridi möt gin-dråln fult i sträkk, o gö häst hadd’n havi, o so naer dom kom i skothold, so sköut dom vårdäira, men för iggindäira brann de å. Do hadd msthollarn ridi närmare o klita gindråln mä pistöln i huvu so live gikk urn po ställe. So stäig’n nér o tö gindrålns polettena o päggana, o va’n nu hadd, o so kom’n tibåks o bläi kapten för de o hadd boställe daer i Espo.

307. Om dålkårn vi Anjala.

(Helsinge).

De va vi Anjala, naer svenskana töist mä ryssn, so hadd do vari äin gindrål, som add vari falsker, o daer hadd'n blivi korsfäster po läduväggin. Do hadd svenskana vari po vinstn denn goggon o fått äin opsér ti fogga, o han add do säti värjan sin i jördn o holli händren so daer opp ett an ti tékn, at dom int sku dodn, men so va de äin dålkår, som add gått framm o sakt: „Däför ha ja gått äitt hundra mil, at ja ska si hans järtiblöd*, o so hadd’n ränni bajunettn ginun magan på’n.

308. Om dalagubben.

(Helsinge).

De va förr, som ryssn lå haer i lande, so hadd danskin träggi inn från ander sidon i Svärji, o do hadd de vari äin dalagubbe, som hadd sambla trihimdra mann o gått ti kuggin o sakt: „Ja tror, kugg Gusta, at vi a fått illmäsk i lande*.„Vi a so fått, jå", så kuggin, „men ja väntar jölptroppar över från Finland, nu ska vi piska ut de snårt".

„Näj, nu ginast vil ja gå på", svara dalagubben, „o går ja mae, so hår ja su söner himrna änn", o han lät int säjja säj.

Kuggin lät’n do gå, o naer an kom ti skogin, so lät’n vår mann hugga äin buska ot säj, som dom hold för säj.

Naer danskana så de daer, so så dom sins imillan: „Hor du smokki bror, ja tror, at sköven kniper“, o po de sätte kom dom ovanpo danskana, o dom hadd havi klobbor mä hästsömmar islajji, o raä toko hadd dom klobba danskana.

Han, dalagubben, hadd ändo havi äin gamal rosto bysso. Dom, som int hadd vila lägg klobba säj, so hadd fari i äin älv, som add fluti daer undi til, o den hadd vari bräider, o daer ommkomist dom senn.

309. Gustaf III som diakon.

(Öster sundom).

Konung Gustaf IH hade blifvit instängd i Viborgska viken. Han hade då kommit till Björkö prästgård. När han varit där en stund, kom en rysk officer med sitt följe för att söka den svenska konungen. Då han nu såg den ryska officeren komma, utropade han förtviflad: „Nu är jag förlorad".

Men pastorn i Björkö uppmanade konungen att så fort som möjligt afkläda sig och kläda sig i prästens kläder. Konungen gjorde så. Då nu officeren kommit in och undersökt alla ställen, talade han om livarjehanda och frågade slutligen pekande på konungen: „Nå, hvad är det för en karl?"

„Det är min diakon", svarade prästen.

Officeren ville nu se kyrkan. Pastorn tog fram nycklarna och räkte dem åt sin „diakon", som naturligtvis måste lyda. Men pastorn skickade en pojke, som hjälpte konungen att öppna dörrarna. Officeren besökte kyrkan, konungen posterade vid dörren, och då alt var väl, begaf sig officeren bort. Konungen fick nu återtaga sina kläder. Efteråt skänkte han af tacksamhet för sin räddning till Björkö kyrka en dyrbar kalk, hvilken ännu skall finnas där.310. Gustaf III instängd i Yiborgska viken.

(Ingå).

Då Gustaf III med sin flotta låg instängd i Yiborgska viken, hörde han en natt följande vers sjungas:

Jag tänker nu i tid förgöra Och utrota dem utur mitt land,

Som ogudaktig vandel föra,

Att ondskan ej får öfver hand.

Sedan hade konungen ett stort fartyg, som hette Styrbjörn. Denna stora fregatt var bygd af Stockholms borgerskap och beslagen med koppar.

På tredje dagen seglade Styrbjörn i spetsen för andra fartyg ut ur Yiborgska viken och slog sig igenom de ryska skeppen, som stängde inloppet till sagda vik. Samma fartyg bevaras ännu vid Sveaborg (enl. sägnen förstås).

311. Gustaf III som fadder.

(Lojo).*)

Ién gogg do Gusta den tridi va o jaga i skögin, so va an om

afton so läggi, at an mostist vila över nattn i iétt torp. Do an komd

i styvun, fruåga an, om an sku fuå nattkvarter, naer de rién va so mörkt, at an int kund fara lägger. Torparn, som int känd kuggin, svara: „Gaerna, men hustrun min ska fuå buån i natt, so de ä svuårt ti var haer inne, men ja hår varmer bastu, om främande vil far dit“.

Kuggin gikk. Senn om moron gikk torparn ti bastun o väkt främande o birätta för an nattns aeventyr o bå kuggin inn på ién sup. Kuggin gikk, o torparn gå an ién duktiger sup. Sama moron sku torparn fara o göra daksvärk ti kuggsguåln.

„Jag ska far ti daksvärk i då för däj“, tykt kuggin. Han gikk

o. Nser an komd ti guåln, so fikk an st rakst uå rättarn ién y örfil,

för at an komd ién timma för siént.

Kuggin hold ti gödo o fruåga, om an int sku fuå bitål daks-värki mä päggar.

De fikk an o.Senn so gikk an tibåks ti torpe o birätta, hur de gikk mä daks-värki.

So va de sama dag kristnigg daer, o torparn, som tykt, at an add fuått iétt gott nattfrämand, som gikk o bitåla daksvärki anses, fruåga, om an int vild var fadder för buåne anses.

»Jö*, tykt kuggin o lova vara mä dom andra. Do prästn a kristna buåne o sku skriv opp faddranas namm, so

fruåga an uå kuggin: »Hur heter du, min gosse?*

»Gusta*, svara kuggin.

»Visserligen har du äfven något annat namn med*, tykt prästn o vild göra lite spitåkel mä an.

»Säter man tri iéttor äfter Gusta, so ä ja känder i hiéla Svärji*, svara kuggin. Naer dom hyord de, so blié dom häpiga o mäst torparn, som lå kuggin sova i bastun. Naer hiéla förrätniggin va jörder, so så kuggin: »Man brukar gié fadderguåva o*, o so gå an kuggs-guåln ti fadderguåva ot de daer buåne, som an stö fadder ot.

312. Kundjin, som va utklédd.

(Hommansby i Liljenäal).

Kung Gusta tö se föri o va ut o jaga, o innan an djikk o jaga, so klédd an se i sivila kléder. So djikk an to äin då i sköjin o marsa häila dåin ti afton o sku bör sok se ti äin by. O so kom an to alli först ti äitt skogstorp. Naer an to kom inn, so så an åt gumman, som va daer, om an sku kuna få nattkvarter.

»Näj“, tykt gumman, »jaer ä mytjy dålit, vi kan int tå möt noga främanda, nö ä he bäst, än ni soker ider nér åt by in. Men vi hår varmer bastoM, tykt un, »om du nu vil gå ti o ligga*.

»No, he ä nu te sama, kvar äin fatin ligger*, tykt an, o so djikk an to ti baston ti ligga.

Men om morin, naer an hadd stidji upp o djikk inn i stuvun, so så an åt torpargumman: »Alt hår ni jaer lika brått i morin, som ni hadd i aftost*.

„Jö, jö, än du saer*, så un, »i natt fikk ännu sonahostron voron äin arvindji jaer. Jö, jö, o nu sku ja ännu a hava äin kår ti daks-värk i då, o nu hår ja int*, tykt gumman.

»Kansi du nu sku ha vila gå ti daksvärk för os i då, om du int hår mytjy brått*.

»Jö, kvaför int*, tykt an.No, gumman visa onon, kvart härrgårn va, o so laga un måt i kontn åt onon, o so djikk an ti härrgårn. O naer an kom ti härrgårn, so sto spektorn o svor mä tom åder daksvärkaren räidan. O so for dom to kvar o äin åt sett håld ti arbäis.

To stäig an framrn ti spektorn o så: „Ja ä nu utsikka ifrån te o te ställe ti daksvärk i då, för tom hadd int ådra ti sikkaw.

„Ä e tid ti koma ti daksvärk nuw, skräik spektorn til o gav äin gö örfil. „Gå jaerifrån*, så an.

„Näj, ja kan int, umöjlit int“, så te anan, „för ja sku vila bitål tetta daksvärtji mä päggar“.

„Jaer tåss int möt noga päggar!“

„No, men sku ja int kuna slippa ti tals mä härrn ?u

So tykt spektorn: „Gå tou, tykt an.

No, naer an kom upp ti härrn, so tykt härrn: „Kva hår ni ti säjja?“

So så han: „ Ja ä utsikka ifrån te o te ställe ti daksvärk, o nu saer spektorn, än ja ha komi för säint, o nu sku ja vila bitåla tetta daksvärtji mä päggar“.

No, härrn tö bitålt, o so tö an tri gaggor mäira bitålt, som daksvärtji va vaert. So djikk an tibåka ti torpe, som an bläi utsikka ti daksvärk ifrån. No, naer an kom häim, so så torpargumman: „Nu laer vi hå pliktdå*.

„Näj, ja bitåla daksvärtji mä päggaru, så an. So bläi torpargumman glad. So satt un måt up borde o bad onon ti gå ita. O medan som an åt, so så gumman: „Vi ska nu få präst häim jaer i då, som ska kristna te båne, som bläi fodd i natt; tu kan nu bli jaer ti fadders o“.

„JÖ, kvaför intM, så an.

No, so kom prästn, som sku kristna båne. So tom ti bjär framm båne to, o so sku faddrana stig mae. So bläi e tilfråga, kva som faddranas namme va, o so svara dom ådra faddrana förs. So bläi to kundjin tilfråga. So svara

an, än an häitt Gusta.

„No, men nö most he finnas noga vidare namm o, noga til-nammtt, tykt prästn. So stö an först o fundera, men so så an: „Sät nu två äittor ett kvaråder*.

So förstö nö prästn, kva e va för äin mann. So för kundjin häim to. So skräiv an äkstra order, än härrn o spektorn ifrån te o te gårn, som an fikk stryk ifrån, sku ti tals mä kundjin. So gav an åt spektorn faggelsistraff för he, som an va il ak möt foltji, o uto härrn tö an égendömn, o bitåla, kva an va vaerd. O so sägkt an égendömn ti faddergåvo åt te båne, som an hadd stajji fadder åt.313. Om starka Flemmigg.

(Sjundeå).

I Körslät va tvuå bönder* Stör-Hilin o Lill-Hilin. Stör-Hilin va ién storer, grotter o starker kår. Nu a Flemmigg fuått hyora om onom, at an sku vara starker, o den sama Hilin add guål i stån o. Nu passa Flemmigg po an ién gogg i stån o träffa an o gikk ti an o fruåga, om an va den sama, som sku vara so starker.

„Jo“, a Hilin svara, „styrkan kan vara vist po sitt sätt äffcer kropsbygnan, men nu kan de finnas nogon starkare ändoM, a Hilin svara.

„Jå, men ska vi int tå iétt kast?u a Flemmigg tykki.

Hilin a int jyst brydd säj omm de daer, men gikk nu senn ändo. Hilin va nu störer o logger, o Flemmigg va korter o tjokker o so dan* undersätsi kår. No, dom tö ihop, men int a Flemmigg brydd säj onnn ti kasta utan a vila at Hilin sku kasta. No, an kasta o fikk an po kme, men int därifruån.

„Jåa“, a Flemmigg tykki, „nu a folki sakt, at du sku vara störer o starker, men nu ä du o nogotu, o so a an taji framm sin snusdöso, som va ota silver, o giv i ot an. Den dser sama snusdöson add Hilins sonn senn, o an a tilomä visa den ot denn, som birätta omm de för mäj, naer an a vari i Lämpas Ollas, därifruån an va gifter, o i den döson stö Flemmiggs narnme i. Han va nu myki starker, o de birätt as, at an sku a fuått sin styrko däriginum, at fådran add ti göra mä den unda. Ién gogg po visser tid sku dom hå nogo ti göra mä varann, men do a int Flemmigg vari tistaedes, naer den unda a komi.

„Jasså“, a den unda tykki, „de ä do po bidraegeri! Ja kan do int ana göra, bara ställ so til, at an ska fuå ién sonn, o lian ska fuå ién bisynnerli styrko“, o so sku an a fari, o de sku a skiédd så o, som den unda så.

V. Män ur „de djupa leden“ frän 1808—1809 års krig.

Under samtal med äldre personer finner man ganska snart, att de indelta krigarna i många trakter af vårt land efterlämnat ett vackert minne. De voro, efter hvad sägner och likaså gamla handlingar gifva vid handen, i de flesta fall sina „rotebönders högtids-gäster“ och sina byamäns glädje och stolthet. Det goda förhållande, hvari de stodo till omgifningen, berodde väl därpå, att de voro jord-brukare på samma gång de voro krigare. De lärde sig nämligen till följd däraf sätta värde på idoghet och arbetsamhet, ja de före-gingo ofta själfva de egentliga jordbrukarna med godt exempel. De intogo ungefär samma ståndpunkt till sin omgifning som i skärgården lotsarna till de öfriga skärgårdsboarna. Likasom lotsen ute på öppna hafvet under kamp med stormande vågor utför mannabragder, som icke enhvar varit med om, så kunde de indel te under örlog vinna utmärkelse för tapperhet och rykte om mannaduglighet. I fredstid vande de sig under fältmötena vid ordningssinne och drift i hvad de företogo. Lifvet är en god skola; de sågo mera och inhämtade mera än de, som aldrig rört sig utom hemknutarna. Vid hemkomsten tillämpade de sitt större vetande och sin förökade erfarenhet vid odlingen af sina små åkertäppor.

Liksom i skären ofta samma släkt led efter led fortfar med lots-yrket på samma gång den öfvar fiskarens, någon gång äfven jordbrukarens, likaså var det äfven fallet med de indelte. Med tillräckligt arbete och tillräckliga inkomster växa lotsarna, då och då pröf-vade under kampen mot stormarna och farorna ute på hafvet, så att säga till i roten och blifva ett kraftfullt och dugande släkte. Så tyckes det i någon mån äfven varit fallet med de indelte. Deras hem blefvo plantskolor för duktiga krigare, troget och dugande tjänstefolk m. m.

Det är till icke ringa del därför de indeltes minne ännu mångenstädes i vårt fädernesland lefver i kär hågkomst. Och ha vi här i sammanhang med den historiska afdelningen från den svenska delen af Nyland, velat kalla till en sista vapenmönstring „några män ur de djupa leden", de få bland dem, hvilkas minne saga och sägn icke än låtit för alltid sjunka i glömskans flod.

314. Nylands dragoners hederskänsla.

De indelta trupperna voro ett urval af landets unga allmogemän. Boställena voro i allmänhet goda; det fans därför aldrig brist på rekryter, och desse kunde alltid väljas bland socknens raskaste gossar. Isynnerhet täflade man om att ingå vid dragonerna såsom beridne och bättre aflönade. Nylands dragonkår skall ock hafva varit en kostelig tropp att skåda. Om den hederskänsla, som var utmärkande för Nylands dragoner, berättar ett ögonvittne*) följande:

„Vid den sista generalmönstringen före krigets utbrott, som af den åldrige generalen Ehrnrooth i konungens stad och ställe förrättades å Lojo malm med l:sta bataljonen af Nylands dragonregemente,inträffade ett minnesvärdt bevis på den fina hederskänsla, som äfven hos truppen var rådande, och hvilken uttalade sig, utan att någon af befälet det anade.

Efter slutad mönstring och generalexercis frågade enligt reglementet mönsterherren truppen, om den utfått alt hvad Kunglig Majestät och Kronan den bestått, hvarvid som vanligt ett enhälligt: ja! svarades. Då uppmanade mönsterherren enligt författningarna truppen att fritt och öppet anmäla, om den i något afseende trodde sig äga skäl till klagomål. Vid denna uppmaning såg jag och samtliga officerare med förvåning den högra flygelkarlen af ryttmästar Kuhlefelts skvadron utrycka en half hästlängd ur ledet, skyllra med sabeln och yttra: „Ett sorgligt uppdrag är mig af skvadronen ålagdt: det att frambära vår gemensamma anklagan mot dragonen N:o . . ., som för ett hemma å orten begånget snatteri är misstänkt; vi hafva, utan att vilja med denna vid vår kår så ovanliga tilldragelse bedröfva vårt älskade befal, gjort alt för att till fullkomligt bevis leda denna sak; det har icke varit möjligt, men de mest grundade misstankar stanna dock dragonen till last — så att vi nödgas anse vår uniform fläckad, om han den längre bära får. Vi våga därför nu uppsäga all tjänstgöring med honom, anhållande ödmjukast, att han måtte ur rullorna strykas".

Ett allmänt deltagande, jag tillägger en viss beundran, intog hela befälet. Rörd vände sig vår förträfflige öfverste Adlercreutz *) till generalmönsterherren, yttrande: „ Lagen förbjuder att på en blott misstanke, om än aldrig så sannolik, beröfva en rusthållare hans an-värfvade dragon, äfvensom att brännmärka en icke inför laglig domstol förvunnen brottslig krigare genom att utstryka honom ur rullorna. Jag anhåller således hos generalmönsterherren, under villkor att officerskåren och jag på vår enskilda bekostnad anskaffa en ny dragon, att ifrågavarande karl måtte som afskedad, icke som utstru-ken, ur rullorna afföras; dragonens rätt honom dock bevarad, att, om han så önskar, erhålla laglig undersökning efter det ytterligare förhör jag genast efter slutad generalmönstring anbefaller".

*) Adlercreutz härstammade från en allmogesläkt i Lojo, Totar hemman. (Jmfr sid. 287).315. Loman, dragon från Hindersby i Lappträsk. *)

He va äin bråsko o faerdi, naer ryssn komd yvi. Störby dra-gönn komd ridand som äildn sku a siti i onor ti vonn dragon, som häitt Löman, mä bode, än ryssn va yvi gränsn. Tom sku såmblas i Storbyin, så an, o so för an åter.

Fämm minuter bihover äin dogli krönans kår ti rust se, o ett famm minuter va Löman rusta, fast e va kålt, sön e smäld i kvistn.

Når an hadd fått såla hästn, so band an onor vider forstotrap-pon. So komd an inn o djikk djinarst o tö sabbiln från knaggan o sku knäpp onor omm se.

„Komber pappa häim snårt o?u fråga te båne, som va yggst.

„Gud djävi e so vistu, så an o vénd se so hastot möt väddjin — man så, än an hadd svårt ti bärg se för tårar. So tö an hastot farvael o räid nér ti byin, o alder så tom bånen senn fåder sidan mäiran.

316. Hindersby dragonernas afsked.

Hindersby dragonerna samlades i Storbyn. Där redo de från stuga till stuga och togo farväl. Blott en af dem kom tillbaka från kriget.

317. Ny, dragon från Lindkoski i Lappträsk,

omtalas såsom den enda af socknens dragoner, som hämtade sin häst med sig från kriget.

318. Alm, dragon från Pockar i Lappträsk.

„Jåsså, härrn vil hav dragonen änn äin gaggo ti rida? Jå, nö hadd Nystusen jaer äin dragon o. Han häitt Alm, o pistöln hansis hägger ännu i anan kamam up gåvelväddjin. Jå, he ska a variäin dnkti dragon, Alm. lnt lser han a vari noga störer kar, utan mäiran litn. Men kvikk o rask sku an a vari. Hästn sku int hälder a vari noga störer, utan mäiran litn, men vael laerd o kvikk ti sprigg som äin äild. Fast an spragg mitt i fyrn, so sku e bara a bihovdast, än Almn tö mä figgre up tyln, o so sku an a ståna som djuti.

Äin gaggo, naer Almn sku ti mönstrindjin til Elimä, komd an ti tå noger knappar i jakkon i Tjimubole, o taer komd an ti sum se lite. Nu va an rädd för se, än an sku få noger dusin tjäppar. NaBr an to komd ridandist ti naöra djinråln, läit an ysom i miste ränsiln fäll i bakkan. So vénd an tvärt, räid om ränsiln o komd sätandist tibåka so mytji hästn bara orka, men va änto pojtji ti tå upp ränsiln

senn. 0 förlåtelsi fikk an o, för he an va so vigulanter.

Äin gaggo hadd fonn Postn*) blivi tajji å ryssen. Tom huld jyst upa ti bör ré onon up äin fluta yvi älvn — om e nu va vi Tjymmene hälder kvar e nu va. Men to komd Almn ridandist o rykt fonn Postn bort mässe, sön ryssen int hann mäir än välsm se o sväri, so fört va an bort ifrån strånden.

O alt sku han a vari lika röli o full å stjälmstykk, når an åter komd häim tibåka från kriji.

Vonn fafa tala so magg gaggor omm, hur Almn bruka åk fa-skan. He va igga ti följ véjin åt. He sku gå yvi dik o stobbar,

so än han, som va mae’n i slidan, va i lite liv för onor.

319. Lång, dragon från Pockar i Lappträsk.

Logg va dragon naer Slétis. Han sku a vari äin gö stjytt. Äin gaggo, naer dom va i skoj in mä byssona sin, lå kam bråten räidan undi bjern. So komdéra Logg o så: „Kan du lite vénd huvu åt sido, so än ja får sikt up te rikti prikkanM.

Kambråten kund lite vénd up huvu, so smäld skote, o bjorn vénd tassan i vädre.

*) von Post, ägare af Pockar gård och ryttmästare vid Nylands dragoner.

320. Ström, dragon från Pockar i Lappträsk.

Logg o Alm, tom komd häim från kriji, men Strömmn*), han bläi di. Han va dragon naer Gåmbelgårs. He va te tinn fatit naer Gambelgårs liksom up magg åder ställ, o hostron hänta åt hästn bara håversådor, naer Strömmn va o sku bid farvael. He tö to onor so sårt, än an stäig upp o så: „Tjaera mör“, så an, „Ni förstår int ti hurslik fårlihäiter ja o hästn går“, så an. „Ni förstår e int, tjaera mörM, så an, „annors sku Ni int djäv åt hästn bara håversådor*. Hostron sku to gå ti bödon ett håvra, men han vild int vänt, utan för bara — o ti bläi an.

321. Kyl och Gunnars, Nylands dragoner.

Under den ärofulla striden vid Siikajoki skyddade ryttmästar von Post med sin skvadron härens högra flygel mot kosackernas anfall från sjösidan. Efter en uthållande eld i flanken och flere anfall med blanka vapen, nödsakades von Post att något draga sig tillbaka för den mångdubbelt öfverlägsna ryska styrkan. Under handgemänget tröttnade von Posts häst, som han utan hvila nödgats rida hela dygnet. Dragonerna Kyl och Gunnars sågo sin älskade ryttmästare, nära att af fienden upphinnas, fåfängt sporra sin häst för att uppnå skvadronen. Genast

kastade dessa tappra män om sina hästar, sprängde in bland de närmast följande kosackerna och lyckades med skott och hugg uppehålla dem, till dess skvadronen, som saknade sin ryttmästare, saktande ridten upptog honom i sina led. Gunnars hade redan fallit genomborrad af pikstygn i denna vackra strid mot öfvermakten, då Kyls häst stupar för ett pistolskott och ryttaren själf sårad befinner sig till fots i den djupa snön. Full af mod och litande på sin kroppsstyrka sönderhögg han flere kosackpikar och i stället för att gifva sig, värjde han sig manligen, tils vid ett kraft-hugg af hans starka hand sabelklingan brast. Han fattar då med förtviflans mod i en kosackpik, rycker ryttaren ur sadeln och fäktar med piken, tils han ytterligare sårad dignar ned afväpnad. Sålunda tillfångatagen tvangs han att blödande springa mellan tvänne kosackers hästar, tils han afdånad infördes på ett ryskt sjukhus. Af mänsklighet och af aktning för det tappra försvaret vårdades han af en läkare, som frälste hans lif. Tillfrisknad,undkom han sina väktare, och biträdd af allmogen, lyckades han återfinna skvadronen. Med den delade han farorna och äran af kriget, till dess han slutligen af den härjande fältsjukan i Torneå bortryktes.

Efter Jägcrschiold.

322. Isberg, dragon från Pärnå.

Nylands dragoner hade alt sedan trettioåriga krigets tider bibehållit sin rang som ett af de bästa rytteriregementena i svenska armén. Äfven i 1808—1809 års krig häfdade de i talrika strider sitt gamla anseende. Så tumlade de en bister vinterdag den 24 februari 1808 om på isen af Pärnå viken med kosackerna, hvilka de äfven lyckades tillbakakasta.

Men befälhafvaren öfver den styrka, som stod vid Forsby, insåg, att han lätt skulle kunna kringgås af en större styrka och beslöt därför att anträda återtåget. Bland de återtågande dragonerna var äfven en från Erlandsböle i Pärnå socken, som hette Isberg.

Isberg var bosatt å det s. k. isbergska torpet invid allmänna landsvägen mellan Backas och Kristinaborgs rusthåll i nämda by. Då nu Isberg tillsammans med den öfriga truppen tågade åt Borgå till, kom han således att tåga alldeles förbi sitt hem. Han vek då in för att ännu en gång taga afsked af sin unga hustru. Huru länge han då dröjde, är icke så noga kändt. Men alt nog, då han började se de förföljande kosackerna, hvilka kommo samma väg, skulle han hoppa upp på sin häst, för att sedan söka upphinna den trupp han tillhörde; men som han lärer varit en storväxt karl, brast hästens rygg, då han i brådskan altför häftigt hoppade i sadeln.

Innan han sedan fått den andra hästen sadlad samt kommit lyckligt upp i sadeln, hade kosackerna redan hunnit så nära, att det var hart omöjligt att hinna undan. Djärf som han var, försökte han det dock, men snart begynte kulorna hvina omkring honom, och då han redan hunnit högst uppe på krönet af den höga backe, ett stycke från Isbergs torp åt Borgå till, öfver hvilken landsvägen då gick, träffades han af en fientlig kula, hvilken dödade honom på stället.

Då hans hustru från fönstret såg detta, skyndade hon att med en kälke draga hem sin nyss så lifskraftiga make. Hennes sorg kan man lätt tänka sig; men de förbitågande ryssarna hade endast skrattat åt henne.323. Gammelin och Kandelin, Nylands dragoner.

Vid det ofvannämda återtåget från Forsby lämnade sig tvänne dragoner, Kandelin från Kankböle i Mörskom socken och Gammelin från Gammelby i Pärnå socken efter sina kamrater och redo till Gammelby för att „som hastigast* hälsa på Gammelins mor och syster, med hvilken senare Kandelin lärer varit trolofvad. Men just som de första varma hälsningarna utbyttes, kom ett ilbud och berättade, att kosackerna redan visade sig vid Greggböle, hvarför afsked i hast måste tagas. De två dragonerna redo bort i sporrsträck för att uppnå sin trupp, innan den hunnit fram till Borgå och deras frånvara skulle märkas. Men just som de från Gammelby tåget svängde in på stora landsvägen, och innan de uppnått Brännbro, sprängde fem kosacker mot dem. En het dust uppstår. I trängseln kunna kosackerna, huru de än tumla om sina hästar i drifvorna, ej begagna sina pikar. Den främsta kosacken, en jättelik man med vild uppsyn, rider mot Gammelin, höjer sin sabel och hugger till, men Gammelin parerar hugget och slår kosacken med sabelfastet mot bröstet, så att blodet frustar ur mun och näsa, och den väldiga krigaren tumlar liflös från hästen. Gammelin rycker därpå sin pistol ur hölstret och nedskjuter

den andra kosacken, som hastat sin kamrat till hjälp. Kandelin fäller äfven sin man. När de tvänne öfriga kosackerna se den ena efter den andra af de sina falla och dragonerna med oförminskad kraft hugga in på dem, sporra de sina hästar och taga till flykten. De två dragonerna började därpå undersöka de fallne, och då en kosack befans vara vid lif, bundo de honom på en häst och förde honom som fånge med sig. Späjande åt alla håll, redo de därefter framåt och kommo utan vidare äfventyr till Borgå. Utanför stadens rådhus lämnade de sin fånge samt uppvisade såsom ett segertecken den fallna jättens sabel, uti hvars klinga ett tumsdjupt(!) ärr var inhugget. Så kraftigt var det hugg Gammelin slog med sin svenska stål-klinga.

Den sjuttioåriga gumma, som år 1860 för aflidne rektor Cajan-der berättade om denna fäktning, kunde ej meddela några vidare upplysningar om de två dragonerna.324. Pe 11 ingeborna.

Pellingeborna berättas vid underrättelsen om krigets utbrott tågat man ur huse och i väpnad flock närmat sig Borgå stad. De fingo emellertid underrättelse om, att svenskarna lämnat staden och att ryssarna nyss där hållit sitt intåg. Det återstod då ej annat för dem än att sakteliga tåga hem igen.

325. Mårt en sby borna.

Äfven i Sibbå Mårtensby band man liar på stänger och begaf sig till Borgå. Ryssarna fråntogo därför, då de kommit till Sibbå, invånarna i Mårtensby alla skjutvapen, hvilka återgåfvos först, efter det fred blifvit sluten.

326. En barmhärtig fiende.

En skärmytsel hade stått. Slagfältet var ödsligt och öfvergif-vet. På ett ställe vid skogs bry net, där striden brunnit hetast, ut-sträkte flere fallna krigare sina stelnade lemmar, och bakom en blod-bestänkt videbuske hvilade på gräsmattan en ung soldat, medvetslös, men med flämtande bröst. Alt var tyst som på en kyrkogård. Men då mörkret inbröt, nalkades några ryska likplundrare platsen. De smögo sig fram till liken och plundrade dem. Den unga, sanslösa mannen blef äfven plundrad inpå bara kroppen. Likplundrarna smögo sig därpå lika tyst tillbaka som de kommit. Dock icke alla. En af dem, som troligen märkt, att lifvet ännu icke flytt från den unga krigarens bröst, stannade kvar, tils de öfriga gått bort. Han föll på knä vid den sårades sida och förband hans sår. Han afdrog därefter sin kappa, svepte den omkring den sårades nakna kropp och rullade honom sakta ned uti ett uttorkadt dike samt lade några grästufvor under hans hufvud.

Timme efter timme förflöt. Morgonrodnaden begynte färga himlabrynet. Då visade sig en trupp krigare åter på slagfältet, men i stället för sablar och blixtrande bajonetter buro de bårar, för att upphämta de sårade, vare sig vän eller fiende. Bland dessa „barm-härtiga samaritanerM befann sig soldaten vid Nylands infanterirege-mente Simon Braf, hvilken flera år därefter berättade om den unga krigarens räddning, och i hvilket tillstånd de funno honom.

»Efter en stunds vandring", berättade Simon Braf, »påträffade vi uti ett dike en svårt sårad, men förbunden krigare, som hade blifvit plundrad inpå bara kroppen, men låg insvept i en rysk soldatkappa. Yi ansägo honom först för rysse, men han uttalade några ord under transporten och igenkändes ganska riktigt såsom en ung soldat af vårt regemente, den där efter skärmytslingen saknades och troddes vara död eller fången".

327. Häger, Nylands jägare från Pockar i Lappträsk.

Å Svartholm hade vid krigets början bland andra trupper två kompanier Nylands jägare blifvit förlagda. Som bekant gaf sig fästningen, utan att fienden lyckats skjuta en bresch, än mindre företaga en stormning. »Till Svartholms eröfring", säger en rysk författare, »begagnades samma medel som till Sveaborgs".

Häger, hemma från Pockar, omtalade ännu som gammal gubbe med förbittring, huru fästningen blef såld, utan att något försök till motstånd gjordes. »Isn riktit bogna undi os, naer vi tåga ut; he va som skammen so sku a trykt os".

328. Mats Bjö rkström, fiskare från Pörtö i Borgå socken.

Fiskaren Mats Björkström från Borgå skärgård uppköpte vintern 1808 smör och ost m. m. från landsbygden, och

som han för tillfället ägde häst, förde han med den sina varor till Sveaborg, där han sålde dessa åt fästningens försvarare.

Allmogen i omnäjden täflade här liksom tidigare vid Svartholm att förse fästningen med matvaror. Man var vid sådana tillfällen försedd med laddade bössor och beredd att med lif och blod försvara sig för att kunna, såsom de sade, förekomma svält hos garnisonen.

Fiskaren Mats Björkström hade gjort åtskilliga resor till Sveaborg, hvilka alla lyckats väl. Nu var han en vinternatt åter stadd på en dylik resa, hvilken dock icke fick en lika lycklig utgång som de föregående.Han hade redan hunnit till fästningens närhet, då han märkte, att en ryttare närmade sig, som det tyktes, i fientlig afsikt. Fiskaren stannade sin häst och redde sig till försvar. Han lade sin med-hafda lodbössa till örat för att skjuta på sin motståndare, då denne kom inom skotthåll.

Ryttaren vände om. Då började fiskaren köra framåt igen; men efter en stund såg han en annan ryttare åter närma sig på samma sätt som den föregående. Han beredde sig också nu till forsvar liksom den förra gången.

Afven denna ryttare vände om.

Men efter en stund syntes en ryttare igen. Också nu beredde sig fiskaren till försvar liksom de föregående gångerna, men denna ryttare vände icke om, utan närmade sig fortfarande. Nu ämnade fiskaren skjuta; men skottet brann ej af, hvarför hans motståndare slapp så nära, att han kunde slå fiskaren med piken i hufvudet, så att denne miste sansen.

Då han sedan kom till medvetande, var han utan både häst och lass; själf låg han på samma ställe på isen, där striden hade stått. Af blodförlust var han så svag, att han ej orkade gå; han måste därför krypa på alla fyra och slapp så in till fästningen, där han erhöll nödig läkarevård.

Han tillfrisknade sedan så småningom, att han kunde bege sig hem, då det blef öppet vatten.

329. Om Magguåls soldåtn.

(Palmgård i Sjundeå).

Naer ryssn komd i lande o fikk fåstniggin ginum bidnegeri, som folki talar, so va daer ota Nylans soldater mae. O dom va so för-bittraga, naer dom mostist gié säj, at dom tägkt skuta niér biftele. Ién ota soldaterna, han va himm ifruån Karis Magguål ändo den sama, han a jord ién tokon iéd, at an int sku gié säj förför an a färga sina våpn mä ryssblod o an hold iédn sin o. Naer dom fikk bifalnigg ti gié säj, so drö an säj undan o nan* ryssn komd inn po fästniggin, so gikk an o ränd bajunettn ginum tri ryssar o komd mä ién bärandes po bajunettn o gikk framm för bifasle sit o kasta ryssn daer o så: „De haer a ja jord, o tokon va min iéd, o nu fuår ni gör mämmäj, va ni vill“. Han sku nu a buda dyodas, men alla tykt, som sanniggin va, at an hold sin iéd, som an svor, o at iggin kund skämma an för de, o an blié po de sätte binuådager.330. Romberg, en Nylands dragon som adjutant.

Under kriget begärde von Fieandt af den tidigare nämda rytt-mästaren von Post en underofficer, passande att begagna som adjutant i nödens stund, von Post gaf honom en man från sin skvadron vid namn Romberg, dragon för Romby rusthåll under Prästkulla gård i Tenala socken. Tvekande mottog väl von Fieandt karlen, men blef snart öfvertygad om hans duglighet; här behöfde Fieandt ej med karbasen gifva ökad fart åt buden, de framfördes ändå med hastighet, köld och redighet äfven i de tätaste kulregnen. Där faran var störst, fann Fieandt alltid Romberg vid sin sida. Så utmärkte han sig en gång såsom behjälplig att återtaga en redan förlorad kanon, hvarom uppstod ett värkligt blodbad.

Redan uti 1788—1790 års krig hade Romberg utmärkt sig, kämpande äfven på flottan, och blef då belönad med medalj. Prydd med detta välförtjänta hederstecken, med sin raska hållning, sin skarpa blick var Rombergs hela personlighet typen för en käck dragon. De befallningar, de rapporter han skulle framföra fattade han hastigt och klart och meddelade dem tydligt; det bestämdaste lugn utmärkte alltid hans raska krigsbragder.

Efter JUgorsehiOld.

331. Karl Johan Svan från Snappertuna.

Om Karl Johan Svan eller Sjölund, som han tidigare hette, hemma från Snappertuna, finnes en hel mängd historier, bland hvilka Svan själf gärna plägat tala om följande:

Under kriget hade man ingått en kort vapenhvila med ryssarna. Svan, som var skicklig skytt, beslöt att gå ut på jakt i de angränsande skogsmarkerna. Han hade gått länge och väl utan att träffa på något villebråd och hade redan förlorat alt hopp om att få medföra en välkommen stek till de vanligtvis klena måltider, som besto-dos soldaterna. Då fick han helt oförmodadt se en stor tjäder i en gran. Han lade an och skulle just affyra skottet, då han såg i en buske en rysk soldat, som också siktade på samma tjäder.

„Doa, plägade Svan säga, „börja ja ti fundér, hokondéra ja sku siit: tjädern hälder ryssn, o hur ja fundera, so knäft ja ryssna.

En annan rysse, som var i närheten, såg hvad Svan gjorde och kom för att hämnas sin kamrat. Det värsta var, att det skett under vapenhvila, då det var förbjudet att anfalla och döda en fiende. Svan ansåg det därför vara bäst att taga till benen, i synnerhet som hanicke hunnit ladda om sitt gevär. Ryssen sprang efter honom. Svan var flere gånger nära att blifva gripen, men höll dock modigt ut, tils han kom till ett stort kärr. Detta var så sankt, att han föll in och fastnade i gytjan. I ett nu slapp han åter upp, men sina stor-stöflar måste han lämna i kärret. „Fast va ja, o rädder va ja mae“, brukade han alltid säga, då han omtalade detta minne från sin ungdom. Man bör ihågkomma, att han sköt ryssen under en vapenlivila.

General Döbeln („Dybbelnu) kände han särdeles väl och berömde honom mycket. „Add Dybbeln vari djinrål, tumme djaeveln, om ryssn tått lande“, kunde han säga på tal om den „ädla, tappra, varma generalenu.

Då den folkkära generalen såg sina gossar gå tysta och modstulna, brukade han, efter Svans berättelse, fråga: „Hvad brister, gossar? Fattas det tobak eller brännvin?“ Härvid lät han trossen stanna och lät utdela både tobak och brännvin. Ofta tog han då första tåren och sade: „Jag tror just gossar, att vi ta oss en sup4*.

I slaget vid Siikajoki skall Döbeln kort före slagets början hafva sagt : „Int skolen Ni gossar här vara ängsliga, ta mig djäfvu-len, det är bara som på ett bondbröllop“.

Likaså skall han i ett kritiskt ögonblick i slaget vid Siikajoki utbrustit: „Om jag nu hade en bataljon af mina tappra nylänningar här!“ Han hade nämligen i början af kriget varit sekundchef för Nyl. infanteriregemente och därunder hunnit förvärfva aktning för sina förra truppers tapperhet och mannaduglighet.

Land och Stad.

332. Korpral Lund från Ingå.

Korpral Lund var född i Lojo socken 1780. Vid 16 års ålder hade han ingått i krigstjänst, i hvilken han kvarstod, tils han hunnit en ålder af 30 år. Han skall ha varit med i sjutton drabbningar, af hvilka han ansåg den vid Siikajoki som den hetaste. Då man i en af de strider, i hvilka han deltog, märkt, att man antingen måste gifva sig fången eller fatta mod och tränga sig igenom, och både deras chef, som hette Rehausen, och de självfva valde det senare, påstod han sig i det handgemäng, som då utspann sig, med böss-kolfven hafva dödat sju fiender.

Under sin krigstid fick han tvänne silfvermedaljer, af hvilka han erhöll den ena efter striden vid Ruona, där han af en kula blef träffad i ena benet. Då han en gång talade om sina medaljer, yttrade han med ett leende: „Ja sir, at soldåtren nu för tmn tilomä gårmä gullpägg up bryste". Han märkte nog, att det dåmera icke tyktes vara någon synnerlig konst att förskaffa sig sådana.

Lund bodde i 20 år i Ingå på sitt eget torp i Ingarskila by. Han uppnådde en ålder af 80 år. Trots sin höga ålder och sin grånade hjässa bibehöll han till det sista utseendet af en äkta krigare, och hans raka och ståtliga gestalt vittnade om mod, tapperhet och uppriktighet.

R. Schauman.

333. Johan Bäck, Nylands dragon.

Bäck var dragon för Kattelus rusthåll i Karis-Lojo socken. Han deltog i 1788—90 och 1808—9 års krig och säges ha deltagit i 24 bataljer. Då han en gång förlorat sin häst, var han jägare, tils man hunnit anskaffa ny häst åt honom.

Till sitt yttre var Bäck medelstor, axelbred och stark samt modig i alla krigets skiften. Rättfram, nykter, sakta och tystlåten ville han gärna gå sin egen väg. Ofta fick han öfva ostyriga hästar, som icke ville låta tämja sig. Han fruktade ej faran, ty han trodde, att kulor icke beto på honom. I ett slag hade Bäck vid sin sida en räddhågad kamrat, som stod på knä, hvar gång han laddade. Bäst han så en gång stod i knäböjande ställning och laddade sitt gevär, fick han en kula i magen. Då Bäck såg detta, svor han och sade: „Du skulle ha stått, skulle kulan gått mellan dina knän".

En gång då Bäck under 1788—90 års krig en natt var ställd på post, kom konungen ridande, ty han ville pröfva sina soldaters pålitlighet. Som konungen icke kände lösen, släpte Bäck honom icke fram, utan satte sabeln mot bröstet på hans häst. Hade icke korpralen infunnit sig på stället, hade Bäck huggit sabeln i bringan på konungens häst.

A Bastubacka — en fjärdingsväg från Ingå kyrka vid Backas-sund — hade svenskarna under 1788 års krig uppfört ett batteri, hvars ruiner ännu kvarstå. Då hände, att ett ryskt örlogsfartyg inlopp i sagda sund och började beskjuta batteriet. Svenskarna besvarade länge elden med att skjuta på fartyget. Slutligen sågo de sig tvungna att draga sig undan. Men Bäck sade: „Jag skall ännu ge den sista salvan". Därmed fattade han i den rykande luntan och affyrade en på batteriet laddad kanon med den påföljd, att den ryska fregatten fick ett grundskott och sank. Skrofvet däraf påstås ännu finnas på bottnen af Backassund/

Äfven ifrån 1808—1809 års krig kom Bäck oskadd.334. Glad och Loman, Nylands dragoner.

(Väjby i Lojo).

Dragon Glad från Kistböle i Sjundeå var jämte dragon Loman ordonans åt en generaladjutant i slaget vid Siikajoki. Yid Torneå stupade Loman. Då Loman blef skjuten, blef adjutanten rädd och gömde sig bakom prästgårdens ria. Detsamma gjorde Glad.

„Hvad, blef Loman skjuten?" frågade Glad.

„Ja", svarade adjutanten.

De voro bakom rian, tils slaget var slut.

I Limingo stod äfven ett slag. En kväll samlades armén i byn. Samma afton skickades åbolänningarna till en björkskog för att bevaka stället. Därifrån gick en stark gärdesgård öfver ängen, och öfver vägen var en grind. En hop dragoner patrullerade på ängen och vid grinden. — Glad var äfven där. Då kom en skara kosacker, och när dragonerna sågo dem, drogo de sig tillbaka upp mot skogen, emedan de voro färre och hade sämre hästar än kosackerna. Men då kosackerna sågo dragonerna, vände de äfven om.

I soluppgången följande morgon kommo ryssarna. En het strid uppstod nu vid gärdesgården och grinden. Ryssarna blefvo slagna, och när striden var slut, var hela gärdesgården full med pikar, som voro afbrutna.

En gång var Glad äfven med i en strid på isen. Här rusade adjutanten ensam så långt fram mot ryssarna, att de togo honom till fånga. Glad blef att stå med adjutantens klocka, sjöskumspipa och tobakspung i handen. Alt detta togo de andra herrarna af honom, i det de sade: „Nog blir du af med dem ändå".

Efter krigets slut kom Glad hem och lefde ända till 1849.

335. Gustaf Glansberg, korpral vid Nylands regemente.

I Helsingfors Dagblad för den 27 februari 1868 finnes införd en så lydande dödsannons:

„Korpralen vid Kongl. Nylands regemente, bärande Svärdsordens silfvermedalj med påskrift: „För tapperhet i fält"

Gustaf Glansberg,

född i Lovisa 1779, dog i Laihela den 19/2 1868, saknad af dotter, svärson och några vänner.

Esaia “ kap. 22 v.I samma blad läses följande vackra dödsruna af märket Kr. (Kristian Svanljung):

Veteranen Gustaf Glansberg.

t

„Du gubbe där med svensk medalj uppå ditt breda bröst — hvem är du?u Så vid trupprevyn ljöd generalens röst.

— „Vid Nylands regemente var jag fordomdags korpral

och kunde slås nog skarpt, fast jag är gammal nu och skral !tt

„Hvad? Nylands regemente? — Hm!

Det känner icke jag!u

— „Nog lärde ryssen känna oss i månget blodigt slag.

Tre fyra dussin nappatag med honom hade vi; hårdt pröfvade vi krigets lek och härdades däritt.

„Rätt bra, rätt bra! Men, gubbe min, säg hur du enögd blef?u

— „En närgången kosackpik bort mitt högra öga ref!tt

„Du haltar litet — hvad har du i benet, gamle stut?“

— „En kula fick jag dit en gång, men den togs genast utu.

„Så räck mig handen! Men din arm, den är ju styf, min vän?“

„En sabelklinga, något hvass, bekantskap gjort med den.

Vid Ruona jag från striden bar en fallen officer — förföljdes, sårades och blef omsider fången därtt.

„Tag dessa silfverrublar! Drick ditt regementes skål!

Om alla däri liknat dig, en grundlig skål det tål!

Din jätteskepnad glömmer jag vid Gud ej förr’n jag dör; och nu skall hela truppen här få göra dig honnör !uHonnören gjordes. Annan har ej gubben Glansberg fått i sina lefnadsdar. — Han nyss till evigheten gått.

Bland forna krigskamrater nu i någon stjärneborg han bor och tänker icke mer på jordisk nöd och sorg.

Efter Aftonbladet (1893) lämna vi några ytterligare uppgifter om den hädangångne veteranen.

Glansberg bodde under senaste delen af sin långa lefnad hos sin måg i Laihela. Därifrån företog han emellertid då och då, ehuru långt in på åttiotalet, vandringar till det vidpass tre mil aflägsna Vasa, där han brukade uppvakta rådman Svanljung, som alltid med största vänlighet emottog den åldriga veteranen — för öfrigt en värklig kämpagestalt, mer än tre alnar lång samt därtill axelbred och groft bygd. Då veteranen infann sig efter ankomsten till Vasa uti rådman Svanljungs kök, undfägnades han vanligen genast med ett dricksglas brännvin och par skifvor bröd som tilltugg. Glaset tömde han ofta i ett drag, utan att det tyktes bekomma gubben det ringaste. Efter slutadt besök i staden återvände den gamle åter till fots den tremila vägen, hvilket skall hafva skett ännu några år före hans död (vid nittio års ålder). Vid ett af dessa Vasabesök dröjde gubben Glansberg öfver natten i staden och logerade då på en bänk i den så kallade finnstugan, för tillfället upptagen jämväl af andra gäster, bland dem flere yngre allmogemän. Desse störde emellertid Glansbergs sömn genom prat och gyckel, hvilket flere gånger nedtystades af den gamle. Då detta emellertid icke halp och en af ungdomarna var djärf nog att låta skämtet öfvergå i handgripligt ofredande af den hvilande, blef gubben Glansberg slutligen vred, reste sig upp i hela sin jätteskepnad, tog fast i gyckelmakaren och begynte med honom såsom vapen drifva ut det öfriga sällskapet. Inom kort hade Glansberg äfven rensat hela stugan, hvarefter hao tillbommade dess dörr och lade sig därpå ånyo att sofva, hvilket han ock sedan ostördt fick göra hela natten igenom. Gubben var då mellan 80 och 90 år.

På veteranens graf i Laihela restes sedermera af Nylands studenter en minnesvård.Rättelser.

Sid. 225 står: so en läs: : so än yy 319 fräga yy fråga yy 5® ju yy ju yy 520 yy dörn yy därn yy 824, 31“ „ in yy en yy 123*, 132« yy brevi yy brävi yy 1710 yy lifvull yy livfull »i 17“ yy soter, Öotin yy stjoter, Stjotin 1729 yy allti yy alti yy 182# yy stäjtjin yy stäjtji „ 29* yy sikka yy stjikka w 366 - yy Kuppar-Stina r Kuppar-Stina yy 367 yy np yy up yy 4518 v börds „ börs ** 5038 yy tifa yy ti få w 5429 yy Hurtig yy Hurti yy 692 yy äiji n äjji I sag. 83 Bön yy Bonn Sid. 15338 v kvar yy kvar yy 16424 yy sku yy sku yy 1889 yy analt yy an alt yy 21929 yy Hon yy Him 23027 yy kuna yy kuni r> 23125 yy gästabud yy gästabud yy 233* jölpt yy jölffc „ 23739 föi- v far w 239 27> 33 yy dom andra yy tom åder „ 23941 yy silt yy stjilt *? 2407 yy päggana v päggan 2409 yy sussast yy stj ussast „ 2471 Bämboliggan * bämboliggan w 24716 yy utbyssare yy virbyssare I sägn. 210 yy sölsfn yy sölstjin yy 319 yy kambråten yy kambråtnOrdförklaringar.*)

Bistol, pl. -er, ra. Pistol. Si.

Blåfatiger, n. -it, adj. Utfattig. Ö. N.

Faska, pl. obr. ra. Fastlagen. Lptr.

Fjål, pl. -ar, m. Fiol. Ö. N.

Jätur, pl. -ar? m. Jätte. Pä.

Knaplanjud, n. Ljud, som uppkommer vid hamrande. Pä.

Knipil, pl. -plar, m. Bit, stump. Lptr.

KypertrsB, pl. -traeder, n. Cypress? M.

Lmnukko, pl. -or, f. Lindocka. Lptr.

Läddjar m. Led, förek. i det allitererande tales. lider o läddjar. Lptr. Mossor, förek. endast i pl., f. De mjuka delarna af människans bakkropp. Sj. Ksl.

Mölnklimp, pl. -ar, m. Molntapp. M.

Nattslipu, pl. -ur, f. Fladdermus. M.

Noitankonster, förek. endast i pl. f. Trollkonster. He.

Nävakojjo, pl. -or, f. Bondost. Ksl.

Otan, konj. Utan. He.

Révarbatteri, pl. -ier, n. Röfvarhop. B.

Rådder, f. adj. Hafvande. Ing.

Såt, konj. Så att. He.

Séslåra, pl. -ar, m. Sädeslår. Lptr.

Séttan (saettan), adv. Sålunda. Ö. N.

Smålset, n. t. adj. Enfaldig, dum. B.

Snysk, pl. obr. n. Fnöske. Ing.

Svmruffel, pl. obr. n. Grymtande. M.

Sön, konj. Så att. Ljd.

Söl, pl. -ar, m. Säl. Si.

Trunthom, pl. lika, n. Vallhorn. B.

tirbyssare, pl. lika, m. En från en annan by. Lptr.

Unnislöus, n. t. adj. Afundsjuk. B.

Videre adv. Vidare. B. He.

*) Beträffande Ofriga obekanta ord få vi hänvisa till häftet I, Samlingar af ord ur nylUndska allmogemålet, ordnade af Herman Vendell.